

ΤΟΜΟΣ

ΙΑ'

ΕΚΛΟΓΗ

ΤΕΥΧΟΣ

113

ΜΗΡΤΙΟΣ
ΦΙΛΕΡΟΦΑΝΤΩΝ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ὁ μῦθος τῆς προόδου	Aldous Huxley	17
Ἐλεύθερα Γιάννενα	K. A. Βενιζέλου	25
Ὁ ἰὸς τοῦ καρζίνου	Δρ. Miriez	28
Χελιδόνια		33
Ἡ μοιραία διεύρυνσις	D. Rops	41
Ὁ σπουδαιότερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου	M. Pons	45
Ἡ ὑπερχόπως σκοτώνει	J. D. Ratcliff	48
Γραφικότητες πὺν χάνονται		53
Ἰστογραφίες τῶν Ἰνδιάνων Νάβαχο	L. W. King Davis	60
Ὁ ἀθλητὴς καὶ ἡ ἐπιστήμη	C. L. Boltz	65
Ὁ κλέφτης τῆς Πόρτα Πία	C. Mosca	69
Ἡ μεγάλη πολιτικὴ περιπέτεια	R. Pommier	73
Τὸ «παρελθὸν τῆς ὥραίας Ἑλένης»		78
Τὰ εὐτυχήματα τῆς ἀρρώστειας	Ἐμμ. Ροῖδη	81
Ἕνας χρόνος 14 μῆνες	D. Ceis	86
Τὰ ὠραιότερα χρόνια τῆς ζωῆς μου	Pearl Buck	89
Εἶστε ἡ ἰδεώδης σύζυγος;		96
Ἡ φυλακὴ τῆς νύφης	S. Rohmer	98
Σκίτσα ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασι	Γ. Βλαχογιάννη	104
Μικρὲς ἀδιακρίσεις γιὰ μεγάλους ἀνθρώπους		124

Ὁ διαγωνισμὸς σταυρολέξου 58, «Ποιὸς θὰ βοῇ τὰ περισσότερα;» 40.

ΤΟ ΒΕΛΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ἀστυνομικὸ μυθιστόρημα τοῦ Α. Ε. Μαίησον (σελ. 107)

Τὸ ἐξώφυλλό μας: «Δυὸ καλοὶ φίλοι»

Φωτογραφία: τοῦ κ. Δ. Χαρισιάδη

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀαδημοσίευσις ὁρῶν καὶ ἐκώων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

„Ἐκλογὴ“

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Υπεύθυνος τυπογραφείου: Κ. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Νεοπολέμου 14

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57.081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

Ἐσῶτ. Ἐτησ. 72

Ἐσῶτ. Ἐξαμ. 35

Ἐξῶτ. Ἐτησ. \$ 4.40

Ἐξῶτ. Ἐτησ. £ 1.16.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΡΤΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΕΘΝΙΚΟ

Άγιου Κωνσταντίνου
Τηλ. 53.242
Συνεχίζει το έργο

«Κολόμπ»

Κωμωδία του Ζαν Άνουϊγ

Παίζουν: Έλ. Χαλκούση, Άντιγ. Ν. Βαλάκου, Δέσπω Διαμαντίδου, Ν. Παρασκευάς, Τ. Γαλανός, Ι. Αποστολίδης, Άλ. Άλεξανδράκης, Α. Βλαχόπουλος, Ν. Καζής.

Σκηνοθεσία: Άλέξη Σολομού.

Σκηνογραφίες: Κλ. Κλώνη.

Κοστούμια: Άντ. Φωκά.

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ

Κινηματογράφος
«Όρφεύς»
Συνεχίζει το έργο

«Ματωμένος γάμος»

του Γκάρθια Λόρκα

Παίζουν: Τασία Πανταζοπούλου, Τάνια Σαββοπούλου, Βέρα Ζαβιτσιάνου, Τασώ Καββαδία, Λίλιαν Γούναρη, Ν. Μπιρμπίλης, Δ. Μπάλλας, Κ. Μπάκας, Π. Φυσούν, Γ. Λαζάνης, Θ. Κατσαδράμης.

Σκηνικά: Ι. Τσαρούχη.

Μουσική: Μανώλη Χατζηδάκη.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 614.592
Συνεχίζει το έργο

«Φαῦλος κύκλος»

Κωμωδία του Δ. Ψαθά

Παίζουν: Άπ. Αύδης, Βούλα Ζουμπουλάκη, Τζόλλυ Γαρμπή, Τζέννη Καρέζη, Παντ. Ζερβός, Θ. Μοριδής, Δ. Βεάκης και άλλα μέλη του θιάσου.

ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ίπποκράτους 7
Τηλ. 614.454
Συνεχίζει το έργο

«Τρίτη και 13»

Κωμωδία του Γ. Ρούσσου

Παίζουν: Βασ. Λογοθετίδης, Ίλια Λιουκού, Σμαράγδα Στεφανίδου, Χάρης Καμίλη, Ντίνα Σταθάτου, Ε. Πρωτοπαππάς, Δ. Νικολαΐδης, Θ. Τζενεράλης.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλατ. Άγιου Γεωργίου
Τηλ. 27.248
Συνεχίζει το έργο

«Ή ώρα της φαντασίας»

Κωμωδία της Άννας Μπανάτσι

Παίζουν: Βάσω Μανωλίδου, Κώστας Μουσουρής, Έλενη Χατζηαργύρη, Νίκος Τζόγιας, Άθηνά Μιχαηλίδου, Κική Ρεπά, Διον. Παπαγιαννόπουλος, Σταύρος Ξενίδης, Γ. Λευτεριώτης.

ΑΘΗΝΩΝ

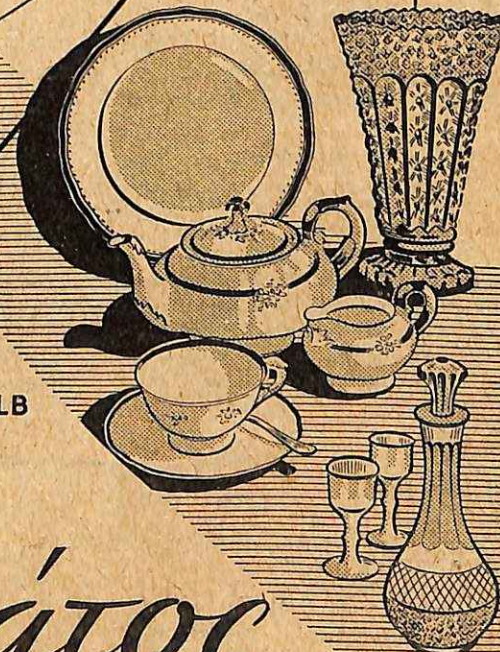
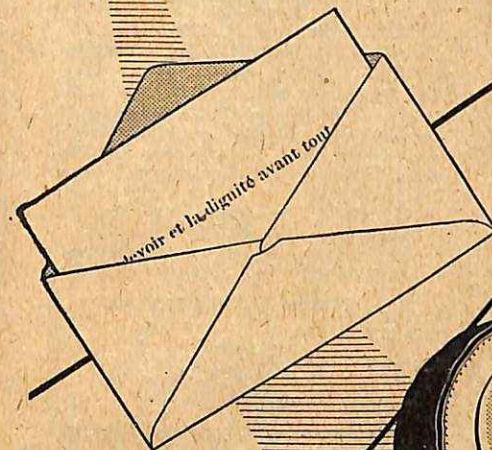
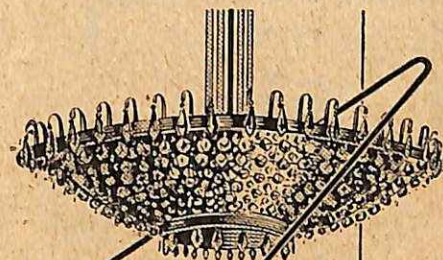
Γιάν Σμάτς 10
Τηλ. 35.524
Συνεχίζει το έργο

«Το τέλος του ταξιδιού»

του Σέρφ

Παίζουν: Μάνος Κατράκης, Γιώργος Γληνός, Γιώργος Δάνης, Διον. Μήλας, Κώστας Ναός, Φοίβος Ταξιάρχης, Γιάννης Πελεκούδας, Γιώργος Βλαχόπουλος κ.ά.

Μαζί με το
επισκεπτήριο σας
σε γάμους και
σε γιορτές

Krautheim

PORZELLAN FABRIK INSELB

Διονάιος

ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 23 ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ ΤΗΛΕΦ. 21-175

INTEAA

Έλευθ. Βενιζέλου 36
Τηλ. 614.596
Συνεχίζει το έργο

«Ταξίδι αναψυχής»

Κωμωδία της Αϊμέ Στιούαρτ
Παίζουν: Κατερίνα, Κ. Θεοχάρη, Εύα
Εωγγελίδου, Μ. Μιχαήλ, Έλλη Βοζικιά-
δου, Άγνη Βλάχου, Χρ. Τσαγανέας, Δ.
Σταρένιος, Ήλ. Σταματίου, Κ. Οικονομι-
δης, Γ. Φαρμάκης κ.ά.

ΚΕΝΤΡΙΚΟ

Πλατ. Κολοκοτρώνη
Τηλ. 21.559
Συνεχίζει το έργο

«Το σπίτι

των τεσσάρων κοριτσιών»

κωμωδία του Δ. Γιαννουκάκη
Παίζουν: Ντίνος Ήλιοπουλος, Μ. Φω-
τόπουλος, Βίλμα Κύρου, Νίτσα Τσαγανέα,
Περ. Χριστοφορίδης, Έρ. Κονταρίνης, Α.
Καπελαρή, Μ. Έγιπιδου, Β. Άνδρεοπού-
λου, Μ. Μιχαλοπούλου, Α. Κουκούλη.

Σκηνοθεσία: Πέλου Κατσέλη.
Σκηνογραφίες: Γ. Βακαλό.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος
Τηλ. 34.491
Συνεχίζει το έργο

«Ομόνοια Πλάς»

Επιθεώρησης των Ν. Έλευθερίου—
Κ. Νικολαΐδη και Ήλ. Λυμπεροπούλου
Παίζουν: Μ. Κρεββάτα, Πόπη Άλδα,
Σπ. Βρανά, Σ. Βερώνη, Άννη Μπώλ, Γκ.
Μπίνη, Κ. Στολγίγκας, Γ. Γαβριηλίδης, Κ.
Χατζηχρήστος, Κ. Δούκας, Μ. Μπούκλης,
Τ. Χριστοφορίδης, Ι. Ίωαννίδης, Ε. Σάκ-
κενας, Ρένα Βλαχοπούλου, Λίντα Άλμα,
Γιάννης Φλερύ.

Μουσική: Μ. Θεοφανίδη.
Χορογραφίες: Ι. Φλερύ.
Σκηνογραφίες: Μαριλένας Άραβαντινού.

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΥ

Πατησίων
Τηλ. 55.262
Συνεχίζει το έργο

«Πάμε για την Κύπρο»

Επιθεώρησης των Άσ. Γελαμά — Ι.
Θισβίου—Γ. Οικονομίδη — Κ. Πρετεντέρη
Παίζουν: Ρ. Ντόρ, Μπελνίτα, Γ. Βα-
σιλειάδου, Κυρ. Μαυρέας, Β. Αύλωνίτης,
Όρ. Μακρής κ.ά.
Μουσική: Ζάκ Ίακωβίδη—Τάκη Άθη-
ναίου.
Σκηνοθεσία και χορευτικά: Μ. Καστρι-
νού.
Σκηνοθεσία και κοστούμια: Γ. Άνεμο-
γιάννη.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

«ΑΘΗΝΑΙΟΝ»

(Μέγαρον Χ.Ε.Ν., Άμερικής 11)
Μαθήματα της δευτέρας περιόδου

Θά διδάξουν οι κ.κ. Ε.Π. Παπανούτσος
«Περί Ύψους», Κ. Τσάππος: «Άριστοτέ-
λους πολιτικός», Μ.Β. Σακελλαρίου: «Λαοί
και πολιτισμοί της Μ. Άσίας», Γ. Π.
Κουρούτος: «Τά μετά τὸ Εικοσιέναν», Κλ.
Παράσχος: «Μεταπλασμικοί λυρικοί», Χ.
Ι. Καρούζος: «Πολιτισμός και τέχνη στην
προϊστορική Ελλάδα», Μ. Χατζηδόκης:

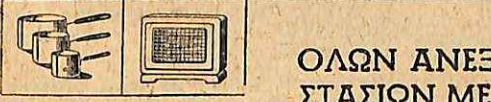
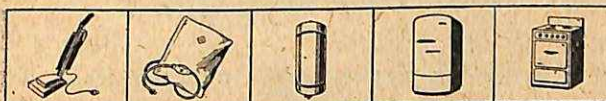
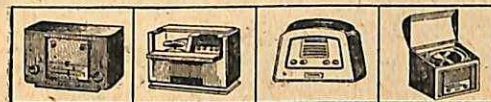
«Η τέχνη στο Άγιον Όρος», Τ.Π. Σπη-
τέρης: «Νεοελληνική ζωγραφική και γλυ-
πτική» και Ι.Γ. Παπαϊωάννου «Τὸ έργο
του Ι.Σ. Μπάχ».

«ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΝΕΑΝΙΔΩΝ»
(Άμερικής 11)

2)3, 7.30 μ.μ.: Μ. Γούτος: «Η κοι-
νωνική προστασία και τὰ νειάτα».

9)3, 7.30 μ.μ.: Η. Βενέζης: «Η τέ-
χνη και τὰ νειάτα».

16)3, 7.30 μ.μ.: Ε. Παπανούτσος: «Η
παιδεία και τὰ νειάτα».

Η ΑΡΤΙΩΤΕΡΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗ & ΤΕΧΝΙΚΗ ΟΡΓΑ-
ΝΩΣΙΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΩΝ ΣΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ:

ΟΛΩΝ ΑΝΕΞΑΙΡΕΤΩΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟ-
ΣΤΑΣΙΩΝ ΜΕ ΤΑΣ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΑΣ
ΕΥΚΟΛΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

“ΡΑΔΙΟ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ”

ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΝ: 23.212

• ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΡΥΤΗΣ

• ΑΘΗΝΑΙ

Στην **“ΕΚΔΟΓΗ”**, του

Ἀπριλίου

“Όλοι οι ὅροι συμμετοχῆς στὸν

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ

τοῦ Γραφείου Τύπου Προεδρείας τῆς Κυβερνήσεως γιὰ

ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΙ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΥΣΙ ΤΗΣ ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ
ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ ἢ ΗΘΟΓΡΑΦΙΩΝ

Ποιοί, ἕως πότε, ὑπὸ ποιούς ὁρους θὰ μποροῦν νὰ πάρουν μέρος
καὶ ποιά βραβεῖα θὰ δοθοῦν

«ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ»
(Πλατ. Φιλικῆς Ἑταιρείας)

8)3, 7 μ.μ.: Ταῖνιαι τῆς νέας βρεταν-
νικῆς τέχνης.

10)3—19)3: Ἐκθεσις ἀεροφωτογραφι-
ῶν ἀπὸ βρεταννικοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώ-
ρους.

11)3, 7.30 μ.μ.: Συνάντησις τῶν με-
λῶν τῆς Λέσχης Γραμμοφώνου.

15)3, 7 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ κ. Σίν-
κλαιρ Χούντ με θέμα: «Μερικὰ δείγματα
τῶν ἐλληνιστικῶν κτιρίων τῆς Μ. Ἀνατο-
λῆς».

29)2, 7 μ.μ.: Διάλεξις τοῦ κ. Ρότζερ
Χίνκς με θέμα: «Μορφῆς τῆς ἐλισαβετι-
νῆς ἐποχῆς».

1, 4)3: Φεστιβάλ Σαίξπηρ.

ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΧΟΛΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(Αἵθουσα Ἀκαδημίας 84)

10)3: Δ. Τσιροπινᾶς με θέμα: «Τὸ

πρόβλημα τῆς ἐπιλογῆς, μορφώσεως καὶ
μετακαταδύσεως τῶν ἀνωτέρων κρατικῶν
στελεχῶν, ὡς ἀντιμετώπιση ἐν Γαλλίᾳ».

16)3: Π. Σαραντόπουλος με θέμα: «Τὸ
τεχνολογικὸν στοιχεῖον εἰς τὴν νεωτέραν
οἰκονομίαν».

24)3: Ν. Σιδέρης με θέμα: «Προεπα-
ναστατικὴ καὶ μετεπαναστατικὴ βιομηχα-
νία ἐν Ἑλλάδι».

Τὸ κέντρον τουριστικῶν μελετῶν τῆς
Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν με τὴν
συνεργασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑποτακτοῦ
Τουρισμοῦ, ὁργανώνει γιὰ τὸν μῆνα Μάρ-
τιον εἰς τὴν αἴθυσαν τοῦ Ἑθνικοῦ Ἰ-
δρύματος (Φιλελλήνων 9) «δωδεκαήμερον
σπουδῶν τουριστικῆς βιομηχανίας», με
διαλέξεις διακεκριμένων ἐπιστημόνων καὶ
ἐκπροσώπων τῶν τουριστικῶν ὁργανώσεων
τῆς Σχολῆς.

Τὸ «δωδεκαήμερον» θὰ ἀρχίσῃ τὴν 1η
Μαρτίου καὶ θὰ συνεχισθῇ τὴν 3ην, 8ην,
10ην, 12ην, 15ην 17ην, 19ην, 22αν, 26ην,
29ην καὶ 31ην. Αἱ διαλέξεις θὰ ἀρχίζουσιν
τὴν 7.30 μ.μ.

Καρμιά
ἀετοχία!

“ΑΛΕΚΤΩΡ”

..ὅταν χρη-
σιμοποιήτε
ΠΕΤΡΕΣ

Οἱ καλύτερες τοῦ κόσμου,
μόνον Δρχ. **1,50** τὸ φακελλάκι
με 4 μεγάλες ἢ 6 μικρὲς πέτρες
ΚΟΚΚΙΝΕΣ-ΠΡΑΣΙΝΕΣ-ΧΡΥΣΕΣ-ΑΣΗΜΕΝΙΕΣ

Ζητήσατέ, τις
στὰ *περιπτερά*.

ΑΠΟΚΛ. **“ΟΝΟΜΑ”**
ΕΙΣΑΓΩΓ.

ΜΕΓΑΡΟΝ ΜΕΤ. ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΣΤΑΔΙΟΥ 4 (Α'. ΟΡΟΦΟΣ)

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ
ΜΕΤΑΠΩΛΗΤΑΙ ΧΩΝΔΡΙΚΗΣ
ΠΩΛΗΣΕΩΣ ΔΙΑ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΜΙΑ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΔΟΚΙΜΙΟΥ ΤΟΥ Ν.Α.Τ.Ο.

Μέσα στο γενικό πλαίσιο των εκδηλώσεων για την κατανόηση των σκοπών του Βορειοατλαντικού Συμφώνου προκηρύχθηκε για το 1955 «Διαγωνισμός δοκιμίου του Ν.Α.Τ.Ο.». Ο διαγωνισμός αυτός αποτελεί την πρώτη ενέργεια της Διεθνούς Ατλαντικής Επιτροπής, που ιδρύθηκε τον περασμένο χρόνο για να αναλάβει την διαφώτιση της νεολαίας πάνω στα θέματα που αφορούν τον Ν.Α.Τ.Ο.

Στην προσπάθειά της αυτή η Δ.Α.Ε. έχει συμπαράστατες διάφορους Συλλόγους ή «ατλαντικές» Επιτροπές, που συγκροτήθηκαν στις 14 χώρες της Βορειοατλαντικής Κοινότητας ειδικά για να την βοηθήσουν. Για την Ελλάδα αντιπρόσωπος και μέλος της Διεθνούς Ατλαντικής Επιτροπής είναι η Εθνική Έταιρεία Διαφώτισης.

Η «Εκλογή» για να διευκολύνει τους νέους της Ελλάδος να λάβουν μέρος στον διαγωνισμό, δημοσιεύει όλες τις σχετικές πληροφορίες, μετά δε την κρίση της Επιτροπής, θα φιλοξενήσει στις σελίδες της τα δύο καλύτερα ελληνικά δοκίμια.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

1) ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Μπορούν να λάβουν μέρος νέοι ηλικίας μέχρι 30 ετών, υπήκοοι των κρατών του Ν.Α.Τ.Ο. Η συμμετοχή είναι δυνατή και για εκείνους που είναι υπήκοοι χώρας του Ν.Α.Τ.Ο., αλλά διαμένουν σε άλλο κράτος, το οποίο όμως ανήκει στο Βορειοατλαντικό Σύμφωνο.

Οι νέοι που θα λάβουν μέρος στο διαγωνισμό θα αποτελέσουν δύο μεγάλες ομάδες. Στην πρώτη θα καταταγούν όσοι είναι κάτω των 19 ετών (γεννηθέντες πριν από την 1ην Μαΐου του 1936) και στην δεύτερη εκείνοι που είναι μεταξύ 19 και 30 ετών.

2) ΒΡΑΒΕΙΑ

α) Για τον συγγραφέα του πρώτου δοκιμίου κάθε μιάς από τις δύο ομάδες ένα αεροπορικό ταξίδι στην Κεντρική Διοίκηση του Ν.Α.Τ.Ο., ή οποία έδρευε στο Παρίσι. Οι νικητές θα είναι επί μια εβδομάδα φιλοξενοούμενοι της Βορειοατλαντικής Κοινότητας και θα επισκεφθούν διάφορες εγκαταστάσεις της. 6) Στα τρία καλύτερα ελληνικά δοκίμια ή «Εκλογή» και η Εθνική Έταιρεία Διαφώτισης θα απονεύμουν μαζί τα ακόλουθα τρία βραβεία: Για το πρώτο δοκίμιο 1.500 δρχ., για το δεύτερο 1.000 και για το τρίτο 500.

3) ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ελληνικά δοκίμια θα κριθούν κατ' αρχήν από 'Επιτροπή, την οποίαν αποτελούν ο αντισυνταγματάρχης Κ. Μαρτίνος, αντιπρόεδρος της Εθνικής Έταιρείας Διαφώτισης και πρόεδρος της Ε.Α.Α., ο κ. Λ. Κορομηλάς, δημοσιογράφος, και ένας εκπρόσωπος της Διευθύνσεως Τύπου. Η 'Επιτροπή αυτή θα εκλέξει τα τέσσερα καλύτερα δοκίμια. Δεύτερη επιλογή θα γίνει στο Λονδίνο και η τελική στην Διοίκηση του Ν.Α.Τ.Ο. Τα δοκίμια θα κριθούν από τις ιδέες και όχι το λογοτεχνικό ύφος.

4) ΘΕΜΑΤΑ

Ένα από τα ακόλουθα:

α) Συγκρίνατε την Ατλαντική Κοινότητα με άλλες σχετικές συμμαχίες της Ιστορίας.

6) Αναπτύξτε τις δυνατότητες της χρησιμοποίησης του Ν.Α.Τ.Ο. ως μέσου πολιτικής σταθερότητας και οικονομικής ευζίας.

γ) Γράψτε μια επιστολή προς ένα νεαρό κομμουνιστή κάποιας χώρας του «Σιδηρού Παραπετάσματος» και απαντήστε στην κατηγορία ότι το Ν.Α.Τ.Ο. αποτελεί κεφαλαιοκρατική συνωμοσία εναντίον της «αλήθους» Δημοκρατίας. Στο γράμμα αυτό να περιγράψετε τον τρόπο της ζωής που θέλει να προστατεύσει το Ν.Α.Τ.Ο.

5) ΓΛΩΣΣΑ

Η ελληνική. Τα δοκίμια να συνοδεύονται, αν τούτο είναι δυνατόν, από μια γαλλική ή αγγλική μετάφραση.

6) ΚΕΙΜΕΝΑ

Δακτυλογραφημένα από την μια πλευρά της κόλλας. Δεν θα επιστραφούν. Στην άνω και αριστερή γωνία της κόλλας να γραφούν το όνομα, επώνυμο, η εθνικότητα και η ημερομηνία γεννήσεως του διαγωνιζομένου. Εκείνοι που θα βραβευθούν θα προσκομίσουν και πιστοποιητικών γεννήσεως.

7) ΧΡΟΝΟΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ

Τα δοκίμια, τα οποία σημειωτέον δεν πρέπει να έχουν περισσότερες από 3.000 λέξεις, να αποσταλούν το αργότερο μέχρι της 25ης Μαρτίου στα Γραφεία της Εθνικής Έταιρείας Διαφώτισης (Αλεξάνδρου Σούτσου 4 τηλ. 611.558).

8) ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

Πέντε δραχμές.

9) ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Τα αποτελέσματα θα γνωστοποιηθούν μέχρι της 15ης Ιουλίου και τα ταξίδια των νικητών θα γίνουν μεταξύ της 15ης Οκτωβρίου και της 30ης Νοεμβρίου 1955, ανάλογα με την επιθυμία των.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ζητούν πληροφορίες για τον διαγωνισμό από την Εθνική Έταιρεία Διαφώτισης.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ
ΕΝΩΣΙΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Παρακαλώ όπως εγκριθῇ ἡ αἴτησίς μου γιὰ νὰ γίνω μέλος τῆς Ε.Δ.Υ.Π.

Ἐν τῇ 195..

Μετά τιμῆς

αἰτ.

Ἐπώνυμο

Ὄνομα

Ὄνομα πατρός ἢ συζύγου

Ἐπάγγελμα

Ἀριθ. ἐκλογικοῦ βιβλιαρίου

Διεύθυνσις

Πόλις

ΑΔΕΛ

γιὰ οἰκονομία
στὴν βενζίνη...

γιὰ οἰκονομία
στὰ λιπαντικά...

γιὰ τὴν σωτηρία
τῆς μπαταρίας σας...

SPECIAL
ENERGOL
VISCO-STATIC

Περιορίζει τὴν φθορὰ
τοῦ κινητήρος κατὰ 80%

Ραδιοφωνικοί Σταθμοί Ελλάδος

	Μηκ. κύμ. Μέτρα
Αθηνών (μεσαίων)	412
» (Β' Πρόγραμμα)	451
» (Γ' »)	211
» (βραχέων)	31,23—48,56—49,38—42,01
» (Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	230,7
» (» » βραχέων)	40,43
Βόλου (μεσαίων)	202
Θεσσαλονίκης (μεσαίων)	288
» (Φωνή Αμερικής, μεσαίων)	379
» (Ενόπλων Δυνάμεων, μεσαίων)	298,21
» (Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	42,86
Ιωαννίνων (» » »)	42,1
Καβάλας (» » »)	39,3
Κοζάνης (» » »)	37,74
Κομοτινής (Ε.Ι.Ρ.)	213
Λαρίσης (Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	44,43
Πατρών (μεσαίων)	198,5
Ρόδου (Ε.Ι.Ρ.)	211,52
Τριπόλεως (Ενόπλων Δυνάμεων, βραχέων)	47,85
Χανίων (Ε.Ι.Ρ.)	198

Σπάτα — Λούτσα. 9) Γεράνεια (όρειδα-τική). 10) Λιόπεσι — Κορωπί — Βάρη — Βάρκιζα — Βουλιαγμένη — Καστέλλα — Δαφνί (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) Μέγαρα — Αγ. Ιερόθεος (έκδρομη μόνο για νέους).

19)20)3) Τρίπολη — Σπάρτη — Μυστράς.

20)3) 1) Χαλκίδα — Αλιθέρι — Σκάλα Ωρωπού. 2) Κακοσάλεσι — Τανάγρα — Αγιος Θωμάς — Α. Υλίκη — Παραλίμνη — Θήβα. 3) Μετόχι — Πούτα — Μ. Πείκο. 4) Πάρνηθα. 5) Αίγινα. 6) Ζευγολατιό — Σουλινάρι — Φωκάς. 7) Ανάβυσσος. 8) Σκάλα Ωρωπού. 9) Διονύσος — Κηφεντούλη — Σταμάτα (πεζοπορική). 10) Λούτσα (έκδρομη χωρίς δηλώσεις). 11) Βάρη — Σπηλιά Νυμφολήπτου — Βάρκιζα — Λομβάρδα — Αγιος Δημήτριος (έκδρομη μόνο για νέους). 12) Λαύριο — Σούνιο (έκδρομη μόνο για σπουδαστές).

27)3) Διακοφτό — Καλάβρυτα — Μ. Σπήλαια.

27)3) 1) Βίλλια — Πόρτο Γερμενό. 2) Κάλαιμος — Αμφιάρειο — Αγ. Απόστολοι.

Για τον έορτασμό της Εθνικής Εορ-

τής στον Άγιο Ανδρέα: 1) Ραφίνα — Άγιος Ανδρέας. 2) Τύμβος Μαραθώνος — Άγιος Ανδρέας. 3) Νταού Πεντέλη — Κίτσου Βρύση — Άγιος Ανδρέας. 4) Καπα δρίτι — Βαρβάδα — Γραμματικό — Μαραθώνος — Άγιος Ανδρέας. 5) Άγιος Ανδρέας.

ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΕΣ

Ιπποδρομιακές ημέρες Μαρτίου 1955
(Όρα ενάρξεως 3 μ.μ.)

ΤΕΤΑΡΤΗ: 2 Μαρτίου

ΚΥΡΙΑΚΗ: 6 »

ΤΕΤΑΡΤΗ: 9 »

ΚΥΡΙΑΚΗ: 13 »

ΤΕΤΑΡΤΗ: 16 »

ΚΥΡΙΑΚΗ: 20 »

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 Μαρτίου (Κύπελλον

25ης Μαρτίου. Απόσταση 1.800 μέτρα. Συμμετέχουν καθαρόαιμοι Α' και Β' κλάσεως).

ΚΥΡΙΑΚΗ: 27 Μαρτίου

ΤΕΤΑΡΤΗ: 30 »

Εξοικονομείτε \$97!

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΕΣ ΜΕΤ' ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ

ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΕΩΣ ΤΑΣ 31 ΜΑΡΤΙΟΥ
για τη
ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΑΝΑΛΟΓΟΙ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΔΙ' ΑΛΛΑΣ
60 ΜΕΓΑΛΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΩΝ Η.Π.Α.

T 25

Ταξιδεύετε με την **TWA**
TRANS WORLD AIRLINES

ΑΠΟΤΑΘΗΤΕ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΑΞΙΔΙΩΝ Ή ΕΙΣ ΤΗΝ **TWA**
ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ — ΤΗΛΕΦ. 30-965 - 30-092

Ξάφνιασμα

Ἀνεπάντεχη, ἦρθες; Πές το, πές το πάλι
κεῖνο τὸ τραγούδι σου! ὦ ζωή!
Μοῦ κρατᾷ ἕνας πόνος τὸ κεφάλι,
ποὺ θαρρῶ κι ἀκόμα ἀντιβοεῖ

(σὰν ἀναθυμοῦμαι τὰ παλιά μας)
τὸν κελαϊδισμό σου τὸ παιδρό,
τὴ φωνή σου, ποὺ συχνὰ μέσ σιὰ φιλιὰ μας
τὴ ροφούσα σὰν ἀθάνατο νερό.

Ἦρθες; Πές το πάλι. Πόσα χρόνια
πῶχω νὰ σὲ ἰδῶ καὶ νὰ τὸ πεῖς!
Μὲ κεραύνωσε σὰν φύγανε τ' ἀηδόνια,
τὸ σημάδεμα, γιὰ δέξ. μιᾶς ἀστραπῆς...

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Ἔνα ἐρωτηματικὸ ποὺ μεγαλώνει
ὅσο ὁ πολιτισμὸς «προοδεύει»

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

Τοῦ

ALDOUS HUXLEY

Τὰ λόγια εἶναι τοῦ Σαίξπηρ,
στὴν «Τρικυμία»:

«ὦ θαῦμα!», φωνάζει ἡ Μι-
ράντα ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ βλέ-
πει ἀνθρώπους στὸ ἔρημο νησί
της.

«Πόσα καλὰ πλάσματα εἶναι ἐ-
δῶ! Πόσο ὠμορφὴ εἶναι ἡ ἀνθρω-
πότητα! ὦ γενναῖος καινούργι-
ος κόσμος. Ποῦ ἔχει τέτοιους ἀν-
θρώπους!»

Τὸ ναυαγισμένο πλοῖο ἦταν γε-
μάτο παλιανθρώπους, ἡλιθίους,
κτῆνη. Ἡ παρατήρησις τῆς Μι-
ράντας γιὰ τοὺς συνανθρώπους
της εἶναι χρωματισμένη μὲ τὴν
ἀσυναίσθητη εἰρωνεία μιᾶς ἀθώ-
τητας τόσο τέλει, ὥστε δίπλα
της ὅλα φαίνονται ἀγνὰ καὶ ὠ-
μορφα.

Ἄλλοίμονο ὅμως! Στὴν πραγ-
ματικότητα....

«... ὁ ἄνθρωπος ὁ ὑπερόπτης
ἐφωδιασμένος μὲ μικρὴ καὶ σύν-
τομη ἐξουσία, ἀγνοώντας περισ-
σότερο αὐτὸ γιὰ τὸ ὁποῖο εἶναι

περισσότερο σίγουρος, (τὴν κρυ-
στάλλινη οὐσία του), σὰν μαῖμοῦ
θυμωμένη, παίζει τέτοια ἀπίθα-
να παιχνίδια ἐμπρὸς τοὺς οὐρα-
νοὺς ποὺ κάνει τοὺς ἀγγέλους νὰ
κλαῖνε...»

Ὁ γενναῖος καινούργιος κό-
σμος ποὺ φέρνει τὴν Μιράντα σὲ
τέτοια ἔκστασι, εἶναι, γιὰ ὅλους
τοὺς ἄλλους, ἡ σκηνὴ τῆς θελη-
ματικῆς τυφλότητος τοῦ ἀνθρώ-
που ἀπέναντι στὸ ἴδιο του τὸ ἐσω-
τερικὸ φῶς καὶ τῆς ἀδιάκοπτης
στερήσεως ποὺ νοιώθει σὰν ἀπο-
τέλεσμα αὐτῆς τῆς ἄγνοιας.

Παραδόξως ὅμως, τὰ λόγια δὲν
ἐγίναν γνωστὰ μὲ τὸ ἀρχικὸ
τοὺς νόημα. Ἀντιθέτως, χρησιμο-
ποιοῦνται στὴν καθημερινὴ κου-
θέντα μὲ τελείως διαφορετικὴ ἔν-
νοια: τὴν ἔννοια ποὺ ἀπέκτησαν
ὅταν τὰ δανείστηκα γιὰ τίτλο
μιᾶς φανταστικῆς ἱστορίας μὲ θέ-
μα τὸ μέλλον τοῦ κόσμου. Αὐτὸ
δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξις δικῆς μου
ἀξίας γιατί ἡ ἔκφρασις χρησιμο-

ποιείται από πολλούς που ποτέ δεν διάβασαν το βιβλίο μου ή που δεν ξέρουν καν ότι υπάρχει. Τα λόγια έγιναν δημοφιλή γιατί ή έκφρασι «γενναίος καινούργιος κόσμος» εκφράζει εύκολα και περιληπτικά την πίστι μας, αλλά και τον ανήσυχο σκεπτικισμό μας. για την κοσμοαγάπητη ιδέα της Προόδου. Η Ουτοπία που περιγράφεται στον «Γενναίο Καινούργιο Κόσμο» είναι μία κοινωνία στην οποία το λαϊκό όνειρο της Προόδου έχει πραγματοποιηθεί σε έφιαλτική μορφή.

Έτσι, τα πιο δυσάρεστα συμπτώματα των γερατειών έχουν εκμηδενιστεί και χημικά παρασκευάσματα έχουν αφαιρέσει από τον θάνατο το κεντρί του. Η εκπαίδευσι υποχρεώνει το άτομο να διαλέγη τις σκέψεις, τα αίσθηματά και τις πράξεις που συμφέρουν στο Κράτος. Ναρκωτικά που σβήνουν την αίσθησι της πραγματικότητας έχουν καταργήσει το φόβο, την αμφιβολία και την ηθική πάλη. Ο σεξουαλισμός — όπως και η εκπαίδευσι — είναι, για όλους, τζάμπα και υποχρεωτικός. Είναι επίσης (και γι' αυτό μοιάζει ανησυχητικά με την σύγχρονη εκπαίδευσι) στείρος. Η αναπαργωγή γίνεται σε δοκιμαστικούς σωλήνες. Τα παιδιά μεγαλώνουν κατά χιλιάδες σε μπουκάλια.

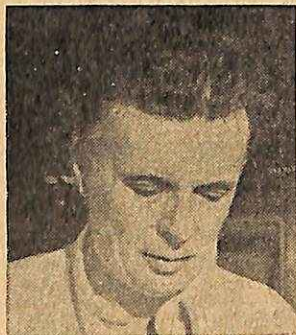
Η ποσότης και η ποιότης του πληθυσμού ελέγχονται από τεχνικούς στην υπηρεσία του παντοδυνάμου Κράτους. Ένα επιστημονικό ταξικό σύστημα επικρατεί που αρχίζει από τους «Α, διοικη-

τικούς» στην κορυφή της κοινωνικής πυραμίδας και τελειώνει με τους «Ε, ήμι-ήλιθιους» στην βάση. Άλλα ακόμη και για τους «ήμι-ήλιθιους» ή δουλεία είναι ελαφριά και οι έλευθερες ώρες γεμάτες διασκέδασεις. Αυτός ο «γενναίος, καινούργιος κόσμος» αντιπροσωπεύει τον επίγειο παράδεισο όπως τον όνειρευονται οι υλιστάι. Άλλα είναι οι επίγειος παράδεισος εις αντάλλαγμα τελειωτικής στέρησης, για την πλειονότητα, της ατομικής ελευθερίας και, επομένως, της ατομικής ευθύνης και αυτής ακόμη της δυνατότητας σοφίας και πνευματικής ένωσης.

Στο βιβλίο μου, η Ουτοπία αυτή τοποθετείται έξι αιώνες αργότερα. Σήμερα φαίνεται τελείως δυνατό, αν καταφέρω να γλυτώσω από την καταστροφή του ολοκληρωτικού πολέμου, της ολοκληρωτικής διαβρώσεως της γης ή της ψυχολογικής συντριβής, κάποιος γενναίος καινούργιος κόσμος να εμφανιστεί.

στη πολύ νωρίτερα από όσο φανταζόμουν τότε. Τα τελευταία χρόνια είδαν όχι μόνον τεράστια τεχνική πρόοδο, αλλά και μία συνεχώς μεγαλύτερη τάσι των Κυβερνήσεων να χρησιμοποιούν την καινούργια τεχνολογία «προς όφελος» των υπηκόων τους. Ό,τι είναι ακόμη φαντασία για μās, μπορεί για τους όχι πολύ μακρινούς απογόνους μας να γίνει πραγματικότητα, ίσως μάλιστα και εκδικησι μαζί.

Πρόοδος. Η λέξι αντιπροσω-

Ο Άλντους Χάξλεϋ

πεύει ένα γεγονός, αλλά και έναν μύθο.

Χάρης στην διάδοσι των συγκεντρωμένων γνώσεων με τον προφορικό και τόν γραπτό λόγο, ο σύγχρονος άνθρωπος έχει περισσότερο υπό τον έλεγχό του το περιβάλλον του από όσο το είχαν οι παλαιολιθικοί του πρόγονοι. Αυτό είναι το γεγονός της Προόδου.

Ο μύθος της Προόδου μόνον μακρινή σχέση έχει με το γεγονός αυτό.

Σε γενικές γραμμές μπορεί να εκφρασθί ως έξης: Έχει αποδειχθί «ότι οι μηχανές και οι τεχνικές της μηχανικής οργανώσεως γίνονται όλο και περισσότερο αποδοτικές. Με κάθε πρόοδο της τεχνολογίας δεν αυξάνεται μόνον ο έλεγχος, τόν οποίον το σύνολο της ανθρωπότητας είναι σε θέσι να ασκήσθ στο περιβάλλον του, αλλά αυξάνονται επίσης (και αυτή είναι η ουσία του μύθου) η υγεία, η άρετή, η εξυπνάδα και, πάνω απ' όλα, η ευτυχία του κάθε ατόμου — για σένα και για μένα, για τα παιδιά και για τα εγγόνια μας. Αυτή η αύξησι της ευημερίας θα συνεχίζεται ακατάπαυστα, καθώς οι μηχανές και οι οργανώσεις βελτιώνονται, ως του φτάσαμε στην συντέλεια μιάς κάποιας Ουτοπίας.

Ο είκοστός αιών είδε την αναγέννησι της νομιμοποιημένης σκλαβιάς, των βασανιστηρίων, των αιώνων μεταναστεύσεων, της καταδωδεως των αίρετικών και κάθε γνώμης, της λογοκρισίας...

Αφού ανέλυσε περισσότερο από έννιάκόσιους διεθνείς πολέμους, και τις χιλίες εξακόσιες περίπου έσωτερικές διαμάχες των τελευταίων είκοσιπέντε αιώνων, ο καθηγητής Π.Α. Σορόκιν έφθασε στο συμπέρασμα πως ή εποχή μας είναι, δίχως κανένα συναγωνισμό, ή πιο αιματηρή της Ίστο-

ρίας. Καί, εν τούτοις, εις πείσμα των γεγονότων που συνέβησαν τα τελευταία πενήντα χρόνια, ο μύθος της Προόδου ζει ακόμη, αν και με ώρισμένες κυνικές μικροεπιφυλάξεις που εκφράζονται πλαγίως με τις λέξεις «Γενναίος, Καινούργιος Κόσμος»...

Οι δύο κυρίαρχοι μύθοι της εποχής μας είναι ο μύθος της Προόδου και ο μύθος του Όλοκληρωτισμού. Ο πρώτος αντιπροσωπεύει την ιδέα πως ο Παράδεισος δεν βρίσκεται στον ούρανό, αλλά στο μέλλον, μια αντίληψι από την οποία οι δικτάτορες (που είναι έλοι φανατικά προοδευτικοί) έβγαλαν το λογικό συμπέρασμα ότι το παρόν δεν είναι παρά μια μεταβατική περίοδος και ότι τα άτομα όπως είναι, εδώ και τώρα, μπορεί νόμιμα να υποβάλλωνται σε βασανιστήρια, να σκλαβώνονται και να σκοτώνονται εν όνοματι αυτού του θαυμάσιου (άλλα έντελως υποθετικού) γενναίου καινούργιου κόσμου που θα έλθι, ως ποίμε, τόν είκοστο δεύτερο αιώνα.

Ο μύθος του Όλοκληρωτισμού, με τόν οποίον ο μύθος της Προόδου συνήθως, στην πράξι, συνδυάζεται, είναι ακόμη πιο επικίνδυνος γιατί διακηρύσσει ότι ο Θεός δεν υπάρχει στα άτομα, αλλά στα κυρίαρχα Κράτη. Τα έν λόγω Κράτη, έφ' όσον είναι θεϊκά, έχουν το δικαίωμα να διαθέτουν τα άτομα σαν να ήταν αντικείμενα, προς μεγαλύτεραν δόξαν του έκαστοτε έθνικου Μολόχ.

Οι μύθοι βρίσκουν την καταληλότερη έκφρασί τους όχι σε λογικές προτάσεις, αλλά σε γοητευτικά σύμβολα. Στις χώρες όπου ή Οικονομία ελέγχεται από το Κράτος, ο μύθος της Προόδου συμβολίζεται από το Σχέδιον.

Μπορεί να είσατε σήμερα σε άθλια κατάσταση, αλλά το πενταετές, δεκαετές κλπ. Σχέδιον

μας είναι θετικά έγγυημένο για να σ'ας φέρη μελλοντική ευτυχία εις αντάλλαγμα της σημερινής δυστυχίας σας».

Στις κεφαλαιοκρατικές χώρες δέν υπάρχουν τέτοια Σχέδια και τὰ σύμβολα του Μύθου μας βρίσκονται στίς διαφημιστικές σελίδες τών λαϊκών περιοδικών. Έδω π.χ. έχουμε τὰ τέσσερα μέλη της ιδεώδους αμερικανικής οικογενείας που θαυμάζουν έκστατικά, σέ τέλειο τεχνικόλόγο, τὸ καινούργιο τους ψυγείο, τὴν ηλεκτρική τους σκούπα, τὴν τηλεόρασι ἢ τὴν διακόσμηση τοῦ μπάνιου. "Οπως γράφει ἡ ρεκλάμα, «ζοῦν τὴν πιὸ εὐτυχισμένη στιγμή τῆς ζωῆς τους!»

"Ολα τὰ πρόσωπα χαμογελοῦν, ὅλες οἱ ὀδοντοστοιχίες εἶναι τέλειες. "Ο πατέρας εἶναι νέος καὶ ὠραίος, μὲ φαρδιές πλάτες. Ἡ μητέρα εἶναι σάν μαννεκέν. Τὰ παιδιὰ εἶναι ἄγγελοι. Τὰ μάγουλα λάμπουν, τὰ μάτια θγάζουν σπιθες, ἡ ὑγεία ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ κάθε πόρο. Καὶ τί ἀτυμοσφαιρα οἰκογενειακῆς εὐτυχίας!

Πόσο ἄγνοοί, πόσο δικαιωμένοι, πόσο καλόκαρδοι εἶναι ὅλοι τους!

«᾽Ω γενναῖος καινούργιος κόσμος πού ἔχει τέτοιους ἀνθρώπους!»

Καὶ ὁ διακόσμησι τοῦ μπάνιου καὶ ἐγκατάστασι τηλεοράσεως πού δημιουργήσατε αὐτὸν τὸν καινούργιο κόσμο καὶ πού, ἀναπόφευκτα, θὰ δημιουργήτε, ὅσο βελτιώνεστε, ὅλο καὶ πιὸ γενναίους καινούργιους κόσμους κατοικημένους ἀπὸ ἀκόμη πιὸ εὐτυχισμένους ἀνθρώπους!»

Μεταφρασμένο σέ ψυχρὴ πρόζα, τὸ μήνυμα αὐτοῦ καὶ ὅλων τών ἄλλων συμβόλων τοῦ Μύθου μας, μπορεῖ νὰ ἀποδοθῇ κάπως ἔτσι: «Κάθε ευτυχία, κάθε ἀρετὴ, κάθε τι πού ἔχει ἀξία στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ δέν ἔρχεται (ὅπως ὁ Χριστός, ὁ Βούδας καὶ ὅλοι οἱ

φιλόσοφοι ἐσφαλμένα ἐδίδαξαν) ἐκ τών ἔσω, ἀλλὰ ἐκ τών ἔξω, ὅταν ἀλλάξουν οἱ ἐξωτερικὲς συνθήκες.

Ἡ τηλεόρασι καὶ ἡ ὀργάνωσι βελτιώνονται, ἐπομένως τὰ παιδιὰ μας θὰ εἶναι καλύτερα καὶ πιὸ εὐτυχισμένα ἀπὸ τοὺς γονεῖς τους, ὅπως κι' ἐμεῖς, εἰς πείσμα τών φαινομένων πού μαρτυροῦν τὸ ἀντίθετο. εἴμαστε καλύτεροι καὶ πιὸ εὐτυχισμένοι ἀπὸ ὅσο εἴμαστε πρὶν ἐφευρεθοῦν οἱ ἀριθμομηχανές καὶ ἡ τηλεόρασι. Οἱ πρόοδοι τῆς τεχνικῆς γίνονται αἰσθητὲς στὰ ἄτομα μὲ τὴν μορφή ἀτομικῆς εὐεξίας.»

Τώρα εἶναι φανερό πὼς ἡ μετάβασι ἀπὸ τὴν ἀναρχία σὲ σχεδὸν ὁποιαδήποτε μορφή τάξης, ἀπὸ τὴν γενικὴ λιμοκτονία στὴν ἀφθονία γιὰ ὅλους, θὰ γινόταν αἰσθητὴ σὲ κάθε μέλος μιᾶς κοινότητας σάν ἀτομικὴ εὐλογία. Ἀλλ' ὅταν ἡ μετάβασι εἶναι ἀπὸ μία ἀνεκτὴ κατάστασι σὲ μία ἄλλη μόνον ἐλάχιστα καλύτερη, ἡ πρόοδος σάν αὐξηση τῆς ἀτομικῆς ευτυχίας θὰ εἶναι σχεδὸν ἀνεπαίσθητη.

Ὑπάρχουν δύο ἀπλούστατοι λόγοι γι' αὐτό:

"Ο πρῶτος εἶναι ὅτι, ἀπὸ φυσιολογικῆς ἀπόψεως, ἡ ἀνθρώπινη ζωὴ κάθε ἄλλο εἶναι παρὰ προοδευτική. Γιὰ ἕναν γέρο πού εἶδε νὰ πεθαίνουν ὅλοι οἱ φίλοι του, πού εἶναι κουφὸς καὶ ὑποφέρει ἀπὸ ἀρθριτικὰ ἢ ἀρθριροσκληρώσι, τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο στὴν πατρίδα του εἶναι 28% ὑψηλότερο ἀπὸ ὅ,τι τὴν ἐποχὴ πού ἦταν παιδί, δέν ἀποτελεῖ καὶ μεγάλη παρηγοριά. "Αν καὶ ζῇ πιὸ πλούσια καὶ πιὸ ἀνετα ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι πιθανώτατα πολὺ λιγώτερο εὐτυχισμένος ἀπὸ τὸν παλὸ κακὸ καιρὸ πού ἦταν νέος καὶ ὑγιής.

Παρὰ τὴν ἀντι-πρόοδο ὅμως αὐτὴ μέσα στὸν ὀργανισμό, μερι-

καὶ ἄνθρωποι ἀναμφιβόλως γίνονται καλύτεροι καὶ πιὸ εὐτυχισμένοι καθὼς προχωροῦν πρὸς τὸ θάνατο. Αὐτοὶ ὅμως εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού ἔμαθαν κάτι ἀπὸ τὴν σοφία ἐκείνη πού οἱ ἀληθοὶ φιλόσοφοι θεωροῦσαν «πολυτιμότερη καὶ ἀπὸ τὰ ρουμπίνια.» Μὲ ἄλλα λόγια ἡ Πρόοδος τοῦ ἀτόμου πραγματοποιεῖται στὸν ἐσωτερικὸ τοῦ κόσμου καὶ δέν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τεχνικὴ Πρόοδο καὶ τὶς ἀλλαγές πού ἐπιφέρει στὰ ἐξωτερικὰ γεγονότα.

Ἡ ζωὴ μας λοιπὸν εἶναι ἀντιπροοδευτική. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἕνας λόγος πού ἡ δημοσία Πρόοδος δέν γίνεταὶ αὐτόματα καὶ ἀναπόφευκτα αἰσθητὴ σάν ἰδιωτική, ἀτομικὴ Πρόοδος. "Ο δεύτερος λόγος πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ στὴν σχεδὸν ἀπεριόριστη ἱκανότητα προσαρμογῆς τοῦ ἀνθρώπου. "Οταν ἡμουν παιδί ὅλοι θεωροῦσαν δεδομένον ἕναν κόσμο ὅπου ὅλα τὰ ὀχήματα στοὺς δρόμους εἶχαν ἄλογα. Σήμερα ἔχομε τὰ αὐτοκίνητα. Μήπως περνοῦμε τὴ ζωὴ μας ἀπολαμβάνοντας αὐτὴ τὴν ἀλλαγὴ; Κάθε ἄλλο. "Αν τρέχουν ἡσυχὰ συνηθίζομε στὴν ὑπαρξί τους καὶ τὰ ξεχνοῦμε. "Αν πάθουν τίποτε, ἀρχίζομε τὶς βρισιές. "Εκείνο πού ἦταν ἄλλοτε τὸ ζενὶθ τών ἐλπίδων μας εἶναι σήμερα ἡ πεζὴ καθημερινὴ πραγματικότης. Ἀκόμη, ἡ ἐμφάνισι τοῦ αὐτοκινήτου δημιούργησε ἕναν καινούργιο τρόπο ζωῆς πού, γιὰ μερικοὺς ἀνθρώπους, ἔχει λιγώτερη ἀξία ἀπὸ τὸν παλὸ τρόπο πού συνδυαζόταν μὲ τὸ ἀντιπροσωπευτικὸ ἄλλογο καὶ τὴν παλαιολιθικὴ συνήθεια τοῦ βαδίσματος.

Καὶ αὐτὸ μᾶς ὀδηγεῖ στὸ σημαντικό πρόβλημα τοῦ Κόστους τοῦ Κόσμου.

Στὴν λαϊκὴ του μορφή, ὁ μῦθος τῆς Προόδου βασίζεται στὴν τεραστία αὐταπάτη ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκτοῦμε κάτι χωρὶς

αντάλλαγμα. "Ο κόσμος μας ὅμως εἶναι ἕνας κόσμος ὅπου ὅλα (ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀγάπη) πληρώνονται. Σὲ κάθε πεδίο ἀνθρώπινης δραστηριότητος, τὰ κέρδη καὶ ἡ κάθε πρόοδος, ἔχουν ὅλα τὴν τιμὴ τους. Καμμιά φορὰ ἡ τιμὴ εἶναι ἀναλόγως χαμηλὴ. Σὲ ἄλλες περιπτώσεις εἶναι τόσο ὑψηλὴ, ὥστε τὰ ἄμεσα πλεονεκτήματα ἐκμηδενίζονται ἀπὸ τὰ μελλονεκτήματα πού ἀκολουθοῦν. Στὴν γεωργία καὶ στὴν δασοκομία, στὴν βιομηχανία καὶ στὴν ἐκμετάλλευσι τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου, ἡ Πρόοδος πού ἔχει γίνεαι ἀνήκει στὸ εἶδος ἐκείνο πού μετριέται ἀπὸ τὶς ποσότητες πού παράγονται καὶ τὰ χρήματα πού εἰσπράττονται. "Ομως, ὅπως οἱ συντηρητικοὶ δέν κουράζονται νὰ μᾶς ἐπαναλαμβάνουν, ἡ Πρόοδος αὐτὴ γίνεται μὲ ἐξόδα τῆς Φύσεως, γίνεταὶ μὲ τὸ ἐξωφρενικὸ κόστος τῆς ἐξάντλησιν τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς σπατάλης, σὲ λίγες σύντομες γενεές, ἀναντικατάστατων πόρων.

Ἴδου καὶ ἄλλο ἕνα παράδειγμα τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ἡ φύσι τών πραγμάτων μᾶς κάνει νὰ πληρώνωμε τοὺς μεγαλύτερους μας θρήαμβους. Τὸν τελευταῖο αἰῶνα, ἡ Πρόοδος σὲ ὠρισμένους κλάδους τῆς ἱατρικῆς ἦταν τεράστια. Ἀλλο τόσο τεράστιο ὅμως, ὅπως τώρα ἀρχίζομε νὰ ἀνακαλύπτωμε, ἦταν τὸ κόστος τῆς Προόδου. Ἐκατομμύρια ἀνθρώπων πού στὸν παλιὸ καιρὸ πέθαιναν στὴν παιδικὴ τους ἡλικία καταφέρνουν σήμερα, χάρις στὴν προοδευτικὴ ἱατρικὴ, νὰ φθάνουν στὴν ὀριμότητα ἢ καὶ στὰ γεράτια. Σ' αὐτὸ καὶ σὲ ἄλλα αἷτια ὀφείλεται ἡ τρομερὴ αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς σὲ σημείον πού ἔ ἐφιάλης τοῦ Malthus σχεδὸν πραγματοποιεῖται, μὲ ἐλάχιστα ἐξαιρέσεις μερικῶν φυλῶν. Καθὼς ἡ παγκόσμια εὐφορία κατεβαίνει, ὁ παγκόσμιος πληθυσμὸς

άνεβαίνει κατά 6000 περίπου την ημέρα. "Αν όμως οι περισσότεροι από τα σημερινά μας 2½ δισεκατομμύρια δεν έχουν αρκετά να φάνε, ποιά θά είναι η μοίρα των 3¼ δισεκατομμυρίων που (έκτος αν συμβούν τεράστιες καταστροφές) θά κατοικούν στον απογυμνωμένο πλανήτη μας σε πενήντα χρόνια από σήμερα;

"Ενα άλλο πεδίο στο οποίο αναγκαστήκαμε να πληρώσουμε υπέρογκη τιμή για την τεχνική μας Πρόοδο είναι το πεδίο της ατομικής και κοινωνικής ψυχολογίας. Χάρης στην εξημερωμένη επιστήμη, μπορούμε να ζούμε σε ούρανοξώστες, να εργαζώμαστε με άψογες μηχανές σε ύγιεινά εργοστάσια, να διασκεδάζουμε ανοίγοντας άκοπα το ραδιόφωνο κ.ο.κ. "Επί πλέον, έχουμε μεγαλύτερες ελπίδες μακροζωίας από τους προγόνους μας, μικρότερο ποσοστό παιδικής θνησιμότητας και λοιμωδών νόσων. Και πώς αντιδρούμε σ' αυτά τα συμπτώματα της Προόδου; "Αναπτύσσοντας πρωτοφανή αριθμό ψυχώσεων και νευρώσεων, επιδεικνύοντας τεράστια αύξηση των ψυχοσωματικών ανωμαλιών όπως είναι το έλκος του στομάχου, το άσθμα, οι καρδιακές παθήσεις, οι ρευματισμοί, ο διαβήτης. "Όπως τονίζει ο Δρ. Χάλλινταϊν στο βιβλίο του «Ψυχοκοινωνική Ιατρική», αυτές οι ψυχοσωματικές ανωμαλίες έχουν πάρει πλέον τις αναλογίες μιάς ταχύτατα εξαπλούμενης επιδημίας. Τα ξθνη της Δύσεως είναι όλα «άρρωστες κοινωνίες» που απορροούνται κάτω από την πίεση της τεχνικής που προοδεύει και καταστρέφει τα σχήματα της οικογενειακής και κοινωνικής ζωής, διακόπτει την επαφή του ανθρώπου με την Φύση, τον στερεί από ευκαιρίες να δράση αθόρμητα και δημιουργικά, επιβάλλει στον οργανισμό του τον κούρδι-

σμένο ρυθμό της μηχανής, τον κάνει να σκέπτεται για τον κόσμο και τους συνανθρώπους του με «μηχανικούς» όρους οι οποίοι είναι βασικά άκατάλληλοι για τη ζωή και την προσωπικότητα.

"Αν περάσουμε στο πεδίο της πολιτικής, αντιμετωπίζουμε μία βασικά όμοια κατάσταση. Κάνουμε ένα φαινομενικά προοδευτικό βήμα και ανακαλύπτουμε ύστερα ότ το πληρώσαμε κι' αυτό. Στις αρχές π.χ. του 19ου αιώνα, ο Τζαίμς Μίλλ ήταν βέβαιος πως αν όλοι μπορούσαν να διαβάσουν και να γράφουν, οι έκλογές θά ξπαιρναν πάντα το σωστό και λογικό δρόμο, και το μέλλον της δημοκρατίας θά ήταν για πάντα εξασφαλισμένο. Δύο γενεές αργότερα, το όνειρο του Μίλλ για μία παγκόσμια εκπαίδευσι πραγματοποιήθηκε. "Αλλοίμονο όμως, το κέρδος δεν ήρθε τζάμπα. Είναι αποδεδειγμένο ιστορικό γεγονός ότι η «εκπαίδευσι για όλους» έγινε ένα από τα πιο αποτυχεμένα όργανα στη διάθεση των τυραννών, των μιλιταριστών και των κηρύκων του παραλογισμού.

Μπορούμε επίσης να πάρουμε σαν παράδειγμα την κατάρτη όλων των τεχνικά προωδευμένων κοινωνιών, την οικονομική αστάθεια. Το κακό είναι τόσο μεγάλο, ώστε κάθε βήμα προς την σταθερότητα πρέπει να φαίνεται σαν αόθεντικό προοδευτικό βήμα. Ποιά όμως είναι η τιμή μιάς τέτοιας Προόδου; Σ' αυτή την ερώτησι, τα όλοκληρωτικά κράτη έχουν δώσει εξαιρετικά ανησυχητικές απαντήσεις. Είς πείσμα τους, οι Σοσιαλδημοκράται της Δυτικής Ευρώπης πιστεύουν ακόμη ότι είναι δυνατόν να συνδυάσουν σταθερότητα υπό την αλγίδα του κράτους με ατομική, κοινωνική και πολιτική ελευθερία. Μακάρι να έχουν δίκιο. Φοβόμαι όμως ότι η τιμή μιάς οί-

κονομικής σταθερότητας έγγυμμένης από όλοκληρωτικά κράτη θά αποδειχθή τρομερά ύψηλή στο τέλος και ότι, αν πραγματικά θέλωμε να συνδυάσωμε την ελευθερία με την σταθερότητα, θά πρέπει να καταφύγωμε σε πολιτική αποκέντρωσι, και στο οικονομικό πεδίο, σε περιορισμένες συνεταιριστικές επιχειρήσεις.

Το ήθικό δίδαγμα όλων αυτών των πραγμάτων φαίνεται αρκετά απλό. Δεν υπάρχουν πανάκειες και οποιοσδήποτε πιστεύει ότι υπάρχει κανένα μαγικό σύντομο μονοπάτι για να θγη κανείς από την χρόνια, τραγική κατάσταση του ανθρώπου, αυτός προετοιμάζει είτε μια θίαη καταστροφή με ιδεολογικές σταυροφορίες, είτε μια πιο άργη, αλλά άλλο τόσο σίγουρη καταστροφή με την δημιουργία ενός «γενναίου, καινούργιου κόσμου». Κάθε κέρδος πρέπει να πληρώνεται και το καλύ-

τερο που έχουμε να κάνωμε είναι να διατηρούμε συνεχώς έπιστρατευμένες όλη την έξυπνάδα και όλη την καλή μας θέλησι, με αντικειμενικό σκοπό να ελαττώνωμε το αναπόφευκτο κόστος της Προόδου στο ελάχιστο δυνατό. Πρέπει να ανακαλύψωμε ποιές είναι οι συνθήκες στις οποίες οι άνθρωποι μπορούν να ζούν πιο υγιεινά, πιο ευχάριστα και πιο δημιουργικά. Με οδηγό μια τέτοια γνώσι μπορούμε να χρησιμοποιήσωμε την τεχνική πρόοδο με σκοπό να δημιουργήσωμε αυτές τις ευνοϊκές συνθήκες στο χαμηλότερο δυνατό Παγκόσμιο Κόστος. Μ' αυτόν τον τρόπο μπορούμε να ελπίζωμε ότι θά φθάσωμε, όχι σ' έναν γενναίο καινούργιο κόσμο, όχι σε καμιά τέλεια Ουτοπία, αλλά στον πολύ πιο ταπεινό και πιο επιθυμητό αντικειμενικό σκοπό: μια πραγματική ανθρώπινη κοινωνία.

Κάποιος που πρόκειται να έπισκεφθή τη Σκωτία πηγαίνει σε ένα Σκωτσέζο για να του μάθη μερικές σκωτσέζικες εκφράσεις:

—Πώς θά πούμε στα σκωτσέζικα: «μου δίνετε σας παρακαλώ...»;

—Δεν το λέμε καθόλου.

—Γιατί;

—"Επειδή όσο και να παρακαλέσης δεν πρόκειται να σου δώση κανείς τίποτε.

Up.

☆

Ο γιατρός έφθασε διασπικός και βρίσκεται στο δωμάτιο με την σύζυγο, που την έπιασαν οι πόνοι του τοκετού. "Ο σύζυγος βρίσκεται στο χώλλ και καπνίζει νευρικά. Σε μια στιγμή ο γιατρός ανοίγει την πόρτα της κρεβατοκάμαρας και ζητάει ένα κατασβίδι. Σαστισμένος ο άνδρας, του το δίνει. Σε λίγο ο γιατρός ζητάει ένα σφυρί. Και όταν στο τέλος ζήτησε μια τανάλια, ο άνδρας δεν διάταξε:

—Μα γιατρέ, πέστε μου, είστε βέβαιος πως όλα πάνε καλά;

—"Οχι ακόμη, απαντά ο γιατρός, μα όλα θά πάνε περίφημα όταν μπορέσω ν' ανοίξω αυτήν την καταραμένη τσάντα μου.

A. M.

Αναμνήσεις της πρώτης Έλληνίδος που μπήκε στην ηρωική πόλι

Έλεύθερα Γιάννενα

Της

K. A. BENIZELOT

Συμπληρούνται, έφέτος, σαράντα δυο χρόνια από τότε που τα Γιάννενα έγιναν ελληνικά και η χρονική αυτή απόσταση δεν επιτρέπει στους νεωτέρους να νοιώσουν τί νίκη αποτελεί το γεγονός αυτό και τι σημασία είχε για τους παληότερους, για όσους δηλαδή έζησαν την περίοδο των Βαλκανικών πολέμων. Γι' αυτό, σε μια τέτοια επέτειο φυσικό είναι να καταφεύγουμε στους ανθρώπους της περασμένης γενεάς, στους αυτόπτες και στους συνεργούς των γεγονότων, για να μάς δημιουργήσουν εκείνοι με τις αναμνήσεις τους την αληθινή ατμόσφαιρα της έπτετειου.

Οι περισσότεροι από τους συνεργάτες της νίκης εκείνης έχουν τώρα πιά ξεκουραστή απ' τον άγωνα της ζωής. Όσο για τους νέους πολεμιστές του 1912, που είναι πιά εξηνταπεντάρηδες, πώς και πού να τους βρή κανείς ;

Να όμως ένα πρόσωπο, που από τη θέση και το ρόλο του όχι μόνον μπορούσε νάχε μια συνολική έντύπωση των γεγονότων μα κι' αξιόθηκε να μπη στα Γιάννενα μαζί με τις προφυλακές, πριν ακόμα κινή τη θριαμβευτική είσοδό του στην πόλι ο τότε Διάδοχος.

Πρόκειται για μια γυναίκα. Ναί. Για μια γυναίκα και μάλιστα καλλιτέχνη: Τη Θάλεια Φλωρά Καραβία.

Όλοι όσοι την ξέρουν άπλως σαν μια καλή ζωγράφο θ' άπορήσουν γι' αυτό. Τί σχέσι έχει ή Τέχνη με τόν Πόλεμο;

Κι' όμως όσοι από τους παληούς έχουν καλή μνήμη ίσως θυμηθούν

πώς το 1913 είχε άνοιξει στην Άθήνα μια έκθεσις πολεμικών πινάκων της διακεκριμένης ζωγράφου κι' όσοι έπεσκέφησαν τό Γ' Σώμα στρατού στη Θεσσαλονίκη ίσως να είδαν κρεμασμένον εκεί ένα πίνακα που παριστά την είσοδο του Διαδόχου στα Γιάννενα.

Σκοπός της κ. Φλωρά Καραβία ήταν να κάνει μια σειρά ιστορικών σκίτσων ή παστέλ από τόν πόλεμο για να σχηματίσι έτσι ένα αυθεντικό πολεμικό λεύκωμα που θα τυπωνόταν και θα πουλιόταν προς όφελος των όρφανών του πολέμου. Με τόν σκοπόν αυτόν προσκολλήθηκε ή δυναμική αυτή γυναίκα στον ελληνικό στρατό. Μα έπειδή το ύπουργείο δεν επέτρεπε οι καλλιτέχνες ν' ακολουθούν τό στράτευμα, ή κ. Καραβία, σύζυγος δημοσιογράφου και ιδιοκτήτου της «Έφημερίδος της Άλεξανδρείας» παρουσιάσθηκε ως ανταποκριτής και με την ιδιότητα αυτή κατώρθωσε να παρακολουθήση από κοντά την έκστρατεία. Οι ανταποκρίσεις που έστελνε τότε στην «Έφημερίδα» δημοσιεύθηκαν άργότερα μαζί με αρκετά σκίτσα και φωτογραφίες πινάκων σε ιδιαίτερο τόμον· κι' οι ζωγραφικές σημειώσεις της έδημιούργησαν όδόντα αξιόλογους και ιστορικούς αυθεντικούς πίνακες που βρίσκονται κι' αυτοί στην κατοχή του πολεμικού μουσείου του Γ' Σώματος.

Αρχικώς ή κ. Καραβία είχε προσκολληθή στο Σώμα που κατέλαβε την Θεσσαλονίκη και εκεί γνώρισε την βασιλική οικογένεια. Όταν έμαθε πώς ο Διάδοχος (ο μετέπειτα βασιλεύς Κωνσταντίνος) θα πήγαινε στην Ήπειρο για ν' αναλάβη την

άρχηγία των στρατευμάτων που πολιορκούσαν τό Μπιζάνι, τόν παρεκάλεσε θερμά να την παραλάβη μαζί του. Κι' έτσι, να μια γυναίκα - όχι νοσοκόμος όπως άλλες, αλλά μια ανταποκρίτρια ζωγράφος - πάνω στην «Άμφιτρίτη», τη βασιλική θαλαμηγό που μετέφερε τόν Διάδοχο στην Πρέβεζα.

—Φύγαμε στις 10 Ιανουαρίου, αν δεν με γελά ή μνήμη, κι' ακόμα θυμώμαι τόν ένθουσιασμό του κόσμου όταν διασχίσαμε τη διώρυγα της Κορίνθου. Οι όχθες μαύριζαν από τόν κόσμο που

μάς πετούσε μυρτιές και υποδεχόταν τόν Κωνσταντίνο με την κραυγή Ζήτω ο Νικητής. Στη διαδρομή μας αυτή λάδαμε και την είδησι της ναυμαχίας της Λήμνου και θυμώμαι ακόμα πώς ενώ όλοι αγωνιούσαν, μόνον εκείνος ήταν ήρεμος και γεμάτος αίσιδοξία, βέβαιος προκαταβολικά για τη νίκη. Από την Πρέβεζα προχώρησε στην Φιλιππιάδα κι' εκεί εγκατεστάθηκε τό αρχηγείο. Εγώ φυσικά δεν μπορούσα να μείνω εκεί, αλλά εγκαταστάθηκα έκ περιτροπής στα όρεινά χειρουργεία του Λούρτζου και της Κανέτας όπου δρισκόταν τό βαρύ πυροβολικό, και του Έμιν Άγά. Εκεί δρισκόμουν όταν έγινε ή πολύνεκρη επίθεσι του Αγίου Νικόλα και όταν μετά την κύκλωσι του Μπιζανίου ήρθαν οι άπεσταλμένοι του Έσατ πασά, του διοικητού Ιωαννίνων, να παραδώσουν την πόλι.

—Είδατε με τα μάτια τη σκηνή;

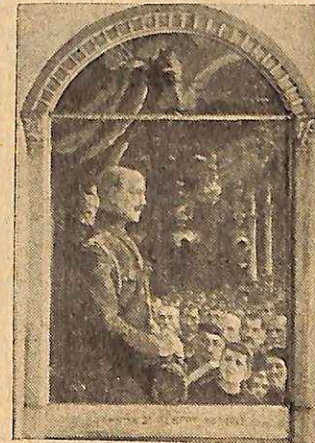
—Ναί, ήταν ξημερώματα της Πέμπτης και κυκλοφόρησε ή φήμη πώς οι Τούρκοι έρχονται να ζητήσουν συνθηκολόγησι. Μέσα στο σκοτάδι δεν διέκρινε κανείς μορφές παρά μονάχα τα ράσα του Μητροπολίτου Ιωαννίνων, που ήτο μαζί

τους. Μάθαμε όμως πώς άρχηγός της Έπιτροπής ήταν ο Ρεούφ μπέης, άνηψός του Έσατ. Η είδησις κυκλοφόρησε άστραπιαία κι' ή χαρά ήταν γενική. Οι προφυλακές από την άρχηγία του Σούτσου, θα έμπαιναν κατά τό μεσημέρι της ίδιας ήμέρας, και ο Διάδοχος θα έκανε την πανηγυρική του είσοδο την επόμενη. Εγώ ήθελα να δρίσκωμαι πριν από εκείνον στην πόλι για να μπορέσω ν' άποτυπώσω σε μια σειρά σκίτσα τό ιστορικό αυτό γεγονός.

Ετρεξα λοιπόν, παρεκάλεσα και τελικά τα κατάφερα.

Μου παραχώρησαν ένα αυτοκίνητο και μαζί με τόν άείμνηστο ποιητή Ματσούκα, μήκαμε τό ίδιο άπόγευμα στα έλευθερωμένα Γιάννενα. Ο δρόμος ήταν κόκκινος, κατακόκκινος... όχι από αίμα, μα από σχισμένα και ποδοπατημένα φέσια. Όλοι οι Έλληνες, που ως τότε φορούσαν υποχρεωτικά φέσι, τόχαν πετάξει κάτω και τόχαν στήσει σαν σύμβολο της δουλείας. Κι' έπειδή δεν είχαν συνηθίσει νάναι ακάλυπτοι εί-

χαν επίδράμει στα καπελλάδκια κι' είχαν φορέσει τα πιό άπίθανα καπέλλα. Θυμώμαι μάλιστα ένα γέρο με ναυτικό ψάθινο καπέλλο κι' ένα έβραίο με μακρυά ποκαμίσια και ήμίψηλο στο κεφάλι. Όλοι γελοΐσαν, τραγουδούσαν, φώναζαν. Οι δρόμοι όλοι ήταν γεμάτοι από κόσμο τρελλό από ένθουσιασμό. Έβλεπες τούς φίλους ν' άγκαλιάζονται και να χαιρετιούνται με τό άναστάσιμο Χριστός Άνέστη. Ο συναγερμός αυτός εξακολούθησε ως άργά, μα εγώ κοιμήθηκα νωρίς και πρωί-πρωί την επομένη είχα πιάσει τη θέση μου στο δρόμο απ' όπου θα έμπαινε ή θιαμρευτική πομπή. Οι κάτοικοι είχαν στήσει πρόχειρες άψίδες από μυρτιές και οι δρόμοι ήταν γεμάτοι από τούς χθεσινούς

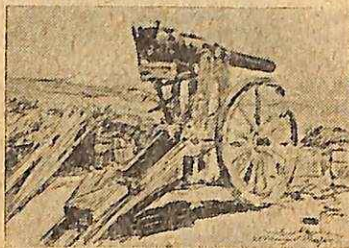

Φ. Καραβία: «Η δοξολογία στη Μητρόπολι Ιωαννίνων»

σκλάβους που έτρεξαν να έπευφημήσουν τον Έλευθερωτή. "Όλοι ήθελαν να δουν τον Διάδοχο. Ποιός είναι; ποιός είναι; με ρωτούσαν από δεξιά κι' αριστερά κι' ο αέρας βούιζε από ζητωκραυγές κι' αλαλαγμούς ένθουσιασμού όταν έφάνηκαν να έρχονται τα στρατεύματά μας. "Ο αρχιστράτηγος Κωνσταντίνος ήτο έφιππος καθώς και οι άλλοι πρίγκιπες. Δέ θυμούμαι δέβαια πολλές λεπτομέρειες—σαράντα χρόνια σβύνουν πολλά. Πάντως ο πίνακας της εισόδου που αγόρασε το Γ' σώμα στρατού αναπαριστά με απόλυτη ακρίβεια τη θέση κάθε προσώπου γιατί έγινε λίγο αργότερα επί τη βάσει σκίτσων που είχα κρατήσει την

ίδια εκείνη στιγμή. Θυμάμαι ότι στη Μητρόπολι ο δεσπότης δεξιώθηκε τον 'Αρχιστράτηγο Διάδοχο φορώντας τ' άμφιά του και τον ώδηγησε ο ίδιος στον θρόνο που ήτο στολισμένος με δάφνες.

"Ο Διάδοχος έμεινε αρκετές ημέρες εκεί και το παραλήρημα του κόσμου εξακολούθησε. Την επομένη μάλιστα έγινε δοξολογία και στην Συναγωγή άπ' τον 'Αρχιεπίσκοπο και όμολογώ πώς ή τελετή και το περιβάλλον με τις έπτάφωτες λυχνίες μου έκαναν μεγάλη εντύπωση. Τέτοιες μέρες δέν ζει κανείς πολλές στη ζωή του και δέν μπορεί να μιλά ψύχραιμα γι' αυτές όσο κι' αν ο χρόνος θολώνει τη μνήμη...

Σκίτσο της κ. Φ. Καραβία

Δ υο κρινάκια έκμυστηρεύονται τα όνειρά τους το ένα στο άλλο:
—'Εγώ, λέει το πρώτο, θα ήθελα να ήμουν τριαντάφυλλο, να με βάλλω στο καρέ της μιά όμορφη κυρία...
—'Εγώ, λέει το άλλο, θα ήθελα να ήμουν μαργαρίτα, να με μαδούν τα κορίτσια και να μου λένε λόγια αγάπης...

Constellation

☆

Ο σύζυγος επιστρέφει από το κυνήγι.
"Η σύζυγος: Κτύπησες τίποτα;
"Ο σύζυγος: Ναι.
"Η σύζυγος: Μπράβο. "Αφησέ τα στην κουζίνα.
"Ο σύζυγος: Τ' άφησα ήδη στο Νοσοκομείο.

Up

Μ ιά όμας από Γάλλους έπαρχιώτες έπισκέπτεται το Μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι. "Ο όδηγός τους έξηγει:

—'Εδώ, κυρίες και κύριοι, βλέπετε μιά αίγυπτιακή μούμια του 5ου αιώνα πρò Χριστού. Μπορούμε να υποθέσουμε πώς κι' ο ίδιος ο Μωϋσής είχε δη αυτή τη μούμια.

—"Αστα αυτά και δέ μάς γελάς έμάς, λέει μιά από τις έπαρχιώτισσες. "Ο Μωϋσής δέν είχε έρθει ποτέ στο Λούβρο...

Up

☆

Ο όφθαλμολόγος ρωτάει τον πελάτη του:

—Λοιπόν; Πώς πηγαίνετε τώρα, που άρχισε ή θεραπεία;

—Καλύτερα, γιατρέ μου, καλύτερα.

—Και εκείνα τὰ μαύρα σημάδια που βλέπατε να χοροπηδούν μπροστά στα μάτια σας;

—Και αυτά καλύτερα. Τα βλέπω τώρα πολύ πιο καθαρά.

Constellation

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Ο κυνηγός αγρίων θηρίων διηγείται: «Καθώς επέστρεφα, βλέπω ξαφνικά μπροστά μου ένα λεοντάρι. Σηκώνω το όπλο μου, σημαδεύω, ρίχνω την τελευταία σφαίρα που μου άπόμεινε και δέν το πετυχαίνω. Το λεοντάρι χυμáει επάνω μου. "Εκανε όμως τόσο μεγάλο πήδημα, ώστε με προσπέρασε κάπου είκοσι μέτρα. "Αρχισα να τρέχω με όλες μου τις δυνάμεις πρòς την αντίθετη κατεύθυνση και κατάρθωσα να γλυτώσω. Το άλλο πρωί πήρα πολλές σφαίρες μαζί μου και πήγα στο ίδιο ακριβώς μέρος. "Όταν έφθασα, άκουσα πίσω μου ένα παράξενο θόρυβο. Και τί νομίζετε πώς είδα.

—Τί;

—Το λεοντάρι να εξασκείται σε πιο μικρά πηδήματα!

Tatler

☆

Ω στε παντρεύεσαι, Μανώλη; Και ποιάν παίρνεις;

—Την ιδιοκτήτρια της πολυκατοικίας που μένω.

—Είναι καλή;

—Πολύ καλή. "Εξ διαμερίσματα, δύο ρετιρέ και άφορολόγητη.

A. M.

Τὸ κυνήγι τοῦ
ὑπ' ἀριθ. 1 ἐχθροῦ

Ο ΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΚΙΝΟΥ

Τοῦ
Δρ. MIRIEZ

Γιὰ πρώτη φορά, στὸ τελευταῖο διεθνὲς συνέδριο καρκιнологίας στὸ Σάν Πάολο τῆς Βραζιλίας, ἡ πλειοψηφία συμφώνησε: ὁ ιαρκίνος ὀφείλεται σὲ ἰό.

—Εἶναι ἡ πρώτη μεγάλη εἰδησις γιὰ τὸν καρκίνο, ἐδήλωσε ἕνας διεθνὺς φήμης γιατρός, ὁ καθηγητὴς Ὁμπερλίγκ, διευθυντῆς τοῦ Καρκιнологικοῦ Ἰνστιτούτου.

Γιατί ὁποῖος λέει «ἰός», λέει, πὼς ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ βρεθῇ καὶ τὸ ἐμβόλιο· πρᾶγμα πού σημαίνει προληπτικὴ θεραπεία. Πρὶν ἀνακαλυφθῇ τὸ ἐμβόλιο τῆς εὐλογίας, ἡ ἀρρώστεια αὐτὴ προκαλοῦσε τὸ ἕνα τρίτον τῶν θανάτων στὴν Εὐρώπη. Πρὶν ἀπὸ τὸν Παστέρ, ἡ λύσσα, ἄλλη ἀρρώστεια πού ὀφείλεται σὲ ἰό, ἦταν ὁ τρόμος τῆς ἐποχῆς. «Ὅσο γιὰ τὴν πολιομυελίτιδα, μόλις τὸ 1950 ὁ Ἀμερικανὸς βιολόγος Ἔντερς καὶ οἱ βοηθοὶ του, οἱ ὁποῖοι τιμῆθηκαν μὲ τὸ βραβεῖο Νομπέλ τῆς ἱατρικῆς γιὰ τὸ 1954, κατάρθωσαν νὰ παραδώσουν στὸν κόσμον τὸν ἰό τῆς σὲ ἀπερίοριστες ποσότητες. Τὸ 1954 δύο ἐμβόλια κατὰ τῆς πολιομυελίτιδος ἐκυκλοφόρησαν. Τὸ ἕνα ἦταν τοῦ γιατροῦ Σάλκ στὸ Πίτσ-

μπουργκ καὶ τὸ ἄλλο τοῦ καθηγητοῦ Λεπίν, στὸ Ἰνστιτούτο Παστέρ. Ἦδη, μπορούμε νὰ ποῦμε πὼς ἔχομε ὑποτάξει τὴν πολιομυελίτιδα. Ἐπομένως, καὶ στὴν περίπτωσι τοῦ καρκίνου, ἰὸς σημαίνει ἐλπίς.

Περισσότεροι ἀπὸ 50.000 ἐπστήμονες ἐργάζονται γιὰ τὴ θεραπεία τοῦ καρκίνου. Τὸν χτυποῦν ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα. Μερικοὶ μάλιστα ἀντιμετώπισαν καὶ τὴν περίπτωσι μήπως προέρχεται ἀπὸ διανοητικὲς ἀφορμές. Κάποιος βιομήχανος ἀπὸ τὴν Λίλλη ἔπαθε ἕναν ἐρεθισμό τοῦ λάρυγγος καὶ φοβήθηκε πὼς ὁ γιατρός του προσπαθοῦσε νὰ τὸν παρηγορήσῃ ὅταν τοῦ ἔλεγε πὼς δὲν ἦταν τίποτε σοβαρό. Πίστευε πὼς εἶχε καρκίνο καί, στωικά, ἄρχισε νὰ παίξῃ τὴν «κωμωδία» τῆς θεραπείας γιὰ νὰ μὴν τρελλάνῃ τὴν οἰκογένειά του. Ὁ ψυχίατρος τοῦ Καρκιнологικοῦ Ἰνστιτούτου πιστεύει ὅτι ἡ ἔμμοινη ἰδέα ἑνὸς τέτοιου ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος, στὴν πραγματικότητα, εἶναι ὑγιέστατος, μπορεῖ θανατῶσαι νὰ δημιουργήσῃ μιὰ μέρα κατάλληλο ἔδαφος γιὰ τὴν ἀρρώστεια.

Τὸ κάθε ἴχνος πού θὰ μπορούσε νὰ ὀδηγήσῃ κάπου, τὸ ἐρευνή-

σαν οἱ ἐπιστήμονες μὲ πείσμα αὐτὰ τὰ τελευταῖα ὀγδόντα χρόνια. Τὸ 1913, γιὰ νὰ μὴ ἀναφέρωμε παρὰ ἕνα παράδειγμα, ὁ Δανὸς γιατρός Φιμιζέρ παρατήρησε ὅτι τρεῖς ποντικοὶ τοὺς ὁποίους εἶχε ἐμβολιάσει μὲ φυματίωσι ἐψόφησαν ξαφνικά. Ἡ αὐτοψία ὅμως ἀπέδειξε ὅτι δὲν εἶχαν ψοφήσῃ ἀπὸ φυματίωσι, ἀλλὰ ἀπὸ καρκίνο τοῦ στομάχου. Ἀνεκάλυψε ἰπίσης ὅτι ὁ ὄγκος τοῦ καρκίνου εἶχε μέσα ἕνα μικρὸ σκουλήκι. Ὑστερα ἀπὸ πέντε χρόνια ἐρεύνης σὲ συνεργασία μὲ τὰ ἐργαστήρια ὅλου τοῦ κόσμου, ἀνεκάλυψε ὅτι τὸ σκουλήκι ἦταν ἕνα παράσιτο τῆς κατσαρίδας, ἔντομο πού τὸ ποντικὶ καταπίνει συχνά. Θέλησε τότε νὰ ξαναβρῇ τὸ μέρος ὅπου ὑπῆρχαν ἄφθονα ποντίκια καὶ κατσαρίδες καὶ ἐπισκέφθηκε ὅλα τὰ παλιὰ υπακάλικα τῆς Κοπεγχάγης, ἀλλὰ τὸ μυστηριώδες παράσιτο ἦταν ἀδύνατον νὰ βρεθῇ. Ἦταν ἔτοιμος νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀγῶνα ὅταν τοῦ ὑπέδειξαν, στὰ περίχωρα, ἕνα ἐργοστάσιο σακχαρώς, ἀλλὰ οἱ κατσαρίδες, ἀντὶ νὰ εἶναι τὸ κοινὸ εὐρωπαϊκὸ εἶδος πού ἐρέομε, ἦταν ἀμερικανικῆς προελεύσεως, καὶ εἶχαν ἔρθῃ μὲ τὰ φορτία τοῦ ζαχαροκάλαμου. Τὰ πρῶτα ποντίκια πού ἔπιασε ἐκεῖ εἶχαν καρκίνο μὲ τὸ περίφημο σκουλήκι! Ἐκείνη ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ, τὸ ἐργοστάσιο κήκε μὲ ὅλους τοὺς ἀνεπιθύμητους φιλοξενούμενους του. Δίχως νὰ ἀπογοητευθῇ, ὁ Φιμιζέρ ξανάρχισε τὰ πειράματα καλλιεργώντας μεθοδικὰ τὰ ἐλάχιστα ζωάκια πού τοῦ ἔμειναν. Τὰ πειράματα κράτησαν 39 χρόνια, ἕως τὸ 1952, στὰ διάφορα ἐργαστήρια ὅλου τοῦ κόσμου. Τέλος ἀναγκάσθηκαν νὰ ἐγκαταλείψουν αὐτὸν τὸν δρόμο γιατί τὸ σκουλήκι προκαλοῦσε τὸν καρκίνο τυχαῖα.

Ἡ ΜΗΧΑΝΗ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΙΟ

Γιατί, ἂν ἕνας ἰὸς εἶναι ἡ ἀσχηκτὴ αἰτία τοῦ καρκίνου, χρειάζεται τόσοσ καιρὸς γιὰ ν' ἀνακαλυφθῇ; Χρόνια ὀλόκληρα ἀποκαλοῦσαν τοὺς ἰοὺς «ἀόρατα μικρόβια». Αὐτὰ τὰ ὑπό-μικρόβια περνοῦσαν μέσα ἀπὸ τὰ πιὸ πυκνὰ φίλτρα, ξεφεύγανε ἀπὸ τὰ πιὸ δυνατὰ μικροσκοπία, καὶ δὲν μπορούσαν νὰ ἀναπαραχθοῦν στὰ ἐργαστήρια. Τὰ γνώριζαν μόνον ἀπὸ τὶς ἀρρώστειες τὶς ὁποῖες μετέδιδαν. Ὅταν μπόρεσαν νὰ τὰ μετρήσουν —κατὰ μέσον ὁρο εἶναι χίλιες φορὲς μικρότερα ἀπὸ τὰ μικρόβια— παρατήρησαν ὅτι ἦσαν σὰν κύτταρα.

Σήμερα ὅμως ὑπάρχουν ἡλεκτρονικὰ μικροσκοπία πού ἐπιτρέπουν τεράστιες μεγεθυσεις, καὶ οἱ διάφοροι ἰοὶ πλέον παρουσιάζονται ὡς ἐκφυλισμένα μικρόβια.

Μόλις τώρα ἀρχίζομε νὰ ἔχουμε ἰδέα τοῦ πόσο εἶναι αὐτοὶ οἱ ἰοὶ καὶ πόσο ἔχουν ἐξαπλωθῇ. Σ' αὐτοὺς ὀφείλονται τοῦλάχιστον ἑνὴν ἀρρώστειες, ἀπὸ γρίπη καὶ ἱλαρὰ μέχρι κίτρινο πυρετὸ καί, στὰ ῥῶα, μεταδιδόν τὸν ἀφθώδη πυρετὸ καὶ τὴν μυξομάτωσι. Ἀντίθετα ὅμως μὲ τὰ μικρόβια, οἱ ἰοὶ ἐπετίθενται καὶ στὰ φυτὰ καὶ στὰ ἴδια τὰ μικρόβια ἀκόμη.

Ἡ δύναμις τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοὺς εἶναι ἐξωφρενικὴ. Σὲ ὠρισμένα φυτὰ, τὰ 80% τῶν ἰσθμῶν εἶχαν ἀντικατασταθῇ ἀπὸ ἰοὺς δίχως νὰ ἀλλάξουν ἐξωτερικά. Ὑπολογίζουν ὅτι ἕνα φτέρνισμα πετὰ στὸν ἀέρα περίπου 100.000 μονάδες ἀπὸ τὸν ἰὸ τοῦ συναχιεῦ.

Δίχως ἡλεκτρονικὰ μικροσκοπία δὲν θὰ εἶχαμε ἐλπίδες νὰ δαμάσωμε τὸν καρκίνο, γιατί ἦδη ἀπὸ τὶς ἀρχεὲς τοῦ αἵωνα ὁ καθηγητὴς Μπορρέλ τῆς Γαλλικῆς ἱατρικῆς Ἀκαδημίας μιλοῦσε γιὰ «ἰὸ καρκίνου», ἀλλὰ δὲν εἶχε τὰ

τεχνικά μέσα να τὸν ἀνακαλύψῃ.

Τὸ 1933, ὁ περίφημος βιολόγος Σὸπ ἀνεκάλυψε, σὲ ἄγρια κουνέλια ἀπὸ τὴν Ἀμερική, ἕνα εἶδος ἐληῆς, τὴν ὁποία προκαλοῦσε ἰός. Ὁ ἴδιος ὅμως ἰός σὲ ἡμερα κουνέλια προκαλοῦσε αὐθεντικό καρκίνο. Τὸ περίεργο ὅμως ἦταν ὅτι μόλις ἀρρώστιασε τὸ κουνέλι ἦταν ἀδύνατον νὰ θρεθῇ ὁ ἰός στὰ καρκινικά κύτταρα. Σήμερα ξέρομε ὅτι ὁ ἰός δὲν ἐξαφανίζεται. Ἀπλῶς... καμουφλάρεται. Μεταμορφώνεται σὲ ἕνα εἶδος μάχης ποὺ συγχέεται μὲ τὴν ἴδια τὴν ὕλη τοῦ καρκινικοῦ κυττάρου. Ἐὰν δηλαδὴ ὁ καρκίνος αὐτὸς εἶχε μελετηθῇ μετὰ τὸν σχηματισμὸ τοῦ δὲν θὰ ἦταν δυιαντὸν νὰ θρεθῇ ἰὸς στὴν εξέταση τῶν κυττάρων του.

«Υπολανθάνων ἰός», «ἀποκοιμισμένος» ἢ «μεταμφιεσμένος» εἶναι οἱ καινούργιοι ὅροι ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ βιολόγοι. Οἱ ἰοὶ εἶναι παρᾶσιτα ποὺ δὲν ζοῦν παρὰ τὸ ἐσωτερικὸ ἐνὸς ζωντανοῦ κυττάρου τὸ ὁποῖον ἐκμεταλλεύονται. Μόνον σὲ ὠρισμένα συντομώτατα διαστήματα τῆς ὑπάρξεώς τους παίρνουν μορφή ἢ ὁποία διακρίνεται στὸ ἠλεκτρονικὸ μικροσκόπιο. Συνήθως τὰ συγχέουν μὲ τὴν ζωντανὴ ὕλη τοῦ κυττάρου, καὶ ξεφεύγουν ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἐπιστήμονες. Μεταδίδονται ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ δημιουργώντας αὐτὸ ποὺ μερικοὶ θεωροῦν κληρονομικὴ μεταμόρφωσι. Ὅσο ἡ ἀρρώστεια ποὺ προκαλοῦν δὲν ἐκδηλώνεται, κανεὶς δὲν ξέρεي ὅτι ὑπάρχουν.

ΕἶΝΑΙ Ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΟΣ;

Εφ' ὅσον ὀφείλεται σὲ ἰό, μπορεῖ νὰ νομίση κανεὶς ὅτι ὁ καρκίνος εἶναι μεταδοτικός. Ὁχι! ἀπαντοῦν οἱ γιατροί. Ἐν τούτοις αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ, γιατί π.χ.

ἕνας καρκίνος στὸ πόδι μᾶς κόττας, τὸν ὁποῖον μελέτησε ὁ καθηγητὴς Ὁμπερλινκ, δὲν μπορούσε νὰ μεταδοθῇ μὲ ἐμβόλιο σὲ ἄλλο ζῶο ἐπὶ εἰκοσι μῆνες. Κατόπιν τὸ πείραμα ἐπέτυχε, ἀλλὰ τὴν ἐπομένη φορὰ ἀπέτυχε πάλι. Εἶναι λοιπὸν γνωστὸ σήμερα ὅτι ὁ καρκίνος τῶν πουλιῶν, ὁ ὁποῖος προκαλεῖται ἀπὸ ἰόν, μεταδίδεται, γιὰ μυστηριώδεις λόγους, μόνον σὲ ὠρισμένες ἐποχές. Εἶναι τρομερὸ πόσο δύσκολο εἶναι νὰ μάθῃ κανεὶς τίς κινήσεις αὐτοῦ τοῦ ἰοῦ! Ἀκόμη καὶ μόλυνσις ἀπὸ δρῶντα ἰόν σὲ ὑγιᾶς ζῶον δὲν ἀρκεῖ γιὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἀρρώστεια. Σὲ περιόδους ἐπιδημίας, μόνον ἕνα ἄτομο στὰ δέκα, ποὺ ἔχουν τὸν ἰόν, προσβάλλεται ἀπὸ πολιομυελίτιδα! Οἱ ὑπόλοιποι δὲν αἰσθάνονται καμμιὰ ἐνόχλησι.

Μέσα σὲ τόσα ἐμπόδια, οἱ ἐπιστήμονες θρῆκαν μιὰ μέρα τὴν τύχη μὲ τὸ μέρος τους. Ἀπὸ πολὺν καιρὸ γνώριζαν τὴν λευχαιμία τῶν κατόπουλων ποὺ μοιάζει πολὺ μὲ τὸν ἀνθρώπων, αὐτὸν τὸν πραγματικὸ καρκίνου τοῦ αἵματος ποὺ σκότωσε τόσο νέον τὸν Ζάκ Φάτ. Καμμιὰ φορὰ, σὲ ὀρνιθοκομεῖα, ἕνα κατόπουλο ποὺ εἶχε λευχαιμία φοφοῦσε. Ἡ ἀρρώστεια ἔκανε τὴν ἐμφάνισί της ξαφνικά χωρὶς νὰ εἶναι δυνατόν νὰ θρῆ κανεὶς τὴν προέλευσί της, οὔτε στὴν κληρονομικότητα, οὔτε στὴν μόλυνσι ἀπὸ τὸ ζῶο. Ὑστερα, χωρὶς προειδοποίησι, τσάκισε τὰ ὀρνιθοκομεῖα τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. 30—60% ἀπὸ τὰ κλωσσόπουλα φοφοῦσαν καὶ ἡ ζημιὰ ἦταν ἀνυπολόγιστη. Ἐν τούτοις, στὴν ἀρχὴ φάνηκε ἀδύνατον ὅτι μπορούσε νὰ μεταδοθῇ ἡ ἀρρώστεια ἀπὸ ἄλλο ζῶο. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως ἀνεκαλύφθη ὅτι ὁ ἰός ἦταν μέσα στὸ αὐγὸ. Ὅσο τὸ ζῶο δὲν εἶχε παρὰ μικρὸν ἀριθμὸ ἰῶν, ἡ

ἀρρώστεια δὲν ἐμφανιζόταν, ἀλλὰ περνοῦσε στὴν ἄλλη γενεά. Γι' αὐτὸ ἡ ἀρρώστεια ποὺ εἶναι σπάνια στὴν Εὐρώπῃ, ἐμφανίστηκε ἔτσι στίς Ἠνωμένες Πολιτείες, γιατί ἐκεῖ εἶχαν τὴν μανία τῆς καθαρῆς ράτσας καὶ, χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν, διάλεγαν καὶ πρόσθετα τὰ ζῶα ποὺ εἶχαν τὸν ἰό. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ ἔγιναν τὰ πιὸ ἐπιτυχημένα πειράματα, εἶναι στὸν καρκίνου τοῦ στήθους στὰ ποντίκια. Μετὰ ἀπὸ πολλὰ πειράματα εἶδαν πὼς ἡ μητρικὴ κληρονομικότης ἐπικρατοῦσε καὶ τότε ὁ μέγας βιολόγος Μπίτνερ σκέφθηκε νὰ ἀποδώσῃ τὴν μετάδοσι στὸ μητρικὸ γάλα. Τὰ πειράματά του πέτυχαν, γιατί εἶδε ὅτι ἂν ἔπαιρνε τὰ μικρὰ ἀπὸ τὴν μητέρα τους καὶ τὰ ἔδινε σὲ μητέρα ποὺ δὲν ἀνῆκε σὲ γενεὰ καρκινοπαθῆ, ἡ θνησιμότης τῶν μικρῶν ποντικῶν ἔπεφτε ἀπὸ 97% σὲ 1,5%. Ἄν μάλιστα ἔκαναν καισαρική τομή, ὁ καρκίνος ἐξαφανιζόταν τελείως. Σήμερα ἡ ἀφοριμὴ αὐτῆς τῆς μεταδόσεως ὀνομάζεται ἰός τοῦ Μπίτνερ καὶ οἱ μελέτες του ἀνοῖξαν καινούργιους δρόμους στὴν ἐπιστήμη.

Οἱ γιατροὶ ξέρουν ὅτι ὑπάρχει, μετὰ τὸ πενήντα καὶ ἐξήντα ἔτων, μιὰ καθωρισμένη ἡλικία γιὰ τὴν ἐμφάνισι τοῦ κάθε τύπου καρκίνου. Ὁ ἰός τοῦ Μπίτνερ δὲν εἶναι μεταδοτικός παρὰ τίς πρῶτες ἐβδομάδες τῆς ζωῆς τοῦ ζώου. Ἐὰν μεταδοθῇ σὲ ἐνήλικα ποντικὸ δὲν θὰ προκαλέσῃ καρκίνου. Ἐν τούτοις, ὁ καρκίνος τοῦ στήθους στὸν ποντικὸ ὅπως καὶ στὴν γυναικα δὲν ἐμφανίζεται παρὰ μόνον σὲ ἐνήλικες. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως, ὁ ἰός παραμένει σὲ λανθάνουσα κατάστα-

σι. Μπορεῖ μάλιστα νὰ παραμείνῃ ἔτσι σὲ ὅλη τὴ ζωὴ, ἔὰν δὲν ὑπάρχῃ μέσα στὸ ζῶο σὲ ἐπαρκὴ ποσότητα. Καὶ ἔτσι ὅμως, οἱ ἀπόγονοι του θὰ τὸ κληρονομήσουν ἀσφαλῶς.

Μετὰ ἀπὸ τὰ πουλιὰ καὶ τὰ θάλασσοιδια, λοιπόν, σήμερα ἀνεκαλύφθη ὅτι καὶ στὰ μαστοφόρα αἰτία τοῦ καρκίνου εἶναι διάφοροι ἰοί. Στὴν περίπτωσηι μάλιστα τοῦ ἀνθρώπου, ὑπάρχουν ἰοὶ ποὺ προκαλοῦν καρκινώματα ποὺ μοιάζουν μὲ ἐκεῖνα ποὺ προκαλοῦσαν τὴν προσοχὴ τῶν ἐρευνητῶν πρὸς τίς κόττες καὶ τὰ κουνέλια. Αὐτὰ τὰ τελευταῖα χρόνια, ἐπικρατεῖ ἡ ἐντύπωσι πὼς ὁ μυστηριώδης ἐνοχος, ἐπὶ τέλους, ἔχει κυκλωθῇ. Εἴτε πρόκειται γιὰ ἕνα μόνον ἰό, εἴτε γιὰ πολλὰ εἶδη, ὁ καρκίνος ἔχει γίνῃ σήμερα μιὰ ἀρρώστεια ὅπως τόσες ἄλλες, τὴν ὁποίαν προκαλεῖ ἕνα μικροβίον, ἔστω καὶ ἂν αὐτὸ τὸ μικροβίον ξέρει νὰ κρύβεται καλύτερα ἀπὸ τὰ ἄλλα.

Χωρὶς ἀμφιβολία, γρήγορα οἱ καινούργιες τεχνικὲς ἐφευρέσεις, ὅπως τὸ πρωτονικὸ μικροσκόπιο, ποὺ εἶναι ἰσχυρότερο καὶ ἀπὸ τὸ ἠλεκτρονικὸ, καὶ τὸ ὁποῖον τελειοποιεῖται τώρα, θὰ μᾶς ἀποκαλύψουν τὸν ἰό τοῦ καρκίνου καὶ τὸ ἐμβόλιο τότε δὲν θ' ἀργήσῃ. Ἡ, ἀπὸ τὴν μιὰ μέρα στὴν ἄλλη, θὰ θρεθῇ ἕνα καινούργιο ἀντιβιοτικὸ ποὺ θὰ ἐπηρεάξῃ τὸν ἀκόμη ἀγνωστο ἰό. Ὁρισμένοι ἰοὶ ἔχουν ἤδη τεθῇ ἐκτὸς μάχης ἀπὸ τὰ καινούργια ἀντιβιοτικά. Πάντως εἶναι γεγονὸς ὅτι ἐκεῖ ποὺ εἶχαμε ἕνα τρομερὸ αἰνιγμα, σήμερα ὑπάρχουν μόνον καθωρισμένα προβλήματα.

Ἕνα δοῦριο γιὰ τὴν Ἑνώσι

Ἰετρο δι πατοια

Στίχοι καὶ Μουσικὴ Γιωργου Καραπάνου

Και τὴν ρα μπρός ὁ λοι μα ζῦ Χι ἡ
 Κύ προί ναι δι κιά μας κα νείς κα-
 νείς πιά δὲν μπο ρεῖ ν'ὰν τι βτα θῆ μπρο-
 βτα μας Μαρ τὴ ρων αἰ μα καρ τε-
 ρῆ αὐ τῇ τὴν ἄ για με ρα. θεριεύ ει
 τὴν ρα δ' ἄ κου βῆ τὸ γι κη τῆριο ἄε-
 ρα. Τὸ λέν γε κροί καὶ ἴωντα νοί - τὸ λείει βα-
 θιά ἡ καρ δια μας ἡ Κύ προς εἰν Ἑλ λη νι κῆ ἔμ-
 πρὸς κ' εἰ ναι δι κιά μας.

Ἡ ὑπόθεσις τῆς Κύπρου ἔχει γίνε-
 ναι μέχρι τώρα πηγὴ ποικί-
 λων ἐκδηλώσεων, πού ἐκφράζουν
 τὸ πανελλήνιο αἶτημα γιὰ τὴν ἑ-
 νώσι τῆς μεγαλονήσου.

Μεταξὺ τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν
 καταλαμβάνει θέσι καὶ ἕνα «θού-
 ριο γιὰ τὴν ἑνώσι», πού ἔγραψε ὁ

ποιητὴς κ. Γ. Καραπάνος.

Τὸ θούριο αὐτὸ ἀκούστηκε γιὰ
 πρώτη φορὰ τὸ ἀπόγευμα τῆς 1ης
 Ὀκτωβρίου 1954 στὴν Πλατεῖα
 Συντάγματος. Τὸ ἔπαιξε ἡ Φι-
 λαρμονικὴ τοῦ Δήμου ὑπὸ τὴν
 διεύθυνσι τοῦ κ. Α. Παπαδημη-
 τρίου.

Ἀνοιξιὰτικα καλωσορίσματα

ἀποτε, σ' ἕνα τόπο, ζούσαν καὶ μερικοὶ νέοι πού δὲν ἦσαν
 καθόλου εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Διαρκῶς λέγανε
 πὼς ἡ γῆ τους δὲν καρπίζει ἀρκετὰ καὶ πὼς τὸ ψωμί τους
 βγαίνει μὲ πολὺ ἰδρώτα καὶ μόχθο. Μιὰν ἡμέρα λοιπὸν ἀποφάσισαν νὰ
 φύγουν· νὰ μποῦν σὲ μιὰ γολέττα καὶ νὰ πάνε μακριὰ σὲ μιὰν ἄλλη γῆ
 πὺ εὐφορῇ, πὺ ὠραία, πού θὰ φαίνονταν ξαφνικά στὸ ταξίδι τους. Σήκω-
 σαν ἄγκυρα, κίνησαν, κ' ἡμέρες καὶ νύχτες πολλὲς πάλευαν μέσα στὴ θά-
 λασσα, ἀναζητώντας τὶς ἀκτὲς τῶν ὀνείρων τους. Μὰ ξαφνικά, κάποιο
 βράδυ, τοὺς βρῆκε στὸ δρόμο τους τρικυμία μεγάλη. Βουνὰ σηκώνοντου-
 σαν τὰ κύματα καὶ τοὺς σκέπαζαν. Ἡ γολέττα ἔσπασε, βούλιαξε κι' αὐτοὶ
 ἔθασαν ναυαγοὶ σὲ κάποιο ξερονήσι, χαμένο μέσα στὴν ἀπεραντσύνη
 τοῦ ὠκεανοῦ. Μάταια περίμεναν νὰ δοῦν ἀπὸ κεῖ κάποιο καράβι νὰ περνᾷ
 γιὰ νὰ τοὺς κάνουν σῆμα νὰ τοὺς πάρῃ. Ὁ καιρὸς περνοῦσε κι' αὐτοὶ ριζω-
 μένοι στὰ βράχια τους, κάτω ἀπὸ ἕναν πυρακτωμένο ἥλιο, σὰν ἄγρια φυτὰ
 πού τὰ χτυποῦν οἱ βροχὲς καὶ οἱ ἄνεμοι. Τότε θυμήθηκαν τὴν πατρίδα τους,
 τ' ἀγαθὰ τῆς, τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς τῆς, τὴν εὐδία τῆς καὶ μετάνοισαν δο-
 θεῖα γιὰ τὴν ἀπόφασί πού εἶχανε πάρει. Ἐκλαιγαν πικρὰ καὶ μέσα στὴν
 ἀπόγνωσί τους προσευχήθηκαν:

— Ἄς ἦταν βολετὸ νὰ βλέπαμε πάλι τὸν τόπο μας, νὰ ζούσαμε λίγο ἐ-
 κεῖ καὶ νὰ ξαναγυρίζαμε πίσω γιὰ νὰ συνεχισθῇ ἡ τιμωρία τῆς ἀχαριστίας
 μας. Ἄς ἦταν βολετὸ...

Κι' ὁ Πανάγαθος τοὺς λυπήθηκε τότε καὶ θέλησε ν' ἀπαλύνῃ τὸν πόνο
 τους. Τοὺς ἔκανε λοιπὸν κάτι μικρὰ μαύρα πουλιά, πού σπαθίζουν στὸν ὀ-
 ρίζοντα, καὶ τοὺς ὥρισε νὰ φεύγουν ἀπὸ τὰ βράχια τους μόλις τελειώνει ὁ
 χειμῶνας καὶ νὰ γυρίζουν ὅταν ἀρχίζουν τὰ πρῶτα κρύα τοῦ φθινοπώρου.
 Τὰ χελιδόνια πού βλέπουμε τώρα νὰ φθάνουν εἶναι οἱ νέοι πού ἐπιτόλαια
 μίσησαν, πού τιμωρήθηκαν, κι' ἔρχονται νὰ περάσουν στὴν πατρίδα τους
 τὶς φωτεινὲς ἀνοιξιὰτικὲς καὶ θερινὲς ἡμέρες...

Ἔτσι συμβολίζει τὸν ἐρχομὸ καὶ τὴν ἀποδημίαν τὴν φθινοπωρινὴ τῶν χε-
 λιδονίων ἕνα παλιὸ παραμῦθι.

Ἡ χελιδονοφωλιά

Δὲν μ' ἐνδιαφέρει ποτὲ τί γίνε-
 ται στὸ σπίτι τοῦ γείτονός
 μου. Πὼς νὰ μὴν ἐνδιαφερθῇ ὁ-
 μως κανεὶς γιὰ μιὰ χελιδονοφω-
 λιά; Πὼς νὰ μὴ γίνῃ ἀδιάκριτος;

Ἡ ἀδιακρισία γιὰ τὰ ὠραία μυ-
 στικά δὲν εἶναι πλέον ἀδιακρι-
 σία. Καὶ τὰ οἰκογενειακὰ μυστι-
 κά μιὰς χελιδονοφωλίας εἶναι τό-
 σον ὠραία.

Τὴν παραμονεὺν, ἓνα μῆνα τώρα καὶ περισσότερον. Ἄρχισε νὰ κτιζεται ἓνα πρῶν, ἐπάνω στὴ βάση τῆς ἡλεκτρικῆς ἀμπούλας τῆς εισόδου. Ἐξαφνα, ὅμως, αἱ ἐργασίαι διεκόπησαν. Τὸ ζευγαράκι τῶν χελιδονιῶν, τὸ ἴδιο θράδου, εὐρέθη μπροστὰ σ' ἓνα ἀπρόοπτον. Τὴν ὥρα ἀκριβῶς ποὺ οἱ ἰδιοκτῆται, κουρασμένοι ὅλη τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὸ κουθάλημα τῶν ὑλικῶν τῆς ἐπαύλειός των, ἐτοιμάζοντο ν' ἀναπαυθοῦν — ἐκεῖνη ἀπάνω στὰ πρῶτα ὑλικά τῆς οἰκοδομῆς, γιὰ νὰ τὰ προστατεύσῃ ἴσως, ἐκείνος στὸ ἀντικρινὸ σύρμα τοῦ ἡλεκτρικοῦ, μὲ τὸ κεφαλάκι του ὅμως γυρισμένο πρὸς τὸ μέρος τῆς φωλιάς — ἀναψε τὸ ἡλεκτρικό. Ἰδοὺ ἓνα ἀπρόοπτον, ποὺ δὲν τὸ εἶχεν ὑπολογίσει τὸ ζευγαράκι. Ἐκεῖνος πέταξε ἀμέσως ἀπὸ τὸ σύρμα καὶ ἦρθε κοντὰ στὴ χελιδόνα. Καὶ ἄρχισε τότε μία ἀνήσυχη συνεννόησις μεταξὺ τους.

— Αὐτὴ δὲν εἶναι καθόλου καλὴ δουλειά... τῆς εἶπεν ἐκεῖνος. Ἐδῶ ποὺ ἦρθαμε νὰ χτίσουμε τὴ φωλιά μας, δὲν θὰ νυχτῶνι ποτέ. Ἀπελπισία!

— Δὲν συλλογιζέσαι καὶ τὰ μικρά, αὔριο; τοῦ εἶπεν ἐκεῖνη. Αὐτὸ τὸ ζωηρὸ φῶς θὰ τὰ τυφλώσῃ τὰ καυμένα. Πρέπει ν' ἀλλάξωμε θέσιν ἀμέσως.

— Οὔτε λόγος νὰ γίνεται! τῆς εἶπεν ἐκεῖνος. Κοιμήσου τώρα καὶ αὔριο πρῶν - πρῶν θά λείπουμε. Καὶ ξαναγύρισε στὸ τηλεγραφικὸ τοῦ σύρμα, ὅπου ἦταν πιὸ εὐάερα καὶ πιὸ ἀνοιχτικά, γιὰτὶ δὲν ἐρχότανε πολὺ σὲ στεναχώριες.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο πρῶν, τὰ πρῶτα ὑλικά μεταφερθήκανε στὴ γωνία τοῦ ὑποστέγου καὶ ἡ φωλιά ἄρχισε νὰ χτίζεται τώρα ἐκεῖ. Τὸ φῶς τοῦ ἡλεκτρικοῦ δὲν ἔφθανε τόσο δυνατὸ, ἐνῶ ἔφθανε ἀρκετό,

γιὰ νὰ χρησιμεύσῃ σὰν καντηλάκι τῆς νύχτας. Τὸ χτίσιμο ἐπρωροῦσε ἀπὸ τότε βιαστικά, γιὰτὶ τὸ ζευγαράκι ἦτανε καὶ λιγάκι καθυστερημένο καὶ βιαζότανε νὰ σπιτωθῇ μιὰ ὥρα ἀρχήτερα. Ἴσως φαίνεται καὶ ἡ κυρία νὰ αἰσθανότανε τὰ πρῶτα συμπτώματα πὼς θὰ γίνῃ γρήγορα μητέρα. Ὅλη τὴν ἡμέρα κουβιλοῦσαν χορταράκια, κλαδάκια, λασπίτσες. Καὶ ὅλο ἔχτιζαν, ἔχτιζαν, ἔχτιζαν. Ἐπειτα, ἀφοῦ τελείωσε τὸ κτίριο, φρόντισαν καὶ γιὰ τὴν ἐπίπλωσιν του. Κουβάλησαν ξασμένο μαλλὶ προβάτου — αὐτὸ τὸ ἔπαιρναν ἀπὸ τὸ ἀγκαθωτὸ συρματόπλεγμα τῆς γειτονικῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, ὅπου τὸ ἄφιναν ἀπ' τὴν προβιά τους περνώντας σύρριζα τὰ κοπάδια — καὶ τὴ στρώσανε ἀπὸ μέσα. Ὅλα πιά ἦσαν ἔτοιμα.

Ἡ χελιδόνα ἄφησε τοὺς περιπάτους. Συμμαζεύτηκε στὸ σπῆτι τῆς. Ἐφευγε λιγάκι γιὰ νὰ φάῃ καὶ ξαναγύριζε βιαστικά. Ὅλη τὴν ἡμέρα ἔβλεπα τὸ κεφαλάκι τῆς νὰ προβάλλῃ ἀπὸ τὴν φωλιά καὶ νὰ κυττάζῃ ἀνήσυχα γύρω τῆς, περιμένοντας τὸν ἀνδρα τῆς.

— Ποιὸς ξέρει ποῦ νὰ γυρίξῃ ὁ παραλυμένος — θάλεγε ἀπὸ μέσα τῆς — τώρα ποὺ θρίσκομαι ἐγὼ σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι. Βρῆκε τὴν περίστασι, θάλεπες. Ἀχ! αὐτοὶ οἱ ἄνδρες, αὐτοὶ οἱ ἄνδρες!

Ἐκεῖνος γύριζε κατὰ τὸ θραδάκι, πῆγαινε κοντὰ τῆς, τῆς δικαιολογοῦσε τὴν ἀπουσία του — ποιὸς ξέρει πόσα ψέματα — τὰ φτιάνανε πάλι, τὴν καλονύχτιζε καὶ πῆγαινε νὰ κοιμηθῇ στὸ σύρμα του μὲ τὸ κεφαλάκι του γυρισμένο πάντα πρὸς τὸ μέρος τῆς φωλιάς, σὰν θάλεγε στὴ χελιδόνα του:

— Ἐννοια σου! Ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ. Κοιμήσου ἡσυχά!

Αὐτὴ ἡ ἱστορία κράτησε ἀρκετὲς ἡμέρες. Τὴν περασμένη δὲμως Κυριακῇ, μιὰ ἀσυνήθιστη φασαρία ἐγινε στὴ φωλιά. Εἶχαν, φαίνεται, γυναικίτσες αὐγῶν πῆσανε κάτω. Ἡ χελιδόνα δὲν σήκωνε κεφάλι. Ὁ χελιδόνος πηγαινοερχόταν νευρικά. Τὴν ἄλλῃ ἡμέρα ἡ φασαρία τελείωσε καὶ ἡ καλὴ μητερούλα, ἀφίνοντας τὸν κύριο νὰ φυλάξῃ τὰ παιδιά, ἄρχισε τὰ μικρά τῆς ταξιδάκια, γιὰ τὸ φαγάκι τῶν μικρῶν. Ἀπὸ τότε, τέσσερα κεφαλάκια, μὲ τὰ στοματάκια ἀνοικτά, γαρνίρουν χαριτωμένα τὴν εὐτυχισμένη φωλιά καὶ ἡ μητερούλα τοὺς ἐρχεται καὶ τὰ ταΐζει, στόμα μὲ στόμα, καθένα μὲ τὴ σειρά του, χωρὶς νὰ κἀν ποτὲ μιὰ προτίμησι ἢ μιὰ ἀδικία.

Αὐτὴ ἡ χαριτωμένη ἱστορία ἐξακολουθεῖ ἀπὸ τὴν περασμένη Δευτέρα. Ἀλλὰ δὲν εἶναι πάντα τὰ τέσσερα κεφαλάκια ποὺ γαρ-

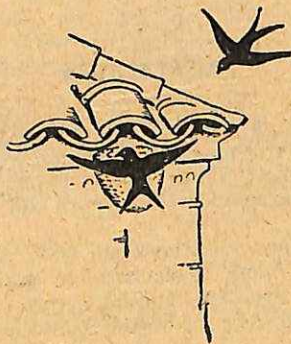
νιρουν τὴν εὐτυχισμένη φωλιά. Εἶναι στιγμές, ποὺ χάνονται τὰ τέσσερα κεφαλάκια καὶ παρουσιάζονται οἱ τέσσερες οὐρίτσες. Καὶ ἀπὸ τὶς τέσσερες οὐρίτσες, μὲ τὴν βοήθειά κάποτε τῆς καλῆς μητέρας, ποὺ μαθαίνει τὰ παιδιὰ τῆς ἀπὸ μικρὰ στὴν καθαριότητα, πέφτουν κάτω στὰ μάρμαρα τῆς αὐλῆς, μικροσκοπικά, σταχτιά κομπαλάκια. Καὶ ἡ χελιδόνα ἀφίνει μικρά, χαρούμενα σφυριγματάκια, ἐλαφροπατώντας γύρω ἀπὸ τὰ μικρά τῆς, σὰν νὰ τοὺς λήθῃ:

— Μπράβο σας, παιδάκια μου...

Ἐτσι... Τὰ καλὰ χελιδονάκια δὲν λερώνουν ποτὲ τὴν φωλίτσα τους.

Ὡρες κάθομαι καὶ παραμονεύω τί γίνεται στὸ χαρούμενο σπιτάκι τῶν χελιδονιῶν. Ὅσο καὶ νὰ μὴν εἶναι κανένας ἀδιάκριτος γείτονας, πὼς μπορεῖ νὰ μὴν ἐνδιαφερθῇ γιὰ τὰ οἰκογενειακά μιᾶς χελιδονοφωλιάς;

Π. ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Ἐκεῖ — τὴν πρώτην ἀνοιξή — τοῦ καραβιοῦ τὴν πλώρη, στὴς ξύλινες Νεραίδας τοὺς κόλφους, ἔχουν στήσει δύο χελιδόνια μιὰ φωλιά, ἀγάπης παρεκκλήσι, κι' ἀπὸ τὸν ἥλιο ἀπόσκεπα κι' ἀπὸ τὸ ἀγριοβόρι.

Τοῦ ναύτ' ἡ ἀγαπητικιά, τοῦ καπετάνιου ἡ κόρη,
μαζί μὲ κείνον τὰθρεφε, τὰ εἶχε μαζί ἀγαπήσει.
Μὰ τώρα ἡχάει τὸ βούκινο τὸ πλοῖο νὰ ξεκινήσει
καὶ κλαίει πὺν φεύγουν τὰ πουλιά μὲ τὸ ξανθὸ τ' ἀγόρι.

Ἦχάει τὸ βούκινο στερνά...καὶ ποθοπλαντογμένη
δέρνεται ἡ κόρη, δέρνεται, μὰ λέει καὶ στὰ πουλιά της
νὰ τραγουδοῦν, νὰ τὰ γρικᾷ, στὸ καλωσῶρισμά της.

Νὰ τραγουδοῦν τοῦ ναύτη της, σὰ μπαίνει καὶ σὰ βγαίνει:
—Γολέττα καλοθάλασση καὶ γοργοταξιδεύτρα
μὴ μπιστευτὴς στὴν ξενητεία κι' ἡ ξενητεία εἶναι ψεύτρα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Η ΧΕΛΙΔΟΝΟΦΩΛΙΑ

Ἄφωνα κυττάξεις πέρα
στὴ χελιδονοφωλιά
τὴν ἀκούραστη μητέρα
πὺν ταΐζει τὰ πουλιά.

Δυὸ ρωτήματα ἔχεις βάλει
μόνη στὴ φωλιά ἀντικρῶ:
—Γιὰ πουλάκι εἶμαι μεγάλη;
Γιὰ μητέρα εἶμαι μικρή;

ΤΑ ΦΕΥΓΑΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Τὰ φευγάτα χελιδόνια
θάρθουν ἀπ' τὴν Ἀραπιά·
τὰ φευγάτα μας τὰ χρόνια
δὲ γυρίζουν πίσω πιά...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΧΕΛΙΔΟΝΕΣ

Τῆς χειμωνιάς οἱ παγωνιὲς καὶ τὰ πολλὰ τὰ χιόνια,
πὺν δὲν ἀφίνουν λούλουδο στὴ γῇ καὶ πρασινάδα,
καὶ οἱ σκοταδερεὲς νυχτιὲς διώχνουν τὰ χελιδόνια
καὶ πᾶν νὰ ξεχειμάσουν σὲ ξέστη καὶ γλυκάδα.

Μὰ σὰν ἀνθίζουν τὰ κλαριά καὶ βγάν' ἡ γῇ χορτάρι,
κι' ἔρχετ' ἡ Ἄνοιξ' ἡ γλυκειά, τὰ χειμαδιά τ' ἀφίνουν,
κι' ὅλο χαρὰ γυρίζουνε τρελλά, γεμάτα χάρη
καὶ στὴν παλιά τους τὴ φωλιά ἄλλη καινούργια χτίνουν.

Κι' ἐμένα τῆς πατρίδος μου ἡ ἄγρια χειμωνιά
ἀπ' τὴ φωλιά μου μ' ἔδιωξε τὰ χελιδόνια μοιάζω
κι' ὅσα τραγούδια θλιβερά στὴν ξενητεία μου βγάζω

Τραγούδια τῶν χελιδονιῶν ὁμοιάζουνε κι' ἐκεῖνα.
Μὰ σὰν καὶ στὴν πατρίδα μου βγοῦνε χορτάρια, κρίνα,
θὰ νὰ γυρίσω πιά κι' ἐγὼ στὴν ἔρημη μου γωνιά.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

Ἀπὸ τὸν «ΥΜΝΟ ΣΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ»

(Στροφές)

ὦ Ἄνοιξη! ὦρθες κι' ἔφυγαν οἱ ἔννοιες οἱ πικρές,
πὺν ἓνα χειμῶνα κοῦρνιαζαν μέσα στὴν κάμαρά μου!
Μπήκες σὰ φῶς σ' ἓνα κλειστὸ κι' ἐρημωμένο σπίτι
καὶ τώρα σὰ χελιδονιῶν φωλιά εἶναι ἡ καρδιά μου.

Ἄνοιξη, μπήκες μέσα μου καὶ φούσκωσε σὰ δέντρο
ἀπὸ χυμὸ ὑποσχετικὸ τὸ πλούσιο κορμί μου,
—ἄκουσα μέσα μου λαὸ πουλιά νὰ τραγουδᾶνε
κι' εἶναι πλατάνι πὺν θροεῖ στὴν αὔραν ἡ ψυχὴ μου.

ΚΩΣΤΑΣ ΟΥΡΑΝΗΣ

ΚΑΛΩΣ ΗΡΘΑΤΕ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ

Ποιά μουσικὴ ἀπαλαίνει τὸν ἀγέρα;
Γιορτάζει ἡ πλάση τὰ εἰκοσι τὰ χρόνια;
Στὰ χελιάκια της παίξει μιὰ φλογέρα;
Καλῶς ἦρθατε χελιδόνια!...

Τιτίβισμα, λαχτάρα στὴ φωλιά·
ἀλλάζουν τὰ φιλάκια στ' ἀνθοκλώνια
τὰ μαῦρα σαῖτοτίναχτα πουλιά...
Καλῶς ἦρθατε χελιδόνια!...

Ξανὰ μὲ τὰ σπαθὰτα σας φτερά,
στὴν ἄνοιξη μᾶς πᾶτε τὴν αἰώνια.
Δὲν εἶναι ὄνειρα ἡ νιότη, οὔτε ἡ χαρά.
Καλῶς ἦρθατε χελιδόνια!...

Τίποτε δὲν πονεῖ μήτε ἀπελπίζει
τῆς ζωῆς μου ἂς περνῶ τὰ στερνὰ χρόνια·
κάτι μέσα μου σὰ νὰ γλυκαρχίζει...
Καλῶς ἦρθατε χελιδόνια!...

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΧΕΛΙΔΟΝΑΚΙ ΠΟΥΦΤΑΣΕΣ ...

—Χελιδονάκι πούφτασες ἀπ' τὸ Μισίρι κάτου,
γιατί μὲ τόσο ἐρωτικὰ λαλιά γυρεῖς ταίρι;
Μοῦπαν τὸ Νεῖλο ὅποιος περνᾷ καὶ πίνει ἀπ' τὰ νερά του,
πέτρα τοῦ γίνεται ἡ καρδιά κι' ἀγάπη πιά δὲν ξέρει.
—Ἄχ! ὅλα τοῦ Νεῖλου τὰ νερά κι' ἂν πλημμυρῇσουνε,
τὴ φλόγα πούχω στὴν καρδιά δὲ θὰ τὴ σθῇσουνε.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΤΟΤΕ ΠΟΥ Σ' ΕΙΔΑ ΝΑΡΧΕΣΑΙ ...

Τότε πού σ' είδα νάρχεσαι μὲ τ' ἄλλα χελιδόνια
τότε καὶ μόλις ἐνώσω γιὰ ποιά χαρὰ μιλοῦσαν
μέσα στὰ φύλλα τὰ πουλιά, τὰ πνεύματα στὰ κλώνια
κι' οἱ πεταλοῦδες πού στὸ φῶς νιογέννητες ξυπνοῦσαν.

Τὸ μονοπάτι ἐδιάβαινες κι' εἶχες μιὰ λάμψη τόση,
μιὰν τέτοιαν ἄνθινη ὁμορφιά στὸ νοτισμένο χῶμα,
πού δίχως ἄλλο ἢ Ἄνοιξη θὰ σ' εἶχεν ἀνταμώσει
καὶ κάτω ἀπ' τὴν ἀμυγδαλιὲς σὲ φίλησε στὸ στόμα.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΣΤΟ ΧΕΛΙΔΟΝΙ

(Ἀποσπάσματα)

Χαῖρε, τσιγγάνικο πουλί! Σὲ μιὰ σκεπούλα ἀπάνεμη
σὲ μιὰ φτωχὴν ἀκρούλα,
ἦρθες τὸ τσαντηράκι σου νὰ χτίσεις μ' ἀκριλιάτικης
αὐγῆς ξανὰ δροσοῦλα.

Τὶ εἶσαι πουλάκι μου γλυκό; Πές μου ποιὸς εἶν' ὁ ἀληθινὸς
ὁ τόπος σου ἢ πατρίδα;
Ποιὸς σοῦ ἔμαθε τὸ οὐράνιο τραγούδι, πού στὸ στήθος μας
ξεχύνει τέτοια ἐλπίδα;

Μήπως σὲ γέννησεν ἐσὲ τοῦ ξένου τὸ παράπονο,
τοῦ ἀνθρώπου ἢ νοσταλγία,
κι' οἱ μαγεμένες σου στροφὲς κρύβουνε τέτοιο φτέρωμα
καὶ τέτοιαν ἁρμονία;

Ἡ μήπως κόρης προσμονὴ καὶ φλογισμένους ἔρωτας
σὲ γέννησεν ἐσένα,
γιὰ παλληκάρια ἀσύγκριτο πού ἀπὸ καιρὸν ἐμίσηψε
κι' εἶναι μακρυνὰ στὰ ξένα;

ΣΩΤΗΡΗΣ ΣΚΙΠΗΣ

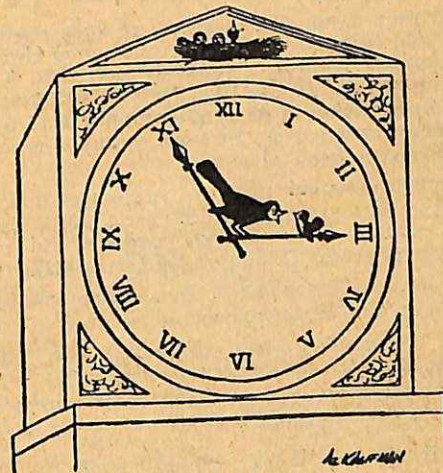
Ἀπὸ τῆ σειρά «ΠΕΡΑΣΕΣ...»

Τὸ εἶχα γράψει μὲ αὐγὴ
πού εἶχες ὄνειρο φτάσει·
σὰν κισσὸς τὴν πηγὴ
σὲ εἶχα γύρω σκεπάσει.

Ἄνοιξη ἦταν γλυκεῖα
καὶ εἶχε λιώσει τὸ χιόνι,
μὰ ἦσουν δίχως λαλιά
θλιβερό χελιδόνι

πού ζητοῦσε φωλιά.
Ἀλλὰ ἐσὺ δὲ ζητοῦσες,
μὰ θωροῦσες ψηλὰ
στὸ γλαυκὸ καὶ γελοῦσες.

ΚΩΣΤΑΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

—Βάλε το καλὰ στὸ μυαλό σου! Ὡς τὶς ἑξι θὰ ἔχης μάθει νὰ πετᾷς!

ΕΔΥΠ

ΕΝΩΣΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Στοὺς ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς» πού παρακολούθησαν μὲ τό-
σο ἐνδιαφέρον τὰ πρῶτα θέματα τῆς ἰδρύσεως τῆς «Ἐται-
ρείας Δικαιωμάτων καὶ Ὑποχρεώσεων τῶν Πολιτῶν», ἔχομε τὴν
χαρὰ νὰ ἀναγγεῖλωμε ὅτι ἀπὸ τῆς 15ης Φεβρουαρίου 1955 τὸ
Σωματεῖο ἀπέκτησε νομιμότητα καὶ τὸ Καταστατικὸ του ἐνεκρί-
θη ἀπὸ τὸ Πρωτοδικεῖο μὲ τὴν ὑπ' ἀρ. 15043)29.12.54 ἀπόφασιν.

Ὅσοι ἐξακολουθοῦν νὰ θέλουν νὰ λάβουν ἐνεργὸ μέρος σ' αὐ-
τὴ τὴν τόσο σημαντικὴ κοινωνικὴ προσπάθεια, ἄς γυρίσουν στὶς
σελίδες 11—12, οἱ ὁποῖες θὰ τοὺς προσφέρουν ὅλες τὶς σχετι-
κὲς πληροφορίες.

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ σερισσόλερα;

*Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολ-
λές. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιδίδωκε ἡ ἀσκησης αὐτή, ποὺ εἶναι συνάμα μιὰ
διδασκτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς
λέξεων ποὺ δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας,
ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι
βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα ποὺ λείπουν ἀπὸ
τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνον ἀρτίων λέξεων,
οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν
ὄρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων.

Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενι-
κές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 210 βαθμούς, θὰ
ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἕνα παράδειγμα, μὲ μιὰ
ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία...εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

1)	Ε	*	*	*	*	*	Ε	Υ	Σ	=	
2)	Ε	*	*	*	*	*	Ο	Υ	Σ	=	
3)	Α	*	*	*	*	*	Ε	Υ	Σ	=	
4)	Α	*	*	*	*	*	Ο	Υ	Σ	=	
5)	Π	*	*	*	*	*	Ε	Υ	Σ	=	
6)	Π	*	*	*	*	*	Ο	Υ	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 128)

Ἡ ἀμείλικτη πορεία τῆς Ἱστορίας

Η ΜΟΙΡΑΙΑ ΔΙΕΥΡΥΝΣΙΣ

Τοῦ

DANIEL ROPS

Τὸ νέο παγκόσμιο
κλίμα δὲν εὐνοεῖ
πλέον τίς μικρὲς
ἐθνικὲς ἐνότητες.

Οἱ συνεχεῖς συζητή-
σεις σχετικὰ μὲ τὴν
Εὐρώπη, τὴν μελλοντικὴν τῆς ὁρ-
γάνωσι, τίς εὐκαιρίες καὶ τοὺς
κινδύνους τῆς, δὲν θὰ φανοῦν ἄ-
ραγε στοὺς ἱστορικοὺς τοῦ μέλ-
λοντος πολὺ μάταιες;

Τόσο μάταιες ὅσο καὶ οἱ φι-
λονικίες ποὺ προηγήθηκαν ἀπὸ
τὴν ἔνωσι ὅλων τῶν ἐπαρχιῶν
τῆς Γαλλίας σὲ ἕνα ἐθνικὸ σύνο-
λο ἢ ἀπὸ τὸν σχηματισμὸ τῶν Ἡ-
νωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Οἱ ἀντιδράσεις τοῦ τοπικισμοῦ
φαίνονται δικαιολογημένες στὰ
μάτια τῶν πρωταγωνιστῶν του,
δικαιολογημένες ἀπὸ πλῆθος μό-
νιμες παραδόσεις καὶ πεποιθή-
σεις. Μήπως ὅμως οἱ ἀντιδράσεις
αὐτὲς προσκόπτουν σὲ δυνάμεις
πολὺ πιὸ ἀποφασιστικές, ποὺ
μπροστὰ τοὺς ἢ ἀνθρώπινη θέλη-
σι ἔχει πολὺ λίγη δύναμι;

Ἡ ἱστορία μᾶς ἔχει δεῖξει ἐ-
πανειλημμένως παραδείγματα
τοῦ εἶδους αὐτοῦ τῆς μοιραίας
διευρύνσεως ποὺ ἐπέρχεται στὰ
φυσικὰ πλαίσια μέσα στὰ ὁποῖα
ἀναπτύσσεται μιὰ κοινωνία, ἕνα
καθεστῶς, ἕνας πολιτισμὸς. Στὴν
ἀπώτερη ἀρχαιότητα, στὴν Με-
σοποταμία, ὅπως καὶ στὴν Αἴγυ-
πτο, οἱ οἰκογενειακὲς ὁμάδες
πολλὲς φορὲς ἐνώθηκαν μὲ τὴ θέ-

λησί τους ἢ μὲ τὴ θία σὲ
τεράστιες αὐτοκρατορί-
ες. Στὴν Ἑλλάδα ἀκόμη, οἱ μι-
κρὲς πολιτείες, περήφανες γιὰ
τὴν ἀνεξαρτησίαν τους, ἀναγκά-
σθηκαν νὰ ἐνωθοῦν γύρω ἀπὸ τὴν
ἰσχυρότερη ἀνάμεσά τους. Τὸ
φαινόμενο αὐτὸ ἔδωσε στὴν Ἀθή-
να καὶ στὴν Σπάρτη τὴν μεγάλη
εὐκαιρία τῆς μοίρας τους, εὐκαι-
ρία ὅμως ποὺ οἱ Ἕλληνες δὲν
κατόρθωσαν νὰ ἐκμεταλλευθοῦν
καὶ νὰ τὴν ὀδηγήσουν ὡς τὴν λο-
γικὴ τῆς κατακλείδα, τὴν ἐθνικὴ
ἐνοποίησι. Αὐτὸ τοὺς κόστισε τὴν
ἐλευθερίαν τους. Ἡ ἴδια πορεία
γέννησε τὴ Ρώμη.

Ὁλόκληρη ἡ δυτικὴ ἱστορία
μᾶς παρουσιάζει μιὰ ἀνάλογη ἐ-
ξέλιξι: στὴν Γαλλία, ὅπως καὶ
στὴν Ἀγγλία καὶ στὴν Ἰσπανία,
παρουσιάσθηκαν δυναστείες ποὺ
μπόρεσαν νὰ ἐνσαρκώσουν αὐτὴ
τὴν ἐνστικτώδη τάσι πρὸς τὴν δι-
εύρυνσι καὶ καταβάλλοντας τὴν
ἀντίστασι τοῦ ἐπαρχιακοῦ ἐγωῖ-
σμοῦ, νὰ πραγματοποιήσουν τὴν
ἐνοποίησι. Ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ἰ-
ταλία ἀκολούθησαν τὴν ἴδια ἐ-
ξέλιξι, ἀλλὰ κόπως ἀργότερα.
Τὸν περασμένο αἰῶνα, ἐγκατέλει-
ψαν μὲ τὴ σειρὰ τους τὸ θλιβερὸ
κομμاتیσμα γιὰ νὰ ἐνωθοῦν καὶ
νὰ διασφαλίσουν τὴν ὁμαδική

τους θέλγει για μία Κοινή εθνική ψυχή.

☆

“Ολα τείνουν να μας δείξουν ότι το ίδιο φαινόμενο εξελίσσεται μπροστά στα μάτια μας σε ευρύτερο πεδίο. Χωρίς να το ξέρουμε και χωρίς να το καταλαβαίνουμε είμαστε θεαταί μιας καινούργιας μοιραίας διευρύνσεως, στην οποία δρούν αποφασιστικά λόγοι τεχνικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί και πολιτικοί. Μερικοί από τους λόγους αυτούς είναι ολοφάνεροι. Σε μία εποχή που χρειάζεται μία ώρα για να πάει κανείς με το αεροπλάνο από το Παρίσι στο “Αμστερνταμ, ή υπάρχει συνόρων ανάμεσα στις δύο αυτές πόλεις φαίνεται άκατανόητη. Η οικονομική αλληλοεξάρτησις στον πλανήτη μας παρουσιάζεται σαν κάτι έκδηλο ακόμη και στους λιγότερο προσεκτικούς. Παρ’ όλα τα τελωνειακά συστήματα, το σιτάρι της “Αλμπέρτα καθορίζει την τιμή του σιταριού σε όλο τον κόσμο και μία σοβαρή οικονομική κρίσις της Νοτίου “Αμερικής έχει αντίκτυπο στην Γαλλία ή την “Ιαπωνία.

Η κοινωνική αλληλοεξάρτησις φαίνεται να έχει μικρότερη επίδρασι, γιατί οι καλοζωισμένοι λαοί συνήθως ενδιαφέρονται πολύ λίγο για την μοίρα εκείνων που είναι λιγότερο τυχεροί. “Ωστόσο, ανάμεσα σε ώριμες μεγάλες ενότητες με κοινά συμφέροντα, παρόμοιο επίπεδο ζωής και συγγενείς επιδιώξεις αρχίζει να υποφώσκει κάποια αλληλεγγύη.

“Ετσι σχηματίζονται μπροστά στα μάτια μας μερικές «ομάδες αλληλεγγύης» που τείνουν να μοιραστούν τον πλανήτη μας. Το φαινόμενο που ονομάσαμε «μοιραία διευρύνσις» πραγματοποιείται μπροστά μας. Οι ομάδες αυτές

«αλληλεγγύης», που φαίνεται ότι θα αποτελέσουν τα μελλοντικά «έθνη» του κόσμου, δεν έχουν ακόμη φθάσει όλες στο ίδιο σημείο οργάνωσης, ούτε στην ίδια συνείδησι του έαυτού τους. Είναι όμως ήδη ολοφάνερο ότι οι ομάδες αυτές υπάρχουν ως «θέλησις» και ως «κοινά συμφέροντα». Μπορούμε να διακρίνουμε οκτώ απ’ αυτές.

Η παλαιότερη συνένωσι έδαφών και λαών είναι η Βρεταννική Κοινοπολιτεία. Χρονολογείται από τον 19ο αιώνα. “Ελαττώθηκε και στερήθηκε μερικά σημαντικά της στοιχεία, αλλά παραμένει μία δύναμις στέρεη, συνεκτική, ενωμένη με συμφέροντα και παραδόσεις. Το μπλόκ του Κολόμπο, Αυστραλία, Καναδάς, Κεϋλάνη, “Ινδίες, Ν. Ζηλανδία, Πακιστάν, Μαλαισία, Βρεταννική Βόρνεο, Καμπότζη, Λάος, Βούρμα, Νεπάλ, “Ινδονησία και “Ηνωμένο Βασίλειο, που οι περισσότεροι Ευρωπαίοι σχεδόν το άγνωστον, θα παίξει μεγάλο ρόλο στη μοίρα του κόσμου. Συγκεντρώνει στην νότιο και νοτιοανατολική ασιατική περιοχή, τουλάχιστον 600 εκατομμύρια ανθρώπους, φτωχούς στο σύνολό τους, που ζουν σε βιοτικές συνθήκες πολύ χαμηλές μα που είναι αποφασισμένοι να ξεφύγουν από την δυστυχία τους. Το μπλόκ αυτό, που προσφέρει πεδίο εύκολης προπαγάνδας στον κομμουνισμό, δέχεται από τέσσερα χρόνια τώρα την βοήθεια των άλλων ενοτήτων του ελεύθερου κόσμου για να επιτύχει την οικονομική του ανάπτυξι.

Το Σοβιετικό μπλόκ φέρει την σφραγίδα μιας ιδεολογίας, ενός τύκλου συμφερόντων, και μιας πολιτικής γραμμής. “Εκτείνεται από την Βαλτική ως την θάλασσα της Κίνας και περιλαμβάνει 700 εκατομμύρια ανθρώπους. Το

μπλόκ αυτό είναι ένας σημαντικώτατος παράγων για το μέλλον του κόσμου.

“Από το 1889 η “Αμερική οργάνωνεται σε όλη της την έκτασι. “Ιδρύθηκε η Παναμερικανική “Ενωσις, που από το 1930 “Εορτάζει στις 14 κάθε “Απριλίου την «παναμερικανική ημέρα» και που καθορίζει και υπερασπίζεται τα καθάρως αμερικανικά συμφέροντα από την Διάσκεψι του Μεξικού το 1945. “Αλλά η Ένωσις αυτή δεν έγινε ακόμη μία πραγματική δημοσπονδία. Η μεγάλη έπιρροή των “Ηνωμένων Πολιτειών σ’ αυτό το σύνολο των εθνών θα οδηγήσει άραγε στην δημιουργία της δημοσπονδίας αυτής; Δεν το ξέρομε ακόμη. Στον Νότιο “Ειρηνικό υπάρχουν από το 1947 τα θεμέλια για μία Ένωσις όλων των χωρών που έχουν συμφέροντα στην περιοχή αυτή. Η Ένωσις θέτει για πρώτο της αντικειμενικό σκοπό «την βελτίωσι των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών των πληθυσμών».

Ο “Αραβικός Σύνδεσμος, πάλι, προσπαθεί να δημιουργήσει ανάμεσα σε όλα τα μουσουλμανικά έθνη πολιτικούς δεσμούς θασισμένους στην κοινή πίστι. “Ωστόσο προσκόπτει ακόμη στα αντιμαχόμενα συμφέροντα. Πάντως παρουσιάζεται ενωμένος μπροστά στις «άποικιακές δυνάμεις» και αποφασισμένος για πράξεις αληθινά δημιουργικές.

Η Γαλλία βρίσκεται επίκεφαλής της Γαλλικής Ένώσεως που σχηματίστηκε την επομένη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου, με σκοπό να συνδέση πιο στενά, αλλά και πιο ελεύθερα, μέσα στα πλαίσια της εθνικής μοίρας, όλους τους λαούς που ζουν κάτω από τα χρώματα της Γαλλικής

σημαίας. Η Γαλλική “Ενωσις έχει την τιμή ότι έθεσε αρχές ύψηλές και ευγενικές, την ελευθερία και την αδελφότητα, χωρίς καμμία φυλετική διάκρισι. “Ωστόσο στο πρακτικό και στο καθαρά πολιτικό πεδίο η Γαλλική “Ενωσις ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε αληθινά. Τέλος, το τελευταίο μπλόκ, η τελευταία «ομάδα αλληλεγγύης» που βλέπομε να διαμορφώνεται ανάμεσα στις γνωστές δυσκολίες, είναι η Εύρωπη, μία Εύρωπη που ξέρει να όριση την μορφή της, που αναπαύεται στέρεα στον πολιτισμό και στο πνεύμα, που αισθάνεται κοινά τα συμφέροντα των χωρών της, αλλά που προσκόπτει σε αναριθμητά προβλήματα: αντίδρασι των εθνικών ενοτήτων, σχέσεις με το Σοβιετικό Μπλόκ, την Κοινοπολιτεία, την Γαλλική “Ενωσι.

“Ηδη διακρίνονται τα πρώτα χαρακτηριστικά της Εύρωπης αυτής: ο “Οργανισμός Ευρωπαϊκής Οικονομικής Συνεργασίας, που συγκεντρώνει δεκαπέντε χώρες, το Συμβούλιο της Εύρωπης όπου δεν συμμετέχουν ακριβώς οι ίδιες χώρες, η Ευρωπαϊκή Κοινότης “Ανθρακος και Χάλυθος που την ίδρυσαν η Γαλλία, η Γερμανία, η “Ιταλία, το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο, η “Ολλανδία και στην οποία είναι αποσπασμένες διπλωματικές αποστολές των “Ηνωμένων Πολιτειών, της Σουηδίας, της Μεγάλης Βρετανίας. Μία Εύρωπη συγκεχυμένη, ακόμη χωρίς πλήρη αυτοσυνειδησι, αλλά που οργανώνεται σιγά-σιγά. Μόνη αυτή, ενωμένη, θα είχε 300 εκατομμύρια ανθρώπους.

Αυτό είναι το διάγραμμα που φαίνεται πως θα πραγματοποιηθεί μέσα στα επόμενα πενήντα χρό-

νια. "Όλα αυτά τα συμπτώματα δεν ξεγελούν τα μάτια του ιστορικού. Η «διεύρυνση» είναι μοιραία και θα φθάσει στο τέρμα της. Το πραγματικό πρόβλημα θα είναι πώς να ζήσουν ειρηνικά μεταξύ τους οι όκτώ αυτές ενότητες. Η

δημιουργία των εθνών που σήμερα πρέπει να αντικατασταθούν από μεγαλύτερες ενότητες, στοίχισε στην ανθρωπότητα πολύ αίμα και δάκρυα. "Ας ελπίσουμε ότι ο καινούριος σταθμός θα πραγματοποιηθεί με λιγότερη οδύνη.

Ο ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Του
MAURICE PONS

ΓΙΑΤΙ ΤΑ ΠΛΟΙΑ ΠΡΟΤΙΜΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΝΑΜΑΪΚΗ ΣΗΜΑΙΑ

Τον τελευταίο καιρό γίνεται πολύς λόγος στους ναυτικούς κύκλους για την άπειλη του «Πάν Λιβ Χόν». Ο άμύητος μπορεί να νομίσει ότι πρόκειται για το όνομα κανενός Κινέζου πλοιοκτήτη. Μά πρόκειται απλώς για την συντομογραφία του Παναμά, της Λιберίας και της Ονδούρας, τριών χωρών σχετικά νέων στις ναυτικές επιχειρήσεις και με μικρή ή και καθόλου έμποροναυτιλιακή ιστορία.

—Γιατί; ρωτούν πολλοί, τόσο πλοιοκτήτες καταγράφουν τα πλοία τους εκεί και όχι στις χώρες τους;

Το 1953 υπήρχαν 565 υπερωκεάνεια φορτηγά, πετρελαιοφόρα και ατμόπλοια γραμμένα στον Παναμά, με σύνολο χωρητικότητας 3,9 εκατομμύρια τόνους. Από αυτά, τα 224 ήταν πετρελαιοφόρα με συνολικό εκτόπισμα 2,1 εκατομμύρια τόνους. Το 1939 ή χωρητικότητας των πλοίων με παναμαϊκή σημαία ήταν συνολικά 722.000 τόννοι. Το 1924 ήταν 85.000 τόννοι με 15 φορτηγά υπερωκεάνεια.

Το 1953 οι αριθμοί αυτοί για τον Παναμά ήταν ήδη τεράστιοι, συγκρινόμενοι με τα 16,0 εκατομμύρια τόνους της Μεγ. Βρετανίας και 25,7 εκατομμύρια τόνων Ηνωμ. Πολιτειών. Τα μισά από τα πλοία με παναμαϊκή σημαία ανήκουν σε αμερικανικές Έταιρείες και τα υπόλοιπα κυρίως σε ελληνικές. Οι κυριώτεροι λόγοι του φαινομένου αυτού είναι ή μικρότερη φορολογία, τα λιγώτερα έξοδα καταγραφής και σε πολλές περιπτώσεις οι χαμηλότεροι μισθοί και οι χειρότερες συνθήκες.

Το ίδιο ισχύει και για τα πλοία που καταγράφονται στην Ονδούρα και στην Λιберία. Το 1953 ή χωρητικότητας των πλοίων στην Λιберία ήταν 1,6 εκατομμύρια τόννοι και της Ονδούρας 413.000 τόννοι. Έως πριν από 15 χρόνια οι επίσημοι απολογισμοί δεν ανέφεραν τις χώρες αυτές χωριστά.

Στην Αγγλία ισχύουν αυστηροί κανονισμοί που απαγορεύουν στους πλοιοκτήτες να καταγράφουν τα πλοία τους σε χώρες που δεν ανήκουν στην Κοινοπολιτεία.

Τα έξοδα των πλοιοκτητών στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι κάπου τέσσερις φορές περισσότερα από ό,τι στην Αγγλία.

Ευχαριστιόμουν να βλέπω τα παιδιά να κυττάζουν γεμάτα προσδοκία. Τους είχα πη να γράφουν μια κόλλα χαρτί για να γράψουν έκθεσι. Και τώρα στέκονταν με τις πέννες στο χέρι και την προσοχή συγκεντρωμένη να ακούσουν το θέμα. Ήξερα πώς από τα θέματα των εκθέσεων οι μαθητές κρίνουν πολύ συχνά τους δασκάλους. Έμεις μπορούμε να περνάμε τις Κυριακές μας διορθώνοντας τα γραπτά τους, αλλά εκείνα, μέσα σε ένα λεπτό και από δυο λέξεις, γράζουν το συμπέρασμα τους για τον δάσκαλο. Το έβλεπα στα μάτια τους, μάτια σοβαρά, παιγνιδιάρικα, τσαχπίνικα, πονηρά, έξυπνα.

—Λοιπόν γράφετε: «Ποιόν μεγάλο άνθρωπο της ιστορίας ή της μυθολογίας, θαυμάζετε πιο πολύ; Έξηγηστε γιατί».

«Όλα τα σκυμμένα κεφάλια σηκώθηκαν. Τα περισσότερα παιδιά είχαν ένα απλοστο χαμόγελο στα χείλη, βέβαιη υπόσχεσι της επιμέλειάς τους. Το θέμα τους είχε αρέσει και στο βάθος της καρδιάς τους μου έβαζαν έναν καλό βαθμό, για τον οποίο ήμουν πολύ ευχαριστημένος.

—Και τώρα δουλειά! Θα μαζέψω τις κόλλες μόλις χτυπήσει το κουδούνι.

Τα κεφάλια έσκυψαν πάλι πάνω στο χαρτί. Καθένας άρχισε να σκέπτεται, να γυρίζει στη μνήμη του τις γνωστές του μορφές, μασουλώντας το μολύβι, μουτζουρώνοντας το στυπόχαρτο. Ύστερα σηκώθηκαν ξαφνικά πλήθος ερωτηματικά χέρια.

—Κύριε, μπορώ να βάλω τον Χριστό;

—Α! τι παράξενες ιδέες που περνούν από το νου των παιδιών! Και πώς κατεφέρνουν να σε φέρνουν σε δύσκολη θέσι!

—Χμ!... ναι, βέβαια... Μόνο φοβάμαι πώς θα είναι λίγο δύσκολο για σας, παιδιά...

—Κύριε, ή Ζάν νι' Άρκ είναι μεγάλος άνθρωπος;

—Κύριε, ένα σπουδαίο ζώο λογαριάζεται κι' αυτό;

Χρειάστηκε ν' αφήσω στον καθένα την ευθύνη για ό,τι θα έγραφε και να τους στρώσω όλους στη δουλειά. Σε λίγο τα μολύβια και οι πέννες άρχισαν τόν γοργό χορό τους πάνω στο χαρτί και στη σιωπή της τάξεως δεν άκουγόταν, παρά το γύρισμα κάποιου χαρτιού ή ο ξερός

κρότος από το πέσιμο ενός μολυβιού.

Γρήγορα, ωστόσο, παρατήρησα πώς ο μικρός Μπενουά Τρεβόλ, ενώ όλοι οι άλλοι γύρω του έγραφαν, αυτός έμενε ακίνητος μπροστά στην άσπρη του κόλλα. Φαινόταν να βασανίζεται από μια τρομερή αναποφασιστικότητα. Ο Μπενουά δεν ήταν καθόλου τεμπέλης. Δεν ήταν βέβαια από τους πρώτους, αλλά έδειχνε μια συγκινητική επιμέλεια. Ήταν εύσυνειδητος, προσεκτικός και γεμάτος καλή θέληση. Πρόβλεπα πώς θα προόδευε πολύ. Η άμηχανία του, η ανησυχία που έδειχνε μπροστά σ' αυτή την έκθεσι, μου φάνηκε πώς έκρυβαν κάποιο κίνητρο σημαντικό. Σε μια στιγμή που με κύτταξε χαμένος, του έκανα νόημα να έρθει κοντά μου. Ο Μπενουά σηκώθηκε, διέσχισε την τάξι στις μύτες των ποδιών και με πλησίασε. Με κύτταξε στα μάτια, αλλά φάνηκε πώς δίσταζε ακόμη να μιλήσει.

—Λοιπόν Μπενουά, του είπα για να κερδίσω την εμπιστοσύνη του, δεν γράφεις; Τί σου συμβαίνει;

Τότε μαζεύοντας όλο το θάρρος και κοκκινίζοντας σαν παντζάρι, μου είπε σιγά-σιγά σ' αὐτή:

—Πέστε μου, κύριε, μπορώ να γράψω για τον μπαμπά μου;

Το έπαγγελμα του καθηγητή είναι ένα έπαγγελμα χωρίς άπρόοπτα και χωρίς πολλές ελπίδες. Άλλα συχνά δοκιμάζουμε μυστικές χαρές που μάς κάνουν να ξεχνούμε όλα τα δυσάρεστα: η εμπιστοσύνη ενός ανθρώπου δέκα χρόνων που σάς ρωτά με σιγανή φωνή, σηκωμένος στις μύτες των ποδιών του, την άδεια να μιλήσει για τον πατέρα του, παρηγορεί για δέκα χρόνια απογοητεύσεις. Ποιός ισχυρός ήγέτης του κόσμου μας, ποιά μεγαλοφυΐα, ποιός πρίγκιπας δέχτηκε ποτέ αὐτὸν τὸ θησαυρὸ; τίς πρώτες σπίνες ενός παιδικού μυαλού που ξυπνά, την άνοησι μιάς πρωτόφαντης εύαισθησίας; Ήμουν άναστατωμένος. Και χρειάστηκε να επιστρατεύσω όλη μου την ψυχραιμία για να μὴν τὸν αφήσω νὰ τὸ καταλάβει.

—Πιστεύεις πὼς ὁ πατέρας σου

είναι πραγματικὰ μεγάλος άνθρωπος;

—Ω, μάλιστα, κύριε, φώναξε ὁ Μπενουά με πεποίθησι καὶ ένθουσιασμό.

—Τότε λοιπὸν τρέχα νὰ γράψης καὶ προσοχητὴν στὴν ὀρθογραφία!

Λίγα λεπτά ἀργότερα ὁ Μπενουά ἔτρεχε κι' αὐτὸς μαζί με τοὺς ἄλλους τὸ δρόμο τῆς πέννας καὶ τοῦ μολυβιού. Ἐγραφε με προσοχή, γράζοντας τὴ γλώσσα του ποτε-ποτε καί, ὅλη τὴν ὥρα, δὲν σήκωσε οὔτε στιγμή τὸ κεφάλι του.

Ο κ. Τρεβόλ, ὁ πατέρας του, ἦταν ἀσφαλῶς ἀρκετὰ γνωστὸς στὴ μικρὴ μας πόλι, ἀλλὰ ἀσφαλῶς ἡ φήμη του δὲν εἶχε ποτὲ ξεπεράσει τὰ ὅρια τῆς ἐπαρχίας μας. Μὲ συγκίνησι, με ἀγωνία μάλιστα, ἄρχισα νὰ ἀναρωτιέμαι τί ἦταν ἐκεῖνο πὺ εἶχε κάνει τὸν κ. Τρεβόλ νὰ φαίνεται ἥρωας στὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ του. Ήταν ἓνας ἄνθρωπος καμμιὰ σαρανταριά χρόνων καὶ δὲν ἔμοιαζε οὔτε στὸν Τάυρον Πάουερ, οὔτε στὸν Φερναντέλ.

Ήταν μηχανικὸς σὲ ἓνα μικρὸ βυρσοδεφεῖο, στὰ περὶχωρα. Δὲν εἶχε, ὅσο ἤξερα, καμμιὰ σπουδαία θέσι καὶ κάθε πρωτὴ πήγαινε στὴ δουλειά του με τὸ τρόλλεϋ, σὰν ὅλους τοὺς ὑπαλλήλους. Ἐμενε σὸ πρῶτο πάτωμα ἑνὸς σπιτιοῦ ἀνέτου, ἀλλὰ μᾶλλον ταπεινοῦ με τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ του. Ἡ γυναῖκα μου συναντοῦσε συχνὰ τὴν κυρία Τρεβόλ στὴν ἀγορὰ ἢ σὸ δρόμο. Ὅπως ὅλες οἱ νοικοκυρὲς τοῦ κόσμου κουβέντιαζαν λιγάκι γιὰ τὴν τιμὴ τῶν λαχανικῶν καὶ τὴν ποιότητα τοῦ βουτύρου. Καὶ ἐγὼ ἔτυχε νὰ φλυαρήσω ἀρκετὲς φορὲς με τὸν πατέρα τοῦ Μπενουά. Μὲ ρωτοῦσε γιὰ τὸ γιό του, γιὰ τίς ἱκανότητες καὶ τίς προσπάθειές του. Ὅπως ἤμουν ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὸν Μπενουά οἱ σχέσεις μας ἦταν ἄριστες κι' ἀνταλλάσσαμε ἓναν εὐγενικότατο χαιρετισμὸ ὅταν συναντιόμασταν τὸ Σάββατοδρόμο βγαίνοντας ἀπὸ τὸν κινηματογράφο. Δὲν εἶχα ἀκούσει νὰ λένε πὼς ὁ κ. Τρεβόλ εἶχε ἀσχοληθῇ με τὴν πολιτική, οὔτε με κοινωνικὰ ἔργα, οὔτε με τίς καλὲς τέχνες, οὔτε με τὸν ἀθλητισμὸ. Τὸ

1939 εἶχε ἐπιστρατευθῇ σὰν ὅλους μὰ τὸν εἶχαν κρατήσῃ σὸ ἐργοστάσιό του πὺ δούλευε γιὰ τὸν στρατό. Στὸ διάστημα τῆς κατοχῆς δὲν εἶχε γίνῃ οὔτε συνεργάτης τοῦ ἐχθροῦ, οὔτε μέλος τῆς ἀντιστάσεως. Ήταν ἀσφαλῶς ἓνας ἄνθρωπος τίμιος, συμπαθητικὸς, ἀλλὰ ὁμολογῶ πὼς δὲν διέκρινα σ' αὐτὸν τίποτε ἀπὸ κείνα πὺ κάνουν τοὺς «μεγάλους ἀνθρώπους» με τὴν συνηθισμένη ἔννοια τῆς λέξεως. Περιμένα λοιπὸν τὸ γιό του νὰ μοῦ ἀποκαλύψῃ τὴν ἡρωϊκὴ του πλευρά.

Καταλαβαίνετε με πόση βιασύνη, ὅταν γύρισα τὸ βράδυ σὸ σπίτι μου, ἀναζήτησα μέσα στὰ γραπτὰ τῶν παιδιῶν τὴν κόλλα τοῦ Μπενουά Τρεβόλ. Κύτταξα ἐπίσης στὰ γρήγορα ποιούς μεγάλους ἀνθρώπους εἶχαν διαλέξει οἱ μαθητές μου γιὰ θέμα τῆς ἐκθέσεώς τους: Ρομπέν τῶν Δασῶν, Ταρζάν, Σαρλώ, Ντὲ Γκῶλ. Τὰ ὀνόματα αὐτὰ συγκέντρωναν τίς περισσότερες προτιμήσεις. Εἶδα μιὰ έκθεσι ἀφιερωμένη στὸν Στάλιν, μιὰ ἄλλη στὸν Ἅγιο Φραγκίσκο τῆς Ἀσιζῆς. Ἐπὶ τέλους βρήκα τὸ χαρτί τοῦ Μπενουά καὶ νὰ τί διάβασα με θαυμασμὸ καὶ ἀγαλλίασι:

«Ὁ μεγαλύτερος ἄνθρωπος πὺ γνωρίζω, ἐκεῖνος πὺ θαυμάζω περισσότερο, εἶναι ὁ μπαμπάς μου. Ὅλοι τὸν ἔβρουν. Τὴν Κυριακὴ, ὅταν κάνουμε περίπατο σὸ πάρκο

οἱ ἄνθρωποι τοῦ λένε πάντα: «Καλημέρα σας κύριε Τρεβόλ!» Καὶ ἐγὼ εἶμαι πολὺ περήφανος. Μὲ κρατᾷ ἀπὸ τὸ χέρι. Ὁ μπαμπάς εἶναι θαρραλέος. Τὸ βράδυ ὅταν πάμε νὰ κοιμηθοῦμε βγαίνει ἔξω νὰ κλείσῃ τὴν πόρτα τοῦ κήπου. Δὲν φοβάται ποτέ. Ἐγὼ ποτὲ δὲν τολμῶ νὰ βγῶ ἔξω τῆ νύχτα. Ὁ μπαμπάς εἶναι ἐπίσης πολὺ δυνατός. Καμμιὰ φορὰ σηκώνει τὴν μαμὰ ὀλόκληρη στὰ χέρια του καὶ ἀνεβαίνει τὴ σκάλα. Ὁ μπαμπάς εἶναι ἀκόμη καὶ πολὺ σοφός. Νομίζω πὼς τὰ ξέρει ὅλα, ἀκόμη καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἄστρον καὶ πὼς λειτουργοῦν οἱ μηχανές. Προχθὲς διόρθωσε τὴ ραπτομηχανὴ πὺ εἶχε χαλάσει. Ὁ μπαμπάς ξέρει νὰ φυτεῇ στὸν κήπο λουλούδια πὺ τὴν ἀνοιξὶ ἀνθίζουν. Στὸ ἐργοστάσιό του φτιάχνει τὰ καλύτερα δέρματα τοῦ κόσμου. Παρ' ὅλα αὐτὰ ὁ μπαμπάς δὲν παινεύεται ποτέ, δὲν βγάζει λόγους σὸ ραδιόφωνο καὶ δὲν βάζει τὴ φωτογραφία του στὴν ἐφημερίδα, σὰν τοὺς ἄλλους. Καὶ ἀσφαλῶς δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερος ἄνθρωπος ἀπ' αὐτόν, οὔτε καὶ σὸ Παρίσι, οὔτε στὴν Ἀμερική.»

Ἐπὶ ἦρχαν δυὸ-τρὶς ὀρθογραφικὰ λαθάκια. Ἀλλὰ τοῦ ἄξιζε ἓνα 18 στὰ 20. Ἐκεῖνη τὴν ἑβδομάδα ὁ Μπενουά ἤρθε πρώτος στὴν τάξι του. Καὶ βέβαια ἡ έκθεσί του ἔμεινε ἓνα μυστικὸ ἀνάμεσα σὲ κείνον καὶ σὲ μένα.

9

Ενας φίλος τοῦ Μωρίς Γκαρσόν, μεγάλου γόητος στὰ νειάτα του, τὸν ρώτησε ποτὲ πρωτόνοιασε πὼς δὲν ἦταν πολὺ νέος.
—Τὴν ἡμέρα, ἀπάντησε μελαγχολικὰ ὁ Γκαρσόν, πὺ ἔκλεισα τὸ μάτι σε μιὰ νεωτάτη καὶ ὠραιότατη κυρία καὶ ἐκεῖνη με ρώτησε ἂν μοῦ εἶχε μπι κανένα σκουπιδακί...

Στην εποχή της ταχύτητας

Η ΥΠΕΡΚΟΠΩΣΙ ΣΚΟΤΩΝΕΙ

Του

J. D. RATCLIFF

Οι έρευνες ενός Καναδοῦ ἐπιστήμονος σχεδὸν ἀγνώστου στὸ πολὺ κοινὸ ἀνοίγουν νέους ὁρόμους στὴν ἱατρικὴ ἐπιστήμη. Ἀποδεικνύουν ὅτι πιθανὸν νὰ ὑπάρχη ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ αἷτιο ποὺ προκαλεῖ ὅλες σχεδὸν τὶς ἀσθένειες, ἀπὸ τὶς καρδιακὲς κρίσεις καὶ τὸ ἄσθμα ὡς τὸ ἀπλὸ καὶ συνηθισμένο «δὲν αἰσθάνομαι καλά».

Ὁ Δρ. Χάνς Σέλυε, ἀπὸ τὸ Μοντρεάλ, πιστεύει ὅτι τὸ αἷτιο εἶναι μία ἑλλειψὶς χημικῆς ἰσορροπίας τοῦ ὁργανισμοῦ ἢ ὁποία ὀφείλεται στὴν κόπωση.

«Ἐὰν τὸ μέλλον ἀποδείξη ὅτι ἡ ἀποψὶς αὐτὴ εἶναι ὀρθή,» λέει στὸ «Δελτίο τῆς Ἀμερικανικῆς Ἱατρικῆς Ἐταιρείας», τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ μιὰ ἀπὸ τὶς πλέον σημαντικὲς προόδους τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης στὸν αἰῶνα μας». Τὸ «Λάνσετ», ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐγκυρά Ἀγγλικά ἱατρικά περιοδικὰ συμφωνεῖ.

Ἡ χημικὴ ἰσορροπία μέσα στὸ σῶμα κυβερνᾶται κυρίως ἀπὸ τρεῖς μικροὺς ἀδένες: τὴν ὑπόφυσι, ἢ ὁποία θρῖσκεται κάτω ἀπὸ τὸν ἐγκέφαλο, καὶ τὰ δύο ἐπινεφρίδια, τὰ ὁποία πλασιώνουν τοὺς νεφρούς. Καὶ οἱ τρεῖς μαζί ζυγίζουν περίπου..... 1)3 τῆς οὐγίας, ἀλλὰ οἱ ἰσχυρότατες ὁρμόνες τοὺς ἔχουν τεράστια ἐπίδρασις στὶς πλέον ζωτικὲς λειτουργίες τοῦ ὁργανισμοῦ. Σύμφωνα μὲ τὴν θεωρίαν τοῦ Σέλυε, κύριος προο-

ρισμὸς τοὺς εἶναι νὰ προσαρμόζουν τὸ σῶμα σὲ κάθε εἶδους πίεσι.

Ἄν εἴσατε κρυωμένους, οἱ ὁρμόνες πιέζουν τὶς ἀρτηρίες καὶ ἀνεβάζουν τὴν πίεσι τοῦ αἵματος, δημιουργώντας ἔτσι μεγαλύτερη θερμότητα. Ὅταν θακτηρίδια εἰσβάλλουν στὸ σῶμα, οἱ ἀδένες παράγουν ὁρμόνες γιὰ νὰ προκαλέσουν φλόγῳσι ἢ ὁποία ἀπομώνῳν τὴν μόλυνσι. Σὲ περίπτῳσι σοβαρᾶς πληγῆς, ἐπισπεύδουν τὴν πῆξι τοῦ αἵματος, χαμηλῳνουν τὴν ἀρτηριακὴ πίεσι μὲ τὸν περιορισμὸ τῆς αἱμορραγίας, αὐξάνουν τὸ σάκχαρο ὥστε νὰ ὑπάρχη ἐνεργητικότης, ἐλαττῳνουν τὴν εὐαισθησία στὸν πόνο. Στὸν ἥλιο, ἔργο τῶν...ὁρμονῶν τῆς ὑποφύσεως καὶ τῶν ἐπινεφριδίων εἶναι νὰ καταπολεμοῦν τὴν κούρασι καὶ κάθε ἀπειλὴ ἐναντῳν τῆς εὐεξίας τοῦ σώματος.

Ὁ Σέλυε πιστεύει ὅτι στὸν διαστικὸ αὐτὸ κόσμῳ ὕφιστάμεθα πάρα πολλὰς πιέσεις. Βιαζόμεσθε συνεχῳς καὶ θασανιζόμεσθε ἀπὸ ἔγνοιες. Ὁ ἄνδρας ἐργάζεται στὸ γραφεῳο ὅλην τὴν ἡμέρα καὶ ἀνησυχεῖ τὴν νύχτα ἀκόμη καὶ στὸν ὕπνο του. Ἡ νοικοκυρὰ προσπαθεῖ νὰ διοικῇ τὸ σπῳτι της καὶ νὰ ἔχη καὶ κάποια κοινωνικὴ ζωὴ καὶ τὴν ὥρα τοῦ ὕπνου εἶναι τόσο ἐκνευρισμένη, ὥστε χρειάζεται πολλὰς φορὲς χάπια γιὰ νὰ κοιμηθῇ.

Οἱ ἀδένες προσπαθοῦν ν' ἀνταποκριθοῦν στὶς συνεχεῖς ἀπαιτήσεις τῶν καθημερινῶν αὐτῶν καὶ πολλαπλῶν πιέσεων. Ἐκκρίνουν πρόσθετες ὁρμόνες γιὰ νὰ διατηρήσουν τὸ σῶμα ὕγιες καὶ, γιὰ ἓνα ὠρισμένο διάστημα, τὸ κατωρθῳνουν. Στὸ τέλος ὅμως ὁ μηχανισμὸς ἀμύνῳσι ὁ ἴδιος παραλύει. Οἱ ἀρτηρίες σκληρύνονται, ἢ πίεσις τοῦ αἵματος ὕψωνεται, ἢ καρδιά πάσχει καὶ ἢ ἀρθρίτις ἐπιτίθεται. Αὐτὲς καὶ ἄλλες ἀσθένειες σύμφωνα μὲ τὴν θεωρίαν τοῦ Σέλυε ἀποτελοῦν τμήματα τῆς ἴδιας εἰκόνας καὶ εἶναι ἀποτελέσματα ὑπερκοπῳσεως.

«Τὸ ἐπιφανειακὸ αἷτιο τῆς ἀσθενείας,» λέει ὁ Σέλυε, «εἶναι κυχνὰ μιὰ μόλυνσις, μιὰ τοξίνῳσις, μιὰ νευρικὴ ὑπερκόπῳσις ἢ ἄπλῳς τὰ γηρατειά. Ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι ἡ παράλυσις τοῦ ὁρμονικοῦ μηχανισμοῦ εἶναι τὸ κοινὸ αἷτιο τοῦ θανάτου.» Ἡ μελέτη αὐτοῦ τοῦ μηχανισμοῦ μετὰ ἀπὸ ἐκτεταμένα πειράματα σὲ ζῳα τοποθετεῖ τὶς θάσεις ἀνακαλύψεων ποὺ πιθανὸν νὰ μᾶς ὁδηγήσουν σὲ μεγάλες ἐπιτυχίες.

Αὐστριακὸς καὶ ἀπὸ οἰκογένεια γιατρῶν, ὁ Χάνς Σέλυε ἀποφοίτησε ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ Πανεπιστήμιο τῆς Πράγας. Ἀργότερα, ὅταν μιὰ ὑποτροφία τὸν ἔφερε στὴν Ἀμερικὴ, ἐσπούδασε στὸ Πανεπιστήμιον Τζῳνς Χόπκινς τῆς Βαλτιμόρης καὶ στὸ Πανεπιστήμιο Μᾶκ Γκίλλ στὸ Μοντρεάλ. Ἀπὸ τὸ 1945 διευθύνει τὸ Ἰνστιτοῦτον Πειραματικῆς Ἱατρικῆς καὶ Χειρουργικῆς τοῦ Μοντρεάλ.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ἦταν φοιτητῆς τῆς ἱατρικῆς ἐξάλιζε τοὺς καθηγητὰς του μὲ ἐρωτήσεις γύρω ἀπὸ τὶς ἀσθένειες ποὺ δὲν ὀφείλονται σὲ συγκεκριμένα αἷτια. «Καὶ ὅταν ἀπλῳς δὲν αἰσθάνεται κανεῖς καλά;»

Οἱ καθηγηταὶ δὲν ἔχουν συνήθῳς πολλὴ ὑπομονὴ γιὰ τέτοιες ἀνοησίες, ἀλλὰ ὁ Σέλυε δὲν ἀπογοητεύεται. Σχεδὸν ὅλες οἱ ἀσθένειες παρουσιάζουν κοινὰ φαινόμενα.

Ὁ ἀσθενὴς χλωμαίνει, χάνει τὴν ὄρεξι του, ἀδυνατίζει, κλπ. «Δὲν σημαίνουν τίποτε αὐτὰ τὰ κοινὰ συμπτώματα;» ρωτοῦσε.

Τὸ 1936, ὅταν μελετοῦσε στὸ Μᾶκ Γκίλλ, δύο γυναικεῖς σεξουαλικὲς ὁρμόνες ἦσαν γνωστὲς. Ὁ Σέλυε πίστευε ὅτι πλησίαζε νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ μιὰ τρίτη. Γιὰ νὰ δοκιμάσῃ τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς καινούργιας του συνθέσεως, ἔκανε ἔνεσι σὲ θηλυκοὺς ποντικούς ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶχε ἀφαιρέσει τὶς ὠοθήκες. Περιμένε ὅτι ἡ αὐτοψία θὰ ἔδειχνε ἀλλαγὲς στὸν σεξουαλικὸ μηχανισμὸ τῶν ζῳων. Ἀντιθέτως. Καὶ τότε κυριολεκτικῳς τὰ ἔχασε. Τὰ ἐπινεφρίδια εἶχαν τριπλασιασθῇ σὲ ὄγκο, τὸ λυμφατικὸ σύστημα εἶχε ἐκφυλισθῇ, τὸ στομάχι καὶ τὰ ἔντερα εἶχαν γεμίσει ἔλκη.

Στὸ χημικὸ ὕγρῳ ποὺ εἶχε ἐτοιμάσει, τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ κατέστρεφε τὰ ἐντόσθια τῶν ποντικῶν; Ἡλεγε τὸ γεγονὸς μὲ ἐνέσεις φορμαλδεῦδης καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν τὰ αὐτὰ. Ὁλοφάνερα, εἶχε ἀκολουθῇ ἐσφαλμένο δρόμο γιὰ τὴν ἀνακάλυψι τῆς νέας ὁρμόνης.

Τότε ἔκανε τὴν ἐξῆς σκέψι: Τί ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ ποὺ εἶχε ἤδη δοκιμάσει θὰ μπορούσε νὰ καταστρέψῃ τὰ ἐντόσθια τῶν ποντικῶν;

Ἐβαλε ζῳα σὲ κλουβιά στὴν ἀνεμοδαρμένη στέγη τοῦ σπιτιοῦ του. Ἐπέζησαν παρὰ τὸ κρύο, ἀλλὰ τελικὰ ἔφθασαν στὴν αὐτὴ ἐσωτερικὴ καταστροφὴ. Κατόπιν ἐξῆντησε ποντίκια σὲ περιστροφικά κλουβιά. Τὰ ἀποτελέσματα

υπήρξαν τα αυτά: Υπό οίανδήποτε πίεσις, τα ζώα παρουσιάζαν τα ίδια συμπτώματα.

Τότε ο Σέλυε θυμήθηκε τα μαθητικά του χρόνια στην Πράγα. Αυτό το φαινόμενο που είχε τώρα έμπρός στα μάτια του δεν ήταν μία συγκεκριμένη ασθένεια. Δεν έπρόκειτο δηλαδή για ασθένεια όρισμένου οργάνου την οποία προκαλούσε ώρισμένο αίτιο. Κάθε είδους πίεσις επί του οργανισμού έφερνε τα ίδια αποτελέσματα. Μήπως εδώ βρισκόταν το κλειδί όλων των προβλημάτων;

Στους ανθρώπους, δεν έχει βρεθεί ακόμη η αιτία γιατί τόσο γίνονται καρδιακοί. Γιατί η αρθρίτις και οι ρευματισμοί καταστρέφουν τόσα εκατομμύρια ανθρώπων. Μήπως όλα αυτά δεν ήταν σε τελευταία ανάλυσις παρά αποτελέσματα κάποιας πιέσεως, κοπώσεως του οργανισμού; Μήπως ήταν αποτελέσματα ελλείψεως ορμονικής ισορροπίας; Δεν αποκλείεται καθόλου.

Ο Δρ. Φρέντρικ Μπάντιγκ, που έδωσε στον κόσμο την Ινσουλίνη, έπεσκέφθη τότε το Μάκ Γκίλλ. Ο Σέλυε του μίλησε για τα πειράματά του και ο Μπάντιγκ άκουσε με προσοχή. «Πιθανόν να φθάσετε σε κάτι σημαντικό, αλλά θα χρειασθίτε χρήματα» είπε και πράγματι έφρόντισε, ώστε τα πειράματά του μοναχικού ανθρώπου, που εβάδιζε έναντίον της παραδεδεγμένης Ιατρικής (κάθε ασθένεια και μία αιτία) συνεχίσθηκαν.

Πρώτα έπρεπε να βρη γιατι η κόπωση του οργανισμού έφερνε τόσο καταστροφικά αποτελέσματα. Σκέφθηκε μήπως έφταιγε η υπόφυσις. Με δική του μέθοδο άφήρεσε την υπόφυσις και υπέβαλε τα ζώα στο κρύο, στην κούρασις, στο δηλητήριο. Τίποτε! Καμμία έσωτερική καταστροφή! Κατόπιν

άφήρεσε τα έπινεφρίδια και, αυτήν την φορά, το κακό έγινε, αλλά σε πολύ μικρότερη έκτασι.

Σιγά-σιγά η εικόνα καθάριζε. "Όταν το ζώο υπέφερε, άρχιζε η αντίδρασις. Η υπόφυσις άρχιζε να εκκρίνη ορμόνες οι οποίες υποχρέωναν και τα έπινεφρίδια να εκκρίνουν άλλες. Εάν η πίεσις συνεχιζόταν, την περίοδο αντίδράσεως ακολουθούσε μία περίοδος προσαρμογής κατά την οποίαν το ζώον συνήθιζε πλέον να ζή υπό πίεσιν. Βαθμιαίως όμως ο μηχανισμός άμύνης έξηγνλείτο και τα ζώα άρρώσταιναν και έσθυναν.

Η αυτοψία έδειξε μερικά σοβαρά συμπτώματα. Κατά κανόνα οι άρτηριες επάθαιναν σκληρυνσιν, η καρδιά και οι νεφροί σοβαρές βλάβες. Μερικά παρουσίαζαν άρθριτικά συμπτώματα, άλλα ρευματικά. Συνολικά, έμοιαζαν σαν τους ανθρώπους, που υποφέρουν από την καρδιά τους και την κυκλοφορία του αίματος γενικώτερα. Ήταν φανερό ότι οι καταστροφές είχαν προκληθή από τις επί πλέον ορμόνες που παράγονταν η υπόφυσις και τα έπινεφρίδια, σαν άμυνα έναντίον έξωτερικών πιέσεων.

Υπήρχαν πολλά σημεία μεταξύ των παρατηρήσεων του Σέλυε στους ποντικούς και των φαινομένων που παρουσιάζουν οι άνθρωποι. Παρά τις έγνοιες, την κόπωση, την χρονία μόλυνσις, πολλοί διατηρούνται άρκετά καλά. "Υστερα, ο αδύνατος, ήρεμος τύπος που συγκρατείται πολύ, γίνεται θύμα ύψηλης πιέσεως του αίματος. Η πάντα κουρασμένη νοικοκυρά αποκτά τον διαθήτη της.

Ο Σέλυε όμως προχώρησε. "Αν τις επί πλέον ορμόνες τις προσέθετε ο ίδιος με ένεσεις το αποτέλεσμα θα ήταν το ίδιο; Το

σώμα θα έχανε την χημική του ισορροπία και θα άσθενούσε;

Η υπόφυσις εκκρίνει πολλές ορμόνες από τις οποίες μία φαινόταν ότι έπαιζε σημαντικό ρόλο στο πρόβλημα της κοπώσεως: η ΣΤΗ (σωματοτρόπος ορμόνη) ή οποία ευθύνεται για την ανάπτυξι του σώματος. Τα έπινεφρίδια παράγουν 30 περίπου ορμόνες, αλλά και πάλι μία φαινόταν πιθανή υποψηφία: η δεσοξυκορτικοστερόνη ή επί το συντομώτερον DCA.

Ο Σέλυε έκανε ένεσεις DCA σε ποντίκια. Συντομώτατα παρουσίασαν καρδιακές ασθένειες και άσθενείες των νεφρών και ύψηλη πίεσις αίματος. Οι κλειδώσεις τους πονούσαν και είχαν πρησθή. Με μια ουσία ή οποία άποτελεί φυσική έκκρισις του σώματος, ο Σέλυε είχε δημιουργήσει μερικές από τις σοβαρότερες ασθένειες του ανθρώπου.

Η ΣΤΗ παρουσίασε τα ίδια συμπτώματα. Ρευματισμούς και άρτηριοσκληρώσις και διαθήτη. Τώρα βρισκόταν στο σωστό δρόμο. Ο Σέλυε ανέφερε τα αποτελέσματα των έρευνών του στο Δελτίο της Αμερικανικής Ιατρικής Ένώσεως.

Ήταν φανερό ότι έφ' όσον η ΣΤΗ και η DCA παρήγαγον τόσο καταστροφικά αποτελέσματα, θα υπήρχαν άλλες ορμόνες οι οποίες θα μπορούσαν να τις έξουδετερώσουν. Διαφορετικά όλοι θα είχαμε άρτηριοσκληρώσις και διαθήτη. "Ετσι η έργασία του Σέλυε άνοιξε τον δρόμο για την κορτιζόνη και την ACTH πέντε χρόνια πριν να ανακαλυφθούν.

Όταν, το 1949, παρουσιάστηκε η κορτιζόνη και η ACTH, οι γιατροί έμειναν κατάπληκτοι γιατί δεν μπορούσαν να καταλάβουν πως ένα και μόνο φάρμακο μπορούσε να έχη καλά αποτελέσμα-

τα σε τόσο πολλές και τόσο άσχετες μεταξύ τους ασθένειες όπως είναι η ποδάγρα, το άσθμα, τα δερματικά νοσήματα, η αρθρίτις και οι άσθενείες των μυών και των μυελών. Για τον Σέλυε ήταν πολύ φυσικό: η κορτιζόνη έφερνε στο σώμα την χαμένη του χημική ισορροπία.

Η δουλειά του Σέλυε άνοιξε τον δρόμο σε άλλες σημαντικές ανακαλύψεις. Σε πολλές περιπτώσεις, άφαιρώντας από έτοιμοθάνατους τα έπινεφρίδια, τους διατηρούσαν στην ζωή με κορτιζόνη που ήταν η βασική ορμόνη τους. Τα 75% έζησαν και σε όλες τις περιπτώσεις η πίεσις του αίματος που είχε φθάσει πολύ ψηλά έπεφτε στο κανονικό.

Το ενδιαφέρον που προκάλεσε η θεωρία του Σέλυε φαίνεται από το γεγονός ότι περίπου 5000 Ιατρικές ανακοινώσεις δημοσιεύονται κάθε χρόνο γύρω από το θέμα αυτό. Η ομάδα που εργάζεται μαζί του —σαρανταπέντε έπιστήμονες σήμερα— χρηματοδοτείται από Ινστιτούτα, ιδρύματα και ιδιώτες και από την Αμερικανική και την Καναδική κυβέρνησι.

Συμπέρασμα: Ποιό είναι το μάθημα που μάς διδάσκουν οι ανακαλύψεις του Σέλυε; Πώς μπορούμε να αποφύγωμε την κόπωση του οργανισμού που οδηγεί στην καταστροφή;

Είναι εύκολο να συμβουλευή κανείς την άναπαυσις και την ξενοιασιά, αλλά ποιός ακολουθεί τέτοιες συμβουλές; "Όλοι όμως θα πρέπει να ξέρουν πως η κόπωση σκοτώνει. Σκοτώνει ίσως πιο συχνά από κάθε τι άλλο. Όταν ο κόσμος με τον καιρό, χωνέψη αυτή την αλήθεια, τότε ο έπιχειρηματίας θα βρη ώρα να ξεσκάση και η νοικοκυρά θα πιστέψη

πώς είναι καλύτερα να πλαγιαίσει λίγο το μεσημεράκι παρά να πλύει άλλη μια φορά τις κουρτίνες της κρεβατοκάμαρας. "Όλοι μαθαίνουμε το μάθημα αν πεισθούμε πως απ' αυτό κρέμεται ή ζωή μας.

"Αν ή θεωρία του Σέλυε θυγή αληθινή, ίσως έρθη ή μέρα που οι άνθρωποι θα πηγαίνουν στο γιατρό για την χημική τους ισορ-

ροπία όπως πηγαίνουν σήμερα για εξέταση μεταβολισμού ή πιέσεως. "Αν ή ισορροπία δεν είναι ή σωστή, ίσως με όρμονες και άλλες ουσίες θα επανέρχεται το σώμα σε μία φυσιολογική αναλογία και όταν έρθη αυτή ή μέρα ο Σέλυε δεν βλέπει γιατί ο μέσος όρος της ζωής του ανθρώπου να μην φθάση τα 100 χρόνια και περισσότερο.

Η Μαρτίν Καρόλ δεν φημίζεται για τις μαγευτικές της ικανότητες. "Όστόσο, τελευταία, θέλησε να κάνει μια έκπληξη στον άνδρα της και του έτοιμάσε ένα θαυμάσιο γλύκισμα.

—Χμ! Έκανε βάζοντας στο στόμα του την πρώτη μπουκιά ο Κριστιάν Ζάκ. Και τί έβαλες μέσα;

—"Ω! πολλά και ωραία πράγματα! "Αλλά γιατί ρωτάς;

—Ποτέ δεν ξέρεις... "Ισως να με ρωτήσει ο γιατρός...

Up.

☆

Ενας νέος βουλευτής του Συντηρητικού Κόμματος ρώτησε μια μέρα τον Σέρ Ουίνστον Τσώρτσιλ ποιο είναι, κατά τη γνώμη του, το κύριο προσόν του καλού πολιτικού.

—Χμ! Έκαμε ο Τσώρτσιλ. "Ο καλός πολιτικός πρέπει να μπορεί να προείπη τι θα συμβή την επομένη και την μεθεπομένη να είναι εις θέσιν να έξηγήση γιατί αυτό που είχε προβλέψει, δεν συνέβη...

Constellation

☆

Ενας πιανίστας είχε κληθή να συνοδεύσει μια κυρία που θα τραγουδούσε σε μια συγκέντρωση. "Αλλά ή κυρία ήταν τόσο παράφωνη, που στο τέλος ο πιανίστας βαρέθηκε:

—Κυρία μου, φώναξε άνασκατημένος. Δεν μπορώ να συνεχίσω. Παίζω τις μαύρες νότες, παίζω τις άσπρες —και έσεις έννοείτε να τραγουδάτε τα κενά!

A.M.

ΓΡΑΦΙΚΟΤΗΤΕΣ

ΠΟΥ ΧΑΝΟΝΤΑΙ

«Πόσο γρήγορα χάνονται τα πρόσωπα και τα πράγματα που χάποτε πολύ αγαπήσαμε και πως κάποιες ώρες ή μνήμη των μās κεντρίζει με βαθειά μελαγχολία την ψυχή!»

Τούτη ή φράσι του Μέτερλικ, του άθροϋ ποιητή που τόσο γρήγορα ξεχάστηκε, κρύβει μια πικρή, αλλά άπόλυτα αναμφισβήτητη αλήθεια. Οι καιροί προχωρούν, οι άνθρωποι κερδίζουν άδιάκοπα νέες νίκες, τα πρόσωπα και τα πράγματα, που κάποτε μās έθελξαν, γρήγορα γίνονται μνήμη κι' όνειρο. θυθίζονται κάθε μέρα και περισσότερο στην άχλύ των περασμένων...

Γυρίστε μερικά χρόνια πίσω και σταθίτε σε κάποια γωνιά της "Αθήνας. Τα άμαξάκια, τα γραφικά άμαξάκια, που για να πάνε τον επιβάτη στην Κηφισιά, χρειάζονταν όσην ώρα θέλει σήμερα ένα άεροπλάνο για να τον πάη στο...Παρίσι, περιμένουν υπομονετικά για τους ρωμαντικούς περιπάτους στα περιβόλια των Πατησίων ή στ' άνηφορικά δρομάκια της Πλάκας. Συχνά θρέχει κι' οι σταγόνες της βροχής μελωδικά, μουσικά, τραγουδούν πάνω στο μουσαμά ένα δικό τους παραπνεμένο σκοπό που συγκινεί βαθειά τον Τέλλο "Άγρα:

"Όρα προσμένει μοναχή,
ή άμαξα κατ' άπ' τη βροχή
και δεν τη μέλλει
κι' είναι οά να την τυραννά
πιότερο ή ξένη γειτονιά
που δεν τη θέλει.

"Αδεια διττώρια και φτωχή
πάρε μου έμένα την ψυχή,
πάρε με μένα
για ταξιδιώτη σου, κι' ευθύς
πάμε όθε κίνησε νάρθει,
στα περασμένα...

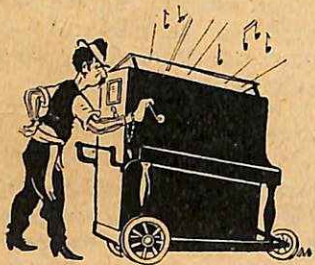
Σήμερα πιά τ' άμαξάκια έχουν χαθή άπ' τη ζωή και την κίνησι της "Αθήνας. "Υπάρχουν άκόμη μόνο σε κάποια μακρινά προάστια

και σε κάποιες γειτονιές που αγωνίζονται —πόσο μάταια!— να διατηρήσουν κάτι από την ατμόσφαιρα των περασμένων. Ός τόσο, όταν πρωτοήρθαν καινούργια, άστραφτερά, με τα μπρούντζινα φαναράκια τους, είχαν πολύ αγαπηθή. Και γνώρισαν δόξες και τιμές άπίθανες. Αυτά στεκόταν υπομονετικά έξω απ' τ' Ανάκτορα που γίνονταν οί μεγάλοι χοροί και περίμεναν τις όμορφες κυρίες με τις μακρυές τουαλέτες, αυτά συχνά γίνονταν σιωπηλοί μάρτυρες ρωμαντικών ειδυλλίων, αυτά τέλος έδιναν χρώμα και κίνησι στην παλιά πρωτεύουσα...

Ένα παλιό «σπαραξικάρδιον» ποίημα που τό συναντούσε κανένας συχνά στα λευκώματα των άβρων δεσποινίδων άρχιζε μ' αυτό τό τετράστιχο:

Τά πάντα είναι μάταια,
Τά πάντα ματαιότης
τά πάντα —φευ!— άπέρχονται
νεότης και ώραιότης!

Και μαζί μ' αυτά τά...πάντα και τό άμαξάκι... Η εποχή μας έχει τό καλό να στέκεται δυνατώτερη από συγκινήσεις και νοσταλγίες. Και τό άμαξάκι ξεχάστηκε!...

Άλλη γραφικότητα που χάθηκε είναι ή Ρομβία. Θα τη θυμόμαστε θέβαια! Η σύγχρονη πόλη με τις μεγάλες πολυκατοικίες, τά θιαστικά όχήματα και τους πολυάσχολους ανθρώπους, δεν είναι τό κατάλληλο πλαίσιο για τη ρωμαντική Ρομβία. Ποιός θα σταθή τώρα να άκούση τόν εύθυμο ή μελαγχολικό σκοπό της και ποιό παράθυρο θ' άνοίξη για να γλυστρήση τό άβρό χέρι «έκείνης» και να πετάξη λίγες δεκάρες στο πιατάκι του παιδιού που ζητούσε τό «φόρο της μελωδίας»;

Η λατέρνα, αν και θα χαθή από την αθηναϊκή ζωή, δεν θα ξεχαστή εύκολα ή μάλλον δεν θα ξεχαστή ποτέ. Έχει γίνει ένας θρύλος, ένας μικρός λυρικός θρύλος που θα τόν θυμόμαστε πάντα με ξεχωριστή συγκίνησι. Όπως σε λίγο θα γίνει θρύλος —δυστυχώς— και ή Πλάκα, που χάνει σιγά-σιγά τις γραφικότητές της. Πολυκατοικίες κτίζονται εκεί που άλλοτε ήταν τά σπιτάκια με τά χαγιάτια και τις ώραιες αυλές; τά τελευταία ταβερνάκια που δέχονταν κάθε βράδυ τους θεούς από την Άκρόπολι για να πιουν κρασί κλείνουν, οί τρυφερές αναμνήσεις πνίγονται στην έξαλλη έφοδο της μοντέρνας ζωής. Να σταματήση μήπως ή πρόοδος; Ασφαλώς όχι! Άλλά να περισωθή κάτι από την παλιά Άθήνα, αυτή που τόσο αγαπήθηκε και που χάνεται σιγά-σιγά θάρβα...Να περισωθή έστω και με κάποιες θυσίες για τόν κακός έννοούμενο «συγχρονισμό» της πόλεως! Είναι κρίμα να σθήση άδοξα μιá παράδοσι που έχει περάσει στην ανεπίσημη ιστορία που γράφεται, όχι στο ψυχρό χαρτί, αλλά στις καρδιές των ανθρώπων...

☆

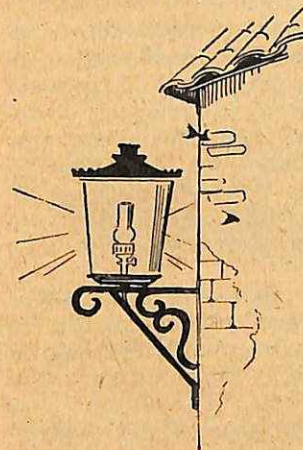
Μισός αιώνας έπέρασε περίπου από τότε που έκανε την πρώτη δει-

λή της εμφάνισι στους αθηναϊκούς δρόμους ή λατέρνα. Η καταγωγή της ήταν από την Νεάπολι. Άλλά σύντομα, πολύ σύντομα έξοικειώθηκε με τό έλληνικό κλίμα. Και όχι μόνον αυτό, αλλά κι' έγινε ένα στοιχείο άπαραίτητο της αθηναϊκής γειτονιάς, που άργότερα έπαιξε και σπουδαίο πολιτικό ρόλο. Μη σάς φαίνεται περίεργο. Οί κάτοχοί της, σύμφωνα με τά πολιτικά των φρονήματα, έπαιζαν και τη μουσική που έπίστευαν ότι έξυπηρετούσε τό Κόμμα τους. Πότε βενιζελική και πότε βασιλική...

Από ώραίο παλαιό χρονογράφημα αυτόπτου μάρτυρος, του Δημ. Λαμπίκη, παίρνω αυτή την εύγλωττη για τόν πολιτικό ρόλο της λατέρνας, παράγραφο:

«Η ρομβία είναι εκείνη που έκανε την ζωηρότερα προπαγάνδα υπέρ του Κωνσταντινισμού, άνακρούουσα με θορυβώδες μπρίο: «Τού Άητού τό γιό», έμπρός από κάθε πόρτα, μαγαζιού, χαμοκέλας, μάνδρας ή μεγάρου. Και είναι ή ίδια που ώργιάσε μέ: «Τό γιό του Ψηλορείτη» πάλι στα ίδια μέρη».

Και ένα λάθος που καθιερώθηκε: να άποκαλοΰμε τη λατέρνα ρομβία. Η λέξι ρομβία δεν υπάρχει φυσικά σε κανένα λεξικό και σε καμμιá γλωσσα. Άπλούστατα οί πρώτες λατέρνες που είχαν έρθει ήταν Ιταλικής κατασκευής και έγραφαν επάνω με λατινικά στοιχεία τό όνομα του εργοστασίου που τις έφτιαξε: Π ό μ π ι α Ν ο β ά ρ ρ α. Άπό τις δύο λέξεις κρατήθηκε ή πρώτη και σιγά-σιγά τό Πόμπια έγινε Πομπία και κατόπιν Ρομβία.

Και τά φαναράκια του γκαζιού τά θυμόμαστε: Ήταν κι' αυτά μιá λυρική παρουσία στη ζωή της Παλιάς Άθήνας που σήμερα δεν υπάρχει πιά, αν έξαιρέσουμε μερικά που σκορπίζουν τό φώς τους στην πλατεία Καμπούρογλου.

Ήταν μιá όλόκληρη ιεροτελεστία τό άναμμα των φαναριών στην Πλάκα και τις άλλες γειτονίες, πριν από πολλά χρόνια, τότε που δεν είχε έρθει ακόμη ό ήλεκτροφωτισμός. Υπήρχε μάλιστα όλόκληρη επαγγελματική τάξι που φρόντιζε γι' αυτό τό άναμμα: οί φανοκόροι, όπως τους έλεγαν. Αυτοί, μόλις σουρούπωνε και οί πρώτες σκιές της νύχτας γλυστρούσαν άθόρυβα στα δρομάκια της παλιάς Άθήνας και ή κίνησι λιγόστευε κι' έκλειναν τά παράθυρα των σπιτιών, ξεκινούσαν με τόν άναμμένο δαυλό τους, σαν άλλοι...Προμηθείς, για ν' ανάφουν τά φαναράκια του γκαζιού, να τά βλέπουν, όπως έγραφε ένας παλιός σατιρικός, οί μεθυσμένοι για να πηγαίνουν σπίτια τους...

Ξεφυλλίζοντας πολύ παλιές κιτρινωμένες έφημερίδες βρήκα αυτόν τόν...ύμνο των αθηναϊκών φαναριών που δφείλεται σε λυρικό χρονογράφο της εποχής που υπέγραφε με τό ψευδώνυμο «Παρατηρητής»:

«Ω, έσείς σιωπηλοί φανοί της πρωτεύουσας! Τις θα δυνηθή να

σας είπη τὸν ὕμνον, ὁ ὁποῖος σὰς ἀρμόζει; Καὶ ὅμως! Εἴσθε τὸ πλεόν γραφικὸν στοιχεῖον τῶν Ἀθηνῶν. Ἐσεῖς δίδετε εἰς τὴν πόλιν μας τὴν νυκτερινὴν γοητείαν τῆς καὶ τὴν ὠραίαν γραφικότητά της. Ἐσεῖς, εὐθὺς ὡς ἡ ἀττικὴ νύξ ἀπλώσῃ τοὺς πέπλους τῆς εἰς τὸ Ἄστυ, θὰ σκορπίσετε τὸ γκριζόλευκον φῶς σας εἰς τοὺς ἐρημικοὺς δρόμους τοῦ διὰ νὰ φωτίσετε τὸν δυστυχῆ ἐρωτευμένον νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀγαπημένην του καὶ νὰ ὑψώσῃ τὴν φωνήν του εἰς παθητικὸν ἔσμα ἔρωτος...».

Μία ἄλλη γραφικότητα ποὺ χάνεται εἶναι οἱ πλανόδιοι φωτογράφοι. Τοὺς ξέρετε θέβαια! Παλιότερα ἦσαν στὴν ἡμερησία διάταξι. Στέκονταν στὶς κεντρικὲς πλατεῖες μὲ τὶς ἄσπρες μπλουζὲς καὶ τὰ κασκέττα τῶν καὶ φώναζαν τοὺς πελάτας νὰ τοὺς ἀπαθανατίσουν γιὰ νὰ θυμωθῶνται τὰ ὠραία νεῖδα τῶν ποὺ φεύγουν καὶ δὲν ξαναγυρνοῦν...».

Ὁ γνωστὸς Ἀθηναιογράφος Δημ. Λαμπίκης στὸ βιβλίο τῶν ἀναμνήσεών του μᾶς πληροφορεῖ ὅτι ὁ πρῶτος πλανόδιος φωτογράφος παρουσιάστηκε στὴν Ἀθήνα τὸ 1905. Ἦταν ἓνας τύπος μεταξύ ζητιάνου καὶ τρελλοῦ, ὁ ὁποῖος μαζί μὲ τὸν πλανόδιο ὁδοντοῖατρό καὶ τὸν πλανόδιο ἐπίσης πανοραματῆ ἔδιναν ἓνα ἰδιαίτερο χαρακτήρα στὴν παλιά πρωτεύουσα.

Ὁ πρῶτος λοιπὸν φωτογράφος, καθὼς γράφει ὁ Λαμπίκης, «ἐπέρασε ἀπὸ τὴν ὁδὸν Ἀθηνᾶς, ἐσταμάτησε πρὸ τοῦ Ταχυδρομείου, ὅπου ἡ...μαρὶδα τοῦ ἔκανε τὴν τιμητικωτέρα διαδήλωσι. Ἐκανε μιὰ θόλτα ὡς τὴν ὁδὸν Κωνσταντίνου, ὅπου ἦταν τὸ πέρασμα τῶν ἐπαρχιωτῶν ποὺ πῆγαιναν ἢ ἔρχονταν ἀπὸ τοὺς σιδηροδρομικοὺς σταθμούς. Ἐκεῖ ἐκαλοῦσε μὲ κηρυγματικὸν σθένος τοὺς Ἀθηναίους νὰ λάβουν ἓνας-ἓνας ἢ παρέες-παρέες στάσιον προσοχῆς ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ τοῦ μυστηριώδους μηχανήματός του. Ἐδῶ, κύριοι, φωτογραφίαί τῆς στιγμῆς, μὲ δεκαπέντε λεπτά ἢ μία. Στὴ στιγμὴ ἐκτέλεις καὶ πόζα... Ἐμπρὸς ἐδῶ ὅλοι...».

Ἡ βασιλεῖα ὅμως τὸ πρῶτου πλανόδιου φωτογράφου ποὺ ἔφερε ἓνα καινούργιο ἀέρα στὴν Ἀθήνα στὴν ἀρχὴ τοῦ αἰῶνος μας δὲν θάσπηξε πολὺ. Κάθε καινούργιο ἐπάγγελμα ἀποδείχθηκε ἀρκετὰ προσοδοφόρο, φάνηκε σύντομα κι' ἄλλος...κι' ἄλλος... Ἐσκορπίστηκαν ἔτσι στοὺς κεντρικοὺς δρόμους καὶ τὶς πλατεῖες καὶ μ' ἓνα μόνιμο ἐπαγγελματικὸ χαμόγελο ἐκαλοῦσαν τοὺς περαστικοὺς νὰ τοὺς «φωτογραφίσουν σὲ μιὰ ὠραία, ἀναμνηστική, πόζα...».

Οἱ πρῶτες θέβαια φωτογραφίες εἶχαν τὰ χάλια τους. Ἐβγαίναν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μαῦρες καὶ πολὺ σπάνια ὁ φωτογραφιζόμενος ἀνεγνώριζε τὸν ἑαυτὸν του. Ἄν καμμιά φορὰ τολμοῦσε νὰ διαμαρτυρηθῇ, ὁ φωτογράφος εἶχε ἔτοιμο τὸ ἀμείλικτο ἐπιχείρημα ποὺ δὲν χωροῦσε δεύτερο λόγο:

—Ἐτσι σὲ βλέπει ἡ μηχανή. Κι' ἂν θλήπης ἐσὺ ἀλλοιῶς τὸν ἑαυτόν σου, πάρε γυαλιά, ὅσο εἶναι καιρὸς ἀκόμη! Τὸ μηχανήμα μιὰ φορὰ δὲν λαθεύεται...

Φυσικά, σύντομα ἡ τέχνη τοῦ πλανόδιου φωτογράφου προώδευσεν, κι' ἂν τουλάχιστον δὲν ἔβγαζε καλλιτεχνικὲς φωτογραφίες, ὡστόσο κατάρθωνε νὰ τίς θγάξῃ ἔτσι, ὥστε ὁ πελάτης ν' ἀναγνωρίζῃ τὸν ἑαυτόν του!... Γρήγορα μάλιστα ἐπλούτισε τὴν τέχνη μὲ διάφορα «τρυκ» ποὺ πολὺ τ' ἀγαποῦσαν οἱ ὑπηρετιοῦλες καὶ οἱ εὐζωνοί...

Τὸ πιὸ γνωστὸ ἀπὸ αὐτὰ ἦταν μιὰ χρωματισμένη καρδιά μὲ δύο ἄσπρα περιστεράκια καὶ στὸ κέντρον τῆς ἔμπαινε ἡ φωτογραφία ἐκείνου ἢ ἐκείνης. Γύρω-γύρω ἔγραφε: Διὰ νὰ ἐνθυμῆσαι τὴν... ἢ τὸν... καὶ συνεπλήρωνε τ' ὄνομα τοῦ φωτογραφιζομένου...

Ἄλλο «τρυκ» ἦταν τὰ δυὸ χέρια ποὺ ὑπόσχονταν «αἰώνιαν ἀγάπην» ἢ οἱ δυὸ καρδιές, ἢ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη, μὲ τὴν λεζάντα: «Αἰωνίως μαζί...».

Ἀργότερα τὰ «τρυκ» ἔγιναν ἐντυπωσιακώτερα. Ὁ φωτογράφος εἶχε μεγάλα πανῶ μὲ ἀεροπλάνα ἢ ἄλογα κι' ὁ πελάτης, ἀνάλογα μὲ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του, γινόταν...ἀεροπόρος ἢ ἱππεύς!

Χαρακτηριστικὸ εἶναι τὸ ἐπεισόδιο ποὺ ἀναφέρει μιὰ ἐφημερίδα τοῦ 1920: «Ἐνας ἀγαθὸς λοχίας ἔστειλε στὴν ἀρραβωνιστικιά του στὸ χωριὸ μιὰ φωτογραφία ποὺ τὸν ἔδειχνε μέσα σ' ἓνα ἀεροπλάνο. Πίσω ἔγραφε: «Ὁ Κίτσος σου, εἰς τὸ ἀεροπλάνο του, γιὰ νὰ τὸν γλέπης καὶ νὰ τὸν χαίρεσαι!»

Χάλασε κόσμος στὸ χωριὸ μὲ τὴ φωτογραφία... Ὁ ἀγαθὸς Κίτσος ἔγινε ἥρωας τῆς ἡμέρας.

Χωρὶς νὰ ἀργοπορήσουν, λοιπόν, ἡ ἀρραβωνιαστικιά μὲ τὴ μητέρα της ἔρχονται στὴν Ἀθήνα νὰ δοῦν τὸν Κίτσο στὸ...ἀεροπλάνο του... Τὸν βρίσκουν πραγματικά, ἀλλὰ ποῦ ἀεροπλάνο...

—Ψεύτικο ἦταν, λέει ὁ ἀγαθὸς λοχίας.

—Ψεύτικο; ρωτᾷ ἡ μάνα. Καὶ τώρα πῶς θὰ γυρίσουμε στὸ χωριό, ποῦ ὅλοι μᾶς περιμένουν...ἀεροπορικῶς καὶ θὰ γίνῃ καὶ εἰδικὴ γιορτὴ καὶ...δοξολογία;

Καὶ πρὶν προλάβῃ νὰ πῇ λέξι ὁ Κίτσος, τὸν ἄρπαξε ἡ μητέρα καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς «προσβληθείσης θυγατρὸς» τὸν ἔκαναν, κατὰ τὴν καθιερωμένη λαϊκὴ ἔκφρασι, «τοῦ ἀλατιοῦ».

Τὴν ἄλλη μέρα ὅλες οἱ ἐφημερίδες ἐσχολίαζαν μὲ κέφι τὸ...πάθημα τοῦ ἀκούσιου ἀεροπόρου. Καὶ ὁ Κίτσος φυσικὰ δὲν ξαναβῆκε φωτογραφία!...

☆

Σήμερα οἱ πλανόδιοι φωτογράφοι μὲ τὰ μεγάλα κουτιά ποὺ τὰ στερεώνουν στὰ τρίποδα ἔχουν περιορισθῇ στὸ ἐλάχιστο... Μερικοὶ ἀκόμη ἀπομένουν στὴν πλατεῖα Κλαυθμῶνος, στὸ χῶρο τῆς Ἀκροπόλεως, ἔξω ἀπὸ τὴν Δημαρχία καὶ σὲ μερικὲς κεντρικὲς πλατεῖες. Καὶ αὐτοί, καθὼς μοῦ εἶπαν δυὸ-τρεῖς ποὺ εἶδα, ἀντιμεταπίπτουν ὁξυτάτῃ κρίσι.

Ἡ ἐποχὴ μας, βλέπετε, εἶναι ἐποχὴ ἀνατροπῆς τῶν ἀξιών! Μιὰ-μιὰ οἱ γραφικότητες χάνονται. Καὶ μαζί τῶν καὶ οἱ πλανόδιοι φωτογράφοι. Οἱ διάφορες Μαρίες καὶ οἱ διάφοροι Μῆτροι καὶ Κίτσοι

πού «ἀντήλλασαν φωτογραφίες, αἰωνίας πίστεως κι' ἀγάπης» ἔγιναν πρακτικώτεροι...

Νέοι καιροί, νέα ἤθη...

Καὶ ψιθυρίζουμε κι' ἐμεῖς μαζί με τὸν Μέτερλικ: Πόσο γρήγορα χάνονται τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα, πού κάποτε πολὺ ἀγαπήσαμε καὶ πῶς κάποιες ὥρες ἡ μνήμη των μᾶς κεντρίζει με θαθεῖα μελαγχολία τὴν ψυχὴ.

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ

Με τὸ τεῦχος Μαρτίου ἀρχίζει ὁ Γ' Διαγωνισμὸς Σταυρολέξου με τοὺς ἴδιους ὅρους ὅπως καὶ ὁ προηγούμενος καὶ με πρώτη ὀρίζον-
τία τὴν λέξι:

ΑΝΥΠΟΜΟΝΗΣΙΑ

Τὸ καλύτερο σταυρόλεξο ἀπὸ ὅσα θὰ φθάσουν μέχρι 31)3, θὰ δημο-
σιευθῇ στὸ τεῦχος Μ α ῖ ο υ ἐνυπογράφως καὶ με τοὺς γνωστούς ὅρους.

ΤΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΠΟΥ ΘΑ ΣΤΕΙΛΕΤΕ

μέχρι τῆς 31ης Μαρτίου πρέπει:

1) Νὰ εἶναι σὲ σχῆμα 12X12 με-
τὶς λέξεις καθαρά καταχωρημένες μέ-
σα στὸ σχῆμα.

2) Νὰ περιέχῃ ἄρτιες λέξεις καὶ εἰ-
 δυνατόν καμμία λέξι ἀντίστροφη ἢ με-
τὸ ἄρθρο τῆς.

3) Νὰ ἔχῃ ἐξυπνοὺς καὶ ἀσωτοὺς
ὀρισμοὺς γιὰ τὴν κάθε λέξι.

4) Νὰ μὴ περιέχῃ λέξεις πού δὲν
ἀναφέρονται στὰ λεξικά, βάσει τῶν ὁ-

ποίων ἐλέγχονται τὰ σταυρόλεξα. Αὐ-
τὰ εἶναι: 1) Μεγάλῃ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ.
2) Ἐγκυκλοπαιδικὸν «Ἐλευθεροδρά-
μα». 3) Ἐγκυκλοπαιδείᾳ «Ἡλίου». 4)
Ἐγκυκλοπαιδικὸν «Πρωίας». 5) Ὁρθο-
γραφικὸν «Πρωίας».

5) Τὸ κείμενο νὰ ἀναγράφεται σὲ
χωριστὸ φύλλο καὶ ποτὲ πίσω ἀπὸ τὸ
σχεδιασμένο σταυρόλεξο.

Τὸ καλύτερο σταυρόλεξο θὰ πληρώνεται με τὴν κανονικὴ τιμὴ συν-
εργασίας, 80 δραχ., καὶ με μία ἐξάμηνῃ συνδρομῇ τῆς «Ἐκλογῆς».
Τὸ 2ο καὶ τὸ 3ο —ἐφ' ὅσον δημοσιεύονται— θὰ πληρώνονται πρὸς
50 δραχ. ἕκαστο. Τὰ καλύτερα σταυρόλεξα τοῦ Β' Διαγωνισμοῦ θὰ
δημοσιευθοῦν στὸ τεῦχος Ἀπριλίου.

ΑΠΟ ΤΟΝ Α' ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ

Δημοσιεύεται τὸ τρίτο κατὰ σειρὰν σταυρόλεξο τοῦ κ.
Ἀνδρέα Β. Στεργιοπούλου.

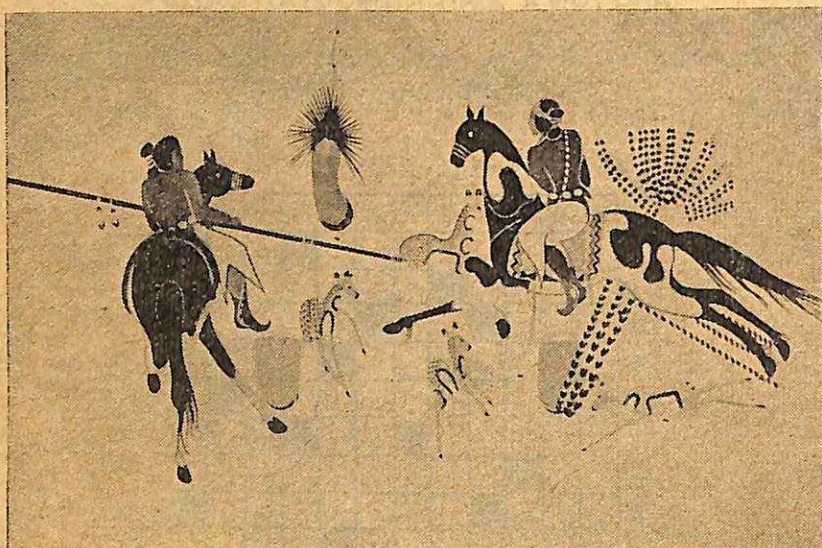
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Π	Α	Ν	Ε	Π	Ι	Σ	Τ	Η	Μ	Ι	Ο
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

- Βγάξει καὶ κούτσουρα...
- Ὁ σύζυγος τῆς πρώτης γυναίκας...
τῆς μυθολογίας μας (αἰτ.). — Ὡς
ἀρσενικόν, ἄρτυμα, ὡς θηλικόν, ὑγρὸν
στοιχείον.
- Τὸν ἐγέννησε ἡ Καλλιρρόη. — Ψώνιο
ἐλληνικὸ καί...κρεμμύδι ἀγγλικόν.
- Γενικὴ κτητ. ἀντανυμίας. — Αὐτὰ τὰ
σύμφωνα...εὐωδιάζουν. — Διάσημος Γερ-
μανὸς φιλόσοφος.
- Καταλαμβάνει τὸ βόρειο τμήμα τῆς
Εὐβοίας. — Γαλλικὴ πόλις, πρωτεύουσα
τοῦ νομοῦ Που ντε Ντόμ.
- Ἡ ὠραιότερα βελγικὴ λουτρόπολις
(γεν.).
- Χώρα τῆς βορ. Ἀφρικῆς. — Ἀρθρον.
— Ἀντιθετικὸς σύνδεσμος.
- Μουσικὸς φθόγγος. — Παλαιότατον ἐκ-
κλησιαστικὸν ὄφικιον.
- Σύνδεσμος, ἀλλὰ καὶ χρονικὸν ἐπίρ-
ρημα. — Γραίας τιμητικὴ προσαγόρευ-
σις, ἰδίᾳ τῶν λαϊκῶν τάξεων.
- Σημεῖον στίξεως (γεν.). — Παραίνεσις
πρὸς κοινὴν ἀναχώρησιν.
- «Καὶ γὰρ τ'...ἐκ Διὸς ἐστίν», λέγει ὁ
Ὅμηρος. — Τέτοιες ἰδέες εἶναι πολὺ ἐ-
πιβλαβεῖς (δημ.).
- Ὁ καρπὸς τοῦ χρησιμοποιεῖται εἰς τὴν
ἀρτοποιίαν (καθαρ.). — Ἡτο ὁ υἱὸς
τοῦ Πριάμου Ἰλῶς (δοτ.).

ΚΑΘΕΤΩΣ:

- Τύραννος τῶν Ἀθηνῶν, συγγενὴς τοῦ
Σόλωνος.
- Συναδοχικῶς ἀφελής. — Σπουδαία τῆς
πόλις ἡ Μάκα.
- Πόλις τῆς Μασσαχουσέτης ἡ ἡ...προ-
φορὰ τοῦ Νεύτωνος, ἀγγλιστί. — Τὸ
πολὺ αἰξάνει τὴν πίεσιν.
- Ἱστορικὴ λουτρόπολις τῆς Γερμανίας.
Αἰγυπτία θεά. — Παραπόταμος τοῦ Ἀρ-
νου εἰς τὴν Τσούκα πη.
- Ἡ κλητικὴ ἐνὸς πνευματικοῦ ἀνθρώπου
...προφερόμενα μαζί. — Δεσμὶς ὁμοει-
δῶν πραγμάτων (ὕποκορ.).
- Φρούριον τῆς ἀρχαίας Αἰτωλίας, παρὰ
τὸν Ἀχελῶον ποταμὸν. — Πρῶτον συν-
θετικὸν πολλῶν λέξεων, ὅπου τὸ δεύτε-
ρον συνθετικὸν ὑπονοεῖ τὸ μαδί.
- Ἰσπανικὸν νόμισμα. — Σουηδὸς ἐξερευ-
νητὴς τῆς Ν.Δ. Ἀφρικῆς.
- Διάσημος Γάλλος ἱστορικὸς τῆς τέ-
χνης. — «Λίγο...πολὺ ψάρι», λέγει μία
παροιμία μας.
- Ἑλληνικὴ ὁροσειρά. — Ὅσο πὺδ βαθύ-
τερα τόσο μικροτέρα ἡ γλῶσσα τῆς!
(αἰτ.).
- Ἡτο ὁ Τερεσίας. — Χωρούμενο (δημ.).
- Ποταμὸς τῆς Ἀλσατίας. — Αἰτιατικὴ
ἀντανυμίας. — Ἰδρυτὴς θρησκείας.
- Ρώσος πολιτικός, διδάσκαλος τοῦ Πέ-
τρου Β' (1687—1747). — Εἰσθε ἐντὸς
τῆς ἐννοίας μέ...τὸ ἐντὸς.

Νάρκισσο 'Αμπέϋτα: Κυνηγοί ελαφιδών

Υδατογραφίες τῶν Ἰνδιάνων Νάβαχο

Τοῦ

LINZEE W. KING DAVIS

Ἡ ζωγραφικὴ τῶν ἡμιπολιτισμένων Ἰνδιάνων — τῶν «Πουέμπλο» — καθὼς καὶ τῶν ἐντελῶς ἀκαλλιέργητων εἶναι περισσότερο γνωστὴ ἀπὸ τὰ καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα τῶν Ἰνδιάνων τοῦ Νάβαχο, πού μέχρι τὸ 1930 δὲν εἶχαν νὰ παρουσιάσουν παρὰ λίγα μόνον ἔργα τέχνης. Τώρα ὁμως οἱ Νάβαχο ἔχουν δημιουργήσει μιὰ δική τους ἀναγνωρισμένη τεχνοτροπία. Ὑπάρχει ὁ-

μορφία στὴν ἀνεπτυγμένη εὐαισθησία τοῦ καλοῦ σχεδίου, ὅπου ἡ ἀπλοποίηση καὶ ἡ ἐπιλογή τοῦ οὐσιώδους εἶναι χαρακτηριστικὴ. Ὁμορφία ὑπάρχει στὴν αὐθόρμησιὰ καὶ στὴν φρεσκάδα μὲ τὴν ὁποία ὁ

ζωγράφος χειρίζεται τὸ θέμα του, στὴν σιγουριά τῆς σύνθεσης, στὸ αἶσθημα τῆς ὑποταγῆς, στὸ πρότυπο, στὸν κενὸ χώρο πού τόσο πολὺ συμβάλει στὴν ἐνότητα τοῦ συνόλου.

Οἱ Νάβαχο, βορειοαμερικανικὴ φυλὴ ἐρυθροδόμων, ζοῦνε στὴ χώρα μεταξὺ Νέου Μεξικοῦ καὶ Ἀριζόνας. Εἶναι φε-
σιολάτρες, ἀγαποῦν τὸ κυνήγι καὶ ζωγραφίζουν τὰ θέματα πού τοὺς προσφέρει ὁ ὁμορφος τόπος τους καὶ ἡ ζωὴ τους.

Ὁ Νάβαχο ἔχει ἀδυναμία στὴν ἀκουαρέλλα, στὴν ὁποία προτιμᾷ νὰ ἀπεικονίζει σκηνές ἀπὸ τὴν ζωὴ του στὴν ἔρημο. Ἄλλο προσφιλές του θέμα εἶναι τὰ ζῶα πού γνωρίζει τόσο καλά, ὥστε μπορεῖ ἀπὸ μνήμης νὰ τοὺς δίδῃ τὶς πρὶ ἰδιότροπες σι-
σεις. Τὸ ἔργο του ἔχει μόνον δυὸ διαστάσεις καὶ καμμιά σκιά, μὲ βάθος κενό, χρωματισμένο. Αὐτὰ εἶναι ἀπὸ τὰ στοιχεῖα πού ἐξ αἰτίας τους τὰ ἔργα τῶν Νάβαχο συγκρίνονται μὲ τὶς περσικὲς μινιατούρες. Πολλοὶ ἐπίσης βρίσκουν ὁμοιότητες μὲ τὶς γιαπωνέζικες ἐστάμπες. Γιατί ὑπάρχουν αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικά; Καμμιά ἄλλη ἐξήγησι, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μογγολικὴ καταγωγὴ τῶν Νάβαχο δὲν ἔχει προταθῇ ὡς τώρα. Συμβολικὰ στοιχεῖα, ὅπως αὐτὰ πού χρησιμοποιοῦνται συνήθως ἀπὸ τοὺς Ἰνδιάνους «Πουέμπλο», μόνον σπάνια συναντῶνται στὰ ἔργα τῶν Νάβαχο. Κάποτε ὁ ἥλιος, ἡ βροχὴ ἢ τὸ οὐράνιο τόξο χρησιμοποιοῦνται

μὲ μορφὴ συμβόλων στὰ ἔργα τῶν Νάβαχο.

Οἱ Νάβαχο δὲν ἔχουν εἰδικὴ καλλιτεχνικὴ μόρφωσι. Ἡ ἱκανότης τους εἶναι ἀπόλυτα ἐμφυτῇ. Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἀρχισαν ἀπὸ παιδιὰ νὰ ζωγραφίζουν πάνω σὲ βράχους. Τὴν κλασσικὴ ἱστορία τῶν παιδιῶν — πού ἦταν ἤδη ἐξοχοὶ ζωγράφοι — τὴν βρίσκουμε στὸ διδλίο «Spin a silver dollar», τοῦ Χάναμ, ὁ ὁποῖος διηγεῖται πῶς κάτ' Ἰνδιάνοι ἔμποροι γνώρισαν τὸν Μπέν Τιέν Γάντζι, ἕνα μικρὸν Νάβαχο, πού ζωγράφιζε ἀπὸ μνήμης θαυμάσια μπλέ ἄλογα καὶ σκηνές ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ δάσους πάνω σὲ χαρτὶ περιτυλίγματος.

Κατὰ τὸν Β' Παγκόσμιον Πόλεμον, ὁ Μπέν Τιέν Γάντζι, ὑπηρετήσε στὸ μέτωπο τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τώρα ἀσχολεῖται καὶ πάλι μὲ τὴν τέχνην του. Γιὰ λίγο διάστημα ἔμεινε κοντὰ στὸν διάσημον Κιουνιγίόζι.

Κοῦίνσου Ταχόγια, Χάρρισον Μπηγκάι, Ἄντυ Τζιχνατζίνου καὶ Τζέ-

Ἄντυ Τζιχνατζίνου: Κυνήγι ἀλόγων

ρολντ Ναϊήλντορ, είναι οί πιό γνωστοί σήμερα ζωγράφοι Νάβαχο. Όλοι τους έχουν έκθέσει τὰ έργα τους σε μουσεεία καί πινακοθήκες καί έχουν τιμηθῇ με βραβεΐα. Ένας νεός καλλιτέχνης, ὁ Τσάρλυ Λή, ἀρχίζει τώρα νὰ γίνεται πολὺ γνωστός.

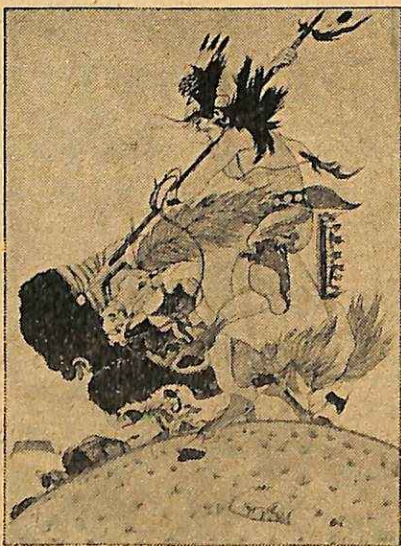
Ὁ Κουΐνσου Ταχόμα γεννήθηκε τὸ 1922. Παιδὶ ἀκόμη, ζωγράφιζε πάνω σὲ βράχους. Όταν ἦταν 14 χρονῶν παρακολούθησε μαθήματα ζωγραφικῆς στὴν Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν τῆς Σάντα Φέ, ὅπου ἔγινε γνωστό τὸ μεγάλο ταλέντο τοῦ νεαροῦ καλλιτέχνη. Ὅπως πολλοὶ καλλιτέχνες Νάβαχο, ἔτσι καὶ ὁ Ταχόμα ὑπηρέτησε στὸν ἀμερικανικὸ στρατὸ κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Τὸ 1940, ὅταν ἀποφοίτησε ἀπὸ τὴν σχολή, σὲ ἡλικία 18 ἐτῶν, τὰ έργα του ἦταν γνωστὰ καὶ ἡ φήμη του μεγάλη. Τὰ έργα τοῦ Ταχόμα καὶ ἰδιαίτερα τὰ ζωὰ του, εἶναι ρεαλιστικά, γεμάτα ζωή, τέλεια σχεδιασμένα. Τὴν συμβατικότητα τὴν χρησιμοποιοῖ στὰ βουνὰ καὶ στὰ σύννεφα. Τὰ τελευταῖα ἔργα του δείχνουν μεγάλη δύναμι καὶ τολμηρότητα, συνδυασμένη με ἕνα δυνατό δραματικὸ στοιχεῖο. Τὸ χαρακτηριστικὸ σῆμα σὲ κάθε πίνακα εἶναι ἕνα μικροσκοπικὸ σχέδιο σχετικὸ με τὸ θέμα τοῦ ἔργου, καμωμένο με τὸ νύχι.

Στοὺς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ μου, στὸ Νιού Τζέρσεϋ, ὑπάρχει μιὰ ὑδατογραφία τοῦ Χάρρισον Μπιγκαΐη. Ἡ ὁμορφιά τῆς συγκινεῖ ὅποιον τὴ δῇ. Κάποιος τεχνοκρίτης στάθηκε μιὰ φορὰ ἐπὶ πολλὴν ὥρα κυττάζοντας τὴν καὶ στὸ τέλος μοῦ εἶπε: «Ἄν ἀλλάξῃ κανεῖς ἔστω καὶ μιὰ γραμμὴ σ' αὐτὸ τὸ ἔργο θὰ τὸ καταστρέψῃ. Εἶναι ὅ,τι πιὸ τέλειο μπορεῖ νὰ βγῇ ἀπὸ χερία ἀνθρώπου!»

Ὁ Μπιγκαΐη γεννήθηκε τὸ 1917 στὴν Ἀριζόνα. Ἐφοίτησε κι' αὐτὸς στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν τῆς Σάντα Φέ, ὅπου οἱ καλλιτέχνες ἐνθαρρύνονται νὰ καλλιεργοῦν τὴν ἐσωτερικὴ τους προδιάθεσι. Κατόπιν ἐσπούδασε ἕνα χρόνο στὸ Κολλέγιο τοῦ Μαύρου Βουνοῦ καὶ μετὰ ὑπηρέτησε με τὶς ἀμερικανικὲς δυνάμεις στὴν Εὐρώπη. Οἱ θρησκευτικοὶ χοροὶ σπανίως τὸν συγκινοῦν, ἀν

καὶ μ' αὐτὸ τὸ θέμα ἔχει δώσει μερικά θαυμαστά ἔργα. Προτιμᾷ τὰ ζωὰ καὶ τὶς σκηνές ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς ἐρήμου. Τὰ ἔργα του ἔχουν μιὰ ἡρεμία. Σκιές δὲν ὑπάρχουν καὶ ὅλα τὰ περιγράμματα τῶν μωρφῶν εἶναι σχεδιασμένα με μιὰ λεπτὴ ἐκφραστικότητα γραμμῇ, γιὰ τὴν ὁποία κάθε Πέρσης μικρογράφος θὰ ἦταν ἀληθινὰ περήφανος.

Ὁ Ἄντυ Τζιχνατζίνου εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς «τέσσερις μεγάλους» Νάβαχο ζωγράφους. Γεννήθηκε στὴν Ἀριζόνα γύρω στὰ 1910. Τὸ πρῶτο του ἔργο, ὅταν ἦταν ἀκόμη παιδί, εἶχε γιὰ θέμα τὰ πρόβατα ποὺ ἔβοσκε. Εἶναι κι' αὐτὸς μαθητὴς τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν τῆς Σάντα Φέ καὶ ἔχει ὑπηρετήσει στὴν ἀεροπορία. Τὸ ἔργο του εἶναι τόσο στυλιζαρισμένο καὶ τόσο ἀσυνήθιστο, ὥστε πολλοὶ τὸ ὀνομάζουν «μοντέρνο». Τὰ χρώματά του εἶναι ζωηρά, εὐχάριστα καὶ οἱ σκηνές του ποικίλουν σὲ δρᾶσι. Τὰ λευκὰ ἄλογα εἶναι ἡ ἀδυναμία του καὶ πολλὲς φορές τὰ προβάλλει πάνω σὲ μενεξεδένιους οὐρανούς. Κάθε τι στοὺς πίνακές του ἔχει δυὸ μόνον διαστά-

Κουΐνσου Ταχόμα: Στὶς ἡμέρες τῆς ἀφθονίας

σεις. Μερικὰ ἀπὸ τὰ φυτὰ του εἶναι τόσο συμβατικά, ὥστε μοιάζουν με σύμβολα. Ὁ Ἄντυ ἔχει ἐργασθῇ γιὰ τὴν διακόσμηση πολλῶν κτιρίων στὴν Ἀριζόνα, τὸ Νέο Μεξικό, τὴν Ὀκλαχόμα καὶ τὴν Ἰαπωνία.

Ἡ τέχνη, ὑπὸ ὁποιαδήποτε μορφῇ, ἀποτελεῖ μέρος ἀναπόσπαστον τῆς καθημερινῆς ζωῆς τῶν Ἰνδιάνων. Ζωγράφιζαν τοὺς τοίχους τῶν σπηλαίων ὅπου ζοῦσαν, ζωγράφιζαν τὶς μάσκες τους, τὰ σώματά τους, τὰ ἀγγεῖά τους. Ἔτσι ἡ χρῆσις τοῦ πινέλλου εἶναι γι' αὐτοὺς παλιὰ ἱστορία. Οἱ ὑδατογραφίες τους σήμερα δείχνουν ὅτι οἱ Νάβαχο ζωγράφοι

προχωροῦσαν με βάσι τὴν ἀρχή: «Ἡ τέχνη γιὰ τὴν τέχνη» καὶ ὄχι γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησι κοινωνικῶν ἢ θρησκευτικῶν σκοπῶν. Εἶναι ἀκόμη ἀλήθεια ὅτι ἐδῶ κι' ἐκεῖ παρουσιάζονται —ἐλάχιστες βέβαια— περιπτώσεις ἐπιδράσεως τῆς γνωστῆς μας «δουτικῆς» τεχνοτροπίας ποὺ φαίνεται στὴν προοπτικὴ, στὴν τριδιάστατη παράστασι τῶν ἀντικειμένων, στὰ νατουραλιστικά τοπία. Αὐτὸ τρομάζει τοὺς ἰδρυτὰς τῆς Σχολῆς τῆς Σάντα Φέ, ποὺ ἀγωνίζονται νὰ διατηρήσουν τὴν γνησιότητα τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας τῶν μαθητῶν τους.

Ένας νεαρὸς ἠθοποιός, πολὺ βέβαιος γιὰ τὸ μεγάλο ταλέντο του, κατῳρθωσε κάποτε νὰ πάρῃ ἕνα μικρὸ ρόλο. Περήφανος γιὰ τὴν ἐπιτυχία του, καθὼς μπῆκε σ' ἕνα ἐστιατόριο, ἡ τύχη τὸν ἔρριξε κοντὰ στὸν μεγάλο ἠθοποιὸ Πιέρ Μπρασσέρ.

—Καλημέρα, συνάδελφε! εἶπε ὁ νεαρὸς στὸν Μπρασσέρ.

Καὶ ἐκεῖνος ἐκπληκτος:

—Συνάδελφος; Ὡστε μαζεύετε καὶ σεῖς γραμματόσημα;

Constellation

Βέβαια, τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ δείχνεις γιὰ τὸ φουτ μπῶλλ με συγκινεῖ, παδί μου, ἀλλὰ μὴ ξεχνᾷς πὼς ἔχεις καὶ ἄλλα πράγματα νὰ κάνῃς, λέει ὁ πατέρας.

—Μά, εἰσαι ἀλήθεια, ἕνας θαυμάσιος πατέρας, λέει ὁ γιός. Ἦθελα ἀκριδῶς νὰ σὲ ρωτήσω ἂν θὰ μπορούσες νὰ μοῦ δώσης τὰ χρήματα γιὰ νὰ ἀγοράσω μιὰ ρακέττα τοῦ τένις καὶ τὰ σχετικά!

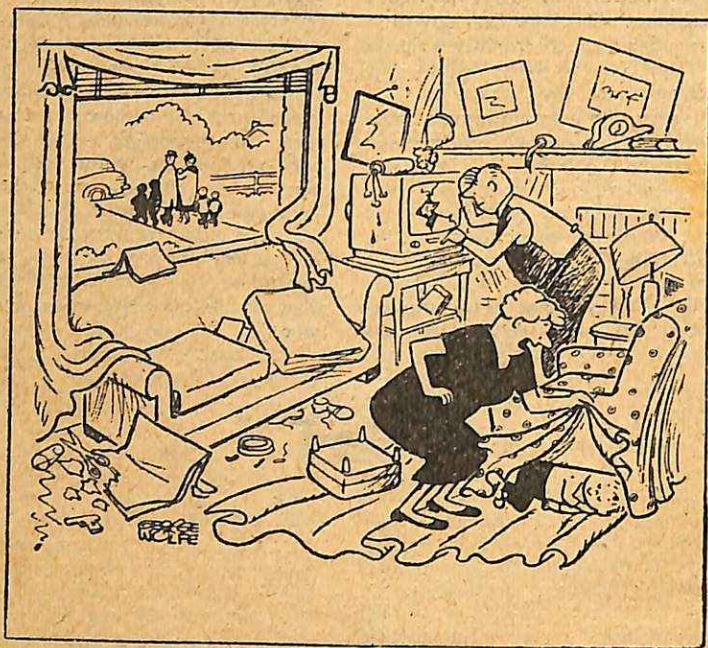
Pourquoi Pas?

Ρώτησαν κάποτε τὸν Ἀϊνστάϊν ποῖο βιβλίο θὰ προτιμοῦσε νὰ εἶχε μαζί του ἂν ναυαγοῦσε σ' ἕνα ἔρημο νησί.

—Τὸν Πρακτικὸ Ὁδηγὸ τῆς Ναυπηγικῆς, ἀπάντησε ὁ διάσημος μαθηματικός.

Tatler

—“Α!... αυτό το ξεχάσανε.

Μου δανείζεις 20 δραχμές;

—Δεν σου δανείζω, έπειδή θέλω να μείνουμε φίλοι.

—Αυτό δεν θα το ξεχάσω ποτέ.

—Καταλαβαίνω, αλλά αν σου δάνειζα τις 20 δραχμές, ασφαλώς θα το ξεχνούσες.

A. M.

Υστερα από ένα γερό καυγά ο σύζυγος λέει στην γυναίκα του:

—Είμαι βέβαιος ότι και πεθαμένο να με δής, δεν θα κλάψης.

Και εκείνη απαντά:

—“Ελα δά! Το ξέρεις πολύ καλά ότι κλαίω εύκολα για το παραμικρό.

Tatler

Τί κάνει ο γιός σου κ. Ρόμπινσον; Βρίσκεται πάντα στην Νέα Υόρκη;

—“Οχι. Από καιρό τώρα ταξιδεύει στην Κίνα.

—Στην Κίνα; Και σε ποιά μέρος της Κίνας;

—Στο Σίγγκ - Σίγγκ!

A. M.

‘Υπάρχει όριο στις επιδόσεις των αθλητών;
Πώς ή ιατρική βοηθάει τον αθλητισμό

Ο ΑΘΛΗΤΗΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Του

C. L. BOLTZ

Διαβάζοντας κάθε μέρα στις εφημερίδες πώς δημιουργούνται όλο και νέα αθλητικά ρεκόρ και τὰ παλιά καταρρίπτονται είναι φυσικό νὰ μᾶς γεννηθοῦν ὠρισμένες ἀπορίες. Δὲν ὑπάρχει κανένα ὄριο στὶς σωματικές ἐπιδόσεις; Τὰ ρεκόρ θὰ ἐξκολουθήσουν νὰ καταρρίπτονται συνεχῶς; Τί εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ἐπιτρέπει σὲ ἕναν ἀθλητὴ νὰ ἐπιτύχῃ κάτι ποὺ πολὺ λίγοι ἄλλοι μποροῦν νὰ καταφέρουν;

Ἡ τελευταία αὐτὴ ἐρώτησι εἶναι σημαντικὴ γιατί μᾶς βοηθεῖ νὰ θυμηθοῦμε κάτι ποὺ πολὺ συχνὰ λησμονοῦμε. Τὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι ὅτι ὁ ἀθλητισμὸς εἶναι εἰδικευσι. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ἔχῃ ἄμεση σχέση μὲ τὴν φυσικὴ εὐρωστία ὅπως τὴν ἐννοοῦμε συνήθως. Εἶναι φανερό πὼς ἕνας ἀξιόλογος ἀθλητὴς εἶναι ὡς ἕνα σημεῖο ἕνα «ἀφύσικο» ἄτομο γεννημένο μὲ κάποια πολὺ εἰδικευμένη —καὶ συχνὰ περιορισμένη— ικανότητα, ποὺ τὴν ἀναπτύσσει στὸ ἔσχατό της ὄριο μὲ κατάλληλη ἀσκηση καὶ μέθοδο.

Ἀπὸ χρόνια τώρα τὰ θέματα αὐτὰ κίνησαν τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπιστημόνων, κυρίως τῶν φυσιολόγων καὶ τῶν γιατρῶν. Ὑπάρχει

ἄλλωστε πάντα ἡ ἐλπίδα ὅτι ὁ φυσιολόγος θὰ ἀνακαλύψῃ κάποτε κάποια ξεχωριστὴ ιδιότητα ποὺ νὰ διακρίνῃ τὸν ἀθλητὴ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Ὡστόσο ἡ ἐλπίδα αὐτὴ δὲν πραγματοποιήθηκε ἀκόμη. Ὁ προπονητὴς μπορεῖ νὰ διακρίνῃ ἕναν πιθανὸ πρωταθλητὴ πολὺ πρὶν ἀπὸ τὸν φυσιολόγο. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἔγινε καμμιά σχετικὴ ἀνακάλυψι. Οἱ φυσιολόγοι καὶ οἱ βιοχημικοὶ ἀνιχνεύσαν τις λεπτομέρειες τῆς μυϊκῆς ἐνεργείας καὶ θρῆκαν τὸν τρόπο νὰ κάνουν πειράματα γιὰ νὰ μετροῦν π.χ. τὸ ζάχαρο τοῦ αἵματος, τὸ γαλακτικὸ ὀξύ, τὴν ποσότητα τοῦ ὀξυγόνου ποὺ εἰσπνέουμε κάθε λεπτό κλπ. Ὅλες οὗτὲς οἱ ἐργασίες διεύρυναν σημαντικὰ τὶς γνώσεις μας, ἀν καὶ δὲν ἔδωσαν ἀκόμη καμμιά μαγικὴ συνταγὴ γιὰ νὰ κερδίξῃ κανεὶς στοὺς ἀθλητικοὺς ἀγῶνες.

Ὅλοι οἱ ἀθλητὲς θασιζοῦνται «ατ’ ἀρχὴν στοὺς μῦς καὶ ἔτσι ἡ χημεία καὶ ἡ φυσιολογία τῶν μυῶν μᾶς ἐξηγοῦν πολλὰ. Ἐνας μῦς ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ δέσμη ἰνῶν, ἐλαστικῶν ἰνῶν, ποὺ μποροῦν νὰ συσπασθοῦν καὶ νὰ ἐκταθοῦν. Στὶς πράξεις αὐτὲς ἐλευθερώνουν ἐνέργεια ποὺ ὁ ἀ-

θλητής την μετατρέπει σε μηχανική κίνηση.

Η ενέργεια αυτή προέρχεται από μια σειρά χημικών αντιδράσεων. Στους μύς περιέχεται μια χημική ουσία, το γλυκογόνο. Από αυτό ξεκινά η μυϊκή ενέργεια. Είναι φυσικό να νομίσουμε κανείς πως όσο περισσότερο γλυκογόνο υπάρχει, τόσο μεγαλύτερη είναι η ενέργεια που παράγεται. Όμως ένα σημείο αυτό είναι σωστό. Το γλυκογόνο παράγεται στους μύς, από ένα είδος σακχάρου, την γλυκόζη, που αντλείται από το αίμα. Η ποσότης λοιπόν σακχάρου που υπάρχει στο αίμα αποτελεί άπυφασιστικό παράγοντα για την ενέργεια των μυών. Το ίδιο δείχνει η πείρα. Στον Μααραθώνιο της Βοστώνης π.χ. το 1924 μετρήθηκε το σάκχαρο που υπήρχε στο αίμα των αθλητών και παρατηρήθηκε πως στον νικητή και στον δεύτερο ήταν φυσιολογικό, αλλά σε δύο από τους δρομείς που έγκατέλειψαν τον αγώνα ή τον το μισό του φυσιολογικού.

Από το καθημερινό μας διατολόγιο όλοι παίρνουμε το σάκχαρο που χρειαζόμαστε. Τα άποθέματα συγκεντρώνονται στο ήπαρ. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως μπορούμε να «άποθηκεύουμε» σάκχαρο τρώγοντας πολλά αμυλώδη και να αυξήσουμε έτσι την μυϊκή μας δύναμη, αφού το ήπαρ μαζεύει τα άποθέματα και τα αποδεσμεύει ανάλογα με την ζήτηση. Η πραγματικότητα μας δείχνει πως υπάρχει ένας περιοριστικός παράγων στις σωματικές επιδόσεις.

Όταν ένας μύς συσπάται, γίνεται μια σειρά από πολύπλοκες χημικές μεταβολές, αρχίζοντας από το γλυκογόνο. Οι διαδοχικές μεταβολές είναι περίπου έξι και τελειώνουν με το γαλακτικό οξύ. Με τις χημικές αυτές αντι-

δράσεις αποδεσμεύεται ενέργεια, και αυτό αποτελεί την πρώτη πηγή «δράσεως» για τον αθλητή. Οι χημικές αυτές μεταβολές δεν έχουν καμιά σχέση με το δευγόνο. Πρόκειται για αναερόβιες αντιδράσεις όπως λένε οι φυσιολόγοι. Με άλλα λόγια, για να πραγματοποιηθούν αυτές οι αντιδράσεις δεν έχει σημασία αν αναπνέουμε ή όχι. Το μόνο αθλητικό αγώνισμα που τελειώνει τόσο γρήγορα, ώστε να μην είναι αναγκαίο στον αθλητή να πάρη αναπνοή, είναι ο δρόμος των 100 ή 110 μέτρων. Έτσι θα θεωρηθεί πως ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας σ' αυτό το αγώνισμα είναι η ποσότης του γλυκογόνου που μπορεί να διατεθεί από τους χρησιμοποιούμενους μύς. Μήπως λοιπόν ένα από τα χαρακτηριστικά ενός αθλητή δρόμου ταχύτητας είναι η παρουσία γλυκογόνου σε υπερφυσική αναλογία κατά μυϊκή ίνα; Ίσως ναί, αλλά ο φυσιολόγος καθηγητής Χέμινγκγουαϊ του Πανεπιστημίου του Λήντς πιστεύει ότι όπως η ποσότης της ενέργειας που δίνουν οι αναερόβιες αντιδράσεις είναι πολύ μικρή, η ταχύτης ενός αθλητή σ' αυτό το αγώνισμα προέρχεται περισσότερο από τις φυσικές ιδιότητες των μυών, το μήκος, το μέγεθος και τον συντονισμό τους. Παρατηρήθηκε μάλιστα πως οι μύες των Νέγρων συσπώνται πιο γρήγορα από των λευκών και αυτό ίσως εξηγεί τις αξιόλογες επιδόσεις των Νέγρων αθλητών σε αγωνίσματα ταχύτητας.

Αν λοιπόν η επίδοσις ενός δρομέως των 100 μ. προέρχεται από τις φυσικές ιδιότητες των μυών του, αυτό εξαρτάται από την κατασκευή του. Αν οι αναερόβιες αντιδράσεις ήταν οι μόνες που σχετίζονταν με τους μύς δεν

θα είχαμε να πούμε τίποτε άλλο. Υπάρχει όμως μια άλλη σειρά αντιδράσεων οι οποίες εξαρτώνται από το δευγόνο. Αυτές ονομάζονται αερόβιες αντιδράσεις.

Στο πρώτο στάδιο των αντιδράσεων αυτών, ο άνθρωπος αναπνέει καθαρό αέρα που περιέχει το χρήσιμο δευγόνο. Το δευγόνο ένωνεται με την αιμοσφαιρίνη των ερυθρών αιμοσφαιρίων στο κυκλοφοριακό αίμα των πνευμόνων και έτσι μεταφέρεται σε όλο το σώμα. Ένα τμήμα του φθάνει στους μύς και εκεί το δευγόνο ελευθερώνεται και αρχίζει να επενεργεί στο γαλακτικό οξύ και στο αμέσως προηγούμενο οξύ της σειράς των αναερόβιων μεταβολών. Στην χημική μεταβολή που επακολουθεί μετά την άφιξη του δευγόνου—μια μεταβολή οξειδώσεως—ελευθερώνεται ενέργεια και αυτό δημιουργεί πάλι την ουσία από την οποία είχε ξεκινήσει, το γλυκογόνο. Πρέπει να σημειωθεί ότι η ποσότης του γλυκογόνου που ξαναδημιουργείται είναι μάλλον μικρότερη από την ποσότητα που υπήρχε εκεί προτού αρχίσουν οι αναερόβιες μεταβολές. Σε ένα αγώνισμα λοιπόν που προϋποθέτει μεγάλη αντοχή, γίνεται θαυμαία απώλεια μυϊκού γλυκογόνου και, αν πρέπει να συνεχιστεί η σωματική προσπάθεια, το γλυκογόνο πρέπει να παραχθεί από το σάκχαρο του αίματος. Γι' αυτό, σε αγωνίσματα σαν τον Μααραθώνιο το σάκχαρο του αίματος έχει τόση σημασία.

Συνήθως το δευγόνο που εισπνέουμε χρειάζεται περίπου ένα λεπτό για να φθάσει στους μύς με την κυκλοφορία του αίματος. Το αγώνισμα των 100 μέτρων δεν χρειάζεται γενικά περισσότερο από δέκα δευτερόλεπτα και γι' αυτό είναι εύκολο να καταλάβουμε

ότι, στο αγώνισμα αυτό τουλάχιστον, δεν έχει σημασία αν ο αθλητής πάρη αναπνοή ή όχι, γιατί όπωσδήποτε δεν υπάρχει καιρός να λειτουργήσει το σύστημα των χημικών μεταβολών.

Για δρομείς μεγαλύτερων αποστάσεων σημασία έχουν οι αερόβιες μεταβολές. Αυτό σημαίνει πως ένας δρομέας μεγάλων αποστάσεων χρειάζεται αρκετή ποσότητα δευγόνου. Πειράματα που έγιναν με ειδικές συσκευές, έδειξαν την διαφορά ανάμεσα σε έναν γυμνασμένο αθλητή και σε έναν κοινό άνθρωπο σχετικά με την ποσότητα του δευγόνου που καταναλώνει καθένας. Ένας κοινός άνθρωπος όταν αναπαύεται ξοδεύει περίπου ένα τέταρτο της λίτρας δευγόνου το λεπτό. Όταν γυμνάζεται μπορεί να φθάσει τις δύο λίτρες. Ας δούμε πως είναι οι αριθμοί αυτοί σε έναν γυμνασμένο αθλητή. Το δευγόνο που καταναλώνει μπορεί να φθάσει τις πέντε λίτρες το λεπτό. Ο αθλητής δρομέας διαφέρει από τον κοινό άνθρωπο κυρίως σ' αυτή την καταναλώσι δευγόνου. Έτσι, η έλλειψις δευγόνου περιορίζει τις επιδόσεις του.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ

Το ενδιαφέρον σημείο που παρουσιάζει η καταναλώσις δευγόνου από έναν γυμνασμένο αθλητή είναι ότι, όπως φαίνεται, δεν έχει σχέση με την αποδοτικότητα των πνευμόνων. Πραγματικά, η ποσότης του αέρος που αναπνέει δεν διαφέρει από κείνη που παίρνει ένας μη αθλητής υπό τις ίδιες συνθήκες. Ο γυμνασμένος αθλητής, όμως, χρησιμοποιεί το δευγόνο του πιο αποδοτικά. Αυτό είναι κυρίως το μυστικό του δρομέως μεγάλων αποστάσεων. Πως γίνεται αυτό; Ός ένας ση-

μείο είναι χωρίς αμφιβολία ξεφυτο. Άναπνέει άργά και βαθιά και δέν σπαταλά καθόλου δευγόνο, όπως γίνεται με μās. Υπάρχουν όμως και άλλοι παράγοντες και μερικοί μπορούν να βελτιωθούν με την άσκησι.

Πραγματικά με την άσκησι οι μύες που χρησιμοποιούνται επανειλημμένως μεγαλώνουν ιδίως αν έχει κανείς όλο και μεγαλύτερες απαιτήσεις απ' αυτούς. Η συνεχής χρησιμοποίησι τους κάνει πιο άποδοτικούς.

Όστόσο ή άσκησι συνεπάγεται και τεχνική. Πειράματα π.χ. έδειξαν πως για κάθε δρομέα υπάρχει ένα μήκος βηματισμού που του ταιριάζει καλύτερα. Ο άθλητής και ο προπονητής πρέπει να ανακαλύψουν ποιο είναι αυτό το

μήκος και να το καλλιεργήσουν. Επίσης στα αγωνίσματα παίζει ρόλο το στυλ. Αυτά όμως τα τεχνικά σημεία δέν μπορούν να μεταβάλουν έναν κοινό άνθρωπο σε άθλητή. Για τον δρομέα μεγάλων αποστάσεων ή προπονησι έχει και έναν άλλο σκοπό: να αξιήσει την ικανότητά του να χρησιμοποιή το δευγόνο. Επίσης όλοι οι μύες εκτός από κείνους που κάνουν την προώθησι πρέπει να χαλαρώνονται. Το διαδοχικό πάξι τρέξιμο, μια γρήγορο για να φέρη έλλειψι δευγόνου, και μια κανονικό, βελτιώνει τον μηχανισμό χρησιμοποίησεως του δευγόνου. Την μέθοδο αυτή άσκήσεως την εφαρμόζουν ο Μπάνιστερ και ο Ζάτοπεκ.

Ενώ συνεχίζονται τα γυμνάσια παρουσιάζεται στον στρατηγό ο άγγελιαφόρος, χαιρετάει και αναφέρει:

—Στρατηγέ μου! 80% του Δευτέρου Τομέως εκτός μάχης!

—Καλά, λέει ο στρατηγός.

Σε 10 λεπτά ο άγγελιαφόρος ξαναγυρίζει:

—Στρατηγέ μου! 80% του Τομέως Β' εκτός μάχης!

Τότε ο στρατηγός πετάγεται επάνω έξω φρενών:

—Για ήλιθιο με περνάς; 80%... 80%! Αφού όλόκληρος ο Τομέως Β' έχει 60 όλους κι' όλους!

Constellation

★

Ποιά είναι ή γνώμη σας, μαίτρ, για την κόλασι και τον παράδεισο; ρώτησε κάποιος τον Ζαν Κοκτώ σε μια φιλοσοφική συζήτησι.

Ο Κοκτώ σκέφθηκε μια στιγμή και ύστερα είπε χαμογελώντας:

—Θά μου επιτρέψετε να μη απαντήσω. Έχω φίλους και στίς δυο παρατάξεις!

Pourquoi Pas?

Ο ΚΛΕΦΤΗΣ ΤΗΣ ΠΟΡΤΑ ΠΙΑ

Του

CESARE MOSCA

τις έπτά ακριβώς ο Βαλέριο Περαικέτι έβγαλε το σκληρό του του κολλάρο, έβαλε ένα κολλάρο μαλακό και έφυγε από το ύπουργείο. Δέν ήταν παρά ύποπτοιτάμενος γραφείου, αλλά στη Ρώμη οι τίτλοι που χορηγούνται πλουσιοπάροχα, ανταμείβουν για την γλισχρότητα των μισθών. Ο σινιόρ Περαικέτι είχε το δικαίωμα να τον όνομάζουν «καθαλιέρε». Έτσι ο καθαλιέρε Περαικέτι πήρε στη στάσι της Πόρτα Πία το λεωφορείο του και έβλεπε να περνά μπροστά στα κουρασμένα του μάτια όλο το θέαμα των δρόμων με τα διαφημιστικά πανώ και τις ρεκλάμες των κινηματογράφων. Ξαφνικά ένιωσε ένα χέρι να μπαίνει με προφύλαξι στο άνοιγμα της καμπαντίνας του.

Κάθε άλλος θά έπιανε το ένοχο χέρι και θά φώναζε άμέσως τον εισπράκτορα. Άλλά ο καθαλιέρε ήταν μορφωμένος. Είχε διαβάσει τα μανιφέστα νεορεαλισμού και πίστευε σάν τον Ντέ Σίκα, άς ποθμε, ότι στο δρόμο έπεφτε κανείς επάνω σε όλα τα θαυμαστά. Ένωσε όλους τους μύς του σώματός του να τεντώνουν και παρατήρησε ξαφνιασμένος ότι άνατρίχιασε από την βίαιη, σχεδόν μεθυστική, επαφή με την περιπέτεια. Το χέρι τραβήχτηκε θα-

ρειά και άδέξια και ένας κενός χώρος που δημιουργήθηκε στο ύψος του στήθους του είδοποίησε τον Περαικέτι πως το πορτοφόλι του είχε εξαφανιστή.

Για ένα - δυο δευτερόλεπτα ο καθαλιέρε έμεινε ακίνητος. Ύστερα, με μια μελετημένη θραδύτητα, γύρισε λίγο σιγά - σιγά το κεφάλι του προς τον γείτονα του. Ήταν ένας άνθρωπος κάπως περασμένος στα χρόνια, με καλή εμφάνισι, με πρόσωπο κατακόκκινο από την ντροπή, ένας που προσπαθούσε να πάρη ύφος άφελές κυττάζοντας μια έφημερίδα χωρίς να την διαβάξη.

«Έρασιτέχνης, σκέφθηκε ο καθαλιέρε Περαικέτι. Αυτά τα μεταπολεμικά χρόνια είναι τρομερά. Δέν υπάρχουν πια επαγγέλματα. Βασιλεύουν τα τεχνάσματα. Τί δυστυχία...».

Σκέφθηκε πολύ. «Νά τον παραδώσω στην Αστυνομία; Θά ήταν άτιμία. Δέν είμαι ούτε δικαστής, ούτε δήμιος» απλώς ένας Ιταλός δημόσιος υπάλληλος που αγαπά τον πλησίον του και θά ήθελε να τον καταλάβη. Το καλύτερο είναι να τον άκολουθήσω και να θρω την εξήγησι».

Στην επόμενη στάσι ο κλέφτης κατέβηκε από το λεωφορείο. Με πόσες προφυλάξεις ο καθαλιέρε δέν γλύστρησε σάι συνωμότης πίσω από το πορτο-

φόλι του, την ταυτότητά του και τις οικονομίες του! Ο άνθρωπος ανήσυχος, με βήμα βαρύν και ύψος γεμάτο μουσικότητα, μπήκε οδ ένα δρομάκο. Τότε ο Περσικέτι τον πλησίασε και βάζοντας το χέρι του στον ώμο του άλλου, του είπε:

—Μιά στιγμή, παρακαλώ.

Ο άλλος γύρισε απότομα και τον κύτταξε με αλλοιωμένο πρόσωπο, κλονίστηκε έλαφρά και στηρίχτηκε στον τοίχο. Ο Περσικέτι τον κύτταξε σιωπηλά με κάποια άμχανία. "Επρεπε να τον πάρη με το αυστηρό ή με το καλό; Ο άνθρωπος έψαξε άδέξια τις τσέπες του και με τρεμάμενο χέρι έδωσε στον καθαλιέρε το πορτοφόλι του.

—Ευχαριστώ, είπε ο Περσικέτι. Φαίνεται πως δεν είστε πολύ έξασκημένος.

"Ενιωθε σαν χαζός και αίσθανόταν την ανάγκη να μιλήση.

—Μείνετε ήσυχος, δεν πρόκειται να σας καταγγείλω. Είμαι πολύ ευχαριστημένος που θρήκα το πορτοφόλι μου. Είναι οικογενειακό ένθύμιο. Από δέρμα της Φλωρεντίας.

Μηχανικά τόν άνοιξε και μέτρηση τα χρήματα:

— Τριάντα χιλιάδες λιρέττες. Σωστά.

Ο άνθρωπος ανατρίχιασε και τόν πρόσωπό του πήρε μιά έντονη έκφραση πικρίας.

—Τριάντα χιλιάδες λιρέττες! Τόν τρίτο! Για τόν ένα τρίτο τόν ποσού αυτού σάς έκλεψα! Καταραμένη άδεξιότητα!

—Πώς! Μά για σταθίτε, φώναξε ο Περσικέτι. Δεν έχετε καθόλου τύψεις; Έχω θέβαια πλατειές ιδέες, αλλά...

—Στό διάβολο να πάνε και οι τύψεις, είπε ο κλέφτης. Για δέ-

κα χιλιάδες λιρέττες ή γυναίκα μου πεθαίνει! Δεν υπάρχει δικαιοσύνη!

—Ορίστε πού μιλά και για δικαιοσύνη! Είπε ο Περσικέτι και πρόσθεσε πιδ ευενικά: "Η γυναίκα σας είναι άρρωστη;

Τότε με φωνή πού την διακόπτανε οι λυγμοί ο κλέφτης της Πόρτα Πία διηγήθηκε την ιστορία του, μιά ιστορία θλιβερή και συνηθισμένη, από κείνες πού συγκινούν τόσο εύκολα την καρδιά ένδός "Ιταλού. Ο άνθρωπος βρισκόταν χωρίς δουλειά. Τα παιδιά του πεινούσαν, ή γυναίκα του κινδύνευε να πεθάνη έκείνόν τόν ίδιο βράδυ, γιατί δεν είχε να της πάρη κάποιο γιατρικό πολύ ακριβό.

—Έμπιστευθήτε με, είπε ίκετευτικά ο άπελπισμένος. Δανείστε μου τις δέκα χιλιάδες λιρέττες ως αύριο. Θά πουλήσω την έέρα μου και αύριο τις έννιά θά σάς έπιστρέψω και την τελευταία πεντάρα. Λέγομαι Γκασπάρε Ματενέκι και μένω στην θία Βιτόρια 17.

"Υστερα από μιά ώρα, άνεβαίνοντας τή σκάλα τόν σπιτιού του, ο καθαλιέρε Περσικέτι παραδέχτηκε την άνοησία του. "Η πιδ κοινή ιστορία στάθηκε άρκετή να τόν τυλίξη. Στό τραπέζι την ώρα πού έτρωγαν τή σούπα άποφάσισε να διηγηθί τόν έπεισόδιο.

—Άκούστε, παιδιά μου, και αυτό να σάς χρησιμεύση για παράδειγμα.

Αυτή τή μέθοδο προτιμούσε πάντα όταν τόν άπασχολούσε ένα πρόβλημα, γιατί ο Κάρλο και ή Μπατιστίνα, παρ' όλο πού ήταν 4 και 6 έτών, ήταν πάντα έτοιμοι να βγάλουν ήθικό συμπέρασμα από κάθε ιστορία. Άλλά όσο διαρκούσε ή διήγησί του ή

οινιόρα Τζούλια, ή γυναίκα του, δεν έκρυβε την δυσαρέσκεία της.

—Τόν άπατεώνα! φώναξε. "Υπάρχουν άνθρωποι πού άξίζουν να πάνε στό κάτεργα και για όλη τους τή ζωή μάλιστα!

—Στήν φυλακή! Στήν φυλακή! έτιτίθιζαν ο Κάρλο και ή Μπατιστίνα χτυπώντας τα κουτάλια τους στό τραπέζι.

—Έλπίζω να μη τά πιστεψες αυτά τά παραμύθια; ρώτησε ή σινιόρα Τζούλια.

Τότε, με ένα φτωχό, άδέξιο, χαμόγελο ο καθαλιέρε ώμολόγησε:

—Ναί, τόν έμπιστεύθηκα. Φαίνονταν τίμιος. Και άλλωστε δεν μού έδωσε τόν όνομα και την διεύθυνσί του;

Ολόκληρη ή οικογένεια, μαζί με τόν παππού Άρτούρο, πού ήταν κουφός, άρχισε τά έπιφωνήματα και τις κατασάδες.

—"Α, τόν άθώο περιστεράκι! φώναξε ή σινιόρα Περσικέτι. Μά δεν πρόκειται να αλλάξης. Πάντα τόν ίδιο εύπιστος! Και όσο σκέπτομαι τις δέκα χιλιάδες λιρέττες μας πού θά μεταμορφώθηκαν σε κανένα ώραίο κρασάκι για τόν λαϊμό αυτόν τόν παλιανθρώπου! Θά τηλεφωνήσω άμέσως κίόλας στόν έξάδελφό σου τόν Τούλι, τόν άστυνομικό.

—Μά όχι! "Οχι! τόν τήλεψε να διαμαρτυρηθί ο καθαλιέρε.

Άλλά ο θυμός μιάς γυναίκας δεν σταματά εύκολα. Ο Περσικέτι την άκουσε να διηγηται στό τηλέφωνο ολόκληρο τόν έπεισόδιο διακόπτοντας την διήγησί της με έπιφωνήματα και βρισιές.

—Και έτσι, κατέληξε ή σινιόρα, ο άνδρας μου έχει αύριο ραντεβού μ' αυτό τόν παλιόμουτρο!

Από την άλλη άκρη άκούστηκε ή ένρην φωνή τόν άστυνομι-

κού έξαδέλφου πού ρωτούσε: «Πού;»

Την άλλη μέρα στίς έννέα παρά πέντε ο άστυνομικός Τούλι μαζί με τόν καθαλιέρε Περσικέτι και τρεις άστυφύλακες πήραν θέσι άπέναντι σε ένα φτωχικό κτίριο της θία Βιτόρια. Μπροστά στίς τώσες προετοιμασίες ο καθαλιέρε ένιωσε στό έντιμο μέτωπό του σταγόνες ντροπής. "Αν ο Ματενέκι δεν έρχόταν, αυτός, ένας έντιμος και άξιοπρεπής κυβερνητικός υπάλληλος, θά γινόταν άνεπανόρθωτα γελοίος στό μάτια τών συναδέλφων του και τόν έαυτού του. Θά έχανε δέκα χιλιάδες λιρέττες και θά είχε ένοχλήσει άδίκως τέσσαρα όργανα της τάξεως. "Αν όμως ο δυστυχισμένος, πιστός στην ύπόσχεσί του, πουλούσε τις θέρες πού τόν έμεναν ένθύμια μιάς καλύτερης έποχής της ζωής του και έρχόταν στό ραντεβού, δεν θά φαινόταν άξιος της έμπιστοσύνης πού τόν είχε δείξει ο άνθρωπος πού τώρα τόν έδινε για άντάλλαγμα την φυλακή; Με τις οδυνηρές αυτές σκέψεις ο Περσικέτι έρχόταν μιά να συλληφθί και μιά να γλυτώση ο κλέφτης του.

Όστόσο ποιά ήταν αυτή ή σκοτεινή μορφή πού φάνηκε στην άρχή τόν δρόμου; Ο καθαλιέρε ένιωσε την καρδιά του να χτυπά τόσο, πού κόντευε να σπάση κοκκίνισε ως τ' αυτιά. Θεέ μου! άς τόν κατάπινε καλύτερα ή γή!... Ο Ματενέκι με ένα άσπρο φάκελλο στό χέρι έρχόταν στό ραντεβού του.

—Αυτός είναι; ρώτησε ο άστυνομικός με ύφος έπίσημα έπαγγελματικό.

Γεμάτος άγανάκτησι έναντίον τόν γιού του, της κόρης του, της σινιόρας Τζούλια και τόν παππού Άρτούρο, ο καθαλιέρε Περσικέτι κούνησε μηχανικά, λυπη-

τερὰ τὸ κεφάλι του. Γιὰ τὰ ἄλλα χρειάστηκε ἓνα δευτερόλεπτο. Τριγυρισμένος ἀπὸ τοὺς ἀστυνομικούς, θύμα μιᾶς δύσκολης ἐποχῆς, ὁ Μαντενέκι ἔρριξε γύρω του ἓνα βλέμμα πληγωμένου

ζώου καὶ ὕστερα κυττάζοντας τὸν Περσικέτι μὲ ἓνα βλέμμα ποὺ δὲν θὰ ξεχάσῃ ποτὲ στὴ ζωὴ του. φώναξε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε:

—Καὶ ἐγὼ ποὺ σὲ πῆρα γιὰ τίμιο ἄνθρωπο!

Ένας νεαρός, πολὺ ἄβγαλτος ἀκόμη καὶ τρομερὰ δειλός, καθόταν, στὸ τραπέζι, δίπλα σὲ μιὰ πολὺ νόστιμη κοπέλλα. Ὑστερὰ ἀπὸ πολλοὺς διαταγμοὺς ἀποφάσισε νὰ τῆς μιλήσῃ:

—Πῶς εἴστε; καλὰ; τῇ ρωτάει.

—Καλὰ, εὐχαριστῶ, λέει ἐκείνη.

Ἔπειτα σιωπὴ.

—Ἡ μαμά, καλὰ; ρωτάει ὁ νεαρός.

—Πολὺ καλὰ, εὐχαριστῶ.

Σιωπὴ πάλι.

—Ὁ κύριος πατέρας σας; ἐλπίζω καλὰ...

—Πολὺ καλὰ, εὐχαριστῶ.

—Ἡ ἀδελφὴ σας;...

—Πολὺ καλὰ.

—Ὁ ἀδελφός σας;

—Σπουδαία, εὐχαριστῶ.

Τὸ κύμα τῆς σιωπῆς παρατείνεται. Καὶ τότε ἡ δεσποινὴς μὲ ὕφος ἐνθαρρυντικὸ λέει:

—Ξέρετε, ἔχω καὶ παππού.

Tatler

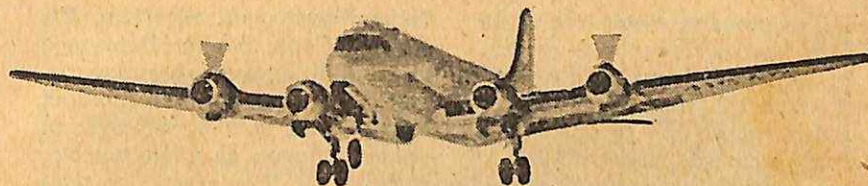
☆

Ὁ μικρὸς Ζακὼ ἀνεβαίνει μὲ τὴν μαμά του στὸ λεωφορεῖο. Καθὼς δὲν ὑπάρχει κενὴ θέσις, ὁ μικρὸς δέχεται τὴ φιλοξενία ποὺ τοῦ προσφέρουν δύο ἀδελφές τοῦ ἐλέους. Ἀπὸ μακριὰ ἡ μαμά βλέπει: πῶς ὁ γιὸς τῆς ἔχει ἀνοίξει μεγάλη συζήτησι μὲ τοὺς κυρίους τοῦ ἐμπρός καθίσματος, ποὺ χαμογελοῦν, ὅπως καὶ οἱ καλόγρηες. Ὅταν πλησιάσαν στὴν πόρτα γιὰ νὰ κατέβουν, ἡ μαμά εἶπε στὶς καλόγρηες:

—Ἐλπίζω νὰ μὴν σᾶς ἐνόχλησε πολὺ ὁ μικρός.

—Καθόλου, κυρία μου! μόνον μὴν τοῦ πῆτε πῶς δὲν εἴμαστε πιγκουῖνοι. θὰ τὸν ἀπογοητεύσετε τόσο πολὺ...

Up.

Στὶς 16 Νοεμβρίου τοῦ 1954, στὶς 2.30 ὥρα Γκρήνουιτς, δύο τετρακινητήρια ἀεροπλάνα τῆς Σκανδιναβικῆς ἐταιρίας Σ.Α.Σ. συναντήθηκαν μέσα στὴν καρδιά τῆς πολιτικῆς νύχτας στὴν τεράστια παγωμένη ἐρημο τῆς Γροιλανδίας. Τὸ πρῶτο «Ρόγιαλ Βαϊκινγκ» ἐρχόταν ἀπὸ τὸ Δὸς Ἀντζελες. Τὸ ἴδιο λεπτό, καὶ κάπου ἑκατὸ χιλιόμετρα παρακάτω, τὸ ἀεροπλάνο «Χέλτς Βαϊκινγκ» ἐγκαινίαζε τὴν ὑπεροπικὴ γοαμὴ ἀκολουθώντας τὸ τόξο τοῦ μεγάλου κύκλου ποὺ στὴν ναυσιπλοΐα λέγεται ὁδοδρομία καὶ ποὺ ἀποτελεῖ τὸν κοντινότερο δρόμο ἀπὸ ἓνα σημεῖο σὲ ἄλλο. Περνώντας ἀπὸ τὴν καταπληκτικὴ αὐτὴ περιοχὴ ποὺ ἡ κατὰ τῆς νόστις χιλιάδες ζωές, πολὺ λίγαι ἀσφαλῶς θὰ σκεφθοῦν τοὺς πρώτους γενναίους ποὺ ἔβαλαν γιὰ ἰδανικὸ τοὺς τὴν ἐξερεῦνησι τοῦ Βόρειου Πόλου.

Η ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΛΙΚΗ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ

Τοῦ
ROBERT ROMMIER

πράσινη θάλασσα τῶν δένδρων.

Ἡ χώρα αὐτὴ εἶναι σήμερα ὁ Βόρειος Πόλος μὲ τὴν ἀτέλειωτὴ ἐρημιὰ του, τὴ λευκότητα ποὺ ἀπλώνεται ἀπὸ τὴ μιὰ ἄκρη τοῦ ἔριζοντα ὡς τὴν ἄλλη. Σὲ μιὰ ἐποχὴ πολὺ μακρινὴ γιὰ νὰ μποροῦν νὰ τὴν ξέρουν οἱ γεωγράφοι καὶ οἱ ιστορικοὶ, ἐγινε πραγματικὰ στὴ γῆ μιὰ καταστροφὴ ποὺ ξεπερνᾷ κάθε φαντασία. Ἴσως νὰ ἦταν ὁ κατακλυσμὸς ποὺ ἀναφέρει ἡ Ἀγία Γραφή. Πάντως τὸ φαινόμενο αὐτὸ δημιούργησε τὰ θουνὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τὴν πεδιάδα τῆς Βόρειας Γερμανίας ποὺ τὸ ἀμώδες τῆς ἔδαφος ἦταν ἄλλοτε θυθὸς μιᾶς θάλασσας.

Ἄν ὅμως οἱ ἐπιστήμονες δὲν μπόρεσαν νὰ καθορίσουν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐγινε αὐτὴ ἡ καταστροφὴ, τὰ ἔχνη τοῦ παρελθόντος ὑπάρχουν ἀκόμη, συγκινητικοὶ μάρτυρες τῆς κοσμογονίας ἐκείνης ποὺ προκάλεσε τὴν ἀπονέκρωσι ὠρισμένων περιοχῶν ποὺ ἐγιναν πολικὲς καὶ ἔφερε τὴ ζωὴ ἄλλου.

Πρὶν ἀπὸ μερικὰ ἑκατομύρια χρόνια, τότε ποὺ δὲν ὑπῆρχαν ἐξερευνητές, ὁ Βόρειος Πόλος ἦταν μιὰ περιοχὴ ποὺ τὴν σκέπαζαν τροπικὲς θλαστήσεις. Στὰ γιγαντιαία δάση τὰ κλαδιά καὶ τὰ φύλλα τῶν δένδρων πλέκονταν καὶ σχηματίζαν ἓνα σκοτεινὸ ὑγρὸ θόλο σὰν τῆς ζούγκλας. Στὰ ξέφωτα καὶ στὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν περνοῦσαν μαμούθ, ρινόκεροι καὶ ἄλλα προκατακλυσμιαῖα ζῶα. Ἐδῶ καὶ κεῖ φαίνονταν ὁμάδες ποὺλὰ μὲ πολύχρωμα φτερώματα. Καὶ καθὼς πετοῦσαν ὅλα μαζί, ὁ ἥλιος σκοτείνιαζε καὶ ἡ σκιά τοὺς ἔτρεχε πάνω στὴν

Στις θόρειες ακτές της Σιθ-
ρίας ανακαλύφθηκαν μέσα σέ ξ-
να μίγμα από χώμα και πάγο
οί σκελετοί πελωρίων μαμούθ.
Στις έκβολές των ποταμών έχουν
βρεθῆ χωμένα μέσα στην ἰλὺ κι'
ἄλλα ζῶα σκεπασμένα ἀκόμη μὲ
τὸ δέρμα καὶ τὸ τρίχωμά τους.
Σὲ ὠρισμένα σημεῖα μάλιστα,
βρέθηκαν δλόκληρα κοπάδια,
σὰν νὰ τὰ ἔχη χτυπήσει κεραυνός.
Τὸ ἀσπροκίτρινο ἀπολίθωμα ποὺ
σχηματίζεται ἀπὸ τὰ υπολείμμα-
τα τῶν ζῶων αὐτῶν ποὺ χάθηκαν
στά βάθη τῶν χρόνων, εἶναι τόσο
συχνό, ὥστε σχηματίζει μικροὺς
λόφους καὶ ἀποτελεῖ πηγὴ ἐμπο-
ρίου γιὰ τοὺς λαοὺς τῆς Βόρειας
Ρωσίας.

Πότε - πότε, ἓνας κάτοικος τῶν
περιοχῶν αὐτῶν ἀνακαλύπτει σὲ
κάποια ἔρημη ἀκτὴ ἓναν κορμὸ
δένδρου ξαπλωμένο χάμω καὶ
σκληρὸ σὰν πέτρα. Τὸ «δένδρο
τοῦ Νῶε», ὅπως τὸ λένε, δείχνει
πὼς ἐκεῖ ποὺ τώρα δὲν ζοῦν πα-
ρὰ λειχήνες, ὑπῆρχε ἄλλοτε πλού-
σια θλάστησι. Μιὰ ἄλλη ἀπόδειξι
εἶναι οἱ γιγαντιαῖες φτέρες ποὺ
εἶναι «χαραγμένες» πάνω στὸ
κάρβουνο καὶ τὶς βρῖσκουν κά-
θε μέρα μέσα στὰ ἀνθρακωρυ-
χεῖα τῆς Σπιτσβέργης οἱ Νορῶ-
γοὶ ἀνθρακωρύχοι.

Ὅταν κυττάξουμε στὸ χάρτη
τῇ γῇ μας ὅπως τὴν ξέρομε σή-
μερα, βλέπουμε πὼς ὁ Βόρειος
Πόλος περιβάλλεται ἀπὸ μιὰ πα-
γωμένη θάλασσα ποὺ γύρω της
ἀπλώνεται ἓνα στέμμα ἀπὸ νησιά
μὲ κατεύθυνσι πρὸς τὸ νότο. Τὰ
νησιά αὐτὰ χωρίζονται σὲ τέσσε-
ρεις ὁμάδες: τὴν Γροιλανδία,
ποὺ εἶναι τὸ μεγαλύτερο νησί τοῦ
κόσμου, καὶ ἀνατολικά τὰ ἀρχι-
πελάγη τῆς Σπιτσβούργης, τῆς
Γῆς τοῦ Φράγκίσκου Ἰωσήφ, τῆς

Νέας Ζέμλιας καὶ τῆς Νέας Σι-
θρίας. Πέρα ἀπὸ τὸν Βερίγγειο
Πορθμὸ βρῖσκονται τὰ ἀμερικανι-
κὰ νησιά, βορείως τοῦ Καναδά.
Οἱ ἀρκτικές πολικὲς περιοχὲς ἀ-
νήκουν σήμερα σὲ πέντε συνιδιο-
κτῆτες: τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες
(Ἀλάσκα), τὸν Καναδὰ (Κανα-
δικὸς Βορρᾶς), τὴν Ρωσία (Βό-
ρειος Σιθρία), τὴν Δανία (Γροι-
λανδία) καὶ τὴν Νορβηγία (Σπι-
τσβέργη).

Ὁ Ὅμηρος ἔχει τραγουδή-
σει τὰ ταξίδια τοῦ Ὀδυσσεά στὴ
Μεσόγειο. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ ἄν-
θρωποι ἐπιθυμοῦσαν νὰ γνωρί-
σουν τί τοὺς ἔκρυβαν οἱ ὀρίζον-
τες τοῦ βορρᾶ. Μερικοὶ πίστευαν
σὲ μιὰ χώρα τῶν θαυμάτων, γε-
μάτη ἀπὸ παρὰμυθένια θλάστησι.
Ὁ πρῶτος Ἑλλήν ἱστορικός, ὁ
Ἡρόδοτος μιλάει ἤδη γιὰ τοὺς
μυθικοὺς ὑπερβορείους. Ἀργότε-
ρα, οἱ Ρωμαῖοι πίστευαν πὼς κά-
ποιος λαὸς διαφορετικὸς ἀπ' αὐ-
τοὺς θὰ ζοῦσε στὸν μακρυνὸ βορ-
ρᾶ. Ἀλλὰ 1.000 χρόνια πρὶν ἀπ'
τὴν χριστιανικὴ μας ἐποχὴ, οἱ
ἄνθρωποι εἶχαν ἤδη ξεκινήσει γιὰ
τὴν περιπέτεια. Οἱ Φοῖνικες, με-
γάλοι ναυτικοὶ τῆς ἀρχαιότητος,
ἐφθασαν μὲ τὰ μεγάλα τους κα-
ράβια ὡς τὰ βρετανικὰ νησιά.,
Ἀπὸ κεῖ ἔφεραν τὸν κασσίτερο
καὶ ἐκεῖ γνώρισαν τοὺς Κέλτες.

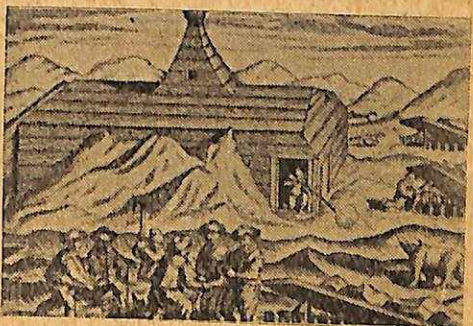
Ὅστόσο, ὁ πρῶτος ἄνθρωπος
ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ὀνομασθῇ ἐ-
ξερευνητὴς τοῦ πόλου ἦταν... ἔ-
νας Μαρσεγιέζος. Τὸν ἔλεγαν
Πυθῆα καὶ ζοῦσε τὴν ἐποχὴ τοῦ
Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Εἶχε ἤδη
μαντέψει πὼς ἡ γῇ ἦταν στρογ-
γυλὴ, κάτι ποὺ φαινόταν ἀπίστευ-
το τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Τὴν παρα-
τήρησί του τὴν ἔκανε βλεπόντας
πὼς ἡ θάσι τῶν βουνῶν ἀπὸ μα-
κρὰ κοβόταν ἀπὸ τὴ γραμμὴ
τοῦ ὀρίζοντα.

Ο ΜΠΑΡΕΝΤΣ ΔΕΝ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΟΥΣ ΛΥΚΟΥΣ

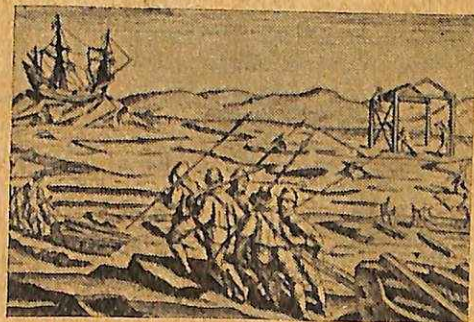
Ὁ Ὁλλανδὸς πλότος Γκι-
γιῶμ Μπάρεντς στάθηκε τὸ
πρῶτο μεγάλο ὄνομα στὴν
ἱστορία τῆς κατακτῆσεως
τοῦ Βορείου Πόλου. Ξεκι-
νήσε τὸ 1594 μὲ ἱστιοφό-
ρο. Ὅταν ἀντίκρουσε τοὺς
πρώτους πάγους, νόμισε
πὼς ἔβλεπε κύκνους.

Στὸ τρίτο ταξίδι ἀνακό-
λυψε τὸ νησί τῶν λύκων
καὶ τὴν Σπιτσβέργη, τὴν
ὁποία ὀνόμασε ἔτσι, γι-
ατὶ ἦταν γεμάτη ἀπὸ αἰχμη-
ρὲς κορυφές. Ἐνας ἄσπρος
λύκος ἐπετέθη στὴν ὁμάδα
καὶ ἔφαγε δύο συντρόφους
του. Τότε μόνον ὁ Μπάρ-
ρεντς κατάλαβε πόσο κακὸ
ἦταν τὸ ζῶο ποὺ στὴν ἀρ-
χὴ τοῦ φάνηξε ἀγαθὸ καὶ
φιλικό. Σὲ λίγο τὸ πλοῖο
σφηνώθηκε ἀνάμεσα στοὺς
παγετώνες.

Τὸ πλοῖο λεγόταν «Ἀνακά-
λυψις». Ὁ Μπάρρεντς τότε
κατέφυγε μὲ τὸ πληρωμὴ
του σ' ἓνα ἐρημὸ ὄρη. Ἐ-
κεῖ πέρασαν ἓνα φοιτὸ
χειμῶνα. Τὸ καλοκαίρι, ξε-
κίνησαν μὲ κατεύθυνσι
πρὸς νότον. Ἐνα ρωσικὸ
πλοῖο τοὺς μάζεψε καὶ σὲ
λίγο βρῖσκονταν στὴν πατρί-
δα τους, ἀφοῦ εἶχαν κάνει
τὸ πρῶτο ἐξερευνητικὸ τα-
ξίδι στὸ Βορρᾶ.

Ἀφοῦ ἀποβιβάσθηκε στὰ βρε-
τανικὰ νησιά, συνέχισε τὸ ταξί-
δι του πρὸς τὴν Νορβηγία καὶ ἔ-
φθασε στὸ ἀρχιπέλαγος Σέτλαντ.
Ἀντικρύζοντας τοὺς πάγους τρό-
μαξε καὶ γύρισε πίσω νομίζοντας

πὼς εἶχε φθάσει στὸ τέλος τοῦ
κόσμου. Στὸ δρόμο τοῦ γυρισμοῦ
βρῆκε τοὺς Γερμανοὺς.

Τὸν ὁ αἰῶνα ἓνας Ἱρλανδὸς
μοναχὸς ὁ Μπρένταν ξεκίνησε
γιὰ τὸν βορρᾶ, ὅπου πίστευε πὼς

θά έβρισκε τόν παράδεισο. Ήταν ό πρώτος και άσφαλώς ό μόνος πού λειτούργησε έπάνω στήν πλάτη μις φάλαινας πού τήν είχε πάρει γιά νησί!

Τόν 10ο αιώνα ένας Νορβηγός, κατάδικος, ό Έρικ ό Έρυθρός, έφθασε στήν Γροιλανδία και ίδρυσε μιιά άποικία. Έχτισε μιιά πόλι με μιιά μητρόπολι, με 15 έκκλησίες και 3 μοναστήρια. Άλλά ύστερα από μιιά έπιδημία κατέθηκαν οι Έσκιμώοι πού τους είχαν διώξει βορειότερα οι λευκοί και έξωλόθρεψαν τους άπρόσκλητους ξένους.

Όταν τελείωσε ή έποχή των τυχοδιωκτών ήρθε ή έποχή των άληθινών έξερευνητών. Προχωρώντας όλο και περισσότερο πρός βορράν οι άνθρωποι κέρδισαν σπιθαμή πρός σπιθαμή τόν δρόμο πρός τόν πόλο, πληρώνοντας τήν τόλη τους με τήν πείνα, τόν κρύο, τόν έγκλημα και άλλες δοκιμασίες. Ό δρόμος αυτός, πού είναι σπαρμένες από τάφους, μοιάζει σήμερα σαν γολγοθάς κάτω από τά φτερά των μεγάλων άεροπλάνων πού διατρέχουν σήμερα τόν Βόρειο Πόλο.

☆

Ό Σουηδός μηχανικός Άντρέ δεν ήταν έξερευνητής. Ήξερε καλά τή δουλειά του, μά δεν ήξερε τίποτε γιά τις πολικές χώρες. Ήταν όμως μανιώδης άεροπόρος και είχε ήδη καταρρίψει ένα ρεκόρ ύψους και άποστάσεως. Μια μέρα σκέφθηκε νά φθάσθ στόν Βόρειο Πόλο. Κατασκεύασε ένα σφαιρικό άερόστατο στή Γαλλία πού ήταν έτοιμο τόν 1896. Μετέφερε τόν όλικό του στόν νησί των

Δανών, στήν Σπιτσεβέργη, αλλά οι άνεμοι δεν ήταν ευνοϊκοί και ή προσπάθεια άνεβλήθη.

Τό άερόστατο λέγεται «Άετός». Στις 11 Ιουλίου 1897 ό άνεμος πνέει με κατεύθυνσι πρός τόν πόλο πού βρίσκεται πέρα από 1.000 χιλιόμετρα παγωμένη θάλασσα.

Ό Άντρέ δίνει διαταγή νά κόψουν τά σχοινιά. Τό άερόστατο άρχίζει νά φεύγει. Άλλά μερικές έκατοντάδες μέτρα από τόν σημείο πού ξεκίνησε, χαμηλώνει τόσο, πού σχεδόν άγγίζει τόν νερό. Άναγκάζονται νά ρίξουν 200 κιλά σαβούρα. Σε λίγο τόν άερόστατο έντελώς έλεύθερο άπομακρύνεται με κατεύθυνσι πρός βορρά, μπροστά στα μάτια των άνησυχών θεατών.

Ύστερα από τέσσερεις μέρες ένα πουλί βρίσκει καταφύγιο σε ένα Νορβηγικό πλοίο. Είναι ένα ταξιδιώτικο περιστέρι πού τό είχε στείλει ό Άντρέ πριν από μερικές ώρες και πού φέρνει τόν μήνυμα: «13 Ιουλίου. 12. 30. Πλάτος 82° 3' βόρειον. Μήκος 15° 5'. Πορεία καλή. Όλα πάνε καλά.»

Ύστερα σιωπή επί 33 χρόνια! Τόν 1930 ένα νορβηγικό αλιευτικό πλησιάζει τόν νησί Μπλάνς, άνατολικά της Σπιτσεβέργης. Δύο ναύτες πού βγήκαν νά θρούν ψισιμο νερό, ανακαλύπτουν ένα κοπάκι από άλουμίνιο και πιδ εκεί ένα βαρκάκι με τήν έπιγραφή: «Άντρέ, έξερευν. πολ. 1896».

Σε λίγο όλο τόν πληρωμα ψάχνει τόν νησί. Και γρήγορα φθάνουν στις μακάθριες άποκαλύψεις: Τό πτώμα του Άντρέ και πιδ μακριά ένός συντρόφου του.

Τά σημειωματάρια του Άντρέ

βρέθηκαν σχεδόν άθικτα. Τό άερόστατο με τήν δυσκολία της καθοδηγήσεώς του και καθώς είχε βαρύνει από τήν ύγρασία έπεσε στα βορειοανατολικά της Σπιτσεβέργης, 300 χιλιόμετρα μακριά από τήν πιδ κοντινή γή.

Οι τρεις ταξιδιώτες δεν τραυματίστηκαν. Με τις λίγες δυνάμεις πού τους άπόμεναν, προχώρησαν πρός τόν νοτιά και ύστερα από δραματική προσπάθεια έφθασαν στό νησί Μπλάνς. Εκεί όμως πέθαναν από τόν κρύο.

✍

Ένας πίθηκος κι' ένας παπαγάλος παραδγαίνουν σε καυχήσιιά.
—Έγώ, λέει ό πίθηκος, μπορώ νά περπατάω σαν τόν άνθρωπο· μπορώ νά κάθωμαι στό τραπέζι και νά τρώω σαν άνθρωπος.
—Σπουδαία τά λάχανα! διακόπτει ό παπαγάλος. Έγώ μιλάω!
—Έ! και έγώ τί κάνω τόση ώρα τώρα; ρωτάει ό πίθηκος.

Tatler

☆

Ένας Άμερικανός δημοσιογράφος είχε πάει γιά λίγο καιρό στό Παρίσι. Όταν γύρισε, κάποιος τόν ρώτησε τί διαφορά ήθών ύπάρχει ανάμεσα στήν Νέα Υόρκη και στό Παρίσι.
—Νά σου πώ, άρχισε ό δημοσιογράφος. Όπως ξέρεις, στήν Νέα Υόρκη όταν θελήσης νά πιάσης κουβέντα με μιιά όμορφη γυναίκα στό δρόμο, κινδυνεύεις νά πληρώσης ένα γερό πρόστιμο. Στό Παρίσι, αντίθέτως, αν σε δη ό άστυφύλακας νά πιάνης κουβέντα με μιιά γυναίκα στό δρόμο, είναι ικανός νά σου εύχηθ ή καλή διασκέδασι!...

Up

☆

Ό Άϊνστάϊν έπισκέπτεται ένα μεγάλο αγρόκτημα στό Τέξας. Ό κτηματίας πού τόν φιλοξενεί τού δείχνει ύπερήφανα ένα κοπάδι από έξαιρετικές αγελάδες πού έβοσκαν στό λιβάδι.

—Και μόνο από 30 δολάρια τήν μία νά τις ύπολογίσουμε, λέει ό κτηματίας, αντιπροσωπεύουν όλόκληρη περιουσία.

Ό Άϊνστάϊν κυττάζει τόν κοπάδι προσεκτικά, σκέπτεται λίγο και ύστερα λέει:

—Βέβαια! 15.720 δολάρια.

—Πώς τόν ύπολογίσατε πραγματικά με τέτοια ακρίβεια!

—Μά, τόν πράγμα είναι πολύ άπλό, τού άπάντησε ό Άϊνστάϊν. Μέτρησα 524 κεφάλια, τόν πολλαπλασίασα επί 4 έπειδή κάθε αγελάδα έχει τέσσαρα πόδια, και βρήκα 2.096. Πολλαπλασίασα τόν αριθμό αυτό επί 30 δολάρια και βρήκα 62.880. Τά ύπόλοιπα είναι άπλούστατο ζήτημα ύπολογισμού λογαρίθμων και τετραγωνικής ρίζης. Είναι άπλό. Πολύ άπλό.

Pourquois Pas?

Τὸ «σαρεγδὸν» τῆς ὠραίας Ἑλένης

Ἡ ἀπαγωγή τῆς Ὁραίας Ἑλένης ἀπ' τὸν «Θεόμορφο» Πάρι, ποὺ ἀναστάτωσε τὸν ἀρχαῖο κόσμον καὶ ποὺ συνέπειά της ἦταν, ὡς γνωστὸν, ὁ Τρωϊκὸς Πόλεμος, δὲν ἦταν τὸ μόνο σκάνδαλο τῆς σπαρτιάτικης αὐτῆς καλλονῆς. Ἡ ὁμορφὴ κόρη τοῦ Δία καὶ τῆς Λήδας, ἀπὸ κορίτσι ἀκόμη, ἦταν ζωνρή.

Ὅταν ὁ Ἡρώας Θησέας μαζὶ μὲ τὸν φίλο του Πειρίθου θρυσκόταν στὴ Μεσσηνία, θέλησαν νὰ πάνε ὡς τὴν Σπάρτη. Ἐκεῖ οἱ Σπαρτιάτες —καὶ μάλιστα οἱ ἑακουστοὶ Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης— τοὺς ἔκαμαν θερμότερη ὑποδοχή. Σ' ἐνα συμπόσιο οἱ Διόσκουροι παρουσίασαν στοὺς Ἡρώες καὶ τὴν μικρὴ ἀδελφή τους τὴν Ἑλένη. Ὅσο μικρὴ ὅμως ἦταν ἡ Ἑλένη στὰ χρόνια, τόσο ἡ ὁμορφιά καὶ ἡ χάρις της ἦσαν μεγάλες... Μόλις τὴν εἶδαν οἱ δύο Ἀθηναῖοι Ἡρώες τάχασαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ χαριτωμένη κόρη δὲν ἔμεινε ἀσυγκίνητη ἀπὸ τὴν ὁμορφιά τῶν δύο νεαρῶν Ἀθηναίων...

Ὅταν τελείωσε τὸ συμπόσιο, οἱ δύο φίλοι πῆγαν νὰ κοιμηθῶν. Ποῦ ὅμως νὰ τοὺς πιάσει ὕπνος... Παχακαλοῦν λοιπὸν τὴν Θεά Ἀφροδίτη νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Καλόβολη αὐτὴ ἔρχεται καὶ τοὺς συμβουλεύει νὰ πάνε στὸ ἐῶμα τῆς Παρθένου καὶ νὰ τὴν ἀπαγάγουν... Ἀκουσαν τὴ θεϊκὴ συμβουλὴ οἱ δύο νεαροὶ καὶ ξεκίνησαν γραμμὴ γιὰ τὸν παρθενικὸ κοιτῶνα τῆς ὁμορφῆς Ἑλέ-

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Στ. Βασαράνη, ποὺ θὰ κυκλοφορήσῃ σὲ λίγο μὲ τὸν τίτλο: «Οἱ Θεοὶ διασκεδάζουν».

νης. Πατώντας στὶς ἄκρες τῶν ποδιῶν τοὺς μπαίνουν μέσα. Ξυπνάει τρομαγμένη ἡ κόρη καὶ εἶναι ἔτοιμη νὰ θάλλῃ τίς φωνές, νὰ ξεσηκώσῃ στὸ πόδι τὸ παλάτι! «Μὴ φωνάζης, Ἑλένη... Ἐμεῖς, οἱ Ἀθηναῖοι Ἡρώες εἴμαστε... Καὶ εἴμαστε ἐρωτευμένοι μαζὶ σου... Ἡρθαμε κατὰ συμβουλὴ τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης νὰ σὲ πάρωμε μαζὶ μας στὴν Ἀθήνα... Αὐτὴ εἶναι ἡ θέλησις τῆς Θεᾶς...» Ἔτσι μίλησαν οἱ Ἡρώες. Καὶ ἡ Ὁραία Ἑλένη, ἀφοῦ τοὺς κύτταξε γιὰ λίγο σιωπηλὴ, θαυμάζοντας τὴν ἀρρενωπὴ ὁμορφιά τους, ἀπάντησε: «Θὰ ἔρθω μαζὶ σας, μίᾶς καὶ τὸ θέλει ἡ καλλιπυγὸς Θεά... Γιατὶ οἱ Θεοὶ τιμωροῦν τοὺς θνητοὺς ποὺ δὲν ὑπακούουν στὶς ἐντολές τους...». Ἔτσι «φρόνιμα» μίλησε ἡ μικρὴ καλλονὴ καὶ... χαμήλωσε τὰ μάτια. Τὴν ἄρπαξε τότε στὴν ἀγκαλιά του ὁ Θησεὺς καὶ μαζὶ μὲ τὸν Πειρίθου ξεκίνησαν γιὰ τὴν Ἀθήνα, μᾶς λέει ὁ Πλούταρχος.

Σὰν ξημέρωσε, οἱ Διόσκουροι ἀνακάλυψαν τὴν ἀπαγωγή τῆς Ἑλένης. Ἐξω φρενῶν κάλεσαν ἀμέσως τὸ λαὸ νὰ τοῦ μιλήσουν γιὰ τὴν ἀρπαγὴ τῆς ὁμορφῆς ἀδελφῆς τους. Τοὺς ἄνδρες Σπαρ-

τιάτες» τοὺς ἔπιασε τότε τὸ φιλότιμο καὶ ὅλοι μαζὶ «διὰ βοῆς» ἐνέκριναν τὸν πόλεμο.

☆

Ἀφοῦ οἱ δύο φίλοι πῆραν τὴν πολύτιμη λεία, ξεκίνησαν τρέχοντας γιὰ τὴν Ἀθήνα. Στὸ δρόμο ὅμως ἐγεννήθηκε τὸ ζήτημα σὲ ποιὸν θὰ ἀνῆκε ἡ μικρὴ καλλονή. Τὸ πρᾶγμα ἦταν σοβαρό, γιατί ἡ Ἑλένη ἦταν μιά καὶ ἐκεῖνοι δύο! Ἐζήτησαν λοιπὸν τὴν συμβουλὴ τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης, μὰ ἐκεῖνη τοὺς εἶπε πῶς... νίπτει τὰς χεῖρας της... Νὰ ρωτήσουν τώρα τὴν ἴδια. Ἀλλὰ ἡ Ἑλένη, ἀποθαυμάζοντας τὴν ὁμορφιά τῶν δύο νέων, τοὺς ἀπάντησε ντροπαλά: «Εἴστε καὶ οἱ δύο τόσο... ὠραῖοι!» Ἀγριοκυττάχτηκαν τότε οἱ δύο Ἡρώες, ἔτοιμοι νάρθουν στὰ χέρια. Τότε παρουσιάζεται ξαφνικὰ ἡ «γλαυκῶπις» Θεὰ τῆς Σοφίας καὶ τοὺς συμβουλεύει νὰ...θάλουν κληρο! Ἡ Ἑλένη «ἐλαχε τῷ Θησεῖ», μᾶς λένε οἱ ἀρχαῖοι. Ὁ Ἡρώας Πειρίθους ὑπάκουσε στὴν ἐντολὴ τῆς Θεᾶς, ἀλλὰ στενοχωρήθηκε τόσο πολὺ, ποὺ πῆγε κι' ἔκατσε ἀμίλητος καὶ συντετριμμένος πάνω σ' ἓνα βράχο. Τότε τὸν πλησίασε ὁ Θησεὺς καὶ τοῦ ὑποσχέθηκε ὅτι θὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ ἀπαγάγῃ γιὰ ἀντάλλαγμα ἄλλο κορίτσι, ἔξ ἱσσοῦ ὁμορφὸ καὶ χαριτωμένο καὶ ἀθῶο, ὅπως ἡ Ἑλένη. Μόλις ἔφθασαν λοιπὸν στὴν Ἀθήνα, ὁ Θησεὺς παρέδωσε τὴν Ὁραία του στὴ μητέρα του τὴν Αἴθρα, μὲ τὴν ἐντολὴ νὰ ἔχῃ τὰ μάτια της τέσσαρα. Καὶ ξεκίνησε μὲ τὸν Πειρίθου νὰ πάνε στὴν Ἡπειρο στὸν Βασιλεῖα Αἰθωνέα, νὰ ἀρπάξουν τὴν ἑακουστὴ γιὰ τὴν ὁμορφιά της κόρη του.

☆

Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως τὰ πρά-

γματα στὴ Σπάρτη ἔπαιρναν πολὺ ἀσχημὸ δρόμο γιὰ τοὺς Ἀθηναίους. Οἱ Διόσκουροι μάζεψαν πλῆθος στρατὸ καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὴν Ἀθήνα. Ὅταν ἔφθασαν στὴ Δεκέλεια, οἱ κάτοικοι τοὺς πληροφορήσαν πῶς ὁ Θησεὺς ἔλειπε στὴν Ἡπειρο καὶ πῶς τὴν Ὁραία Ἑλένη τὴν εἶχε ἀφήσει στὴ μάνη του τὴν Αἴθρα. Ἀπὸ τότε οἱ Δεκελειῶτες εἶχαν στὴ Σπάρτη ἀτέλεια καὶ πολλὰς τιμές «ἐν Σπάρτῃ ἀπὸ τοῦτου τοῦ ἔργου ἀτελείη τε καὶ προεδρίη διατελέει...» μᾶς λέει ὁ Ἡρόδοτος. Ὁρμοῦν τότε οἱ Σπαρτιάτες στὴν Ἀθήνα, ἀλλὰ οἱ «Ἄνδρες Ἀθηναῖοι» καμμιὰ ὄρεξι δὲν εἶχαν νὰ πολεμήσουν στὰ κορμὰ καθούμενα γιὰ τὸ χατήρι τῆς ζωηρῆς Ἑλένης, ποὺ ξεμυάλισε τὸν Βασιλεῖά τους. Ἀνέβασαν λοιπὸν στὸ θρόνο τὸν Μενεσθέα κι' ἐκεῖνος παίρνει τὴν ὁμορφὴ Σπαρτιάτισσα καὶ τὴν παραδίδει στ' ἀδελφία της. Γιὰ τὰ τοὺς ἱκανοποιήσῃ μάλιστα ἐπειδὴ ζητοῦσαν ἀποζημίωσι γιὰ λόγους... τιμῆς, τοὺς παρέδωσε μαζὶ καὶ τὴν μητέρα τοῦ Θησέως τὴν Αἴθρα, ποὺ τὴν πῆρε μαζὶ της στὴν Σπάρτη ἡ Ἑλένη ὡς δούλη! Ἔτσι ἐπέστρεψαν οἱ Διόσκουροι στὴ Σπάρτη φέρνοντας μαζὶ τὴν ὠραία Βασιλοπούλα καὶ «ἄδοντες τὸν Παιάνα».

Ὑστερα ἀπὸ λίγο παρουσιάστηκε στὸ Παλάτι καινούργιος γαμπρός, ὁ «Διοτρεφής» Μενέλαος, ποὺ ἀψηφώντας τὰ κουτσομπολιὰ παντρεύθηκε τὴν Ἑλένη.

Ἀλλὰ ἡ Ἑλένη μποροῦσε νὰ καθήσῃ φρόνιμα; Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ξέσπασε τὸ φοβερὸ σκάνδαλο τῆς ἀπαγωγῆς της ἀπὸ τὸν Πάρι, γιὰ νὰ φέρῃ νέκτα ἀναστάτῳσι, σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα αὐτὴ τὴ φορά!

Όταν ή πρώτη φορά που ή κυρία θά οδηγούσε μόνη της τὸ αὐτοκίνητο. Ὁ κύριος πηγαينوερχόταν νευρικά μέσα στο σπίτι. Σέ μιὰ στιγμή χτύπησε τὸ τηλέφωνο.

—'Εδῶ τὸ γκαράζ Χ, ἀκούστηκε μιὰ φωνή. Ἡ γυναίκα σας ἔφερε τὸ αὐτοκίνητο... Ποιὸς θά πληρώσει τὶς ζημιές;

—Βεβαίως, ἐγώ, ἀφοῦ δικό μου εἶναι τὸ αὐτοκίνητο!

—Δὲν ἔννοῶ, κύριε, τὶς ζημιές τοῦ αὐτοκινήτου. Γὰ τοῦ γκαράζ τὶς ζημιές σὰς μιλάω! ἀγρίεψε ή φωνή.

Up.

☆

Σήμερα, μαμά, ἔδωσα τὴν πιὸ σωστή ἀπάντησι στὸ μάθημα τῆς φυσικῆς ἱστορίας, λέει ή Μόνικα στὴν μαμά της μὲ ἐνθουσιασμό.

—Μπράβο, παιδί μου! καὶ τί ἀπάντησες;

—Νά... ή δασκάλα ρώτησε πόσα πόδια ἔχει ή στρουθοκάμηλος καὶ ἐγὼ εἶπα τρία.

—Μά, Μόνικα, ή στρουθοκάμηλος ἔχει, παιδί μου, δύο πόδια.

—Ναί, μαμά μου. Τώρα τὸ ξέρω... Ἀλλὰ ὅλα τὰ παιδιά εἶπαν τέσσερα!

Constellation

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Ενας Σκωτσέζος χωρικός εἶχε νὰ παραδώσει σὲ κάποιο ἐστιατόριο τοῦ Ἀμπερντὴν 20 κόττες. Ἐφθάσε πρῶτ-πρῶτ μὲ τὶς 19 καὶ ξαναγύρισε κατὰ τὸ βράδυ μὲ τὴν εικοστή.

—Γιατί δὲν τὶς ἔφερες ὅλες μαζί, μόνο ἔκανες δύο φορές τόσο δρόμο ἀπὸ τὸ χωριό σου ὥς τὴν πόλι; ρώτησε ὁ ξενοδόχος.

—Τί νὰ κάνω; εἶπε ὁ χωριάτης. Ἡ ἄτιμη δὲν ἔννοοῦσε νὰ γεννήσῃ νωρίτερα τὸ αὐγό.

Pourquois Pas?

☆

Τὸ νεαρὸ ζευγάρι ἐμπαινε στὸν τρίτο μῆνα τοῦ ἔγγαμου βίου. Μιὰ μέρα ὁ σύζυγος, ἐπιστρατεύοντας ὅλο του τὸ θάρρος, λέει στὴν γυναίκα του:

—Λουίζα, τώρα που γνωρίζεις πραγματικὰ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, θά μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ σοῦ ἀπαριθμήσω μερικά ἐλαττώματα που πρόσεξα σ' ἐσένα...καί...

—Περιττόν, ἀπάντησε ή σύζυγος. Τὰ ξέρω καλύτερα ἀπὸ σένα. Ἀκριδῶς ἐξ αἰτίας αὐτῶν τῶν ἐλαττωμάτων δὲν μπόρεσα νὰ βρῶ κανένα καλύτερον..

Constellation

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΥΘΥΜΟΓΡΑΦΗΜΑ

Τὰ εὐτυχήματα τῆς ἀρρώστειας

Τοῦ

ΕΜΜΑΝΟΘΛΑ ΡΟΤΛΗ

Πιθανὸν εἶναι, ἀναγνώστα, ή μόνη ἐπιγραφή τοῦ παρόντος ἄρθρου νὰ σὲ κάνῃ νὰ ὑψώσης τοὺς ὤμους καὶ ν' ἀνακράξης ἐκ τῶν προτέρων: «Παραδοξολογία!» Οὐχὶ ὅμως, ἂν ἔτυχε νὰ ἀρρωστήσης θαρέως καὶ ἐνθυμῆσαι ἀκόμα ὅσα τότε ἡσθάνθης.

Τὸ πρῶτον καὶ μέγιστον ἴσως πλεονέκτημα τῆς ἀσθενείας εἶναι ὅτι μόνον κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας τῆς καταναγκαστικῆς ἀπραξίας αἰσθάνεσαι ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος πάσης ὑποχρεώσεως καὶ πάσης εὐθύνης πρὸς τὸν ἐαυτόν σου, τὴ γυναίκα σου, τὰ τέκνα σου, τὴν κοινωνίαν καὶ τοὺς δανειστάς σου. Τότε μόνον δύνασαι ἐν ἀναπαύσει συνειδήσεως νὰ εἴπῃς: «Δὲν πταίω ἐγὼ ὁ,τιδήποτε καὶ ἂν συμβῇ».

Ἐφ' ὅσον εἶσαι ὑγιής, ή λεγομένη ἀνθρωπίνη οἰκογένεια δὲν σοὶ ὀφείλει ἀπολύτως τίποτε, οὔτε ἐργασίαν, οὔτε περιθαλψιν, οὔτε πίστωσιν, οὔτε ὄργανα ἐργασίας, οὔτε προστάσιαν, οὔδὲ καν τεμάχιον ἄρτου. Ἐχεις θραχίονας καὶ εἰς σὲ ἀπόκειται νὰ πορισθῇς πάντα ταῦτα. Ἄν δὲ ή τύχη σὲ καταδιώξῃ καὶ δὲν δυνηθῇς μὲ ὅλην τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ εὕρῃς οὔτε πελάτας, ἂν εἶσαι δικηγόρος, οὔτε θαμῶνας ἂν ἔχῃς καφενεῖον, οὔτε αὐθέντην ἂν εἶ-

σαι ὑπνρέτης, ἂν πρῶταν τινὰ σὲ μετέβαλεν ὁ κ. ὑπουργὸς ἀπὸ τελωνοφύλακος εἰς παυσανίαν καὶ ματαίως ἐξήτησες δικόγραφα ν' ἀντιγράψῃς ή πρόβατα νὰ θοσκήσῃς, ὦ! τότε εἶσαι βεβαίως ἄξιος νὰ ὀνομασθῇς «ὀκνηρὸς, ἀκαμάτης, χασομέρης, μπόσικος, τεμπέλης». Μυριάκις ὀλιγώτερον ταπεινωτικὴ διὰ τὴν φιλοτιμίαν σου εἶναι ή ἰδιότης τοῦ ἀρρώστου.

Καὶ ὅχι μόνον ἀπὸ βιοποριστικὰς φροντίδας εἶσαι ἀπηλλαγμένος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὀχληροτάτας κοινωνικὰς ὑποχρεώσεις, τὰς ἐπισκέψεις, τὰ ἐπισκεπτήρια, τὰς ἐθνικὰς καὶ βασιλικὰς ἐορτάς, τὸ χειροφιλημα, τὰ δνόματα καὶ τὴν μετάθασιν εἰς τὰς κηδεῖας.

Ἀντὶ νὰ φροντίξῃς κατὰ καθήκον περὶ τῶν οἰκείων σου, τοὺς βλέπεις ὅλους φροντίζοντας περὶ σοῦ. Ὅλους περὶ τὴν κλίνην σου, ἀνησύχους, προσεκτικούς, προθύμους, ἀφωσιωμένους, περιποιητικούς, προσπαθοῦντας νὰ εὐχαριστήσωσι πᾶσαν σου ἐπιθυμίαν ή καὶ ἰδιοτροπίαν.

Οἱ φίλοι σου καὶ οἱ γνῶριμοί σου, οἱ συνήθως φροντίζοντες περὶ σοῦ ὅσον καὶ περὶ τοῦ Χάνου τῆς Ταρταρίας, νομίζουν ὅτι ή καθιερωμένη συνήθεια καὶ τὸ κοινωνικὸν καθήκον ἐπιβάλλει εἰς αὐτοὺς νὰ ζητῶσιν εἰδήσεις σου

Ἡ «Ἐκλογὴ» παρουσιάζει σ' αὐτὸ τὸ τεῦχος ἓνα ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους Νεοέλληνες σατιρικοὺς: Τὸν Ἐμμανουὴλ Ροΐδη. Ὁ Ροΐδης, γιὰ τὸν ὁποῖον ὁ Παλαμάς ἔγραφε: ἂν δὲν εἶναι «ὁ κατεδαφιστὴς προλήψεων, ὁ συντελέσας πρὸς ἐπίγνυν ζωηροτέρου φωτὸς καὶ διευκολύνας τὰ δήματα πρὸς πορείαν ἐπὶ ὠραιότερων δρόμων», ἀνήκει σήμερον στοὺς κλασσικοὺς τῆς λογοτεχνίας μας. Πνεῦμα ὁξεῦ, μὲ εὐρύτατος ὁρίζοντες, μ' ἐκπληκτικὴ εὐστοφία, μὲ θαυμάσια καλλιέργεια καὶ ἀφάνταστη προσήλωσι στὴν ἀξία τῆς μορφῆς — τοῦ στυλ — στάθηκε στὴν ἐποχὴ του καὶ στέκεται ἀκόμη μιά ἀπὸ τὶς πρὶ ἐνδιαφέρουσες καὶ τὶς πρὶ συνθετικῆς μορφῆς τῶν Γραμμάτων μας. Τὸ γνωστότερον εὐρύτατον ἔργο του εἶναι ἡ «Πάπισσα Ἰωάννα», ποὺ ἐκυκλοφόρησε τὸ 1866. Ὅσοσο καὶ ἡ ἄλλη λογοτεχνικὴ προσφορά τοῦ Ροΐδη — διηγήματα, εὐθυμογραφήματα, κριτικὰς μελέτες, δοκίμια καὶ κοινωνικὰς σάτιρες — δὲν εἶναι λιγώτερο ἐνδιαφέροντα. Παντοῦ ὑπάρχει ἡ σφραγίδα τοῦ τέλειου λογοτεχνικοῦ ὕφους τοῦ Ροΐδη ποὺ τὸν ἀναδεικνύει, ὅπως ἔγραψαν ὅλοι οἱ κριτικοὶ του, ὡς ἓνα ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους «στύλιστα» τῆς λογοτεχνίας μας. Ἡ «Ἐκλογὴ» παρουσιάζει μιά πρωτότυπη σάτιρά του μὲ τὸν ἰδιότυπον τίτλο: «Τὰ εὐτυχήματα τῆς ἀρρώστειας»

καὶ νὰ ὑποκρίνονται ὀλίγην ἀνησυχίαν.

Ἄν καὶ πάλιν συγγενεῖς καὶ φίλοι σ' ἐγκαταλείψουν, οὐδ' ἡ τελεία ἐκείνη ἐγκατάλειψις στερεῖται μικροῦ τινος θεληγέτρων. Ἡ ἰδέα ὅτι παλαίεις μόνος κατὰ τοῦ πόνου καὶ τοῦ θανάτου ἔχει τι τὸ δυνάμενον νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν φιλοτιμίαν σου. Σοὺ παρέχει τὴν εὐκαρίαν νὰ παρομοιάσῃς τὸν ἑαυτὸν σου πρὸς τὸν μεγάλο ἥρωα τοῦ Αἰσχύλου, τὸν Προμηθεά Δεσμώτην, ὅστις ἀπέμεινε καὶ ἐκεῖνος ἐπὶ τοῦ ἐρήμου βράχου τοῦ μόνος μετὰ τοῦ σπάρσσοντος τὸ ἦπαρ του γυπὸς, ἀ-

φοῦ τὸν ἐγκατέλειψαν αἱ ἄσπλαγχοι Ὠκεανίδες.

Πλὴν τούτου ἡ γενικὴ ἐκείνη ἐγκατάλειψις θέλει συμπληρώσῃ τὰς μελέτας καὶ τὴν πείραν σου περὶ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ θὰ σοὶ παρέχῃ ἔπειτα ἀνεξάντλητον ὕλην γέλωτος διὰ τὴν πρῶην πίστιν σου καὶ εἰς τὸ συγγενικὸν καὶ φιλικὸν φίλτρον.

— Ἀλλὰ θὰ αἰσθάνωμαι τὰς δυνάμεις μου ἐκλειπούσας, τὰς αἰσθήσεις μου ναρκουμένας, τὴν κεφαλὴν μου βαρεῖαν καὶ δὲν θὰ δύναμαι πλέον νὰ σκέπτομαι.

— Καὶ παραπονεῖσαι, ὀχρίστε, διὰ τοῦτο; Ἀφοῦ ἐπὶ τόσα ἔτη σ' ἐθασάνισαν αἱ σκέψεις, εὐεργέτημα θεθαίως καὶ οὐχὶ δυστύχημα εἶναι ἡ ἐπὶ τινὰ καιρὸν διακοπὴ τῆς βασανιστικῆς λειτουργίας τοῦ κουρασμένου ἐγκεφάλου.

Ἄν πάλιν διетήρησες λείψανα τινὰ αὐτῆς, δὲν εἶναι ἀμέτοχα καὶ μελαγχολικῆς τινος γλυκύτητος αἱ ἰδέαι τοῦ γαληνίου τέλους τοῦ δικαίου, τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν ἐγκοσμίων θασάνων, τῆς αἰωνίου εἰρήνης, τοῦ παραδείσου τῶν Χριστιανῶν, τῆς συνταυτίσεως μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν πανθεϊστών, τοῦ Νιρβάνα τῶν φιλοσόφων, καί, διὰ νὰ εἰπωμεν τὴν γυμνὴν ἀλήθειαν, πολὺ περισσότερον πάντων τούτων ἡ μέχρι τῆς ἐσχάτης πνοῆς παραμένουσα ἐλπίς σωτηρίας.

Ἀλλὰ τὸ μέγιστον ὑπὲρ τῆς ἀρρώστειας ἐπιχείρημα εἶναι ὅτι δὲν δύναται τις χωρὶς ν' ἀσθενήσῃ νὰ ἐντρυφήσῃ εἰς τὴν ὑπερτάτην μακαριότητα τῆς ἀναρρώσεως.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἀπολύτου νηστείας σοὺ ἐπιτρέπει ὁ ἱατρὸς νὰ φάγῃς ἓνα ψημένο μῆλον, ὁ δὲ πρῶτος ἐκεῖνος ἐπιτετραμμένος καρπὸς σοὺ φαίνεται ἀσυγκρίτως

γλυκύτερος τοῦ συλλεγέντος ὑπὸ τῆς Εὐας ἀπηγορευμένου. Ἐπειτα μίαν σούπαν τὴν ἡμέραν, δύο σούπες, τρεῖς σούπες τὴν ἡμέραν. Τίς δὲν λείχει τὰ δάκτυλά του ἐνθυμούμενος τὴν γεῦσιν ἀμβροσίας τῆς πρώτης πτέρυγος ὀρνιθίου καὶ τὸ γλυκύτερον νέκταρος πρῶτον ποτήριον οἴνου;

Βαθμὴδὸν αἱ δυνάμεις σου, αἱ σωματικαὶ καὶ διανοητικαί, ἐπανέρχονται καὶ αἰσθάνεσαι ὅτι ἡ νόσος σοὺ ἀπεδωκεν εἶδος τι παρθενίας, ὅτι τὸ πρῶην σῶμα σου τὸ μολυσμένον, τὸ κακόχυμον, τὸ ἐξηντλημένον καὶ πεπαλαιωμένον, ἀνεκαινίσθη, ὅτι κυκλοφορεῖ εἰς τὰς φλέβας σου νέον αἷμα καὶ νέες σάρκες ἐνδύουσι τὰ ὀστέα σου, ὅτι σ' ἐ χάρισε δευτέραν ὑπαρξιν ὁ Πανάγαθος Θεός.

Ἀφοῦ ἀποδοθῇς εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ τοὺς φίλους σου, ἀπομένεις ἐπὶ ἱκανὸν ἀκόμη καιρὸν χλωμός, πρᾶος, γλυκύς, ἀκακος ὡς παιδίον, εὐπροσήγορος, ἐνδιαφέρων: Ὅλους τοὺς ἀγαπᾶς καὶ ὅλοι σὲ ἀγαποῦν, χάρις εἰς τὴν εὐλογημένην ἀρρώστειαν, ἥτις σὲ ἀπῆλλαξε πάσης περισείας χολῆς καὶ σὲ κατέστησε σχεδὸν ἀνεπίδεκτον ὀργῆς, δυστροφίας καὶ ἐρεθισμοῦ.

Τί δὲ νὰ εἰπωμεν περὶ τῆς πρώτης μετὰ μακρὰν ἀσθένειαν ἐξόδου; Μεταβλέπεις τὸν ἥλιον, τὰ δένδρα, τὰ πεζοδρόμια, τὰς προθήκας τῶν ἐμπορικῶν, τὰς ἀγγελίας τῶν θεάτρων, τὴν φρουρὰν μεταβαίνουσαν εἰς τ' Ἀνάκτορα, τοὺς ἀνθοπώλας, τοὺς ἐφημεριδοπώλας, τὰ ἄλογα καὶ τοὺς σκύλους. Καὶ ὅσα σ' ἔκαμναν πρὶν νὰ χασμάσῃς, σὲ θέλγουν, σ' εὐφραίνουν καὶ σὲ συγκινοῦν. διὰ τὸν μόνον λόγον ὅτι ἐκινδύνευες νὰ μὴ τὰ μεταδῇς πλέον. Ἄν δὲ τύχῃ νὰ σὲ στείλῃ ὁ ἱατρὸς εἰς τὸ Φάληρον ἢ τὴν Κηφισίαν πόσον πλέον πράσινα ἢ πρὶν

σὲ φαίνονται τὰ δένδρα ἢ καὶ ἡ θάλασσα κυανωτέρα;

Ἄλλ' ἡμέραν τινὰ εἰς τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, ἐνῶ ἔχασκες ἀκροάμενος πλανόδιον ὄργανέττον, τὸ ὁποῖον εἶχες τόσον καιρὸν ν' ἀκούσῃς, βλέπεις διερχόμενον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου ἄλλον ἀσθενῆ, ὅστις δὲν εἶχε τὴν καλὴν τύχην νὰ γλυτώσῃ ὡς σὺ καὶ μεταφέρεται ἤδη εἰς τὸ τελευταῖον τοῦ κατὰλυμα ἐντὸς τοῦ πρώτου ἢ τοῦ δευτέρου νεκροταφείου.

Ἡ πένθος ἐκείνη παρέλασις καίτοι ἱκανῶς συνήθης εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν Ἀθηνῶν, σοὶ προξενεῖ πρώτην φορὰν ἐντύπωσιν θαθεῖαν καὶ συγκινεῖ τῆς καρδίας σου τοὺς μυχοὺς. Ἀλλὰ καὶ πόσῃ αἰσθάνεσαι ἀπόκρυφον χαρὰν συγκρίνων τὴν τύχην σου πρὸς τὴν τοῦ δυστυχοῦς νεκροῦ!

«Ἄν ἤμην ἐγώ, σκέπτεσαι, μέσα εἰς τὸ ἀποτρόπαιον ἐκεῖνο φέρετρον, θὰ μετέβαινα ὡς οὗτος ἐν μέσῳ τοῦ ἀδιαφοροῦντος τούτου πλήθους εἰς τὴν μαύρην τρύπαν, ἀπὸ τῆν ὁποῖαν δὲν ἐξέρχεται τις πλέον. Οἱ διαβάται θ' ἀφήσουν ἀναγλήτως τὸν πῖλον των καὶ θὰ ἐξηκολούθουν τὸν δρόμον των, ὡς πράττουσι τώρα. Ἡ ἐγὼ ἢ ἄλλος δὲ θὰ τοὺς ἔμελε τοὺς ἀχρεῖους ἐγωιστάς. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι πρέπει νὰ εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, ὅστις ἠδύοκῃσε νὰ εὐρίσκωμαι ὀρθὸς ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ πεζοδρόμιον, ἀντὶ νὰ εἶμαι ἐξαπλωμένος μέσα ἐκεῖ στὸ ἄσχημο κουτίον».

Ἐπὶ τινὰς ἀκόμη ἐβδομάδας ἐξακολουθεῖς νὰ παρατηρῇς τὰς «ηδεῖας μετὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος, νομίζων ὅτι ὀφείλεις νὰ ὑποκλίνεσαι μετὰ σεβασμοῦ καὶ συγκινήσεως πρὸ τῶν νεκρῶν ἐκείνων, μετὰ τῶν ὁποίων ὀλίγον ἐλείψε νὰ συναριθμηθῇς ὡς θὰ ἐπεθύμεις νὰ ὑποκλίνωνται καὶ οἱ

άλλοι πρό τοῦ-ἰδικοῦ σου λειψάνου.

Ἡ μαύρη στολή νεκροφόρου μὲ τὸν σταυρὸν εἰς τὴν ράχιν σὲ προξενεῖ ἀνατριχίαισιν, πρὸ πάντων ἂν εἶσαι ἀκόμα ὀλίγον ὠχρὸς καὶ τύχη ὁ νεκροφόρος νὰ σὲ κυττάξῃ, ὥς νὰ ἔλεγεν: «Ἐσύ, φίλε μου, δὲν θ' ἀργήσης· νὰ λάθῃς τὴν ἀνάγκην μου...»

Ἐφ' ὅσον ὅμως παρέρχεται ὁ καιρὸς, ἀποβάλλεις βαθυμῆδον τὴν συνήθειαν νὰ συγκινησῇς ἐκ τῆς θέας τῶν νεκρῶν, συλλογιζόμενος τὸν ἑαυτὸν σου. Αἱ παρειαὶ σου εἶναι ἤδη στρογγύλαι καὶ ροδοκόκκινοι καὶ ἔπαυσαν νὰ σὲ κυττάζουν οἱ νεκροφόροι καὶ σὺ νὰ προσέχῃς εἰς αὐτοὺς. Μετ' ὀλίγον θ' ἀποκαλύπτῃς καὶ σὺ

μηχανικῶς καὶ θὰ παρέρχῃσαι ἀδιάφορος πρὸ τῶν δυστυχισμένων νεκρῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους οὐδὲν πλέον αἰσθάνεσαι κοινόν.

Ὁ καιρὸς ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον του. Καθ' ἐκάστην ἀποβάλλεις μέρος τῆς εὐαισθησίας σου καὶ τῆς ἱκανότητος πρὸς συγκινήσιν καὶ χαράν. Τὰ χασμήματα ὑπερισχύουν καὶ πάλιν καὶ ὁ καθημερινὸς βίος σὲ φαίνεται ὅπως πρὶν πεζός, πληκτικὸς, μονότονος καὶ ἀνούσιος ὡς νερόθραστος κολοκύνθη. Οὐδ' ὑπάρχει ἐλπίς νὰ γευθῇς καὶ πάλιν τὴν ἡδονὴν νὰ εἶσαι ζωντανός, ἐκτὸς ἂν εὐτυχήσης καὶ κρούσης καὶ δευτέραν φοράν εἰς τοῦ Πλούτωνος τὴν θύραν.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

Τὸ πρωτότυπο αὐτὸ Ἑμπορικὸ Δελτίο δημοσιεύθηκε γιὰ πρώτη φορά στὴν ἐφημερίδα τοῦ Ἑμ. Ροῖδη «Ἀσμοδαῖος».

Ἡ ἀγορὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ζωηρά. Τὰ εἶδη τοῦ συρμοῦ ὑποστηριγμένα. Ὀλίγαι πράξεις εἰς τὰ παλαιὰ καὶ εἰς παρακαταθήκας.

ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ: Τῆς παλαιᾶς ἐσοδείας ἀζήτητος. Τὰ νέα φθασίματα δευτέρας ποιότητος. Οἱ κάτοχοι τὰ ἀφίνουν εἰς μικρὰς τιμὰς. Ἀγοραστὰ ὀλίγοι.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ: Παρακαταθήκη ἐλαττωμένη. Προσπάθεια γίνεται νὰ ὑποστηριχθῇ τὸ εἶδος. Ἐξόδευσις πολὺ μικρά.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ: Ἀφθονία. Τὸ πρᾶγμα κακῆς ποιότητος. Τιμαὶ μικραὶ. Ἐξόδευσις μεγάλη τῶν κατωτέρων ποιότητων.

ΑΡΕΤΗ: Ἐμπόρευμα παλαιὸν καὶ σπάνιον. Ὀλίγα δέματα ὑπάρχουσιν. Οἱ κάτοχοι δὲν τὰ ἐξάγουσιν εἰς τὴν ἀγοράν. Ἡ παραγωγὴ ἡλαττώθη ἀπὸ πολλῶν χρόνων.

ΤΙΜΗ: Οὐδεμία πρᾶξις. Ἐντελής ἀζητησία.

ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑ: Ἡ ἀγορὰ ζωηροτάτη. Τὸ πρᾶγμα ὑποστηριγμένον ὡς ὡς γενικῶν τιμῶν. Κατανάλωσις γενικεύεται ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν.

ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ: Καθημερινὰ φθασίματα. Αἱ τιμαὶ εἰς ἔκπτωσιν.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ: Τὸ εἶδος ὑποστηριγμένον. Κατανάλωσις πολλή. Τιμαὶ σχετικῶς μεγάλαι.

ΒΟΥΛΕΥΤΑΙ: Δέματα ὀλίγα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἀβαριάδα. Τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει ὑπόληψιν.

ΠΑΙΔΕΙΑ: Ὀλίγαι κάσσαι καλῆς ποιότητος εἰς διαμετακόμισιν, ἀλλὰ ἐντελὼς ἀζήτητοι. Τὸ ἐξοδευόμενον πρᾶγμα κατωτάτης ποιότητος καὶ εἰς μικρὰς τιμὰς.

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ: Ἡ ἀγορὰ γεμάτη. Προσφέρονται διὰ τίποτα.

ΠΟΙΗΤΑΙ: Προσφορὰ γεμάτη, ζήτησις ὀλίγη. Γαλήνη εἰς τὰς τιμὰς.

Ἑλεγειῶν ἐπωλήθησαν κατὰ τὸ ἑπτάημερον 16 θάλλα πρὸς 40—45 λ. Δραματικῶν 32 θάλλα πρὸς 85—90 λ. Ἐπικῶν ἔλλειψις. Κωμωδοποιῶν 1 θάλλα εἰς προσδοκίαν πρὸς 18 λ.

ΕΡΩΣ: Πρᾶγμα πολὺ καὶ φθινόν. Παραδίδεται μόνον τοῖς μετρητοῖς. Ἡ ποιότης κακῇ. Ἀφίνει arrière-gout δυσάρεστον. Τὸ εἶδος ὁμῶς εἶναι ὑποστηριγμένον. Ἀγοραστὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμύστακες.

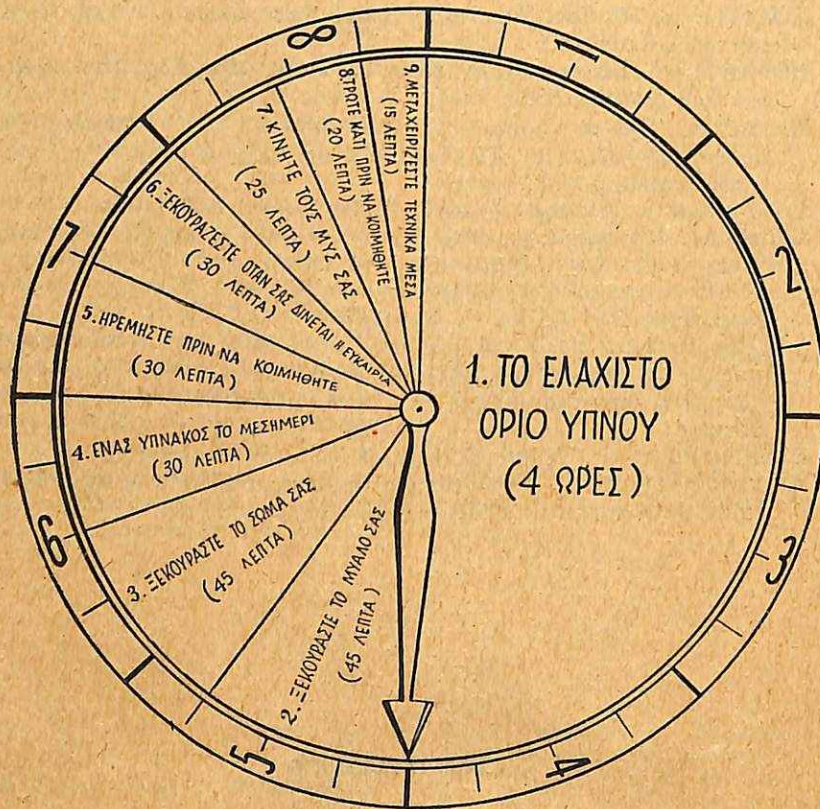
ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ: Γνησίας ἔλλειψις, Imitation ὑποστηριγμένη.

ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΙΣ: Ἀφθονία εἰς τὴν ἀγοράν. Πράξεις πολλαὶ εἰς τιμὰς συγκαταθατικάς. Προσδοκίαι ὑπερτιμήσεως.

ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ

—Ἐσύ, ἐσύ εἶσαι κινηματογραφιστής...

“Ένας χρόνος 14 μήνες!

Της
DARLENE GEIS

⊖ ἂν σᾶς ἄρεσε νὰ ζήσετε τὸ 1955 μὲ δεκατέσσερις μῆνες; Ἄν ἔχετε τὴ διάθεσι νὰ ἀκολουθήσετε ὅλες τὶς συμβουλὲς αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου, θὰ μπορέσετε νὰ αὐξήσετε τὴ ζωὴ σας ἀκριβῶς δυὸ μῆνες τὸ χρόνο.

Ὅλοι μας σχεδὸν ἔχομε μεγαλώσει μὲ τὴν ἀντίληψι ὅτι πρέπει νὰ κοιμόμαστε ὀκτῶ ὥρες τὸ 24ωρο, ἀλλοιῶς θὰ συμβοῦν τρομερὰ πρά-

γματα. Ἐν τούτοις οἱ ἐπιστήμονες δὲν κατάφεραν ἀκόμη νὰ θροῦν πόσες ἀκριβῶς ὥρες ὕπνου εἶναι ἀπαραίτητες. Ἐκεῖνο πού θρήκαν εἶναι πὼς ἕνας σύντομος, ἀλλὰ βαθὺς ὕπνος εἶναι πιὸ ὠφέλιμος ἀπὸ πολὺ ὥρα στριφογυρίσματα στὸ κρεβάτι. Ἀπὸ τότε ἐπίσης πού ἐξακριβώθηκε ὅτι οἱ δυὸ πρῶτες ὥρες τοῦ ὕπνου ἀξίζουν ὅσο οἱ ἄλλες ἑξὶ μαζὶ, ἔφθασαν στὸ συμπέρασμα ὅτι

ὕπνος μὲ δόσεις, ἀντίθετα πρὸς τὰ ψῶνια μὲ δόσεις, σημαίνει ἀληθινὴ οἰκονομία.

Βεβαίως ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὸ ἄτομο. Ὅσο γεννάει κανεῖς, π.χ. τόσο λιγώτερο ὕπνο χρειάζεται. Καὶ ἐκεῖνοι πού κοπιᾶζουν σωματικὰ χρειάζονται πολὺ λιγώτερον ἀπὸ ἐκείνους πού ἐργάζονται διανοητικά. Ὁ Δρ. Σέλντον τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Κουλούμπια χώρισε τοὺς ἀνθρώπους σὲ τρεῖς τύπους: τοὺς χοντρούς, τοὺς ἀδύνατους καὶ τοὺς μυῶδεις. Οἱ χοντροὶ τρῶνε πολὺ, κοιμούνται πολὺ καὶ ἀπολαμβάνουν καὶ τὰ δυό. Οἱ μυῶδεις χρειάζονται ἐλάχιστον ὕπνο καὶ οἱ περισσότεροι, χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν, κοιμούνται περισσότερο ἀπὸ τὸ κανονικόν. Οἱ ἀδύνατοι δὲν θέλουν νὰ πᾶνε γιὰ ὕπνο, ἀλλὰ τὸ πρῶτὸ δὲν ἐννοοῦν καὶ νὰ σηκωθοῦν. Ἡ κούρασί τους εἶναι κυρίως κούρασι τῶν νεύρων καὶ ἡ λύσις θὰ ἦταν ἂν μπορούσαν νὰ κοιμούνται λίγο, ἀλλὰ ἥρεμα.

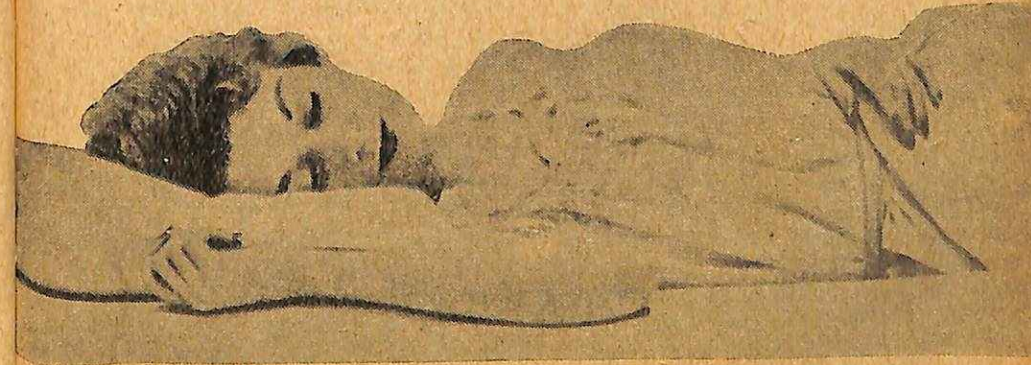
Ἀλλὰ ἂς δοῦμε πὼς μπορεῖτε νὰ κερδίσετε τοὺς δυὸ μῆνες τὸ χρόνο πού σᾶς ὑποσχεθήκαμε:

1. Τὸ ἐλάχιστο ὄριο ὕπνου (4 ὥρες). Ἐφ' ὅσον τέσσερις ὥρες ὕπνου ξαναδίνουν στὸν ἄνθρωπο τὶς δυνάμεις του, μπορούμε νὰ θεωρήσουμε αὐτὸ τὸ διάστημα ὡς βάσι. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχει μεγάλη διανοητικὴ κούρασι καὶ νευρικὴ ὑπερέντασι, τότε φυσικά, οἱ τέσσερις ὥρες δὲν φθάνουν γιὰ τὴν «ἐπιδιόρθωσι».

2. Ξεκουράστε τὸ μυαλό σας (κερδίζετε 45 λεπτά).

Εἶναι γνωστὸ πὼς ὁ κουρασμένος ἄνθρωπος πού πέφτει νὰ κοιμηθῇ μὲ χίλιες - δυὸ ἔγνιες ἀκόμη στὸ μυαλό του, ὄχι μόνον δὲν μπορεῖ νὰ ἡσυχάσῃ, ἀλλὰ βασανίζεται καὶ ἀπὸ μιὰ ἀκόμη ἀγωνία: πὼς δὲν θὰ τὰ καταφέρῃ ν' ἀποκοιμηθῇ. Ὁ Δρ Κλάιτμαν τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Σικάγου, πού ἔχει εἰδικευθῇ στὸ θέμα, λέει ὅτι τὸ καλύτερο φάρμακο εἶναι νὰ ξεκουράζεται τὸ μυαλὸ πρὶν ἀπὸ τὸν ὕπνο. Γλυκεῖα μουσικὴ π.χ. εἶναι ἕνας καλὸς τρόπος. Ἡ μικρὴ προσπάθειά πού καταβάλλομε γιὰ νὰ τὴν ἀκούσωμε διώχνει ὅλες τὶς ἄλλες σκέψεις καὶ εἶναι σὰν ἕνα ζεστό μπάνιο τοῦ μυαλοῦ καὶ τῶν αἰσθήσεων, ἔτσι καθὼς νανουρίζει μέχρι ἐκμηδενισμοῦ. Ὅταν συνηθίσετε νὰ ξεκουράζεστε τὸ μυαλό σας, θὰ μπορέσετε ἄφοβα νὰ ἐλαττώσετε τὸν ὕπνο σας κατὰ 45 λεπτὰ τοῦλάχιστον.

3. Ξεκουράστε τὸ σῶμα σας (κερδίζετε 45 λεπτά). Τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικά τοῦ ὕπνου εἶναι πὼς χάνει ὁ ἄνθρωπος τὴν συνείδησι τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ πὼς χαλαρώνονται οἱ μύες. Γιὰ νὰ τὸ ἐπιτύχετε αὐτὸ γρηγορώτερα, πρέπει νὰ ξεκουράζεστε ὄχι μόνον τὸ πνεῦμά σας, ἀλλὰ καὶ τὸ σῶμα σας. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού δὲν ἀφίνουν ποτέ τους τοὺς μύς τους νὰ ξεκουραστοῦν, πού κοιμούνται μὲ τετατωμένα νεῦρα καὶ ξυπνοῦν κουρασμένοι, χωρὶς νὰ ξέρουν γιὰτί. Πρέπει λοιπὸν, κάθε φορὰ πού θὰ τὸ θυμηθῇτε, εἴτε στὸ γραφεῖο σας, εἴτε στὸ σπίτι, εἴτε στὸ δρόμο, νὰ

χαλαρώνετε τούς μύς σας' και θα δώτε πόσο λιγώτερο κουρασμένοι θα αισθάνεστε όταν έρθει η νύχτα. Έπίσης ένα ζεστό μπάνιο θα σας ξεκουράσει και θα βοηθήσει λαμπρά την κυκλοφορία του αίματος που θα σας επιτρέψει ν' αποκοιμηθείτε γρηγορότερα.

4. Πάρτε έναν ύπνάκο το μεσημέρι (κερδίζετε 30 λεπτά). "Αν ξεκουραστήτε λίγο την ημέρα, θα είσαστε πιο φρέσκος τη νύχτα, γιατί ένας σύντομος ύπνός είναι ό,τι ο πρώτος και ωφελιμώτερος ύπνος. Είναι άλλωστε γνωστό πως ο ακούραστος εκείνος άνθρωπος, ο Τσώρτσιλ, έχει πάντα στην τσέπη ένα μαύρο σκέπασμα για τα μάτια και κοιμάται μόλις μπορέσει, στο αυτοκίνητο, στο αεροπλάνο, παντού.

5. Ήρεμήστε πριν κοιμηθείτε (κερδίζετε 30 λεπτά). Ένα ενδιαφέρον παιγνίδι, ένας καβγάς, ένα ανατριχιαστικό αστυνομικό μυθιστόρημα, είναι τελείως ακατάλληλα πράγματα αν θέλετε να έχετε ξεκούραστο ύπνο, γιατί το μυαλό θρίσκει σε υπερδιέγερσι.

6. Ξεκουράζεστε κάθε φορά που σας δίνεται η ευκαιρία (κερδίζετε 30 λεπτά). "Η ανάπαυσι θέβαια δεν αντικαθιστά τον ύπνο, αλλά είτε στο ταξί, είτε στο κομμωτήριο, μάθετε να χαλαρώνετε τούς μύς και να μην σκέπτεσθε τίποτε.

7. Κινείτε τούς μύς

σας (κερδίζετε 25 λεπτά). Φαίνεται περίεργο, αλλά τα πειράματα απέδειξαν ότι η χειρωνακτική εργασία ξεκουράζει διανοητικώς περισσότερο και από τον ύπνο.

8. Τρώτε κάτι πριν να κοιμηθείτε (κερδίζετε 20 λεπτά). Γιατί τα μαυρά κοιμούνται έτσι όμορφα; Γιατί τρώνε ακριβώς πριν. Όταν το στομάχι εργάζεται, το αίμα εγκαταλείπει το κουρασμένο μυαλό και σπεύδει να βοηθήσει την πέψη. Όσο για το μυαλό, άνικανο να εργαστή, αποκοιμείται εύκολάτα.

9. Μεταχειρίζεστε τεχνικά μέσα (κερδίζετε 15 λεπτά). Στα φαρμακεία θα βρήτε βουλώματα για τ' αυτιά και μπορείτε να κατασκευάσετε κλειστές μάσκες για τα μάτια. Έχουν βρεθεί χίλια-δυό άλλα πράγματα όπως ένα μηχανήμα που σηκώνει τις κουβέρτες για να μη ακουμπούν σε υπερυψωμένα πόδια, ειδικά μαξιλάρια κ.λ.π.

Βεβαίως, πρέπει και το δωμάτιό σας να είναι ήσυχο και σκοτεινό και το κρεβάτι σας αρκετά φαρδύ. Τα ανθρώπινα είναι καλύτερα να κοιμούνται σε χωριστά, αλλά κολλημένα κρεβάτια. Χωριστά για λόγους υγείας και κολλημένα για λόγους καλής συμβίωσης! Επί πλέον, τα νυχτικά σας πρέπει να είναι εύρύχωρα και ελαφρά, το στρώμα να μη είναι ούτε πολύ σκληρό, ούτε πολύ μαλακό και... Καλή σας νύχτα!

Μία φορά ένας νεοσύλλεκτος παραπονέθηκε στον λοχία του γιατί η σούπα του συσσιτίου ήταν γεμάτη χρώματα.

—Δεν ντρέπεσαι να παραπονήσαι; φώναξε ο λοχίας. Ξέρεις γιατί θρίσκεσαι στο στρατό, έ;

—Μάλιστα, κύριε λοχία, αποκρίθηκε ο νεοσύλλεκτος. Για να υπερασπιστώ το άγιο χρώμα της πατρίδος μου, όχι όμως και για να το μασάω!

A. M.

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

Τα όμορφα χρόνια που πέρασε στην Κίνα σαν παιδί ή γνωστή συγγραφέως Pearl Buck αποτελούν μέρος ενός καινούργιου βιβλίου της, το οποίο θα κυκλοφορήσει προσεχώς στις εκδόσεις Stock.

Ενα θράδυ, πολύ πριν γεννηθώ εγώ, οι

γονείς μου ζούσαν σε μια πόλη στο έσωτερικό της Κίνας, φώναζαν τη μητέρα μου στο σπινίτι μιας Κινέζας φίλης της που ήταν έτοιμοθάνατη. Η φίλη της ζήτησε να υιοθετήσω το κοριτσάκι της, γιατί δεν ήθελε να το αφήσει στα χέρια των άλλων γυναικών του άνδρός της. Ο πατέρας του παιδιού έδωσε τη συγκατάθεσή του και έτσι απέκτησα μια μεγάλη αδελφή, την Τσάι Γιούν, δηλαδή "Ωραίο Νέφος". Την θυμάμαι. Ήταν χαριτωμένη με ένα πρόσωπο ήρεμο και γλυκό.

Όταν γεννήθηκα την βρήκα παντρεμένη, με πολλά παιδιά, όλα κορίτσια. Την πρώτη κόρη την είχα υποδεχθεί με χαρά, την δεύτερη με ήρεμια, την τρίτη με εγκαρτέρησι, την τέταρτη με δυσανεμία. Όταν ήρθε στον κόσμο και η έκρηξη, η κατάσταση θεωρήθηκε κρίσιμη. Οι άνθρωποι που ζούσαν γύρω άρχισαν να πιστεύουν πως οι χριστιανοί δεν μπορούσαν να κάνουν παρά κόρες. Όταν είχε γεννηθεί η τέταρτη κόρη της θετής αδελφής μου, ανέθεσαν την περίπτωση στη δύναμη της προσευχής. Όταν όμως είδαν πως η βοήθεια που περιμέναμε δεν είχε έρθει, τότε άρχισαν να αμφισβállουν για τον Θεό των

ξένων και αυτό συγκίνησε ιδιαίτερα τον πατέρα μου που ήταν ιεραπόστολος.

Εγώ ώστόσο, αγαπούσα τις κόρες του "Όμορφου Νέφους". Τα δυό μικρότερα ήταν σχεδόν της ηλικίας μου και συχνά πήγαινα στο σπινίτι τους και παίζαμε μαζί. "Όλα όμως είναι καλά όταν τελειώνουν καλά" και έτσι η μεγάλη Κινέζα αδελφή μου, ύστερα από έξι κόρες, γέννησε επί τέλους ένα όμορφο αγοράκι. Ο θρίαμβος ωστόσο δεν τους παρακίνησε να συνεχίσουν το έργο τους, γιατί ούτε εκείνη, ούτε ο άνδρας της ήθελαν να διακινδυνεύουν άλλον έναν ποδόγυρο ανάμεσά τους.

Τα πρώτα εκείνα χρόνια ήταν αλήθεια χρόνια όνειρεμένα, και ζούνε στη μνήμη μου τόσο αγνά, σαν τον καλοκαιριάτικο ουρανό πάνω από τα βουνά. Γύρω μου είχα ανθρώπους που μ' αγαπούσαν: τους γονείς μου με την γαμάτη σοβαρότητα και φροντίδα στοργής τους και τους Κινέζους υπηρέτες πάντα πρόθυμους να ικανοποιήσουν τα καπρίτσια μου και να μου δώσουν δ' κιο έναντιον κάθε πειθαρχίας. Όταν η μητέρα μου μου ανέθετε για τιμωρία να κάνω καμιά βαρετή δουλειά του σπιτιού, δεν είχα παρά να πάρω ένα ύψος λυπημένο για να τρέξη ή Κινέζα νταντά μου, ο

κηπουρός ή ο μάγειρας και να κανουν εκείνοι τη δουλειά. "Αν ή μητέρα μου ανακάλυπτε την απάτη και προσπαθούσε να τους δείξει πώς μου έκαναν κακό, δεν μπορούσαν να το καταλάβουν. "Από την δική τους άποψη κάθε απαίτησι πειθαρχίας ήταν μιὰ έκφρασι θυμού των μεγάλων έναντίον του όποιου έπρεπε να προστατέψουν το παιδί. Βλέποντας πώς δεν μπορούσε να τους πείσει, ή μητέρα μου άποφάσισε να με τιμωρή θάζοντάς με να κάνω μαθήματα. Οί καλοί όμως Κινέζοι δεν μπορούσαν να με βοηθήσουν άλλοιως, μου έφερναν, κρυφά, για να με παρηγορήσουν χίλιες δυο λιχουδιές και φτηνά παιχνιδάκια από την αγορά.

Μιά μέρα —δεν ήμουν ακόμη δκτώ χρονών— ο πατέρας μου με έδειρε γιατί είχα πη ψέματα. "Όταν το έμαθαν οί ύπηρέτες έφριξαν. Είχα σπάσει το ποτιστήρι του κηπουρού και έλεγα πώς δεν το είχα κάνει εγώ. "Ο κηπουρός ώρκιζόταν πώς εκείνος το είχε σπάσει, αλλά ο πατέρας μου θέβαια δεν τον άκουσε, γιατί με είχε δη ή ίδιος να κάνω τη ζημιά. Θυμάμαι τον κηπουρό να κλαίη με λυγμούς και να έχη την τσέπη του φουσκωμένη από τὰ γλυκά που ήθελε να μου δώση.

Μου είχαν άπαγορεύσει να τρώω τέτοια πράγματα, γιατί πολλές φορές είχαν μικρόβια. "Εκείνοι μου τὰ έδιναν κρυφά από τους γονείς μου και άφου τὰ έτρωγαν οί Κινέζοι, γιατί τάχα να μη τὰ τρώω κι' εγώ; Πιστεύω πώς με τον τρόπο αυτό μοπλιαζόμουν" γιατί δεν θυμάμαι να αρρώστησα ποτέ στα σοβαρά στα παιδικά μου χρόνια.

"Ετσι μεγάλωσα σε έναν κόσμο με διπλή όψη. Τον μικρό, κλειστό και αύστηρό κόσμο των γονέων μου, που ήταν πρσθυτεριανόι

διαμαρτυρόμενοι της "Αμερικής, και τον μεγάλο κόσμο των Κινέζων, όμορφο, άξιαγάπητο, λίγο βρώμικο. "Ανάμεσά τους δεν υπήρχε καμμιά επικοινωνία. "Όταν βρισκόμουν στον κόσμο των Κινέζων ήμουν Κινέζα, μιλούσα Κινέζικα και φερόμουν σαν τους Κινέζους, συμμετέχοντας στις σκέψεις και τὰ αισθήματά τους. "Όταν έμπαινα στον οικογενειακό μου κύκλο, μιὰ πόρτα έκλεινε πίσω μου, με χώριζε από τις άλλες χαρές και προσπαθούσα να είμαι μιὰ μικρή "Αμερικανίδα.

Στον μικρό μας κόσμο με τους λόφους και τις κοιλάδες, ακόμη και στην πόλι μας, δεν υπήρχε άστυνομία. "Η κάθε οικογένεια έπαγρυπνούσε ώστε να υπάρχη τάξις και να γίνεται σεβαστός ο νόμος. Και να μπορούν τὰ παιδιά να τιμήσουν την οικογένειά τους, αυτή τὰ μάθαινε πώς να φέρονται στην κοινωνία. Παρ' όλο

που μεγάλωναν με άπεριόριστη επείκεια, πολύ γρήγορα ήξεραν πώς να συμπεριφέρονται στη ζωή. Δέν γνώρισα ποτέ παιδιά πιό έλεύθερα από τὰ Κινεζόπουλα. Δέν είδα ποτέ τους γονείς να φέρνουν έμπόδια στις επιθυμίες τους. "Ετρωγαν ό,τι ήθελαν, όπου ήθελαν και όποτε ήθελαν. Οί Κινέζοι το θεωρούσαν πολύ σημαντικό να έχη το παιδι την εύκαιρία να νοιώση έλεύθερο, να θυμώση, να φωνάξη όσο ήταν μικρό και όχι να προσπαθή να συγκρατηται με τη βία ή με τον φόβο. Γιατί τότε ο θυμός θα το μείνη στο αίμα και θα του δηλητηριάση την καρδιά, και πάντα θα υπάρχη ο κίνδυνος να ξεπηδήση όρμητικός άργότερα, σε μιὰ ηλικία που οί πράξεις του θα έχουν σοβαρές συνέπειες. "Η ψυχολογία αυτή του ανθρώπου που κληρονόμησαν οί Κινέζοι από τὰ παμπάλαια χρόνια, εφαρμόζεται στις μέρες μας στο δυτικό κόσμο.

"Η Κίνα τότε ήταν παράδεισος των παιδιών. Μπορούσαν να ζήσουν τη δική τους ζωή τριγυρισμένα από άναρίθμητους συγγενείς, θείους, θείες, ξαδελφία ύπηρέτες που ήξεραν τόσο καλά να καταλαβαίνουν και που ζητούσαν τόσο λίγα.

"Αλλά ή επείκεια αυτή προς τους μικρούς εύρισκε την άντα-

μοιή της στην άρμονία που θα σίλευε στο έσωτερικό των Κινέζικων σπιτιών. "Όταν ήμασταν παιδιά δέν τολμούσαμε ποτέ να καθήσουμε σε ένα κάθισμα που προοριζόταν για τους μεγάλους. Δέν θα τολμούσαμε ποτέ να φάμε πριν από κείνους, ούτε να πιούμε το τσάι μας αν σήκωναν πρώτοι εκείνοι το φλυτζάνι τους. "Αν δέν ύπήρχαν αρκετά καθίσματα για μιά στεκόμασταν όρθιοι με σεβασμό και όταν μäs μιλούσαν άπαντούσαμε προσέχοντας πάντα να αναφέρουμε και τον τίτλο του μεγαλύτερου μας. Ξέραμε πώς μιὰ μέρα θα έρχόταν ή σειρά μας να γίνουμε μεγάλοι. Κάθε χρόνο κερδίζαμε κάποια καινούργια πλεονεκτήματα, αν όμως είχαμε την επιπολαιότητα να τὰ ζητήσουμε νωρίτερα, χάναμε την εκτίμησι των μεγάλων κι' αυτό ήταν σοβαρό. Γι' αυτό κάναμε ύπομονη εξέροντας πώς ο χρόνος θα μäs έφερνε αυτό που μäs άνήκε.

"Όταν σε ένα χωριό παρατηρούσαν πώς ένα παιδι ήταν ιδιαίτερα έξυπνο, όλοι οί κάτοικοι συμφωνούσαν και βοηθούσαν ώστε να πάρη ανώτερη μόρφωση. "Ο μορφωμένος ήταν στην Κίνα ένας άνθρωπος διαφορετικός από τους άλλους και όλοι τον σέβονταν. Ζούσε σε έναν κόσμο που δεν είχε σχέση με τον κόσμο του λαού.

Μιά φορά σε μιὰ γειτονική μας πολιτεία μπήκαν κλέφτες στο σπίτι ενός δασκάλου. "Ο πατέρας μου πήγε να τον δη και τον ρώτησε πώς δέν σηκώθηκε όταν άκουσε θόρυβο. «Εγώ; Μä εγώ είμαι σοφός, τοü άπάντησε. Και δέν έχω το θάρρος των ταπεινών. Είπα στη γυναίκα μου να δη τί συμβαίνει, αλλά ώσπου να θάλη τη ρόμπα της οί κλέφτες έφυγαν». Κανένas δέν τον κατηγόρησε, γιατί κανένας δέν περίμενε από έ-

ναν μορφωμένο να έχει θάρρος.

Πόσο εύκολο μου φαινόταν να ζω σε κείνο τον κόσμο απ' όπου έλειπε κάθε κίνδυνος, όπου το καθήκον υπερδευόταν με την παράδοσι χωρίς διαμάχες και χωρίς στενοχώριες.

Το σπιτάκι μας είχε γύρω - γύρω θεράντες όπου είχα τις δικές μου κρυφές γωνιές που τις λάτρευα. Ο κηπουρός μου είχε φτιάξει έναν φούρνο από ένα παλιό βαρέλι πετρελαίου. Αφού το θάψαμε και το βάλαμε πόρτα, μπορούσα εκεί μέσα όχι μόνο να ανάβω φωτιά, αλλά και να ψήνω θαυμάσια κινέζικα φαγιά ακολουθώντας τις συνταγές που μου είχε μάθει η νταντά μου. Κάτω από την θεράντα έτρεφα φασιανούς. Και εκεί κάπνια το πρώτο μου τσιγάρο, μια μέρα που θέλησα να μιμηθώ έναν Αμερικανό ιεαρό. Ός τότε δεν είχα δοκιμάσει καπνό, γιατί κανένα κινεζόπουλο δεν θα τολμούσε να δοκιμάσει την πίπα των μεγάλων.

Ευτυχώς για μένα άνηκα σε μια από τις σπάνιες οικογένειες ιεραποστόλων που δέχονταν να ζούν ανάμεσα στους Κινέζους. Άλλοιως θα είχα δη όσα δεν θα έπρεπε να δω και θα είχα ακούσει όσα δεν θα έπρεπε να ακούσω.

Στο δρόμο τύχαινε να μου μιλούν τα χαμίνια: «Ξενοφερμένε διαβολάκο!» φώναζαν μόλις μ' έβλεπαν. Έλεγαν πως το πέρασμά μου έφερνε τον άνεμο και τη βροχή. Έγώ όμως έπαιρνα τα πειράγματά τους ελαφρά και τους έλεγα πως ήταν «παδιά της χελώνας», δηλαδή νόθα. Τί σημαίνουν τα λόγια αυτά δεν ήξερα, ωστόσο είχαν το χάρισμα να επιβάλλουν μια στενόχωρη σιωπή στα Κινεζόπουλα. Γνώρισα ανθρώπους με όχι πολύ καλή φήμη και άκουσα από το στόμα τους

λόγια γεμάτα δηλητήριο και θρισιές θρωμερές. Είδα ανθρώπους δυστυχισμένους και πεινασμένους που οι γονείς μου μ' έμαθαν να τους βοηθώ και πολύ νωρίς κατάλαβα ότι αν ήθελε κανείς μπορούσε και ωφείλε να καταπραΰνει και τον χειρότερο πόνο. Από την πρώτη μου αυτή πείρα της ζωής άντλησα τη δύναμη να μην υποχωρώ ποτέ στην απελπισία υπό όποιεσδήποτε περιστάσεις.

Άλλά πόσες χάρες δοκίμασα κοντά σε όλα αυτά! Οι Κινένοι φίλοι μου με προσκαλούσαν στα σπίτια τους με την χαριτωμένη απλότητα που υπαγορεύει η πανάρχαια άσκησι της φιλοξενίας.

Κοντά στους φτωχούς, και έπειδή μου τις πρόσφεραν με τόση καλή διάθεσι, έμαθα να αγαπώ τις γκριζες τροφές, ρύζι, αλεύρι ή ζάχαρι. Ωστόσο μια παράξενη όρμη ώθει τους έγχρωμους προς την λευκότητα έτσι, όταν ο φτωχός Κινέζος πλούτιζε, άρχιζε άμέσως να χρησιμοποιή αντή σκούρο ρύζι, με χρώμα σαν τη σκόνη, το άσπρο ρύζι των εύπόρων. Από το χρώμα του αλευριού, της ζάχαρης και του ρυζιού που είχε στο σπίτι του, μπορούσε να καταλάβης την οικονομική κατάσταση του Κινέζου.

Στά 1900 ήμουν όκτώ έτών. Βλέπω τον έαυτό μου στη μικρή τραπεζαρία του σπιτιού μας, πάνω στο λόφο, κοντά στον ποταμό Γιάνγκτσε, να ακούω με προσοχή όσα μου έλεγε με την σοβαρή φωνή του ο Κινέζος μου δάσκαλος, ο καθηγητής Κούνγκ.

Από όλα του τα διδάγματα, ένα θυμάμαι πιο πολύ: «Αυτός που σηκώνει το κεφάλι του πάνω από τους άλλους, έλεγε ο Κούνγκ, άργά ή γρήγορα θα άποκεφαλίσθι.» Είναι άλήθεια ότι στην Κίνα όταν ένας άνθρωπος

άποκτοΰσε ή πολλή δόξα ή πολύν πλοΰτο, συγκεντρώνονταν θαρρείς έναντίον του μυστηριώδεις δυνάμεις και στο τέλος, κάτω άπό το οικοδόμημα της ίδιαι του της δύναμης, ή γή γινόταν άμμος. Οι Κινέζοι, λαός περιήφανος και φθονερός, δεν αγαποΰν και δεν αγάπησαν ποτέ τους άνωτέρους τους. Και ποτέ δεν πίστεψαν ότι ήταν δυνατό να υπάρχουν και άλλοι λαοί και άλλα άτομα άνωτερα άπό αυτούς. Μπόρεσα να διακρίνω άραγε τότε τί έσήμαινε αυτό για το μέλλον της Κίνας; Δεν ξέρω, άμφιβάλλω. Πάντως θυμάμαι πως έκλαιγα με λυγμούς όταν ο Κούνγκ, με την ώραιά γλώσσα του μανδαρίνου, μου έλεγε: «Θά ζήσετε άκόμη ειρηνικά, άδελφούλα, στη γή της Κίνας, αλλά όχι για πολύ. Η θύελλα έρχεται. Μην περιμένετε να ξεσπάση για να φύγετε. Γυρίστε στην Αμερική και μην ξανάρθετε εδώ ποτέ. Γιατί άλλοιως θα σας οκοτώσουν, όπως και όλους της φυλής σας που θα διακινδυνέψουν να μείνουν.»

—Γιατί; Γιατί; τον ρώτησα τρομοκρατημένη.

—Γιατί πρέπει να γίνη δικαιοσύνη, μου άπάντησε σοβαρά, με έναν άπέραντο όικτο στο βλέμμα του.

Τί παράξενες ήμέρες που έζησα τότε άναστατωμένη και χωρισμένη άπό τον ίδιο μου τον έαυτό... Το πρωί σκυμμένη πάνω άπό τα σχολικά άμερικανικά βιβλία μαθαίνοντας μαθήματα που τά έλεγα στη μητέρα μου, για να περάσω το άπόγευμα στη διδασκαλία του Κούνγκ. Έτσι, άπέκτησα μια διπλή διανοητική όπτική και πολύ νωρίς έμαθα πως στα ανθρώπινα πράγματα δεν υπάρχουν καταστάσεις που άντιπροσωπεΰουν την άπόλυτη άλήθεια, αλλά μυριάδες μικρές άλή-

θειες που περνούν μπροστά στα μάτια μας σαν εικόνες άπό ένα καλειδοσκόπιο.

Παρ' όλες τις περαστικές άνησυχίες, έζησα μέρες ευτυχισμένες χωρίς την άνία και τις άπογοητεύσεις που γνωρίζουν συχνά τα παιδιά του μοντέρνου μας κόσμου. Ασφαλώς ο Κούνγκ συνετέλεσε πολύ στην διατήρησι της ίσορροπίας αυτής. Τόν βλέπω άκόμη να άνεβαίνει τον δρόμο για το σπίτι μας. Έρχόταν κάθε άπόγευμα, έκτός άπό την Κυριακή και τις ήμέρες που έβρεχε ή μητέρα μου του τό είχε άπαγορεύσει, για να μην θρέχη τα παπούτσια του και άρρωστήση. Σαν καλός γιός δεν ήθελε να την στενοχωρήση καθόλου κι' αυτό δεν μου έκανε καμιά έντύπωσι, αν και ήξερα πως ο Κούνγκ περπατούσε τά 50 και ή μητέρα του τά 72.

Όταν ήταν λοιπόν καλός ο καιρός, ο Κούνγκ έρχόταν άκριβώς στις δυό, κρατώντας τον θησαυρό των βιβλίων του τυλιγμένο σε μια παλιά μαύρη μεταξωτή έσάρπα. Δεν άνοιγε το δέμα. Παρά άφού χαιρετιόμασταν με μια θαθεία υπόκλισι. Ύστερα, όταν καθόταν εκείνος, καθόμουν και έγώ και το μάθημα άρχιζε. Τελειώνανε στίς τέσσερεις. Δίπλωνε πάλι τα βιβλία στη μεταξωτή έσάρπα, έπινε ένα φλυτζάνι τσάι, σηκωνόταν, υποκλινόταν εκείνος σε μένα και έγώ σε κείνον και ύστερα τον συνάδευα ως την πόρτα του κήπου, λίγο πιο πίσω από κείνον, όπως ταιριάζει σε μαθητή που συνοδεΰει τον δάσκαλό του και τον κύτταξα που έφευγε ώσπου χανόταν στον όρίζοντα ή σιλουέττα του με την φαρδεια ρόμπα και την μακρυά κοτσίδα.

Πέρασαν άρκετά χρόνια άκόμη προτού ξεσπάση ή επανάστασι

πού σιγόβραζε κάτω από την επιφάνεια της καθημερινής ζωής, ή επανάστασι πού θα έκοβε τις κοιτίδες και θα εξαφάνιζε το τελευταίο σύμβολο ύποταξης στη δυναστεία πού ψυχορραγούσε. 'Αλλά τους καιρούς αυτούς δεν τους είδε ο Κούνγκ, γιατί είχε πάρει μαζί του την κοιτίδα του στον άλλο κόσμο. Μιά μέρα τοῦ 1905 ξύπνησε ὅπως συνήθως και τὸ βράδυ είχε πεθάνει. Τὸν εἶχε πάρει ἡ χολέρα.

☆

Ὁ καιρὸς περνοῦσε. Εἶχα γίνε: πιά μεγάλη κοπέλλα. Πάντα θρ: σκόμεουν μοιρασμένη ἀνάμεσα σὲ δυὸ κόσμους πού ὁλοένα ἀπομακρύνονταν ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλον. Λίγο μετὰ τὸν θάνατο τοῦ καθηγητῆ μου, οἱ γονεῖς μου μεῖ ἔβαλαν ἐσωτερικὴ σὲ ἓνα σχολεῖο δι: αμαρτυρομένων τῆς Σαγκάης. Συχνὰ ἐκεῖ βοηθοῦσα τὴν διευθύντρια σὲ διάφορα φιλανθρωπικὰ ἔργα στὰ ὁποῖα δουλεύαμε ὅλες. 'Ετσι, γνώρισα ἓνα καταφύγιο γιὰ νέες Κινέζες σκλάβες πού εἶχαν ξεφύγει ἀπὸ τοὺς σκληροὺς κυρίους τους. Τὸ καταφύγιο λεγόταν «Ἡ θύρα τῆς 'Ελπίδας».

Θύματα τῆς μιζέριας καὶ τῆς πείνας οἱ σκλάβες εἶχαν πουληθῇ πολὺ νέες σὲ πλούσιες οἰκογένειες. Δὲν ριψοκινδύνευαν νὰ φύγουν, παρὰ μόνον ὅταν ἡ κακὴ μεταχείρισι γινόταν ἀνυπόφορη καὶ εἶδα πολλὰς μετὰ τὸ σῶμα γεμάτο πληγὰς ἀπὸ χτυπήματα καὶ καψίματα. Γιατί τις πουλοῦσαν; Πραγματικὰ γι' αὐτὰς δὲν ὑπῆρχε ἐκλογὴ. 'Επρεπε ἢ νὰ πουληθοῦν ἢ νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα. Προτιμοῦσαν νὰ πουλοῦν κορίτσια παρὰ ἀγόρια, γιατί ἡ οἰκογένεια τους ἤλπιζε πάντα πὼς κάποιον θαῦμα θὰ ἐπέτρεπε στὸν ἀρσενικὸ ἀπόγονο νὰ ἐπιζήσῃ γιὰ τὴν συνεχιστὴν τοῦ ὀνόματος, ἐνῶ τὸ κορίτσι θὰ ἐφευγε μιὰ μέρα ὅπως

δὴποτε γιὰ νὰ παντρευτῇ. 'Αλλῶστε τὸ κορίτσι ἐπειδὴ ἦταν χρήσιμο στὸ σπίτι εἶχε καλύτερη τιμὴ στὴν ἀγορὰ τῶν σκλάβων. Στὰ 15 μου χρόνια στὴν «Θύρα τῆς 'Ελπίδας» ἔκανα ἓνα μεγάλο βῆμα γιὰ νὰ γνωρίσω τὴ φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, ἓνα βῆμα ὁδυνηρό.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὡς τὴν ἀναχώρησί μου ἀπὸ τὴν Ἀσία, οἱ ἀναμνήσεις μου εἶναι συγκεχυμένες. Θυμοῦμαι ἓναν ἔρημο δρόμο στὴν Μαντζουρία, πηγαίνοντας πρὸς τὴν Ρωσία καὶ τὴν Εὐρώπῃ καὶ στὴν Ἀμερικὴ γιὰ νὰ βρῶ τὰ φοιτητικὰ μου χρόνια.

Ὅμως ἡ νοσταλγία μου γιὰ τὴν Κίνα ἦταν πολὺ ἔντονη. Μόλις πῆρα ἓνα δίπλωμα πού μοῦ ἔδινε τὸ δικαίωμα νὰ διδάξω σὲ σχολεῖο ἱεραποστόλων, ξανάφυγα χωρὶς δισταγμό. Μὲ πόση συγκίνῃσι ξαναβοῆκα τοὺς γονεῖς μου, τὴν μητέρα μου ἐξασθενημένη, τὸν πατέρα μου πάντα ἀκλόνητο, τὸ ἀληθινὸ μου σπίτι!

Στὰ χρόνια τῆς ἀπουσίας μου εἶχα χάσει τὴν ἐπαφὴ μετὰ τις νεαρὲς Κινέζες φίλες μου. Ὅταν γύρισα εἶχαν ὅλες παντρευτῇ καὶ ἡ καινούργια μου ζωὴ τις παραξένευε πολὺ. Μοῦ ἔκαναν χίλιες δυὸ ἐρωτήσεις καὶ πάντα κατέληγαν στὸ ἴδιο θέμα:

—Πότε θὰ παντρευτῇς;

—Δὲν ξέρω, τοὺς ἀπαντοῦσα πάντα.

Δὲν παρέλειπαν ποτὲ νὰ μοῦ ἐκφράσουν τὴν ἐκπληξί τους.

—Οἱ γονεῖς σου δὲν κάνουν τίποτε γιὰ νὰ σοῦ βροῦν σύζυγο;

Ἀλήθεια, τί θὰ ἔκαναν ἐκεῖνες ἂν οἱ γονεῖς τους δὲν εἶχαν φροντίσει γι' αὐτὰς; Ἦταν ἀκόμη πολὺ νωρὶς γιὰ νὰ κινδυνέψῃ ἡ παλιὰ κινέζικη παράδοσι ἀπὸ τὴν ὑπόκωφῃ ἐξεγερσί τῆς νέας γενεᾶς. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ νέοι τῆς Κίνας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, θὰ

ἐνοιῶσαν χαμένοι ἂν βρίσκονταν ἀναγκασμένοι νὰ βροῦν οἱ ἴδιοι τὸν σύντροφο τῆς ζωῆς τους.

Ἀλλῶστε, παρ' ὅλη τὴν παραξερότητα τῆς συνηθείας αὐτῆς πού ἔκανε τὸν γάμο νὰ προηγητῇ ἀπὸ τὸν ἔρωτα, οἱ περισσότερες περιπτώσεις οἱ γάμοι ἦταν πετυχημένοι καὶ δὲν μοῦ ἔτυχε ποτὲ νὰ γνωρίσω ζευγάρια πού δὲν ζοῦσαν ἀγαπημένα.

Οἱ μέρες, οἱ μῆνες περνοῦσαν. Ἡ μητέρα μου ἦταν τώρα καλότερα. 'Εγὼ εἶχα τὰ μαθήματά μου. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἔλαμψε στὸν οὐρανὸ τῆς Κίνας τὸ ἄστρο

τοῦ Σουν Γιατ Σὲν πού ἔδωσε στὴ χώρα συνειδησι τῆς ἐνότητός της. Τὰ πλαίσια τῆς αὐτοκρατορίας εἶχαν ἀρχίσει νὰ σπάζουν, ἡ πολιτικὴ σύγχυσι μεγάλωνε. Ὑποῦλα, ἀθόρυβα προχωροῦσε τὸ κύμα τοῦ βάθους πού θὰ πλημύρζε τὴν Κίνα ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια. Καὶ τότε εἶχα τὸ προαίσθημα πὼς θὰ ἔπρεπε πολὺ σύντομα νὰ ἐγκαταλείψω τὸ σπιντάκι τοῦ Γιανγκ τσέ, τὸ σπιτάκι ὅπου εἶχα ζήσει τὰ ὠραιότερα χρόνια τῆς ζωῆς μου σὲ ἓναν κόσμο ὅπου τὸ φῶς ἀγωνιζόταν μετὰ τόσο σκοτάδι.

Κάποιος ταξιδιώτης πηγαίνει νὰ ξυριστῇ στὸ κουρεῖο μιᾶς μικρῆς ἐπαρχιακῆς πόλεως. Ἀφοῦ τὸν ἔγδαρε καλὰ - καλὰ μετὰ τὸ ξυράφι του σκέφθηκε ὁ κουρέας νὰ τοῦ...γδάρῃ καὶ τὸ πορτοφόλι, ζητώντας δέκα δραχμὲς γιὰ τὸ ξύρισμα.

—Δέκα δραχμὲς; Μέσα σ' αὐτὸ τὸ κουρεῖο, πού οἱ τοῖχοι του μαυρίζουν ἀπὸ τις μυῖγες;

—Τί νὰ κάνω, κύριε; Ἐχῶ χρησιμοποιήσει ὅλα τὰ μέσα, ἀλλὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ τις ξεπαστρέψω.

—Ἄν σοῦ πῶ ἐγὼ ἓνα ἀσφαλὲς μέσο, πατίζουμε τὰ ξυριστικά;

—Εὐχαρίστως.

—Πιάσε μιὰ ἀπὸ τις μυῖγες, ξύρισέ την, ὅπως ἐμένα, καὶ ζήτησέ της δέκα δραχμὲς. Νὰ εἶσαι βέβαιος πὼς δὲν θὰ ξαναπατήσῃ οὔτε μυῖγα ἐδῶ μέσα εἶπε ὁ ξένος καὶ ἔφυγε.

☆

Up

Δυὸ Σουηδοὶ συναντῶνται μιὰ μέρα σ' ἓνα ἐστιατόριο τῆς Στοκχόλμης. —Εἶσαι ἀλήθεια κομψότατος!

—Βρίσκεis; Φέρνω τὰ κοστούμια μου κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸ Παρίσι.

—Μά, νόμισα πὼς δὲν ἔχεις πάει ποτὲ στὸ Παρίσι. Πὼς μπορεῖς νὰ παραγγέλνῃς κοστούμια;

—Ἄ! ἀπλούστατα. Ἐγραψα σὲ ἓνα ἀπὸ τοὺς μεγιστάνους ράφτες τοῦ Παρισιοῦ καὶ τοῦ εἶπα: Στείλετέ μου δυὸ κοστούμια ἀπὸ τὸ τάδε καὶ τάδε ὕφασμα, στὸ τάδε καὶ τάδε χρῶμα. Πάρετε μέτρα ἐπάνω στὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Μπελβεντέρε, στὸ Λούβρο. Ἐχομε τὰ ἴδια.

Εἴστε ἡ ἰδεώδης

1. Σᾶς φέρνει ὁ ἄνδρας σας τὸ γάλα στὸ κρεβάτι; — $\frac{1}{2}$ *ὅν παρὲς ποτὸ*
2. Δέχεστε προσκλήσεις χωρὶς νὰ τὸν ρωτᾶτε; +
3. Τοῦ μιλάτε γιὰ τοὺς παλαιοὺς θαυμαστάς σας; +
4. Τὸν ἀναγκάζετε νὰ φάη ὅλο τὸ φαγητὸ ποὺ ὑπάρχει στὴν πινατέλλα μὲ δικαιολογία ὅτι αὔριο «θὰ εἶναι γιὰ πέταμα»;
5. Πατᾶτε ψηλὰ καὶ ἀκατάστατα τὸ σωληνᾶριο τῆς ὀδοντόπαστας; +
6. Μιλᾶτε γιὰ τὴν πεθερά σας μὲ σεβασμὸ ἢ μὲ εἰρωνεία;
7. Τὸν διακόπτετε ὅταν διηγῆται τὸ ἀγαπημένο του ἀνέκδοτο γιὰ νὰ τὸν διορθώσετε ἢ γιὰ νὰ πῆτε τὸ τέλος μιᾶ ὥρα ἀρχήτερα; —
8. Φλιαρεῖτε στὸν κινηματογράφου; +
9. Τὸν ὑποχρεώνετε νὰ τρῶν τὰ φαγητὰ ποὺ ἀπεχθάνεται, δεβαιώνοντάς του ὅτι τὰ ψήνεται γιὰ τὸ καλὸ του; —
10. Πλένετε τὰ πουκάμισά του χωρὶς νὰ βγάλετε τὰ κουμπιὰ τῶν μανικετιῶν;
11. Τὸ βράδυ, μπροστὰ σὲ φίλους, τοῦ λέτε: «Ἀγάπη μου, εἶναι ὥρα νὰ πᾶς γιὰ ὕπνο;» —
12. Τακτοποιεῖτε τὰ συρτάρια του χωρὶς νὰ σᾶς τὸ ζητήσῃ; — $\frac{1}{2}$
13. "Ἄν ζητᾷ τὴν γνώμη σας, τοῦ λέτε: «Ἀποφάσισε ἐσὺ!»; — $\frac{1}{2}$
14. Παρ' ὅλο ποὺ θέλει νὰ κοιμηθῇ, κρτᾶτε ἀναμμένο τὸ φῶς, γιὰ νὰ τελειώσετε τὸ ρομάντζο ποὺ ἀρχίσατε; — *μόνο σὲ περιπτώσει αὐτῆς*
15. Ἀφίνετε κάλτσες νὰ μουσκεύουν στὸ μπάνιο; +
16. Μαζεύετε γιὰ σᾶς ὅλα τὰ σκεπᾶσματα; —
17. Διηγῆστε ἱστορίες στὶς ὁποῖες ὁ ἄνδρας σας ἐμφανίζεται νὰ παίξῃ γελοῖο ρόλο;
18. Συνηθίζετε νὰ λέτε: τὰ παιδιὰ μου, τὸ σπῖτι μου, τὰ ἐξοδὰ μου;
19. Ἐλέγχετε τὸν λογαριασμὸ στὸ ἐστιατόριο; —
20. Μιλᾶτε περιφρονητικὰ γιὰ τοὺς ἄνδρες, γιὰ τοὺς συζύγους γενικά;
21. Ἐπιμένετε νὰ βγῆτε τὸ βράδυ ποὺ ἐκεῖνος εἶναι πολὺ κουρασμένος;
22. Τὸν σηκώνετε ἀπὸ τὸ κρεβάτι γιὰ νὰ τὸν στείλετε νὰ δῇ ἂν ἔχει μὴ ὁ σὺρτης στὴν ἐξώπορτα;
23. Τοῦ κάνετε φασαρία ἂν ἡ στάχτη τοῦ τσιγάρου του πέσῃ στὸ χαλί;
24. Ἀγοράζετε πράγματα ποὺ δὲν τοῦ ἀρέσουν καὶ ἐν συνεχείᾳ τοῦ λέτε: *ἔαν εὐκαιρία;*

σύζυγος;

25. Μήπως χωρὶς νὰ τὸν ρωτᾶτε ἐξολοθρεύετε τὰ οἰκογενειακά του κειμήλια;
26. Τὸ πρωῒ ἢ τὸ βράδυ ἐννοεῖτε νὰ διαβάσετε πρώτῃ τὶς ἐφημερίδες;
27. Πετᾶτε τὶς παλιές του γραβάτες χωρὶς νὰ τὸν ρωτήσετε;
28. Φλερτάρετε μὲ τοὺς φίλους του γιὰ νὰ δῆτε πῶς θὰ ἀντιδράσῃ;
29. Ἐπικαλεῖσθε τὸν πονοκέφαλο ἢ τὴν κούρασι γιὰ νὰ τοῦ ἐπιβάλλετε τὰ κέφια σας;
30. Τὸν βάζετε μὲ τὸ ζόρι νὰ ἐλέγχῃ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ σπιτιοῦ;
31. Τὸν ἀναγκάζετε νὰ ἀκολουθῇ τὴ γραμμὴ ποὺ ἐσεῖς χαράζετε;
32. Τὸ βράδυ δίνετε ἀπόλυτη προτεραιότητα στὴν φροντίδα τῆς καλλονῆς σας;
33. Γυρίζετε ἀτημέλητη στὸ σπῖτι; — $\frac{1}{2}$
34. Τοῦ μιλάτε τὴν ὥρα ποὺ διαβάζει ἢ ποὺ γράφει γράμμα;
35. Τοῦ φέρνετε γιὰ παράδειγμα τοὺς φίλους του;
36. Τὸν κατηγορεῖτε ὅτι δείχνει λιγώτερη προθυμία ἀπὸ ἄλλοτε; —
37. Τοῦ μιλάτε μὲ λεπτομέρειες γιὰ τὰ προβλήματα τοῦ σπιτιοῦ ἢ τὰ γυναικεῖα κουτσομπολιά;
38. Χρησιμοποιεῖτε τὰ ξυριστικά του;
39. "Ἄν σᾶς χαρίσῃ κάτι, προσπαθεῖτε νὰ μάθετε πόσο κάνει; —

ΔΕΣΤΕ ΚΑΙ ΚΡΙΝΕΤΕ!

"Ἄν συγκεντρώσατε ἀπὸ 110—120 βαθμοὺς, δὲν θὰ βρεθῇ ἄνθρωπος νὰ μὴ λυπηθῇ τὸν ἄνδρα σας. Τὸ μόνο εἶναι ὅτι θὰ ἀπορήσῃ πῶς ἄργησε τόσο πολὺ καὶ δὲν σᾶς χώρισε ἀκόμη! Ἐχετε 90—110 βαθμοὺς; Καὶρὸς εἶναι νὰ διορθωθῆτε, ἂν θέλετε νὰ κρατήσετε τὸν ἄνδρα σας. Οἱ ἄνδρες ποὺ συμμορφώνονται στὴν κατάστασι αὐτὴ εἶναι ἀρκετὰ σπάνιοι. Οἱ 70—90 βαθμοὶ δείχνουν ὅτι ἀκόμη δεσχεστε στὴν «ἐπιζίνδυνη ζώνη». Μὴν ἔχετε πολλὴ ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτὸ σας. Ἀπὸ τοὺς 50—70 βαθμοὺς μπορεῖτε νὰ πῆτε πῶς εἰστε ἀνεκτὴ σύζυγος. Οἱ 50 βαθμοὶ σᾶς τοποθετοῦν στὸν «μέσον δρο», ἀλλὰ μὴν ἀρκεσθῆτε σ' αὐτοὺς. Μὲ 30 ἕως 50 βαθμοὺς εἰστε καλὴ. Μὲ 20 ἕως 30 πολὺ καλὴ. Μὲ 15 ἕως 20 μπορεῖτε νὰ δεχθῆτε τὰ συγχαρητήριά μας. Μὲ 6 ἕως 15 βαθμοὺς μπορεῖτε νὰ πῆτε πῶς ἀνῆκετε στοὺς σπάνιους τύπους. Ἄν συγκεντρώσατε λιγώτερο ἀπὸ 6, μὲ τὸ δίκιο του μπορεῖ καθένας νὰ σκεφθῇ πῶς ἡ ἐπιείκειά σας ἀπέναντι τὸν ἑαυτὸ σας ξεπερνᾷ τὰ ὅρια. Σὲ τέτοια περίπτωσι βάλετε τὸν ἄνδρα σας νὰ ἀπαντήσῃ ἀντὶ γιὰ σᾶς! Θὰ δῆτε πῶς ἔχομε δίκιο.

«...Ένα ρίγος κυρίευσε την Πάτου καθώς κατέβαινε τις πέτρινες σκάλες...»

Η ΦΥΛΑΚΗ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Του

SAX ROHMER

Η Πάτου Κόρριγκαν δεν απέλαμβανε καθόλου την διαδρομή από το Λονδίνο στο Ντένμπορου, παρ' όλο που το αυτοκίνητο έτρεχε μάλακά και ή ανοιξιάτικη φύσι ήταν χαρά θεού. Συχνά ή ματιά της έπεφτε στον Μάικλ Μεντόζα δίπλα της, μά χωρίς τρυφερότητα. Όσοτόσο τὰ μάτια της ήταν καθαρά γκριζογάλανα μάτια και καθώς γύριζε το κεφάλι της ο ήλιος έλαμπε στα κόκκινα καστονά μαλλιά της.

Ο Μάικλ ήταν ένας μελαχροινός νέος με ύφος που έδειχνε τέλεια αυτοπεποίθησι. Ήταν παντρεμένος με την εξαδέλφη της, την Άννα, στην Νέα Υόρκη. Όταν ή Πάτου τον πρωτοείδε στο γάμο, το ύφος του δεν της άρεσε. Δεν μπορούσε να φανταστή τι ευρισκε ο θερινικωμένος αυτός Νοτιοαμερικάνος στην Άννα που δεν ήταν ούτε όμορφη ούτε πλούσια. Και άνικανη να εξηγήση το μυστήριο ή Πάτου ένοιωσε από την πρώτη στιγμή μια έντονη δυσπιστία απέναντί του.

Λίγους μήνες μετά τον γάμο της Άννας ή Πάτου ξεκίνησε για την Άγγλία. Σχεδιάζαν αυτό το ταξίδι μαζί με την μητέρα της μετά τον θάνατο του πατέρα της. Μά μια πνευμονία την πήρε κι αυτήν και ή Πάτου θέλησε να γνωρίση το Ντένμπορου όπου είχε γεννηθή ή μητέρα της. Τώρα είχε λίγες μέρες στο Λονδίνο. Και μια μέρα δέχθηκε την επίσκεψη

του Μάικλ. Ή δικαιολογία πώς είχε έρθει στην Άγγλία για δουλειές, της μεγάλωσε την αντιπάθειά της. Οί περιποιήσεις του την ένοχλούσαν και του το έδειξε. Έκείνο το πρωί ενώ έτοιμαζόταν να πάρη το τρένο για το Ντένμπορου ο Μάικλ ήρθε στο ξενοδοχείο πάλι.

—Μα νόμιζα πώς θά έφευγες σήμερα Μάικλ, του είπε.

—Με είδοποίησαν από τη Νέα Υόρκη να συναντήσω κάποιον σπουδαίο πελάτη μας εδώ. Και μια και επρόκειτο να περάσω από το Ντένμπορου και ήξερα ότι θά πήγαινες και ού σκέφθηκα να σε πάω με το αυτοκίνητο.

Ή Πάτου δεν ήξερε πώς να άρνηθ. Αλλά με κάθε μίλι που περνούσαν ή αντιπάθειά της γι' αυτόν μεγάλωνε.

Όταν έφθασαν στο Ντένμπορου και ή Πάτου πήγε στο ξενοδοχείο, ο Μάικλ είπε πώς το απόγευμά του ήταν ελεύθερο και της πρότεινε να πάνε στο Ρόξαμ, να δουν τον πύργο.

Το μεσημέρι στο εστιατόριο, ή Πάτου διάλεξε ένα απόμερο τραπέζι γιατί είχε χύσει επάνω της ένα μπουκάλι άρωμα και όπως έλεγε μύριζε ολόκληρη σαν μωροπαλίο.

Ο παλιός πύργος των Ρόξαμ έμοιαζε με αυστηρό φύλακα καθώς δέσποζε πάνω από το μικρό χωριό.

Και άλλοι τουρίστες ανέβαιναν

μαζί τους το απότομο μονοπάτι. Ο Μάικλ ήταν έτοιμος να βοηθήσει την Πάτου σε κάθε δύσκολο πέρασμα, αλλά εκείνη τραβούσε το χέρι της.

—Τα καταφέρνω και μόνη μου, Μάικλ.

—Λατρεύω την ανεξαρτησία σου, Πάτου.

Πόσο θά ήθελε ή Πάτου να την σεβόταν αληθινά την ανεξαρτησία της και να την άφηνε ήσυχη!

—Έχεις ξανάρθει εδώ; τον ρώτησε για να πη κάτι.

—Βέβαια. Και πέρου ήμουν εδώ. Θά μπορούσα θαυμάσια να σε οδηγήσω παντού χωρίς τη βοήθεια του ανιαρού υπηρέτη που θά μάς αναλάβη μόλις φθάσουμε.

—Ή μαμά μου μου έλεγε συχνά τον θρύλο για την Φυλακή της Νύφης.

—Ναι, την φυλακή την είδα μά δεν πιστεύω στον θρύλο. Φαντάζομαι πώς τον κρατούν ζωντανό οί σημερινοί απόγονοι που είναι φτωχοί για να μαζεύουν τους τουρίστες. Θά δης πώς δεν είναι δυνατό μια κοπέλλα να διαλέξη τέτοιο μέρος για κρυφώνα. Είναι ύγρο, σκοτεινό, φρικτό.

—Εύχομαι να έχης δικιο και να μην έγινε ποτέ ή τρομερή αυτή ιστορία.

Στην είσοδο βρήκαν ένα νέο που μάζεψε από κάθε επισκέπτη το δικαίωμα εισόδου. Όταν τελείωσε σηκώθηκε και παρεκάλεσε τους επισκέπτες να τον ακολουθήσουν. Ή Πάτου παρατήρησε με έκπληξι πώς ήταν καλοντυμένος, με γελαστά μάτια. Δεν έμοιαζε καθόλου με υπηρέτη.

—Φαίνεται, πώς πήρανε καινούριο υπηρέτη, ψιθύρισε ο Μάικλ. Ο περουνός ήταν γέρος.

Πρώτα είδαν αρκετά δωμάτια με άνεκτίμητα έργα τέχνης σε πορσελάνες, πίνακες, έπιπλα. Ή Πάτου πήγε κοντά στον οδηγό δ-χι μόνο γιατί δεν ήθελε να χάση

τίποτα, μά γιατί της άρεσε ή φωνή του. Εκείνος γύρισε προς το μέρος της.

—Έδώ είναι ή μεγάλη τραπεζαρία, είπε και σταμάτησε.

Ή Πάτου ένοιωσε να κοκκινί-ζη σαν παπαρούνα.

—Μπορώ να πω κάτι, σας πα-ρακαλώ; τον ρώτησε.

—Ό,τι θέλετε, της άπάντησε κυττάζοντάς την με τὰ γελαστά του μάτια.

—Λοιπόν, κύριε...;

—Γκράχαμ, κυρία μου.

—Θέλω να εξηγήσω κύριε Γκράχαμ ότι μου χύθηκε το άρω-μά μου επάνω μου σήμερα, γι' αυτό μυρίζω έτσι. Με συγχωρείτε.

—Α! Όστε έσεις είστε; της είπε γελώντας. Δεν πειράζει. Αυ-τοι εδώ οί τοίχοι γνώρισαν και χειρότερα!

Όσο περνούσε ή ώρα ο Γκράχαμ απήθυνε τις εξηγήσεις του όλο και πιό συχνά στην Πάτου και της έδειχνε διάφορα όμορφα ή ιστορικά άντικείμενα. Ο Μάικλ φαινόταν δυοαρεστημένος και συχνά διέκοπτε με διάφορες έρωτή-σεις. Μά ο Γκράχαμ του άπαντού-σε με συντομία.

Ή Πάτου σκεπτόταν: «Τώρα που γνώρισα επιτέλους έναν Άγγλο όπως φανταζόμουνα τους Άγγλους, ήταν ανάγκη να είναι υπηρέτης και να σέρνω μαζί μου και τον άνδρα της Άννας».

Όταν μπήκαν σε μια άθουσα με τους τοίχους σκεπασμένους με όλων των ειδών τὰ παλιά όπλα ο Μάικλ είπε:

—Απ' εδώ δεν είναι ή είσοδος της Φυλακής της Νύφης; Θά κα-τέβουμε τώρα;

—Ή είσοδος είναι απ' εδώ, αλλά όπως λέει μια ανακοίνωσι έ-ξω ή επίσκεψι στη Φυλακή άπαγορεύεται. Είχε κακή επίδρασι στους επισκέπτες, κυρίως στις γυ-ναίκες, και ή οικογένεια Ρόξαμ αποφάσισε να την κλείση.

—Δὲν λυπᾶμαι πολὺ, μурμου-
ρισε ἡ Πάτου. Τὸ σπίτι εἶναι ὡ-
ραῖο, ἀλλὰ δὲν θὰ κοιμόμουν γιὰ
ὄλο τὸν κόσμο. Ἐδῶ μένετε κ.
Γκράχαμ;

—Βεβαίως.

—Ἀπὸ πολὺ καιρὸ;

—Γεννήθηκα στὸ Ρόξαμ.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα ἀκούστηκε
γαύγισμα καὶ φάνηκε ἕνας ὠραῖ-
ος σκύλος ποὺ ὤρμησε στὸν
Γκράχαμ καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ κἀνῇ
τοῦ κόσμου τὶς χαρές. Ὑστερὰ
ἔστρεψε τὴν προσοχή του στὴν
Πάτου.

Ἡ Πάτου ἀγαποῦσε τὰ σκυ-
λιά, ἀλλὰ ἐτοῦτος ἐδῶ παρὰ λίγο
νὰ τὴν ρίξη κάτω μετὰ τὴν ὀρμή
του. Ὁ Γκράχαμ τὸν ἔπιασε ἀπὸ
τὸ περιλαίμιο.

—Ἐλα δῶ, Ρούστου, διαβολάκο,
ποιὸς σ' ἔβγαλε ἔξω;

Γύρισε σὲ ἕναν ἡλικιωμένο ἄν-
θρωπο ποὺ στεκόταν στὴν πόρτα
καὶ εἶπε:

—Γουίκαμ, ὁδήγησε τοὺς ἐπι-
σκέπτες ἐπάνω στὴν Πινακοθήκη
ὥσπου νὰ θάλω τὸν Ρούστου στὸ
σπιτάκι του.

Ἐνῶ οἱ ἐπισκέπτες ἀκολου-
θοῦσαν πειθήνια τὸν Γουίκαμ, ὁ
Μάϊκλ ἔπιασε τὴν Πάτου ἀπὸ τὸ
χέρι.

—Θέλεις νὰ δῆς τὴ Φυλακὴ
τῆς Νύφης, δὲν θέλεις;

Ἡ Πάτου κύτταξε τὰ μαῦρα,
φλογερά του μάτια. Ἴσως νὰ ἔ-
κανε λάθος; Ἴσως ὁ Μάϊκλ νὰ ἤ-
θελε ἀπλῶς νὰ εἶναι εὐγενικός μετὰ
τὸν παράξενο τρόπο του.

—Ναί, μά...

—Ἀφῆσε τοὺς ἄλλους νὰ προ-
χωρήσουν. Ἐκεῖ εἶναι ἡ πόρτα.
Ἴσως νὰ εἶναι ξεκλειδωτὴ. Φο-
βᾶσαι;

—Καὶ βέβαια, ἀπάντησε ἡ Πά-
του ἀγανακτισμένη, μὰ δὲν ἔχου-
με φῶς.

—Ἐγὼ πάντα μαζί μου ἔνα φα-
ναράκι. Περιμένε νὰ φύγουν ὅλοι.

Ὅταν ἄδειασε ἡ αἴθουσα πλη-

σίασε στὴν πόρτα καὶ τὴν βρῆκε
ξεκλειδωτὴ.

—Μάϊκλ, εἶναι πολὺ θαθεῖα
κάτω;

—Κάπου τριάντα ἢ σαράντα
σκαλιά. Θὰ ἔρθῃς;

Ἄναψε τὸ φανάρι του καὶ φώ-
τισε κάτι πέτρινα σκαλοπάτια.

Ἡ Πάτου ἀνατρίχασε.

—Πήγαινε ἐσὺ ἐμπρός, τοῦ
εἶπε.

Μιά δυσάρεστη μυρωδιὰ ὑγρα-
σίας ἀνέβηκε. Ὁ Μάϊκλ ἔκλεισε
πίσω τοὺς τὴν πόρτα καὶ προχώ-
ρησε περιμένοντας σὲ κάθε σκα-
λοπάτι τὴν Πάτου. Οἱ τοῖχοι γυά-
λιζαν ἀπὸ τὴν ὑγρασία. Ἐφθα-
σαν σὲ ἕνα πλάτωμα. Στὴ μιὰ
πλευρὰ ἦταν ἕνα ὀριζόντιο ἀνοιγ-
μα.

—Οἱ ἄλλες φυλακὲς εἶναι ἀπ'
ἐδῶ, εἶπε ὁ Μάϊκλ. Ἡ Φυλακὴ
τῆς Νύφης εἶναι πιὸ κάτω. Ὁ-
κτῶ - ἐννιά σκαλιά ἀκόμη. Ἀπ'
ἐδῶ.

Ἡ Πάτου ἔσφιξε τὶς γροθιές
της καὶ κατέβηκε. Ἡ σκάλα ἔ-
βγαζε σὲ μιὰ ἀνοικτὴ σιδερένια
σκουριασμένη πόρτα. Ἡ ἀπόλυτη
σιωπὴ καὶ ὁ θαρὺς ὑγρὸς ἀέρας
ἦταν ἀνυπόφορα.

—Μάϊκλ, ψιθύρισε ἡ Πάτου, ἐ-
δῶ μοιάζει μετὰ τάφο...

—Πραγματικά. Λοιπὸν εἶδες
ἄρκετά;

Πῆγε κοντὰ στὴν πόρτα, σκόν-
ταψε, τὸ φαναράκι ἔπεσε χάμω
καὶ ἔσβυσε.

—Μὴν κουνηθῇς Πάτου, εἶπε ὁ
Μάϊκλ. Μπορεῖ νὰ χτυπήσῃς. Θὰ
τὸ βρῶ.

Ἡ Πάτου ἔνοιωθε νὰ κουνιέται
καὶ ὕστερα ἄκουσε ἕνα βαρὺ με-
ταλλικὸ κρότο. Ἡ πόρτα τῆς φυ-
λακῆς εἶχε κλείσει.

—Μάϊκλ! Μάϊκλ! Τί κάνεις;

Ἡ ἀπάντησι τοῦ Μάϊκλ ἔφθασε
σὲ κείνην ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ
τῆς σιδερόπορτας.

—Ὁ γέρος ὁδηγὸς ἔκανε τὸ ἴ-
διο γιὰ ἀστεῖο! Ἦταν ἡ μεγάλη

συγκίνησι τῶν ἐπισκεπτῶν.

—Ἀνοιξε τὴν πόρτα ἀμέσως!

—Καλὰ. Μὴν χάνεις τὴν ψυ-
χραιμία σου.

Τὸ καταλάβαινε πῶς ἔχανε τὴν
ψυχραιμία της. Τὸ πηχτὸ σκοτά-
δι θάραινε τὰ μάτια της.

—Πάτου!

—Ναί, ναί! Ἀνοιξε!

—Δὲν μπορῶ! Δὲν ἔχει κλειδί!
Πρέπει νὰ πάω νὰ βρῶ τὸν ὑπη-
οήτη...

Σιωπὴ ἀπόλυτη, ἀθάσταχτη
σιωπὴ. Ἡ Πάτου ἔνοιωσε τὰ γό-
νατά της νὰ λυγίζουν. Ὑστερὰ ἔβγα-
λε νὰ μὴν πέση κάτω, ἔφαξε στὴν
τσάντα της, βρῆκε τὸν ἀναπτήρα.
Τὸν ἄναψε καὶ δοκίμασε νὰ ἀνοί-
ξη τὴν πόρτα. Μὰ ἦταν ἀκλόνητη.

Ἄναψε ἕνα τσιγάρο κάθησε
στὸν πέτρινο πάγκο καὶ μετὰ λύπη
τὴν ἔσβυσε τὸ φωτάκι. Στὸ ἀπό-
λυτο σκοτάδι τὸ κοκκινωπὸ φῶς
τοῦ τσιγάρου ἔμοιαζε νὰ τὴν ἐ-
νώνῃ μετὰ τὸν ἔξω κόσμο. Ἄναψε
πάλι καὶ εἶδε τὸ ρολοῖ της. Ὑ-
στερὰ ὑπολόγισε πόσὴ ὥρα ἤθελε
ὁ Μάϊκλ νὰ βρῇ τὸν Γκράχαμ νὰ
πάρῃ τὸ κλειδί καὶ νὰ γυρίσῃ.

Ἐξακολούθησε νὰ καπνίζῃ ἀ-
ποφασισμένη νὰ μὴν ξαναδῇ τὸ
ρολόι της ὥσπου νὰ τελειώσῃ τὸ
τσιγάρο.

Τὸ τσιγάρο τελείωσε καὶ κα-
νένας θόρυβος δὲν τάραξε τὴν
σιωπὴ. Κύτταξε τὸ ρολοῖ: εἶχαν
περάσει δέκα λεπτά.

Θυμήθηκε τὴ μητέρα της ποὺ
τῆς διηγόταν τὸν θρόλο τῆς νεα-
ρῆς Κόμησας Ρόξας. Πῶς σὲ μιὰ
χαρούμενη γιορτὴ εἶχε πάει νὰ
κρυφτῇ γιὰ ἀστεῖο στὴν θαυότερη
κρύπτη τοῦ πύργου καὶ πῶς κα-
νεῖς, οὔτε ὁ δυστυχισμένος ὁ ἄν-
δρας της δὲν σκέφθηκε νὰ τὴν γυ-
ρέψῃ ἐκεῖ. Ἡ φυλακὴ εἶχε μιὰ
αὐτόματη κλειδαριά.

Ὅταν τὰ δέκα λεπτά ἔγιναν
εἴκοσι, μισὴ ὥρα, ἡ μοιραία ἀλή-
θεια ἄρχισε νὰ φανερώνεται στὸ
μυαλὸ τῆς Πάτου.

Ὁ Μάϊκλ Μεντόζα δὲν ἐπρό-
κειτο νὰ γυρίσῃ. Τὴν εἶχε ἀφήσει
ἐπιτηδὲς κλειδωμένη ἐκεῖ μέσα,
ἔεροντας πῶς οἱ πιθανότητες νὰ
σωθῇ ἦταν μιὰ στὰ χίλια.

Ἡ βεβαιότητα τοῦ τρομεροῦ
θανάτου ποὺ τὴν περίμενε τῆς ἔ-
φερε μιὰ παράξενη διαύγεια στὸ
μυαλὸ. Δὲν ἦταν ἡ πρώτη φορὰ
ποὺ ὁ Μάϊκλ δοκίμαζε νὰ τὴν
σκοτώσῃ!

Ἡ Πάτου θυμήθηκε ἕναν περί-
πατο ποὺ εἶχαν κάνει μετὰ ἄλογα
στὸ Χάυντ Πάρκ. Τὸ ἥρεμο ἄλο-
γὸ της ξαφνικὰ ἔγινε σωστός δαί-
μονας καὶ μετὰ κόπο κατάφερε νὰ
μὴν πέση κάτω. Ὁ κτηνίατρος
τοὺς εἶχε δεῖξει ἕνα κάψιμο στὰ
πλευρὰ τοῦ ζώου. Θὰ μπορούσε
νὰ τὸ εἶχε κάνει ἕνα ἀνάμνημο
τσιγάρο. Καὶ ὁ Μάϊκλ πῆγαινε
διαρκῶς λίγο πιὸ πίσω καὶ πολὺ
κοντὰ. Καὶ κάπνιζε...

—Γιατί νὰ θέλῃ νὰ με σκοτώσῃ;
ἀναρωτήθηκε ἡ Πάτου.

Καὶ μετὰ τὸν πῶς ἀπροσδόκητο
τρόπο ἦρθε ἡ ἀπάντησι. Μετὰ τὸν
ξαφνικὸ πρόσφατο θάνατο τῆς μη-
τέρας της ὅλη ἡ μεγάλη περιου-
σία τοὺς εἶχε γίνει δική της. Μὰ
δὲν εἶχε προσέξει καθόλου τί θὰ
γινόταν ἂν πέθαινε καὶ ἡ ἴδια χω-
ρὶς παιδιὰ. Τώρα ὅμως θυμήθηκε.

Ἡ περιουσία θὰ πῆγαινε στὸν
πλησιέστερο συγγενῇ... στὴν ἑξα-
δέλφη της τὴν Ἄννα.

Τὸ μυστήριό τοῦ γάμου τῆς
Ἄννας διαλύθηκε στὴν ὥρα ἐκεῖ-
νῃ τῆς διαύγειας. Ὁ Μάϊκλ Μεν-
τόζα ἔξερε τὴν διαθήκη. Εἶχε ἀ-
κολουθήσει τὴν Πάτου στὴν Ἀγ-
γλία γιὰ ἕναν ἀπὸ τοὺς δύο σκο-
ποὺς: νὰ ἀσκήσῃ τὴν γοητεία του,
νὰ παραμερίσῃ κάπως τὴν Ἄννα,
νὰ παντρευτῇ τὴν Πάτου, ἢ...

Ἐπιτέλους ἦρθαν τὰ δάκρυα
καὶ ἦταν εὐτύχημα, γιατί αὐτὰ
τὴν ἀνακούφισαν. Ὅταν ὅμως πέ-
ρασε μιὰ ὥρα καὶ ἄλλη... καὶ ἄλ-
λη, στὸ ἀπόλυτο σκοτάδι, στὴν ἀ-
διάκοπη σιωπὴ, μέσα στὴν πνιγε-

ρή ατμόσφαιρα πού την ξεφυγγε-
έλο και πιδ σφιχτά, ή Πάτου ξε-
φθασε στην απόγνωσι.

“Ήξερε πώς κάποτε θα πεθάνη.
‘Αλλά νά πεθάνη σ’ αὐτή τήν τρο-
μέρη φυλακή γιά νά ἐπωφεληθῇ
έναν στυγνός δολοφόνος πού θα
εὕρισκε τρόπο ἀσφαλῶς νά ἀπαλ-
λαγή ἀπό τήν “Αννα ὅπως εἶχε
ἀπαλλαγή ἀπ’ αὐτήν, ἔ, ή σκέψι-
αὐτή τήν ὡδηγοῦσε στήν τρέλλα...”

Πέρασε σχεδόν ἄλλη μιὰ ὥρα
μέσα σέ ἀπόλυτη, ἀπάνθρωπη
σιωπή. Εἶχε πάψει νά καπνίζει.
Δέν ὑπῆρχε ἀερισμός καί ὁ κα-
πνός χειροτέρευε τήν ατμόσφαι-
ρα.

Μιά ὑπουλη νάρκη πλημύρι-
σε τήν Πάτου. Ἀκούμπησε πίσω
οτὸν πέτρινο πάγκο καί τῆς φάνη-
κε πὼς ἐπλεε στὸ ἄπειρο. «Αὐ-
τὸ εἶναι ὁ θάνατος» σκέφθηκε καί
χάρηκε πού ἦταν ἀνῶδυνος. Γιά
μιὰ στιγμή τῆς φάνηκε πὼς εἶδε
ένα ὄνειρο. Σάν ἕνας σκύλος
γαύγιζε... ὕστερα ἦρθε τὸ τρίξι-
μο μίας κλειδαριάς... ὁ σκύλος ἔ-
γλειψε τὸ πρόσωπό της. “Ἀκουσε
τῇ φωνῇ τοῦ Γκράχαμ. “Ἀκουσε...
καί δέν ἔνοιωσε πιά τίποτα.

“Υστερα ἀπὸ κάποιο διάλειμμα
ένα χέρι τήν ἀνασήκωσε καί τήν
παρακινούσε νά φάη λίγη ζεστή
σοῦπα. “Υστερα ἦρθε στὰ χεῖλη
τῆς ἕνα ποτήρι καί γεύθηκε κρα-
σί. Μιά ἀνδρική φωνὴ εἶπε:

—“Εκτὸς ἀπὸ ἕναν πονοκέφα-
λο, κυρία Μακλήν, ή δεσποινὶς θά
εἶναι ἐντάξει ὡς τὸ πρῶτο.

“Η Πάτου ξύπνησε γιά καλὰ ὅ-
ταν ἀκουσε παραθυρόφυλλα νά
τρῖζουν καί ἀνοίξε τὰ μάτια της
σέ ἕνα ἠλιόλουστο δωμάτιο. Μιά
νοικοκυρεμένη γυναίκα μὲ γκρι-
ζα μαλλιά ἦταν κοντὰ στὸ παρά-
θυρο καί ὅταν εἶδε τήν Πάτου τῆς
χαμογέλασε φιλικά.

—Καλημέρα σας. Εἶμαι ή κυ-
ρία Μακλήν. Μοῦ φαίνεται πὼς
σας βλέπω καλά.

—“Αρκετὰ καλά, σας εὐχαρι-

στῶ, ἀπάντησε ή Πάτου καί ἀνα-
σηκώθηκε. Πέστε μου σὰς παρα-
καλῶ... πού εἶμαι;

“Εκείνη τῇ στιγμή θυμήθηκε
καί ἀνατρίχιασε.

—“Ω, ἐκείνη ή φοβερὴ φυλα-
κή... Πὼς θύγηκα ζωντανή ἀπ’ ἐ-
κεῖ μέσα;

“Η κυρία Μακλήν τῆς εἶπε μὲ
τήν ἔντονη Σκωτσέζικη προφορά
τῆς πὼς κάθε θράδυ γινόταν μιὰ
ἐπιθεώρησι τοῦ πύργου. Μαζί μὲ
τήν «περίπολο» πήγαινε καί ὁ
σκύλος, ὁ Ρούστν. Καί ὁ Ρούστν
ὤρμησε στήν πόρτα πού ὡδηγοῦ-
σε στήν Φυλακή ἀπὸ τὸ δωμάτιο
μὲ τὰ ὅπλα γαυγίζοντας καί ξύ-
νοντας τὸ πάτωμα σὰν τρελλός.

—Φαίνεται πὼς μύριζε τήν μυ-
ρωδιά ἀπὸ τὸ ταγιέρ σας, εἶπε ή
κυρία Μακλήν. Τὸ ἔχω κρεμάσει
ἐξω νά ἀεριστῇ.

—Ναί, ἔσπασα ἕνα μπουκάλι ἄ-
ρωμα, ὡμολόγησε ή Πάτου.

—“Ετοι μοῦ εἶπαν. Εὐτυχῶς
πάντως. Μὰ δέν ξέρω πὼς λέγε-
στε.

—Πατρίτσια Κόρριγκαν. Σὰς
εὐχαριστῶ πολύ. Λυποῦμαι πού
σας θάζω σέ τόσο κόπο.

—Μὴ λέτε τέτοια πράγματα,
δεσποινὶς Κόρριγκαν.

“Όταν τῆς ἔφεραν ἕνα δίσκο μὲ
τὸ πρωῒνό της ή Πάτου ρώτησε
ἀν ή οἰκογένεια τοῦ πύργου ἔμε-
νε ἐκεῖ. Καί τῆς ἀπάντησαν πὼς
«ὁ λόρδος καί ή χήρα λαίδη ἦ-
ταν ἐκεῖ.»

“Όταν ή Πάτου σηκώθηκε θρῆ-
κε τὰ ροῦχα της ἔτοιμα καί σιδε-
ρωμένα καί χωρὶς ἴχνος σχεδόν
ἀπὸ τὴ μυρωδιά. Τὴν ὥρα πού ἀ-
πολάμβανε τὴν ὥραία θέα ἀπὸ τὸ
παράθυρό της ή κυρία Μακλήν
ἦρθε νά τῆς πῇ πὼς ή λαίδη θά
ἤθελε πολὺ νά τήν δῇ.

“Η Πάτου ἔνοιωσε κάπως σάν
ἀπρόσκλητος ἐπισκέπτης ἐνῶ ἀ-
κολουθοῦσε τήν κυρία Μακλήν
κάτω. Τῆς ἀνοίξε μιὰ πόρτα, τήν
ἔβαλε μέσα σέ ἕνα ὁμορφο δωμά-

τιο καί ή Πάτου θρέθηκε μόνη
μὲ τήν χήρα λαίδη.

“Αμέσως χάθηκε κάθε ἴχνος ἀ-
μηχανίας. “Η ἠλικιωμένη κυρία ἦ-
ταν λεπτή, μὲ γκριζα μαλλιά καί
χαρούμενα γελαστά μάτια πού
κάτι θύμιζαν στήν Πάτου, μὰ δέν
ἤξερε τί. “Η συμπάθεια πού ἔδει-
ξε γιά τήν τρομερὴ περιπέτειά
τῆς ἦταν εὐλικρινής. “Η Πάτου
τῆς ὡμολόγησε ὅλη τήν ἀλήθεια.
Τὸ λάθος ἦταν ἐντελῶς δικό της.
Δέν ἔφταιγε κανένας ἄλλος ἐκτὸς
ἀπὸ κείνην... καί τὸν Μάϊκλ.

—Δέν μ’ ἀρέσει αὐτὸς ὁ Μάϊκλ,
παρατήρησε ή κόμησσα. Δέν κα-
ταλαβαίνω τὰ κίνητρό του.

—Ναί, ἀπάντησε ἀργὰ ή Πά-
του.

Μὰ δέν εἶπε τίποτε ἄλλο. “Αν
ἐδινε ἐξηγήσεις θά ἔπρεπε νά πῇ
σ’ αὐτὴν τήν χαριτωμένη, τήν εὐ-
γενικιά, ἀλλὰ φτωχὴ πιά κυρία,
πὼς ὅλα ἔγιναν γιά μιὰ μεγάλη
κληρονομιά. Μὰ δέν μπορούσε νά
τὸ πῇ μέσα σ’ αὐτὴ τὴν ατμόσφαι-
ρα τῆς περήφανης φτώχειας.

—“Ο γιός μου ἀνησυχεῖ πολὺ
γιά σας. δεσποινὶς Κόρριγκαν.
“Αλλὰ ἔχει τόσες δουλειές τώρα
ὁ καὺμένος. Θά τὸν βροῦμε στὸ
τραπέζι.

“Υστερα ἀπὸ δύο λεπτά ὤρμη-
σε μέσα στὸ δωμάτιο ὁ Γκράχαμ.
Βλέποντας τήν ἔκπληξι στὰ μά-
τια τῆς Πάτου φώναξε «Μπρά-
βο!» καί πῆγε νά φιλήσῃ τήν μη-
τέρα του.

—Δέν χρειάζονται συστάσεις,
δεσποινὶς Κόρριγκαν, εἶπε ή λαί-
δη Ρόξαμ. Τὸ γιό μου τὸν ἔχετε
ἤδη γνωρίσει. Καί ἐκεῖνος εἶναι
πού σας ἀνέβασε ἀπὸ τήν φυλα-
κή. Ναί, Γκράχαμ, ή κοπέλλα

συνῆλθε ἐντελῶς. Καί συμφωνῶ
μαζί σου. Εἶναι χαριτωμένη.

—“Ημουνα τυχερός, μητέρα,
πού ὁ Πάρτζις εἶχε νά πάη στήν
κηδεία καί ὡδήγησα ἐγὼ τοὺς ἐ-
πισκέπτες χθές. Πάντως ὁ Ρούστν
σὰς ἔσωσε, δεσποινὶς Κόρριγκαν.
“Ακολουθῆσε τὰ ἴχνη τῆς μυρω-
διάς.

“Όταν μπῆκε ὁ γέρος ὑπηρετῆς
γιά νά ἀναγγεῖλῃ τὸ πρόγευμα ή
Πάτου θρῖσκοτάν ἀκόμα σάν σὲ
ὄνειρο. “Ο Γκράχαμ ἦταν ὁ λόρ-
δος Ρόξαμ!

Ποτέ της δέν ξέχασε ἐκεῖνο τὸ
πρόγευμα. “Ο Γκράχαμ δέν ἔβγα-
ζε τὰ μάτια του ἀπὸ πάνω της.
“Όταν ἀργότερα ἔκαναν τὸ γύρο
τοῦ κτήματος μαζί, μάτιαι προσ-
πάθησε νά μάθῃ γιατί ὁ Μάϊκλ
Μεντόζα θέλησε νά τήν ἀφήσῃ νά
πεθάνῃ. “Η Πάτου ἀπαντοῦσε ἀ-
όριστα.

—“Οποσδήποτε ἐγὼ ἐνημέρωσα
τήν Σκῶτλαντ Γυάρντ. Δέν ξέ-
ρω ἂν μποροῦν νά κρατήσουν τὸν
παλιάνθρωπο ἐδῶ. “Αλλὰ πάντως
θά τὸν περιμένῃ ή ἀστυνομία στὸν
τόπο του γιά νά ἀκούσῃ ἀπὸ τὸν
ἴδιο τὰ κατορθώματά του....

“Ο Γκράχαμ συνώδευσε τήν Πά-
του στὸ ξενοδοχεῖο καί τῆς ζήτη-
σε νά τοῦ ὑποσχεθῇ πὼς θά ἔτρω-
γε μαζί τους τὸ θράδυ.

—“Η μητέρα μου ἤθελε πάντα
νά χτίσουμε τίς παλιές αὐτὲς κρύ-
πτες, ἀλλὰ δέν μπορούσαμε ποτὲ
νά ἀντιμετωπίσουμε τὰ ξέσδα, τῆς
εἶπε. Τώρα εἶμαι εὐχαριστημένος.

—Γιατί; ρώτησε ή Πάτου.

—“Ενας μακρινὸς πρόγονός
μου ἔχασε τὴ γυναίκα του ἐκεῖ
κάτω. “Ελπίζω ἐγὼ νά ἔχω καλὴ
τύχη νά ἀντιστρέψω τὸν θρόλο!

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Του

ΓΙΑΝΝΗ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗ

ΧΑΪΔΩ

Τρέμω σὰ συλλογίζομαι τὴ Χαΐδω τὴ Σουλιωτοπούλα.

Δειλὸς στὴ θύμησή της, μοιάζω μὲ τοὺς Τούρκους ποὺ τρέμανε καὶ τ' ὄνομά της ἴσια μὲ τοῦ σπαθιοῦ της τὴ λαβωματιά.

Θολὴ τὴν ἔχω μπρός μου τὴν παρθένα, ἀνταριασμένη κι' ἀγνωρῶσάν τὴ μορφὴ τὴ χαλασμένη ποὺ δείχνει τὸ λειψόγιομο φεγγάρι στὰ σύννεφα τρικυμίστο.

—Τί ἦταν ἡ Χαΐδω, θεία; ρωτοῦσα τὴν Πανάγιω, τὴν παλιὰ Σουλιώτισσα.

—Ἡ Χαΐδω τί ἦτανε; Μὴ μὲ ρωτᾶς, δὲν ξέρω, δὲν τὴν ἔφτασα, ἔλεγε ἡ θεία Πανάγιω, κι' ἔτρεμε μὲ τὸ χεῖλος της. Ἦτανε πλάσμα ἀνθρώπινο, ἦτανε ξωτικό, κανεὶς δὲν ξέρει. Κόρη, ἔτοιμη νυφούλα, ὄχι καμμιά γριά. Κι' ὁμορφὴ, σὰν εἰκόνισμα. Μονάχα αὐτό; Ἡ μάννα μου τὴ γνώρισε καὶ δὲν μπορούσε ἄλλο νὰ πῇ...

Καὶ σώπαινε ἡ Πανάγιω. Ὑστερὰ ξανάρχριζε:

—Ποιά ἦταν τοῦ κορμιοῦ της τὰ γνωρίσματα; Τὰ μάτια καὶ τὰ χεῖλ' ἡ της; Κανεὶς δὲν βρέθηκε νὰ πῇ, κανεὶς δὲν ἀποτόλμησε. Ὅλοι, Σουλιῶτες καὶ Σουλιώτισσες, ἓνα μονάχα ξέρανε, καὶ τ' ὀρκιζόνταν:

Ἡ Χαΐδω πῆγαινε στὸν πόλεμο ὁλομόναχη. Κινοῦσε ἀθώρητη, ἀσυνό-

Ὁ Γιάννης Βλαχογιάννης ἀσχολήθηκε ιδιαίτερα μὲ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821. Τὸ ἱστορικό ἀρχεῖακό του ἔργο ἀποτελεῖ καθαρῶς ἐθνικὴ προσφορά. Πολλὲς σελίδες ἀπὸ τὰ πεζογραφικά ἔργα του «Ἱστορίες», «Λόγοι καὶ ἀντίλογοι», «Παλληγᾶρια τὰ παλιά», «Μεγάλα χρόνια» καὶ «Ἰῦροι τῆς ἀνέμης» κλείνουν ὅλη τὴν ἐθνικὴ ἔξαρσι τῶν σκλαβωμένων Ἑλλήνων καὶ τὸ φλογερὸ πατριωτισμὸ τους. Δημοσιεύουμε στὶς σελίδες αὐτὲς μερικὰ παλιὰ διηγηματάκια, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὴν Ἐπανάστασι μὲ τὸν γενικό τίτλο ποὺ τὸς ἔδωσε ὁ ἴδιος. Φέρουν καὶ αὐτὰ ἐκδηλᾶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσωπικοῦ του ὅπως: ἀπλὴ ἀφήγησι καὶ ρομμελιώτικη διάλεκτο μὲ σουλιώτικους τίπους συχνά.

δευτὴ καὶ πῆγαινε. Ἀντίκρου οἱ Ἀρβανίτες, ἀφοῦ μῆνες κρατήσανε τὸν πόλεμο καὶ σφίξανε στενὰ τὸ Σούλι, ἄξαφνα δειλιάσαν. Τοὺς παίρνουν οἱ Σουλιῶτες ἄκοπα τὸ ντουφέκι, ὄχι μὲ τὸ σπαθί. Συχνὰ τοὺς βλέπανε νὰ φεύγουν ἀκυνήγητοι, σὰν τὰ ζαρκάδια ποὺ ἔχουνε τὸ φόβο τους ὀχτρὸ μὲς τὴν καρδιά τους. Οἱ Σουλιῶτες ἀπορούσανε, νοιώθανε κι' αὐτοὶ μὴ' ἀλλόκοτη λαχτᾶρα μέσα τους. Φωνάζανε τοὺς Τούρκους νὰ γυρίσουνε. «Σταθῆτε νὰ πολεμήσετε! Τί φεύγετε;», τοὺς λέγανε.

—Δὲν μᾶς κυνηγάτε εἰς, μᾶς κυνηγάει ἡ Χαΐδω, ἀποκρινόνταν. Καὶ περιγράφανε μιὰ φοβερὴ γυναῖκα. Ἦταν ἡ Χαΐδω. Κι' ὅμως κανένας ἀπὸ τοὺς Σουλιῶτες δὲν τὴν ἔβλεπε. Τὸ βράδυ ἅμα γυρίζανε στὸ Σούλι, ἡ Χαΐδω ἦταν ἐκεῖ: Μοναχὴ κι' ἀμίλητη, ἀγριαπὴ. Ἀγνωρίστη, σὰ νὰ ξεγύριζε ἀπὸ ἀρρώστεια φοβερή. Παραλλαγμένη, σὰ νᾶχε περάσει ἀπὸ δοκιμὴ θανατερή. Τέτοια ἦταν ἡ Χαΐδω. Κάτι σὰν ἄλλο πλά-

σμα, παρ' ἀνθρώπινο (ἔλεγε ἡ θεία Πανάγιω). Καὶ δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ λόγια μονάχα τὰ περασμένα ποὺ ἄκουσα καὶ τὴ στοχάζομαι ἔτσι. Ἡ ἴδια ἡ μάννα μου ἔλεγε συχνά: «Ἡ Χαΐδω ἦταν ἓνα φάντασμα, ἴσως καμμιά ψυχὴ τρισάγια, ποὺ ἦρθε γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσῃ, ἀπὸ τὸν οὐρανὸ σταλή. Καὶ ἴσως ἡ Παναγιὰ Παρθένα νὰ πῆρε τὴ μορφὴ της. Τώρα,

ὅσο τὸ συλλογίζομαι, καὶ τὸ πιστεύω πῶς πολὺ. Ὅμως καὶ τότε ποὺ τὴν εἶχαμε ὁλόσωμη μπροστὰ μας, ποὺ ζοῦσε καὶ πολεμοῦσε γιὰ τὸ Σούλι, καὶ τότε κανεὶς δὲν τὴν νόμιζε τὴ Χαΐδω ἀληθινή, μὲ σάρκα κι' αἷμα. Ἡ Χαΐδω, καὶ ζωντανή, ἦταν ἓνα φάντασμα θεόσταλτο.»

Τρέμω σὰ συλλογίζομαι τὴ Χαΐδω τὴ Σουλιωτοπούλα.

Η ΓΡΗΛΑ

ΣΟΥΛΙΩΤΙΣΣΑ

Τὸ Μεσολόγγι πιά ἦταν κλεισμένο. Κι' ὁ πόλεμος δὲν ἔπαυε ἄγρυπνος, νύχτα καὶ μέρα. Κι' ἡ φωτιά ἔκανε μιὰν ἄλυσίδα, συγκρατητὴ τὴν πέρα καὶ πέρα.

Δύσκολα πιά μπορούσε βοήθεια νὰ περάσῃ ἀνάμεσα στοὺς Ἀρβανιτᾶδες καὶ στὸ Μεσολόγγι νὰ καλωσοριστῇ. Μὰ κάπου, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, χύνονταν καὶ περνοῦσαν ὅμοιοι στὴν ὁρμὴ μὲ λυκαγέλη, ὅσοι μὲς' στὴν καρδιά τους εἶχανε σὰν δίκωπο μαχαίρι τῶν ἀδερφῶν τὴ δυστυχία καὶ τὸ παράπονο. Καὶ μιὰν αὐγὴ, ἀξημέρωτη ἀκόμα, ἔφτασε στὸ Μεσολόγγι ὁ Γιώτης Γκιώνης, ἄβλαβος, μὲ τοὺς δικούς του. Καὶ μὲ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, τῆς χαρούμενης, στὶς τόσες ποὺ περνοῦσαν ἄχαρες, Σουλιώτης μὲ Σουλιώτῃ ἀλλάζανε φιλιὰ κι' ἔκαναν πανηγύρι.

Τόμαθε κ' ἡ Μαλάμιναι, ἡ χήρα ἡ καπετάνισσα, ποὺ δρέθηκε κι' αὐτὴ κλεισμένη μὲ τοὺς ἄλλους καὶ μοίραζε τῶν ἀλλοιῶν τὰ βάσανα μὲ τίς δικές της πίκρες. Ξεσκούφωτη ἔτρεξε στὸ Γιώτῃ Γκιώνη.

—Ὦρα καλὴ καὶ βλοσυρὴν ποῦρθε! τοῦ φώναξε ἀπὸ μακριὰ. Ὁ γιός μου ποῦναι;

—Τὸν ἄφησα στ' Ἀπόκορο, θεία, μ' ἄλλο μπουλούκι. Ἐχουν ἀνεμικὸ

ντουφέκι. Καὶ βαροῦν τοὺς ἐχθροὺς ὅπου τοὺς ἀντέσουν.

—Καὶ σὺ πῶς ἦρες; Ἐχεις κανένα δικό σου δὲ στὸ Μεσολόγγι;

—Ὁχι, γιὰ τὴν πατρίδα, θεία Μαλάμιναι.

—Λοιπὸν, τ' ἀδέρφια τοῦ εἶναι δῶ κι' αὐτὸς γυρίζει στὰ βουνά; Καὶ τὴν πατρίδα δὲν τὴν συλλογᾶται; Καὶ μένα μ' ἀφήνει νὰ κυττάζω σὰς καὶ νὰ ντρέπωμαι;

Σκληρὴ κι' ἀγριεμένη σήκωσε τὰ χέρια πάνου.

—Μὴ, θεία, μὴ τὸν καταριέσαι!

—Τὴν κατάρτα μου!

Ὅλοι ἔφριξαν. Τρεῖς μέρες πέρσαν καὶ τρεῖς νύχτες στὸν πόλεμο ποὺ ἀγρίευε. Κι' ἓνα πρωτὶ, θεοῦ χαρά, ἔγινε ἀνάπαυση. Ἀρβανίτης δγῆκε ἀντίκρου καὶ ζήτησε τὴ γρηὰ Μαλάμιναι νὰ ἰδῇ καὶ νὰ τῆς μιλήσῃ. Ἐτρεψαν καὶ τὴν ἔφεραν ἀπάνου στὰ προχώματα.

—Γρηὰ Μαλάμιναι, γυναῖκα τοῦ Γιώργου τοῦ Μαλάμου, φώναξε ὁ Ἀρβανίτης, σὲ χαίρεται ὁ γιόκαρ σου. Ἦρθε νὰ σὲ ἰδῇ!

Κι' ὕψωσε ἓνα κοντάρι μ' ἓνα κεφάλι ἀνθρώπου στὴν κορφή.

Ἀναταράχθηκε ἡ Μαλάμιναι.

—Παῖδί μου! Πύλιο μου! ἔκραξε στριγκὰ. Τὴν εὐκὴ μου νᾶχης' ἔτσι παλλικάρη σὲ ἤθελα. Καὶ σὺ, ἀπίστε, πρέπει νὰ πληρωθῇς, καὶ σὺ!...

Ἀρπάξε ἀπὸ κοντὰ της ἓνα καρποφύλι. Γονάτισε, σημάδεψε. Κι' ὁ Ἀρβανίτης ἔπεσε μαζὺ μὲ τὸ κοντάρι. Ἐπεσε κι' ἡ γυναῖκα σωριαστὴ στὸ χῶμα.

ΤΟ ΣΟΥΛΙ

Παιδιά Μωραϊτάκια, περαστικά και ταξιδιάρικα, τραγουδούσανε μέσ' στο κρασοπουλιό, ύστερ' από φαγοπότι. Στάθηκαν να τους ακούσω. Ήταν ένα τραγούδι που δεν τόξερα. Τραγούδι του Σουλιού από κείνα τα παλιά που τ'άσπειρε στα πέρατα ή Δόξα ή φτεροφόρα, ή ίδια που έφερε στ' αυτιά μου και τούτο το άπομεινάρι το ακριβό από του Μωραϊά την άκρη. Σάν αντίλαλος φυλακισμένος από τα χρόνια τα βαριά που τον πλακώσανε κι' έξαφνα λευτερώθηκε ήτανε και τούτο το τραγούδι το κομματιασμένο. Έρεϊπιο από κόσμο ξεχασμένο.

Αφού κόπηκε το τραγούδι, έμεινε ή συντροφιά συλλογισμένη λίγο. Μπήκα κι' εγώ τότε μέσα. Κάθισα σιωπηλός, ελπίζοντας του τραγουδιού το απόσπωμα ν' ακούσω. Ελπίδα γελασμένη! Με του τραγουδιού ακόμα τόν άχό στ' αυτιά τους, οί χωριάτες μιλούσανε ψυχρά.

—Κατά που πέφτει αυτό το Σούλι; ρώτησε ένας τους.

Μια νεαρά ήθοποιός έλεγε τόν καυμό της στην πολυπειρή Μιστενγκέτ: —Υποφέρω τόσο πολύ! Αυτή ή τελευταία περιπέτεια με άναστατώσε κυριολεκτικά. Πέστε μου, πότε θα μπορέσω με έμεις οι καυμένες οι γυναίκες να έλευθερωθούμε από τα βάσανα αυτά; —Η Μιστενγκέτ σκέφθηκε λίγο και είπτε: —Είλικρινώς, αγαπητή μου, δεν ξέρω. Ίσως θα έπρεπε να ρωτήσετε καμ-μιά μεγαλύτερη από μένα στα χρόνια!

☆

Pourquoi Pas?

Μεταξύ δύο Μινχάουζεν:

—Εμείς στο χωριό μας έχουμε ένα βράχο που επαναλαμβάνει τόν άν-τίλαλο δέκα πέντε φορές. —Αυτό δεν είναι τίποτα. Στο δικό μας το χωριό υπάρχει ένας βράχος που τού φωνάζεις δύο άριθμούς και σου δίνει το άθροισμα!

Up.

—Έχω ακούσει ένα χωριό, Σούλι, κάτω στο Μωραϊά, είπτε άλλος. —Κάπου βρίσκεται κατά τη Ρού-μελη, τρίτος άποκρίθηκε.

—Τό Σούλι γράφεται στην ιστο-ρία, βρε παιδιά, είπτε ο λογιώτατος της παρέας. Δεν τόχετε ακουστά; Που πέφτει δε θυμάμαι... Έσύ δεν ξέρεις να μάς πής που βρίσκεται το Σούλι; Ο λογιώτατος ρωτούσε μένα.

—Χάρηκα το τραγούδι σας, βρε παιδιά, είπα εγώ. Τί όμορφα γε-μάτο και τί λεβεντιά! Να σάς ρω-τήσω, για που είσαστε;

—Για την ξενητιά, είπαν όλοι.

—Γεια σας, και καλή ώρα στο ταξίδι σας. Όσο θυμάστε το τρα-γούδι αυτό δε θα χαθήτε. Και την πατρίδα δε θα λησμονήσετε.

—Ναί, αλλά δε μάς είπτε για το Σούλι.

—Τό Σούλι, στο τραγούδι βρί-σκεται... άλλου πιά δε θα το ά-παντήσετε. Όρα καλή, μαύρα παι-διά που λησμονήσατε το Σούλι! Καλά διάφορα στο μακρινό ταξίδι σας, παιδιά καυμένα!

A. E. MASON

ΤΟ ΒΕΛΟΣ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

(ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΜΥΘΙΣΓΟΡΗΜΑ)

Ο Μπόρις Βαμπέροσκι, άδελφός έξ άγχιστειας της πλούσιας χήρας Ζάν Μαρι Χάρλου, κατηγορεί την θετή της κόρη, στην όποια με την δάηξη της ή αδελφή του έχει ά-φήσει όλόκληρη την μεγάλη περιου-σία της. ότι την έδολοφόνησε. Τό δ κληροικό γραφείο Φρόμπσερ και Χάσλιτ, που έχει τις υποθέσεις της οικογενείας Χάρλου, μετά από 2 έκδιαστικά γράμματα του Βαμπέ-ροσκι που ζητούν προκαταβολή του μεροδίου της άναφερομένης κληρο-νομίας, την άγγελία του θανάτου της Ζάν Μαρι Χάρλου, την κατα-γορά του Βαμπέροσκι και το άπε-γνωσμένο τηλεγράφημα της Μπέτ-τυ, στέλνει στο Ντιζόν τόν Τζιμ Φρόμπσερ για να βοηθήσει την μι-κρή που βρίσκεται μόνη με το βά-ρος της κατηγορίας του Βαμπέ-ροσκι. Πηγαίνοντας για το Νιζόν ο Τζιμ Φρόμπσερ συναντά στο Πα-ρίσι τόν ντεντεκτιβ Άνώ, στόν ό-ποιο ή άστυνομία άνέθεσε να δ α-λευκάνη την υπόθεση. Ο Τζιμ Φρόμπσερ και ο ντετέκτιβ Άνώ φθάνουν στο Ντιζόν. Ο Τζιμ έ-πισκέπτεται πρώτος την Μπέτυ Χάρλου, σε λίγο δε έρχεται και ο Άνώ. ο όποιος την ανακρίνει ζη-τώντας να μάθει λεπτομέρειες νο-ρω από τόν θάνατο της χήρας Ζάν Μαρι Χάρλου. Στην άνάκριση πι-οίσταται και ή Άνν Άλχοτ, ή άλ-λη κοπέλλα της Βύλλας Γκρενέ.

—Έχει θράσος, κύριε Άνώ, γι' αυτό είμαι βέβαιη. Γύρισε πίσω έδω άφου έκανε την κατηγορία του και μου ζήτησε να τόν υποστηρίξω, φώ-ναξε ή Άνν και δγήκε από το δω-μάτιο με τόν Άνώ.

Ο Τζιμ έκλεισε την πόρτα πίσω τους. Τα τελευταία λεπτά τόν είχαν έντελώς καθυσχάσει. Ο ντεντέ-κτιβ δεν κυνηγούσε πραγματικά πα-ρά τόν συγγραφέα τών άνωύμων έ-πιστολών. Όταν έκανε τις σχετικές μ' αυτά έρωτήσεις του, ο τρόπος του ήταν άλλαγμένος. Οί έντυπωσι-ασμοί και ή άδιαφορία, άκόμη και ή διασκέδασί του για την κακή διά-θεσι της Μπέτυ, χανόταν. Έκανε τη δουλειά του προσεκτικά και ήρε-μα. Ο Τζιμ ξαναγύρισε στο κέντρο του δωματίου, έβγαλε την ταμπάκ-ρα του και την άνοιξε.

—Μπορώ να καπνίσω; ρώτησε και καθώς στράφηκε για να πάρη την άπάντησι μιá καινούργια έκ-πληξι σταμάτησε τη σκέψι και τα λόγια του. Η Μπέτυ τόν κύτταξε με μάτια διάπλατα από τόν τρόπο και πρόσωπο τραηγμένο σαν τραγι-κή μάσκα.

—Με νομίζει ένοχη, ψιθύρισε.

—Όχι, είπτε ο Τζιμ και πήγε κον-τά της.

—Αλλά εκείνη δεν άκουε τίποτα.

—Ναί, είμαι βέβαιη. Δεν βλέπε-τε πώς είναι αναπότρεπτο; Τόν κά-λεσαν από το Παρίσι. Έχει να σκε-φθή τη φήμη του. Πρέπει προτού γυ-ρίση να βρή το θύμα του.

Ο Τζιμ ένωισε ζωηρό πειρασμό να άθετήση την υπόσχεσί του. Δεν είχε παρὰ να πη την άληθινή αίτία που έφερε τόν Άνώ από το Παρίσι και ή άγωνία της Μπέτυ θα διαλυ-

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Και βέβαια, άπάντησε ή Μπέτ-τυ και ξανακάθησε στη θέσι της.

—Σας εύχαριστώ, άπάντησε ο Άνώ. Πάμε; είπτε γυρίζοντας στην Άνν. Και πηγαίνοντας θα μου πη-τε τη γνώμη σας για τόν Μπόρις Βαμπέροσκι.

όταν. 'Αλλά δεν μπορούσε. "Όλες οι παραδόσεις της ζωής του αγωνίζονταν για να κρατήσουν τη σιωπή του. Δεν τολμούσε ούτε καν να της πη πώς η κατηγορία αυτή έναντιόν της δεν ήταν παρά μια πρόφασι. Θα έπρεπε να ζηση με την αγωνία της λίγο περισσότερο. "Εβαλε ελαφρά το χέρι του στον ώμο της.

—Μπέττυ, μην το πιστεύεις αυτό! είπτε καταλαβαίνοντάς τη πόσο αδύνατη ήταν αυτή η φράσι μπροστά σε κείνη που θα μπορούσε να πη.

—Παρακολουθούσα τον 'Ανώ, συν-έχισε ο Τζίμ, τον παρατηρούσα. Είμαι βέβαιος πώς ήξερε τις απαντήσεις των ερωτήσεων που σάς υπέβαλλε. "Ηξερε ακόμη και πώς ο Σίμον Χάρλοου ήταν μανιώδης συλλέκτης αν και δεν είχε είπωθή τίποτα σχετικό. "Εθετε ερωτήσεις για να δη πώς θα απαντούσατε στήνοντας τότε-τότε μια καμιά παγίδα, όπως παραδέχτηκε μόνος του...

—Ναί, απάντησε η Μπέττυ με τρεμουλιαστή φωνή. "Εσθινη παγίδες κάθε στιγμή.

—Και κάθε απάντησι που δίνετε, ακόμη και ο τρόπος που την δίνετε, συνέχισε ο Τζίμ με έμφασι, έδειχνε όλο και πιο καθαρά την αθωότητά σας.

—Σε κείνον; ρώτησε η Μπέττυ.

—Ναί, σε κείνον. Είμαι βέβαιος γι' αυτό.

Η Μπέττυ Χάρλοου πήρε το χέρι του και το κράτησε στα δικά της. "Ακούμπησε το κεφάλι της στο μπράτσο του και μέσα από το μανίκι του ένοιωσε το βελουδένιο της μάγουλο.

—Ευχαριστώ, ψιθύρισε η Μπέττυ. Σ' ευχαριστώ, Τζίμ, και καθώς του μίλησε έτσι χαμογέλασε.

Τον ευχαριστούσε όχι τόσο για την εμφαντική πεποίθησι των λόγων του όσο για την παρηγοριά που της έδινε η παρυσία του.

—Είμαι πολύ πιθανό ότι δίνω μεγάλη σημασία σε μικροπράγματα, συνέχισε η κοπέλλα. Πολύ πιθανό να είμαι αγνώμων στον κύριο 'Ανώ. 'Αλλά αυτός ζή ανάμεσα σε έγκληματα και έγκληματίες. Θα είναι τόσο συνηθισμένος να βλέπη ανθρώπους να καταδικάζονται και να περνούν στο κενό, ώστε ένας λιγότερο

ή περισσότερο, ένοχος ή άθώος, δεν θα του φαινόταν κάτι σπουδαίο.

—Ναί, Μπέττυ, παρατήρησε μαλακά ο Τίμ, αλλά μου φαίνεται πώς είσαι λίγο άδικη.

—Καλά, τα παίρνω πίσω, είπτε και άφησε το χέρι του. "Όστόσο, Τζίμ, εγώ στηρίζομαι σε σένα όχι σε κείνον, και γέλασε με ένα τρεμούλιασμα στη φωνή της που τον αναστάτωσε.

—Ευτυχώς, απάντησε εκείνος, που δεν χρειάζεσαι να στηριχθής σε κανένα.

Μόλις τελείωσε τη φράσι του η "Ανν "Απκοτ μπήκε στο δωμάτιο μόνη. Είχε περίπου το ύψος της Μπέττυ και την ηλικία της Μπέττυ και διατηρούσε κι' αυτή την εφηβική λεπτότητα και το παράστημα των συγχρόνων κοριτσιών. Στα άλλα όμως σημεία, ακόμη και στο χρώμα των ρούχων τους, ήταν έντελώς αντίθετη ή μια από την άλλη. Η "Ανν ήταν ντυμένη στα άσπρα και φορούσε ένα χρυσοκίτρινο καπέλλο έτσι που σχεδόν δεν καταλάβαινε κανείς που τελείωνε το καπέλλο και που άρχιζαν τα μαλλιά.

—Και ο κύριος 'Ανώ που είναι; ρώτησε η Μπέττυ.

—Τριγυρίζει μόνος του, απάντησε η "Ανν. Του έδειξα όλα τα δωμάτια και μου είπτε πώς θα τριγυρίσει λίγο μονάχος του και μ' έστειλε σε σάς.

—"Εσπασε τις σφραγίδες των κλειστών δωματίων; ρώτησε η Μπέττυ Χάρλοου.

—Ω, όχι. Μά δεν μάς είπτε πώς δεν μπορεί να το κάνει αυτό χωρίς τον διευθυντή της άστυνομίας;

—Ναί! έτσι μάς είπτε, απάντησε ξερά η Μπέττυ. 'Αλλά ανθρωπιόμουνα αν μάς έλεγε την πραγματική του πρόθεσι.

—Ω, ο κύριος 'Ανώ δεν μου φαίνεται καθόλου άγριος, είπτε η "Ανν.

Ο Τζίμ είχε την εντύπωσι πώς από τη μία στιγμή στην άλλη θα τον έλεγε «τί χρυσό αγόρι». Τώρα είχε απαλλαγή έντελως από την πρώτη έκπληξι και το δέος που την είχε καταλάβει όταν τον πρωτοείδε.

—"Αλλωστε, συνέχισε η "Ανν, ενώ καθόταν δίπλα στην Μπέττυ στο

πεζούλι του παραθύρου, κυττάζοντας με την ειλικρινέστερη έμπιστοσύνη τον Τζίμ, άλλωστε τώρα μπορούμε να αισθανόμαστε ασφαλείς όπωσδήποτε.

Ο Τζίμ Φρόμπιερ σήκωσε τα χέρια του σε κίνηση άπελπισίας. Τό παράξενα έπιφυλακτικό ύφος του είχε ξεγελάσει τώρα την "Ανν όπως είχε ξεγελάσει πριν και την Μπέττυ. "Αν οι δυο κοπέλλες τον καλούσαν να τις βοηθήσει σε περίπτωση μιάς ξαφνικής δυσκολίας που θα τις έβρισκε μέσα σε κανένα καϊκάκι, ή στην παγωμένη πλαγιά ενός βουνού ή σε κανένα δάσος του Νείλου με έναν ρινόκερο να τις κυνηγά, ή έμπιστοσύνη τους δεν θα τον τρόμαζε. 'Αλλά αυτό εδώ ήταν διαφορετικό. "Ηθελαν, ούτε λίγο ούτε πολύ, να τον αντίταξουν στον 'Ανώ.

—Και πριν ήσασαν ασφαλείς, φώναξε ο Τζίμ. Ο 'Ανώ δεν είναι έχθρος σας και όσο για μένα δεν έχω ούτε την πείρα ούτε τα φυσικά χαρίσματα που χρειάζονται γι' αυτού του είδους τη δουλειά.

Σταμάτησε άπελπισμένος γιατί και οι δυο κοπέλλες τον κύτταζαν με ένα χαμόγελο που έλεγε πώς δεν πίστευαν ούτε μιά του λέξι.

«Θεέ μου, νομίζουν πώς τα λέω από πονηρία, σκέφθηκε, και όσο περισσότερο τονίζω την άνικανότητά μου τόσο πιο πονηρό θα με νομίζουν.» Και έτσι έγκατέλειψε την συζήτησι.

—Και βέβαια είμαι στη διάθεσι σας, είπτε.

—Ευχαριστούμε, απάντησε η Μπέττυ. Θα φέρης τις άποσκευές σου από το ξενοδοχείο και θα μείνης εδώ, δεν είναι;

Ο Τζίμ είχε τη διάθεσι να δεχθή την πρόσκλησι. 'Αλλά θα χρειαζόταν ίσως να συναντήση τον 'Ανώ στην «Μεγάλη Ταβέρνα» ή και ο 'Ανώ θα ήθελε ίσως να τον δη, και τέτοιες συναντήσεις απαιτούν μυστικότητα. Θα ήταν καλύτερο αν διατηρούσε άπόλυτη έλευθερία κινήσεων.

—Δεν θα σε βάλω σε τόσο ένόχλησι, Μπέττυ, απάντησε. Δεν υπάρχει κανένας λόγος γι' αυτό. Με ένα τηλεφώνημα σε πέντε λεπτά θα είμαι εδώ.

Η Μπέττυ Χάρλοου φαινόταν άβέβαιη αν έπρεπε να επιμένει στην πρόσκλησί της ή όχι.

—Μου φαίνεται λίγο έλλειψι φιλοξενίας έκ μέρους μου... άρχισε να λη, αλλά άνοιξε η πόρτα και μπήκε ο 'Ανώ.

—"Αφησα εδώ το καπέλλο και το μαστούνι μου, είπτε. Τα πήρε και ύποκλήθηκε στις δυο κοπέλλες.

—Τα είδατε όλα, κύριε 'Ανώ; ρώτησε η Μπέττυ.

—Όλα, δεσποινίς. Δεν θα σάς ένοχλήσω ξανά, ώσπου να έχω την έκθεσι από την νεκροψία. Καλημέρα σας.

Η Μπέττυ σηκώθηκε και τον συνώδεψε στο χώλλ. Του φάνηκε του Τζίμ πώς ήθελε να διαλύση την εντύπωσι από την προηγούμενη της στάσι. Και όταν άκουσε τη φωνή της του φάνηκε πώς διέκρινε σ' αυτήν έναν τόνο άπολογίας.

—Θα ευχαριστηθώ πολύ αν μου πητε το αποτέλεσμα της νεκροψίας, όσο το δυνατόν ταχύτερα, παρακάλεσε η Μπέττυ. "Εσείς καλύτερα από κάθε άλλον θα καταλαβαίνετε πώς οι στιγμές αυτές είναι δύσκολες για μένα.

—Το καταλαβαίνω πολύ καλά, δεσποινίς, απάντησε σοβαρά ο 'Ανώ. Θα φροντίσω να μη παραταθή η άνευχησι σας.

Ο Τζίμ κυττάζοντάς τους, μέσα από την πόρτα που στεκόταν στο ηλιόλουστο χώλλ, ένοιωσε ένα χέρι να άκουμπά ανάλαφρα στο δικό του. Στράφηκε γρήγορα. Η "Ανν "Απκοτ βρισκόταν δίπλα του και όλη η όμορφιά και το λεπτότατο χρώμα είχε φύγει από το πρόσωπό της. Στα μάτια της είχε μιά άγρια, άπελπισμένη ίκεσι.

—"Ελάτε να μείνετε εδώ. Σας παρακαλώ, του ψιθύρισε.

—Μά μόλις άρνήθηκα την πρόσκλησι, με άκούσατε.

—Τό ξέρω, εξακολούθησε εκείνη, ενώ τα λόγια έβγαιναν με δυσκολία από τα χείλη της. "Όστόσο αλλάξετε γνώμη. Σας παρακαλώ! "Ω, είμαι τρελλή από τό φόβο μου! Δεν καταλαβαίνω τίποτε. Είμαι τρομοκρατημένη!

Και ένωσε τα χέρια της παρακλη-

τικά. Ο Τζιμ δεν είχε δη ποτέ τόσο φόβο ολόγυμνο, ποτέ, ούτε στα μάτια της Μπέττυ πριν από λίγη ώρα. Ο φόβος έκλειβε από το εξάισιο προσωπάκι της όλη την όμορφη του και το άφηνε στεγνό και γερασμένο. Άλλα προτού μπορέσει να απαντήσει, ένα μπαστούνι έπεσε βαρειά στις πλάκες του χώλλ και τους έκανε και τους δυο να ξαφνιαστούν, σαν να ήταν πιστολιά.

—Σας εύχαριστώ, δεσποινίς, αλλά μπορώ ακόμη να λυγίσω τη μέση μου. Κάθε πρωί κάνω πέντε επίκυ-

ψεις, είπε γελώντας ο Άνω και κατέθηκε πηδηχτά τα σκαλιά.

Με το γρήγορο ελαφρό του βήμα βρέθηκε άμέσως στο δρόμο. Όταν ο Τζιμ γύρισε πάλι να κυττάξει την Άνν Άπκοτ, ο φόβος είχε εξαφανιστή από το πρόσωπό της, τόσο που δεν πίστευε στα μάτια του.

—Μπέττυ, θα μείνη μαζί μας; φώναξε η Άνν χαρούμενα.

—Αυτό φανταζόμουν κι' εγώ, απάντησε η Μπέττυ με ένα παράξενο χαμόγελο μπαίνοντας μέσα.

Ο ΒΑΜΠΕΡΣΚΙ ΠΑΡΑΜΕΡΙΖΕΤΑΙ

Ο Τζιμ ούτε είδε, ούτε άκουσε τίποτε για τον Άνω εκείνη την ημέρα. Πήρε τις άποσκευές του από το ξενοδοχείο και πέρασε τη βραδιά του με τις δυο κοπέλλες στη Βίλλα Γκρενέλ. Μετά το φαγητό πήραν τον καφέ τους στον κήπο στο πίσω μέρος του σπιτιού. Από κάποια σιωπήλη συμφωνία απέφυγαν να μιλήσουν έντελώς για την κατηγορία του Βαμπέρσκι. Δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτε παρά να περιμένουν την έκθεσι από τη νεκροψία. Άλλά η μακρυά σε ρά με τα κλειστά παρόθουρα πάνω από τα κεφάλια τους, τα παρόθουρα των σφραγισμένωνωματίων, τους άπαγόρευε να ξεχάσουν το θέμα και η κουβέντα τους έπεφτε όλη την ώρα σε μακρυές σιωπές. Ήταν δροσιά εκεί έξω στον σκοτεινό κήπο, δροσιά και απόλυτη σιωπή. Τόσο που η παραμικρή κίνηση κάποιου κοιμισμένου πουλιού στα δένδρα τους ξάφνιαζε και τα βήματα κάποιου μοναχικού διαβάτη στον μικρό δρόμο άνηχούσαν σαν να ήταν να ξυπνήσουν μια όνειρώδη πολιτεία. Ο Τζιμ παρατήρησε πως η Άνν Άπκοτ μία-δυο φορές έσκυψε γοργά και κύτταξε πέρα από τις πελούζες με το γρασίδι, μέσα από τα ψηλά δένδρα, σαν να είχε διακρίνει κάποια κίνηση ανάμεσα στους κορμούς τους. Άλλά δεν έλεγε τίποτε και κάθε φορά έπεφτε πίσω στην καλέκλα της με έναν άμυδρο στεναγμό.

—Υπάρχει πόρτα του κήπου στο δρόμο; ρώτησε ο Τζιμ.

—Όχι, απάντησε η Μπέττυ. Υπάρχει ένας διάδρομος στην άκρη του σπιτιού, κάτω από τα δωμάτια υποδοχής από την αυλή, που τον χρησιμοποιούν οι κηπουροί. Ή μόνη άλλη είσοδος είναι από το χώλλ, πίσω μας. Το σπίτι αυτό χτίστηκε σε μέρες που τα σπίτια ήταν και λίγο φρούρια και όσο πιο λίγες πόρτες υπήρχαν, τόσο ασφαλέστερα κοιμόνταν οι άνθρωποι.

Τα ρολόγια της πόλης χτύπησαν ένδεκα, ρίχνοντας τους ήχους τους πέρα-δώθε πάνω από τις στέγες και τα καμπαναριά. Η Μπέττυ σηκώθηκε.

—Πάντως, πέρασε άλλη μια ημέρα, είπε και η Άνν Άπκοτ συμφώνησε με ανακούφιση.

Ήταν θλιβερό, σκέφτηκε ο Τζιμ, που οι δυο αυτές κοπέλλες για τις οποίες κάθε μέρα θα έπρεπε να είναι μια διαδοχή από σύντομες λαμπρές ώρες, να χαίρωνται ήσυχα, σχεδόν με εγνωμοσύνη, γιατί είχε περάσει μια μέρα της ζωής τους.

—Θα έπρεπε να είναι η τελευταία από τις κακές μέρες, είπε ο Τζιμ και η Μπέττυ στράφηκε προς το μέρος του με τα μεγάλα της μάτια ολόλαμπρα στο σκοτάδι.

—Καληνύχτα, Τζιμ, είπε σέρνοντας λίγο τη φωνή της σαν χάδι στο όνομά του και άπλωσε το χέρι της. Είναι πολύ ανιαρά εδώ βέβαια για

σένα, αλλά δεν είμαστε τόσο αλτρουίστριες, ώστε να σε αφήσουμε να φύγεις. Βλέπεις τώρα ζούμε σε κάποια απομόνωσι. Είναι φυσικό άλλωστε. Είναι σπουδαίο να σε έχουμε μαζί μας. Επί τέλους θα κοιμηθώ άπόψε.

Ανέθηκε τρέχοντας τη σκαλίτσα που ώδηγουσε στο χώλλ και στάθηκε στην πόρτα.

—Καληνύχτα, Μπέττυ, είπε ο Τζιμ και η Άνν Άπκοτ τον προσπέρασε τρέχοντας και ανέθηκε τη σκάλα κουνώντας το χέρι της.

—Καληνύχτα, είπε ο Τζιμ.

Και η Άνν ακολούθησε την Μπέττυ. Μα γύρισε πίσω. Φορούσε ολόασπρα και καθώς στάθηκε στην φωτισμένη πόρτα φάνταζε σαν ένας λεπτός άσπμενιος μίσχος.

—Θα κλειδώσετε την πόρτα όταν μπήτε μέσα, ναί; του είπε με μια παράξενη άνησυχία στη φωνή προστά τους ψηλούς γερούς τοίχους του κήπου.

—Θα κλειδώσω, απάντησε ο Τζιμ και άναρωτήθηκε γιατί σε όλη αυτή την ιστορία η Άνν έδινε μια νότα φόβου. Ήταν καιρός να ανοίξουν πιά τα σφραγισμένα δωμάτια και να έλευθερωθώ το σπίτι από την άπαγόρευσι. Ο Τζιμ Φρόμπισερ σκοπάτησε στον ήσυχο κήπο στα σκοτεινά παρακλόντας μέσα του ή ώρα αυτή να έρθη την άλλη μέρα. Στο δωμάτιο της Μπέττυ, πάνω από τα δωμάτια της υποδοχής, το φως άκόμη έκαιε, πίσω από τα παραθυρόφυλλα, παρ' όλο που ήταν βέβαιη πως θα κοιμόταν, ναί, και της Άνν το δωμάτιο είχε φως, στην άκρη του σπιτιού προς τον δρόμο. Μέσα του ένοιωσε να άνεβαίνει μια λύσσα για τον Βαμπέρσκι.

Ήταν πολύ άργά όταν μπήκε μέσα στο σπίτι κι' αυτός και κλειδωσε την πόρτα και όταν τον πήρε πιά ο ύπνος ήταν άκόμη πιο άργά. Κοιμήθηκε όμως βαθιά και όταν ξύπνησε βρήκε τα παραθυρόφυλλά του άνοιχτά στον ήλιο, τον καφέ κρύο στο κομοδίνο του και τον Γκαστόν, το γέρο υπρέτη, μέσα στο δωμάτιο.

—Ο κύριος Άνω μου είπε να σας

πώ ότι βρίσκεται στη βιβλιοθήκη, είπε ο Γκαστόν.

Ο Τζιμ πετάχτηκε από το κρεβάτι.

—Ήρθε κιόλας; Τί ώρα είναι, Γκαστόν;

—Έννέα. Έτοιμάσα το μπάνιο του κυρίου. Θα σας φέρω φρέσκο καφέ, είπε παίρνοντας τον δίσκο.

—Εύχαριστώ. Και πές σε παρακαλώ στον κύριο Άνω πως δεν θα άργήσω.

—Μάλιστα, κύριε.

Ο Τζιμ ήπιε τον καφέ του, ενώ ντυνόταν και κατέβηκε βιαστικά στη βιβλιοθήκη όπου βρήκε τον Άνω άκάθετοι στο μεγάλο γραφείο στη μέση τουωματίου με μια έφημερίδα άνοιγμένη μπροστά του και να διαβάξ ησυχα τα νέα. Μόλις φάνηκε ωστόσο ο Τζιμ του μίλησε άμέσως.

—Όστε αφήσατε το ξενοδοχείο σας, φίλε μου, έ; Ή εξαίσια δεσποινίς Άπκοτ! Δεν είχε, παρ'ά να άναστενάξει λίγο, να ένωση παρακλητική τα χέρια της και τελείωσε. Ναί, τα είδα όλα από το χώλλ. Αυ'ό θα πη να εισαι νέος. Έχετε τα δυο γράμματα που έστειλε στο γραφείο σας ο Βαμπέρσκι;

—Ναί, απάντησε ο Τζιμ και δεν θέλησε να εξηγήσει ότι παρ'όλο που η παρακλήσι προήλθε από την Άνν Άπκοτ, ωστόσο η σκέψι της Μπέττυ τον είχε φέρει στη Βίλλα Γκρενέλ.

—Έν τάξει! Έστειλα να τον ειδοποιήσουν, είπε ο Άνω.

—Να έρθη εδώ;

—Τον περιμένω όπου να είναι.

—Αυτό είναι σπουδαίο, φώναξε ο Τζιμ. Θα τον δώ λοιπόν. Τον παλιάνθρωπο! Δεν θα μου φανή παράξενο άν του δώσω καμιά γροθιά, και λέγοντας αυτά έσφιξε τη γροθιά του με άγαλλίασι.

—Άμφιδάλλω άν αυτό θα ήταν τόσο χρήσιμο, όσο νομίζετε. Όχι, σας παρακαλώ να αφήσετε το ζήτημα στα χέρια μου σήμερα, κύριε Φρόμπισερ, είπε ο Άνω σοβαρά. Άν άντιμετωπίσετε άμέσως τον Βαμπέρσκι με τα δυο γράμματα, η κατηγορία

του θα γκρεμισθή άμέσως. Θα την άποσύρη. Θα ζητήσει συγγνώμη. Θα ξεσπάση σέ κανένα χείμαρρο άπ' το παράπονα και δικαιολογίες. Και δέν θα του βγάλω τίποτε. Αυτό όμως δέν τ'όθελω έτσι.

—Μά τί έχετε να του βγάλετε; ρώτησε άνυπόμονα ο Τζίμ.

—Ίσως κάτι. Ίσως τίποτε, άπάντησε ο άστυνομικός σηκώνοντας τους ώμους του. Έχω στο Ντιζόν και μιά δεύτερη άποστολή όπως σάς είπα στο Παρίσι.

—Τά άνώνυμα γράμματα;

—Ναί. Χθές ήσαστε παρών όταν ή δεσποινίς Χάρλου μου είπε με ποιό τρόπο έμαθε ότι με κάλεσαν από το Παρίσι γι' αυτή την υπόθεση. Ωστε δέν ήταν κανένας συνάδελφός μου που διέδωσε την είδηση. Έδώ. Ακόμη και τώρα δέν είναι γνωστό πώς βρέθηκε εδώ. "Οχι, την είδισι την έδωσε ο συγγραφέας των άνωλύμων έπιστολών. Και σέ ένα ζήτημα τόσο δύσκολο, δέν έπιτρέπεται να παραμελήσω το παραμικρό. Ήξερε μήπως ο Βαμπέρσκι ότι έπρόκειτο να με καλέσουν; Τό άκουσε μήπως στην άστυνομία όταν κατέθεσε την κατηγορία του το Σάββατο ή από τον άνακριτή την ίδια μέρα; Και αν τ'όξερε σέ ποιόν μίλησε από τη στιγμή που είδε τον άνακριτή ως τη στιγμή που πρέπει να ταχυδρομηθήκαν τά γράμματα, ώστε να έχουν διανεμηθή την Κυριακή τ'ό πρωί; Πρέπει να τ'ό φερθώ φιλικά. Τό καταλαβαίνετε.

Ο Τζίμ τ'ό κατάλαβε πολύ άπρόθυμα. Ήθελε τόσο πολύ να δ'ή τον Άνώ να μεταχειρίζεται και να βρίζη τον Βαμπέρσκι με τον χειρότερο τρόπο! Ο ίδιος ο Άνώ τ'ό είχε υποσχεθ'ή. Τώρα όμως τον έβρισκε γεμάτο έπιφυλακτικότητα, σοβαρότητα και περισσότερο άπασχολημένο με τά άνώνυμα γράμματα, παρά με τη δικαίωση της Μπέττυ Χάρλου.

Ο Τζίμ ένοιωσε σαν να τ'όν είχαν εξαπατήσει.

—Πάντως, έπιμένω να δώ αυτό τον άνθρωπο, είπε. Αυτό μ'ήν τ'ό ξεχνάτε.

—Βεβαίως όχι, τ'όν καθυσάχασε ο Άνώ.

Τ'όν ώδήγησε στην πόρτα που ήταν κοντά στο μικρό παράθυρο και την άνοιξε.

—Ορίστε! Θα περιμένετε έδω, (και βλέποντας άπογοήτευσι στο πρόσωπο του Τζίμ). "Ω, όχι, δέν θα κλείσετε την πόρτα. Φέρτε μιά καρέκλα έδω. Έν τάξει! Και αφήστε την πόρτα μισάνοιχτη. Έτσι θα βλέπετε και θα άκούτε, χωρίς να σάς βλέπουν. Είστε εύχαριστήμένος; "Οχι πολύ. Θα προτιμούσατε να είστε συνεχώς επί σκηνής σαν ήθοποιός. Ναί, όλοι τ'ό θέλουμε. Ωστόσο, μ'ήν εγκαταλείψετε τ'όν ρόλο σας. Και με ένα φιλικό χαμόγελο γύρισε στο γραφείο.

Από την αύλή άκούστηκαν κάτι παράδοξα άκατάστατα ήήματα.

—Εύτυχώς που προλάβαμε να κάνουμε τη συνωμοσία μας, είπε σιγά ο Άνώ, γιατί να τ'όν έρχεται ο ήρωας των στεππών.

Ο Τζίμ έσκυψε τ'ό κεφάλι του από την πόρτα.

—Κύριε Άνώ! Κύριε Άνώ! ψιθύρισε με έξαψι. Δέν είναι φρόνιμο να αφήσουμε τ'όν παράθυρο άνοιχτά. Γιατί αν άκούμε έδω τόσο δυνατά τ'ό ήήματα από την αύλή, τι λέγεται έδω θα άκούγεται πολύ καλά στην αύλή.

—Άλήθεια, έχετε πολύ δίκιο, άποκρίθηκε ο Άνώ στ'όν ίδιο τόνο. Μά τί να κάνουμε; Κάνει τόσο ζέστη σήμερα! Τό δωμάτιο θα γίνη φούρνος. Οί κυρίες και ο Βαμπέρσκι θα λιποθυμήσουν. Άλλωστε έχω έναν άστυνομικό με πολιτικά στην αύλή για να φροντίζη να μ'ήν άδεια. Λοιπόν θα τ'ό διακινδυνεύσουμε.

Ο Τζίμ τραθήχηκε.

«Αυτός ο άνθρωπος δέν δέχεται συμβουλές από κανένα», σκέφθηκε με αγανάκτηση, άλλα προτού τελειώση τη σκέψη του άκούστηκε τ'ό κουδούνι. Και σέ λίγο μπήκε ο Γκαστόν.

—Ο κύριος Μπόρις, είπε.

—Ναί, είπε ο Άνώ. Και π'ές σέ παρακαλώ σ'ίς δεσποινίδες πώς είμαστε έτοιμοι.

Ο Μπόρις Βαμπέρσκι, ένας ψηλός άνδρας, σκυφτός και αδέξιος, ντυμένος στα μαύρα και κρατώντας ένα

μαύρο καπέλλο μπήκε διασπαστικός μέσα στο δωμάτιο και στάθηκε άπότομα βλέποντας τ'όν Άνώ. Ο Άνώ ύποκλήθηκε και ο Βαμπέρσκι άναπέδωσε την υπόκλησι και ύστερα οί δυο άνδρες στάθηκαν βλέποντας ο ένας τ'όν άλλον, ο Άνώ όλος χαμόγελα και ο Βαμπέρσκι προσωποποίησι της άμηχανίας. Κύτταξε τ'όν άστυνομικό με άπορία και έστριβε τ'ό γκρίζο μουστάκι του με τά μακρούς κιτρινωμένα από τ'όν καπνό δάχτυλά του.

—Δέν κάθεστε; είπε ο Άνώ με ευγένεια. Φαντάζομαι πώς οί κυρίες δέν θα μ'ας κάνουν να περιμένουμε πολύ.

Τ'ό έδειξε μιά καρέκλα μπροστά στο γραφείο, άλλα άριστερά του και απέναντι στην πόρτα.

—Δέν καταλαβαίνω, είπε ο Βαμπέρσκι. Π'ήρα μιά είδοποίησι. Νόμισα πώς με είχε καλέσει ο άνακριτής.

—Είμαι εκπρόσωπός του, είπε ο Άνώ. Είμαι... (και σταμάτησε). Πώς είπατε;

Ο Μπόρις Βαμπέρσκι τ'όν κύτταξε.

—Δέν είπα τίποτε.

—Με συγχωρείτε. Είμαι... ο Άνώ.

Πέταξε τ'ό όνομα γρήγορα, άλλα δέν είδε καμμιά κίνησι έκπληξως, κανένα σημάδι άναγνώρισεως.

—Άνώ; είπε ο Βαμπέρσκι και κούνησε τ'ό κεφάλι του. Τό όνομα αυτό θα πρέπη ασφαλώς να είναι αρκετό για να με διαφωτίση, άλλα προτιμώ να είμαι ειλικρινής. Δέν μου λέει τίποτε.

—Ο Άνώ της Παρισινής Άσφαλείας.

Στ'ό πρόσωπο του Βαμπέρσκι φάνηκε σιγά-σιγά μιά έκφρασι ένοχλήσεως.

—"Ω! είπε. "Ω! και κύτταξε άπελπισμένα την πόρτα σαν να άναμετρούσε την άπόσταση.

Ο Άνώ τ'ό έδειξε πάλι την καρέκλα και ο Βαμπέρσκι κάθησε μουρμουρίζοντας:

—Ναί, ναί, βέβαια...

Ο Τζίμ Φρόμπισερ, που παρακολουθούσε από τη θέση του, ήταν βέβαιος για ένα πράγμα. Ο Μπόρις

Βαμπέρσκι δέν είχε γράψει τ'ά άνώνυμα γράμματα στην Μπέττυ, ούτε είχε μεταδώσει αυτή την πληροφορία για τ'ήν άφιξη τ'όν Άνώ στ'όν άποστολέα τους. Μπορεί να νόμιζε κανείς πώς ή άγνοία του για τ'ό όνομα τ'όν Άνώ ήταν προσποιητή ως τη στιγμή που ο Άνώ έξήγγισε ποιός ήταν. Άλλα από κεί και πέρα όχι. Ή δυσαρέσκεία του ήταν πολύ γνήσια.

—Καταλαβαίνετε ασφαλώς, πώς μιά τόσο σοβαρή κατηγορία, σαν κι' αυτήν που διατυπώσατε ενάντιον της δεσποινίδος Χάρλου, απαιτεί συστηματική εξέταση, συνέχισε ο Άνώ χωρίς ίχνος ειρωνείας στα λόγια του. Και έτσι, ο άνακριτής τ'όν έχει αναλάβει την υπόθεσι μ'ας έκανε την τιμή, έμ'ας στο Παρίσι, να ζητήσει την βοήθειά μας.

—Ναί, είναι πολύ δύσκολο, άπάντησε ο Βαμπέρσκι με ύφος μάρτυρος που κάθεται στην πυρά.

Άλλα ή δυσκολία βρισκόταν από την πλευρά του Βαμπέρσκι, όπως καταλάβαινε τώρα ο Τζίμ έχοντας απέναντι του άκριβώς τ'όν ένοχλημένο αυτόν άνθρωπο. Ο Βαμπέρσκι βλέποντας πώς δέν έπαίρνε άπάντησι από τ'ά δυό του άπειλητικά γράμματα που είχε στείλει στο γραφείο Φρόμπισερ κι'ή Χάσλιτ, έτρεξε στην άστυνομία και κατέθεσε την κατηγορία του ώθούμενος από την άπογοήτευσι και την μνησικακία του, ελπίζοντας ασφαλώς ότι θα τ'όν πρόσφεραν χρήματα και θα τ'ήν απέσυρε. Τώρα, έβρισκε τη μυστική άστυνομία της Γαλλίας να τ'όν καταδιώκει ζητώντας άποδείξεις και μαρτυρίες. Αυτό ήταν περισσότερο από ό,τι περίμενε.

—Σκέφθηκε, συνέχισε με φυσικότητα ο Άνώ, πώς θα ήταν χρήσιμο να κουβεντιάσουμε έπεις και έγώ και οί δυό δεσποινίδες, άνεπίσημα, χωρίς γραμματείς και πρακτικά.

—Ναί, ασφαλώς, είπε ο Βαμπέρσκι παίρνοντας θάρρος.

—Αυτά βέβαια θα είναι μιά προκαταρκτική φάσι, είπε ξερά ο Άνώ, της σοβαρώτερης και αναπόφευκτης τώρα πιά διαδικασίας.

Ή άκτίνα έλπίδας που είχε φω-

τίσει το πρόσωπο του Βαμπέρσκι έσθισε.

—'Ασφαλώς, είπε πιάνοντας νευρικά το λαιμό του, ή διαδικασία πρέπει να προχωρήσει.

—Γι' αυτό άκριβώς γίνεται, είπε με στόμφο ο 'Ανώ, ενώ άνοιγε ή πόρτα και έμπαινε μέσα ή Μπέττυ με την 'Ανν αμέσως πίσω της.

—Με ζητήσατε, άρχισε να λέη στόν 'Ανώ όταν είδε τόν Βαμπέρσκι.

Τό κεφάλι της στηλώθηκε και τὰ μάτια της θολώσανε.

—'Ο κύριος Μπόρις, είπε και άπειυόυνθηκε πάλι στόν 'Ανώ. Φαντάζομαι θά ήρθε για να πάρη τὰ ύπάρχοντά του;

—'Υστερα κύτταξε γύρω στο δωμάτιο για να δη τόν Τζιμ και φώναξε με ξαφνική δυσaréσκεια.

—Μα νόμιζα πώς...

—'Ο 'Ανώ όμως την πρόλαβε γὰ να μην αναφέρει κανένα όνομα.

—'Όλα θά γίνουν με τη σειρά τους, δεσποινίς, είπε γρήγορα. 'Ας δάλουμε τὰ πράγματα στη θέση τους.

—'Η Μπέττυ πήρε την παλιά της θέσι στο πεζούλι του παραθυριού. 'Η 'Ανν έκλεισε την πόρτα και κάθησε σε μιὰ καρέκλα λίγο παράμερα από τούς άλλους. 'Ο 'Ανώ διπλώσε την εφημερίδα του και την έβαλε δίπλα του. Πάνω στο γραφείο φάνηκε τώρα ένας από τούς πρόσονους φακέλλους που είχε δη ο Τζιμ στα γραφεία της 'Ασφαλείας στο Παρίσι. 'Ο 'Ανώ τόν άνοιξε και πήρε τὸ χαρτί που βρισκόταν πρώτο. Γύρισε ξαφνικά στόν Βαμπέρσκι και τού είπτε:

—Κύριε, δηλώσατε πώς τη νύκτα της 27ης 'Απριλίου, ή κοπέλλα από δώ, ή Μπέττυ Χάρλοου, έδωσε επίτιδες στη θετή της μητέρα και ευεργέτιδα Ζάν-Μαρι Χάρλοου, μιὰ υπερβολική δόσι ναρκωτικού που επέφερε τὸ θάνατό της.

—Ναί, είπε ο Βαμπέρσκι με τόλμη. Αυτή είναι ή δήλωσί μου.

—Δέν λέτε τί ναρκωτικό ήταν;

—'Ισως ήταν μορφίνη, αλλά δέν μπορώ να είμαι βέβαιος.

—Και σύμφωνα με τη δήλωσί

σας, όπως λέει αυτό το χαρτί, είπατε πώς τὸ ναρκωτικό τὸ έβαλε μέσα στο ποτήρι με τη λεμονάδα που είχε πάντα δίπλα της ή κυρία Χάρλοου.

—Ναί.

—Δέν κατηγορείτε τη νοσοκόμο Ζάν Μπωντέν ως συνένοχο τού φόνου; ρώτησε ο 'Ανώ.

—'Ω, όχι, άναφώνησε ο Βαμπέρσκι με κάποια φρίκη άνοίγοντας διάπλατα τὰ μάτια του και άνασηκώνοντας τὰ φρύδια. Δέν ύποψιάζομαι καθόλου την Ζάν Μπωντέν. Σας παρακαλώ, κύριε 'Ανώ, να τὸ ξεκαθαρίσετε αυτό τὸ σημείο. Δέν πρέπει να γίνη καμμιὰ άδικία. Καλά που ήρθα σήμερα. 'Η Ζάν Μπωντέν! 'Ακούστε! Θά 'ήν έπαιρνα να με νοσηλεύση αύριο κίόλας, αν την χρειαζόμουν.

—Αυτό βέβαια είναι αρκετό, είπε ο 'Ανώ με σοβαρότητα. Σας τὸ ρώτησα αυτό γιατί βέβαια ή Ζάν Μπωντέν βρισκόταν μέσα στο δωμάτιο της κυρίας όταν ή δεσποινίς μπήκε για να την καληνυχτίσει και να της δείξη τὸ καινούργιο της φόρεμα.

—Ναί, τὸ καταλαβαίνω, είπε ο Βαμπέρσκι, ενώ άνακτόσε δλο και περισσότερο τὸ θάρρος του μπροστά στόν φιλικό τόνο και την γλυκύτητα αὐτοῦ τού κυρίου 'Ανώ.

—'Αλλά τὸ μοιραίο ναρκωτικό, συνέχισε ο Μπόρις, θά τὸ έβαλαν άσφαλώς μέσα στο ποτήρι σε μιὰ στιγμή που δέν έβλεπε ή νοσοκόμος. Δέν την κατηγορώ καθόλου. 'Όχι. Τὸ έχυσε αὐτή ή σκληρή γυναίκα και ύστερα έφυγε για να χαρέψη ως τὸ πρωί, ενώ τὸ θύμα της πέθαινε. Είναι τρομερό! Ναί, κύριε 'Ανώ, είναι τρομερό. Την καυμένη την άδελφή μου!

—Κουινιάδα.

—'Η διόρθωσι άκούστηκε σε έναν ξερό τόνο από την καρέκλα κοντά στην πόρτα, όπου καθόταν ή 'Ανν 'Απκοτ.

—'Εγώ την θεωρούσα άδελφή μου! φώναξε ο Βαμπέρσκι και στραφθηκε στόν 'Ανώ. Κύριε, ποτέ δέν θα πάψω να κατηγορώ τόν έαυτό μου. 'Ελεπτα για ψάρεμα. 'Αν είχα μείνει στο σπίτι... Για σκεφθήτε!

—Ναί, αλλά έπιστρέψατε, κύριε Βαμπέρσκι, είπε ο 'Ανώ, και αὐτὸ είναι πο' με μπερδεύει. 'Αγαπούσατε την κουινιάδα σας. Αὐτὸ είναι φανερό, αφού και ή σκέψι της σας φέρνει δάκρυα.

—Ναί, ναί, είπε ο Βαμπέρσκι σκεπάζοντας τὰ μάτια του με τὸ χέρι του.

—Τότε, αφού την αγαπούσατε τόσο πολύ, γιατί άργήσατε τόσο να ενεργήσετε για να έκδικηθήτε τόν θάνατό της; Θά υπάρχει άσφαλώς κάποια δάσιμη δικαιολογία, αλλά δέν την ξέρω, συνέχισε ο 'Ανώ. 'Ακούστε τις ήμερομηνίες: 'Η κουινιάδα σας πεθαίνει τη νύχτα της 27ης 'Απριλίου. 'Εσείς έπιστρέφετε στο σπίτι στις 28. Και δέν κάνετε τίποτε. Δέν έκφράζετε καμμιὰ κατηγορία, κάθεστε ήσυχοι. 'Η κηδεία γίνεται στις 30, μα και πάλι δέν κάνετε καμμιὰ ενεργεια. Μόνο μιὰ δλόκληρη έβδομάδα άργότερα εξαπολύετε την κατηγορία σας εναντίον της δεσποινίδος. Γιατί; Σας παρακαλώ, κύριε Βαμπέρσκι, να μην με κυττάζετε άνάμεσα στα δάχτυλά σας, γιατί ή άπάντησι δέν βρίσκεται γραμμένη στο πρόσωπό μου και να μου εξηγήσετε αὐτή τη δυσκολία.

Τὰ λόγια αὐτά είπώθηκαν με τόν ίδιο ευχάριστο φιλικό τόνο που είχε κρατήσει ως τότε ο 'Ανώ χωρίς καμμιὰ αλλαγή. 'Αλλά ο Βαμπέρσκι κατέβασε άπότομο τὸ χέρι από τὰ μάτια του και άνακάθηκε κοκκινίζοντας.

—Θά σας άπαντήσω αμέσως, φώναξε. 'Από την αρχή τὸ ήξερα έδω μέσα (και λέγοντας αὐτὸ χτύπησε με τὸ χέρι την καρδιά του) ότι είχε γίνει φόνος. 'Αλλά άκόμη δέν τὸ ήξερα έδω (και χτύπησε με τὸ χέρι τὸ κεφάλι), στο μυαλό του. Γι' αὐτὸ κάθησα και σκέφθηκα καί σκέφθηκα. Και είδα λόγους και κίνητρα. 'Όλα ταίριαζαν. Μιὰ κοπέλλα με όμορφιά και προσωπικότητα, αλλά με ένα παρθενο κλειστὸ χαρακτήρα, διψώντας για διασκεδάσεις και γέλια και τη δύναμι που θά της πρόσφερε ή όμορφιά της αν μπορούσε να την έχη στα χέρια της. Και όμως, ενώ τὰ διψούσε όλα αὐτά, ήταν ικανή να κρύβη τη δίψα της. Αυτή είναι ή εικόνα αὐτῆς της σκληρῆς, της Μπέτ-

τυ Χάρλοου.

Για πρώτη φορά από τη στιγμή που είχε άρχίσει ή συνομιλία, ή ίδια ή Μπέττυ έδειξε κάποιο ενδιαφέρον. 'Ως τότε είχε μείνει άκίνητη, μιόμορφη γεμάτη περιφρόνησι κλεισμένη μέσα σε παγωμένη περηφάνεια. Τώρα ζωντάνεψε. 'Εσκυψε μπροστά με τόν άγκώνα πάνω στο γόνατο, με τὸ πηγούνι της στηριγμένο στην παλάμη, με τὰ μάτια καρφωμένα στόν Βαμπέρσκι και με ένα χαμόγελο που έδειχνε πώς την διασκεδάσε ή εικόνα αὐτῆς τού έαυτοῦ της. 'Ο Τζιμ φρόμισερ πάλι, πίσω από την πόρτα του, ένοιωσε πώς άκουε βλασφημίες. Γιατί ο 'Ανώ τὰ ύπέμενε όλα αὐτά; Είχε πη πώς ήθελε να μάθη από τόν Βαμπέρσκι ώρισμένες πληροφορίες. Τὸ σημείο για τὸ όποίο ήθελε να πάρη πληροφορίες είχε ξεκαθαριστή από την αρχή της συνομιλίας. 'Ηταν δλοφάνερο πώς ο Βαμπέρσκι δέν είχε καμμιὰ σχέση με τὸ άνώνυμο γράμμα που είχε πάρει ή Μπέττυ. Γιατί λοιπόν ο 'Ανώ έδινε σ' αὐτόν τὸ συχαμένο την ευκαιρία να συκοφαντή την Μπέττυ; Γιατί ρωτούσε και ξαναρωτούσε, σαν να είχε κανένα βάρος ή κατηγορία; Γιατί δέν άνοιγε την πόρτα και δέν άφηνε τόν Φρόμισερ να παρουσιάση τὰ έκβιαστικά γράμματα που θά έφερναν τόν Βαμπέρσκι σε κατάστασι τέτοια ώστε να χρειαστή άσφαλώς τις ύπηρεσίες της Ζάν Μπωντέν; 'Ο Τζιμ ήταν τρομερὰ ένοχλημένος με τόν κύριο 'Ανώ. Και άπογοητευμένος.

—'Εν τῷ μεταξύ ο Βαμπέρσκι, ύστερα από μιὰ νευρική κίνησι που έκανε, δλέποντας τη Μπέττυ να σκύβη για να τόν άκούση καλύτερα, συνέχισε την περιγραφή του:

—Για μιὰ τέτοια γυναίκα τὸ Ντιζόν είναι άνισρό. Βέβαια κάθε χρόνο υπάρχει κάπου ένα μήνα διαμονή στο Μόντε Κάρλο, τόσο όσο να δίνη μιὰ ιδέα για τὸ τί θά ήταν ή ζωή. Και ύστερα έπιστροφή στο Ντιζόν! 'Α, κύριε, όχι, τὸ Ντιζόν τὼν Δουκῶν Βουργουνδίας, αλλά τὸ Ντιζόν τὸ σημερινό, μιὰ συνηθισμένη άνισρη έπαρχιακή πόλι της Γαλλίας που δέν διατηρεί τίποτε από την παλιά της ευθυμία και δόξα, έκτός από μερικά κτήρια και λιγάκι πνεύμα δη-

κτικό. Φαντασθήτε λοιπόν, κύριε, τη σκληρή αυτή γυναίκα με περιουσία και ελευθερία στα χέρια της, αν βέβαια είχε την τόλμη να τὰ ἀρπάξει κανένα δράδυ που θὰ ἔλειπε ὁ κύριος Μπόρις! Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ὅλο! Γιατὶ ὑπάρχει στὸ σπῆτι ἕνας ἄρρωστος που πρέπει νὰ τὸν περιποιηθοῦν. Καὶ ὁ ἄρρωστος δὲν εἶναι, τόσο εὐκολός. "Οχι, ἀκόμη καὶ ἡ ἀγαπητὴ Ζὰν-Μαρί εἶχε τὶς ἀδυναμίες της. "Εγὼ ὁ ἴδιος θὰ μιλήσω γι' αὐτὲς στὸν πρόεδρο τοῦ κακουργιοδικείου, ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα.

Ἡ Μπέττυ Χάρλου ἀκούμπησε πίσω ἀδιάφορη. Ἀπὸ τὴν καρέκλα κοντὰ στὴν πόρτα ἀκούστηκε τὸ γέλιο τῆς "Ανν. Ἀκόμη καὶ ὁ Ἄνῳ χαμογέλασε.

—Ναί, βέβαια, μὰ ἀκόμη δὲν φθάσαμε στὸ κακουργιοδικεῖο, κ. Βαμπέρσκι. Βρισκόμαστε στὸ σημεῖο που τὸ ξέρατε στὴν καρδιά σας, ἀλλὰ ὄχι στὸ μυαλό σας.

—Ἀκριβῶς, ἀπάντησε ζωηρὰ ὁ Βαμπέρσκι. Στὶς 7 Μαΐου, ἡμέρα Σάββατο, κατέθεσα τὴ μήνυσί μου στὴν Νομαρχία. Γιατὶ; Γιατὶ τὸ πρωτὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης θεβαιώθηκα. Τὸ ἤξερα ἐπὶ τέλους καὶ ἐδῶ, (καὶ χτύπησε τὸ μέτωπό του).

—Βρισκόμουν στὴν ὁδὸ Γαμβέττα, ἕναν ἀπὸ τοὺς μικροὺς καινούργιους δρόμους, ἕνα δρόμο μὲ μικρά μαγαζάκια καὶ ὄχι πολὺ καλὴ φήμη. Στὶς δέκα ἡ ὥρα περνοῦσα βιαστικὸς ἀπὸ τὸ δρόμο, ὅταν ἀπὸ ἕνα μαγαζάκι μερικὰ μέτρα μπροστά μου δγαίνει ἡ σκληρὴ γυναίκα, ἡ ἀνεψιὰ μου.

Ξαφνικὰ ἡ ἀτμόσφαιρα τῆς σκηνῆς ἄλλαξε. Ὁ Τζίμ Φρόμπισερ, ἂν καὶ καθόταν χωριστὰ, ἐνοιωσε τὴν ἔντασι καὶ κατάλαβε τὴν προσδοκία. Πρὶν ἀπὸ λίγα λεπτά ὁ Μπόρις Βαμπέρσκι μὲ τὰ λόγια καὶ τὶς χειρονομίες του ἦταν γελοῖος καὶ ἀσήμαντος. Τώρα, ἂν καὶ ἡ φωνὴ του ἐξακολουθοῦσε νὰ ἀντηχῇ ὑστερικὴ καὶ οἱ κινήσεις του νὰ εἶναι σὰν τῆς μαριονέτας, εἶχε γίνῃ ἀντικείμενο προσοχῆς ὅλων, ὅλων ἐκτὸς τῆς Μπέττυ Χάρλου. Δὲν ἔλεγε πιά ὀριστολογίες. Μιλοῦσε γιὰ μιὰ ὠρισμένη ὥρα, ἕναν ὠρισμένο τόπο καὶ ἕνα ὠρισμένο συμβάν.

—Ναί, τὴν εἶδα σὲ κείνον τὸ μικρὸ κακόφημο δρόμο. Δὲν πίστεψα στὰ μάτια μου. Μπήκα σὲ μιὰ στενὴν πόρτα καὶ ἔσκυψα νὰ δῶ ἀπὸ τὴ γωνία. Κύτταξα καλὰ καὶ θεβαιώθηκα. "Υστερα περιμένα ὥσπου νὰ χαθῇ καὶ γύρισα πίσω νὰ δῶ ποῖο ἦταν τὸ μαγαζάκι που εἶχε ἐπισκεφθῇ στὸν παλιόδρομο ἐκεῖνο. Γὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ δὲν πίστεψα τὰ μάτια μου. Γιατὶ πάνω ἀπὸ τὴν πόρτα τοῦ μαγαζιῦ εἶδα τὴν ἐπιγραφὴ «Ζὰν Κλαντέλ, βοτανολόγος».

Πρόφερε τὸ ὄνομα μὲ μιὰ φωνὴ θριαμβευτικὴ κουνώντας κάθε τόσο τὸ κεφάλι του. Μέσα στὸ δωμάτιο δὲν ἀκουγόταν τίποτε, ὥσπου ἡ φωνὴ τοῦ Ἄνῳ ἔσπασε τὴ σιωπὴ:

—Δὲν καταλαβαίνω, εἶπε μαλακά. Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ Ζὰν Κλαντέλ καὶ γιατί μιὰ κοπέλλα δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ στὸ μαγαζὶ του.

—Μὲ συγχωρεῖτε, ἀπάντησε ὁ Βαμπέρσκι. Ἐσεῖς δὲν εἰστέ ἀπὸ τὸ Ντιζόν. Γιατὶ ἀλλιῶς δὲν θὰ κάνατε αὐτὴ τὴν ἐρώτησι. Ὁ Ζὰν Κλαντέλ δὲν ἔχει καλύτερο ὄνομα ἀπὸ τὸ δρόμο στὸν ὁποῖο μένει, ὅπως τοῦ ταιριάζει πολὺ καλά. Ρωτήστε κανέναν ἀπὸ τὸ Ντιζόν γιὰ τὸν Ζὰν Κλαντέλ καὶ θὰ δῆτε πὼς σωπαίνει καὶ σπῶναι τοὺς ὤμους του, σὰν νὰ λήῃ πὼς γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι καλύτερα νὰ μὴ μιλήσῃ. Ρωτήστε τὴν Ἀστυνομία καλύτερα. Ἐχει πᾶει δύο φορὲς στὸ δικαστήριό γιατί πούλησε ἀπαγορευμένα φάρμακα καὶ ναρκωτικά.

Ἐπὶ τέλους, ὁ Ἄνῳ ξέφυγε ἀπὸ τὴν ἀταραξία του.

—Τί εἶπατε; φώναξε ἀπότομα.

—Μάλιστα δύο φορὲς, κύριε. Καὶ τὶς δύο φορὲς τὴν γλύτωσε, αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια. Ἐχει ἰσχυροὺς φίλους καὶ οἱ μάρτυρες ἐξαφανίστηκαν. Ἀλλὰ εἶναι γνωστὸς ὁ Ζὰν Κλαντέλ!

—Ζὰν Κλαντέλ, βοτανολόγος, στὴν ὁδὸ Γαμβέττα, ἐπανέλαβε ἄργα ὁ Ἄνῳ. Μὰ καταλαβαίνετε, κύριε Βαμπέρσκι, πάλι μὲ δυσκολεύετε. Ἡ ὥρα δέκα εἶναι μιὰ ὥρα μὲ κίνησι δὲν εἶναι ὥρα γιὰ νὰ διαλέξῃ κανεὶς νὰ κάνῃ μιὰ ἐπίσκεψι που θὰ τὸν δυσφημίσει, ἀκόμη καὶ ἐὰν εἶναι βλάκας.

—Ναί, αὐτὸ σκέφθηκα καὶ ἐγώ, ἀπάντησε γρήγορα ὁ Βαμπέρσκι. Σὰς εἶπα πὼς δὲν πίστευα στὰ μάτια μου. Μὰ θεβαιώθηκα. Δὲν ἀμφιβάλλω καθόλου, κύριε. Καὶ ἔκανα τὸν συλλογισμό πὼς τὰ ἐγκλήματα ἀνακαλύπτονται γιατί οἱ ἐγκληματίες, ἀκόμη καὶ οἱ εὐφύστεροι, κάνουν, ἄργα ἢ γρήγορα, κάποια ἀνοησία. Δὲν εἶναι ἐτσι; Καμμιά φορὰ εἶναι πολὺ προσεκτικοί, παρουσιάζουν τὶς ἀποδείξεις τοὺς πολὺ τέλειες, γιὰ τὸν ἀτελὴ κόσμο μας. Καμμιά φορὰ εἶναι πολὺ ἀπρόσεκτοι ἢ ἀναγκάζονται νὰ κάνουν κάτι ἐπικίνδυνο. Πάντως κάποιο σφάλμα γίνεται καὶ ἡ δικαιοσύνη κερδίζει τὸ παίγνιδι.

Ὁ Ἄνῳ χαμογέλασε.

—Εἴστε μελετητὴς τοῦ ἐγκλήματος, κύριε! εἶπε καὶ γύρισε στὴν Μπέττυ.

Ὁ Τζίμ παρατήρησε μὲ ἐκπληξί πὼς ἦταν ἡ πρώτη φορὰ που ὁ Ἄνῳ κύτταξε κατ' εὐθείαν τὴν Μπέττυ ἀπὸ τὴν ὥρα που εἶχε ἀρχίσει τὸ παίγνιδι.

—Καὶ σεῖς τί λέτε γι' αὐτὴ τὴν ἱστορία, δεσποινίς;

—Εἶναι ψέμα, ἀπάντησε ἡσυχὰ ἡ Μπέττυ.

—Δὲν πῆγατε στὸ μαγαζὶ τοῦ Ζὰν Κλαντέλ στὴν ὁδὸ Γαμβέττα, στὶς δέκα τὸ πρωτὶ, στὶς 7 Μαΐου;

—Ὁχι, κύριε.

Ὁ Βαμπέρσκι χαμογέλασε καὶ ἔστριψε τὸ μουστάκι του.

—Βέβαια! Βέβαια! Δὲν περίμενα πὼς ἡ δεσποινὴς θὰ τὸ παραδεχόταν. Πρέπει κανεὶς νὰ ὑπερασπιστῇ τὸ πετσί του.

Μὰ ἐπὶ τέλους, διέκοψε ὁ Ἄνῳ μὲ θυμωμένη φωνή, ἃς μὴν ξεχνοῦμε πὼς στὶς 7 Μαΐου ἡ κυρία Χάρλου ἦταν πεθαμένη ἀπὸ δέκα ἡμέρες ἤδη. Γιατὶ ἡ δεσποινὴς θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ πηγαίνει στὸ μαγαζὶ τοῦ Ζὰν Κλαντέλ;

—Γιὰ νὰ πληρώσει, ἀπάντησε ὁ Βαμπέρσκι. "Ω, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς τὰ ἐμπορεύματα τοῦ Ζὰν Κλαντέλ εἶναι ἀκριβὰ καὶ πληρώνονται σὲ ἀρκετὲς δόσεις.

—Μὲ τὴ λέξι ἐμπορεύματα, ἐννο-

εἶτε δηλητήριο; εἶπε ὁ Ἄνῳ. "Ἄς εἶμαστε ἀκριβολόγοι.

—Ναί.

—Δηλητήριο που χρησιμοποίηθηκε γιὰ νὰ δολοφονηθῇ ἡ κυρία Χάρλου;

—Μάλιστα, δήλωσε ὁ Βαμπέρσκι διπλώνοντας τὰ χέρια του πάνω στὸ στήθος του.

—Πολὺ καλὰ, εἶπε ὁ Ἄνῳ καὶ πῆρε ἀπὸ τὸν φάκελλό του ἕνα ἄλλο ἔγγραφο μὲ μιὰ μεγάλη σφραγίδα. Τότε τί θὰ πῆτε ἂν σὰς ἀναγγείλω, κύριε Βαμπέρσκι, ὅτι ἔγινε ἐκταφὴ τοῦ πτώματος τῆς κυρίας Χάρλου; συνέχισε ὁ Ἄνῳ καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Βαμπέρσκι ἔχασε τὸ λίγο χρῶμα που εἶχε. Κύτταξε τὸν Ἄνῳ καὶ τὸ σαγόνι του ἀνεβοκατέβαινε νευρικά, χωρὶς νὰ λήθῃ τίποτε.

—Καὶ τί θὰ πῆτε ὅταν σὰς πῶ, συνέχισε ὁ Ἄνῳ, ὅτι δὲν δρέθηκε παραπάνω μορφίνη ἀπὸ τὴν δόσι που χρειάζεται γιὰ ὑπνωτικό, οὔτε κανένα ἄλλο δηλητήριο;

Μέσα σὲ ἀπόλυτη σιωπὴ ὁ Βαμπέρσκι ἔβγαλε τὸ μαντῆλι του ἀπὸ τὴν τσέπη του καὶ σκούπισε τὸ μέτωπό του. Τὸ παίγνιδι εἶχε λήξει. Εἶχε ἐλπίσει πὼς θὰ ἐπέβαλλε τοὺς ὁρους του, ἀλλὰ ἡ μπλόφα εἶχε φανερωθῇ. Δὲν πίστευε καθόλου στὴν ἴδια του τὴν κατηγορία. Δὲν ὑπῆρχε ἄλλη διέξοδος γι' αὐτόν, παρὰ νὰ ἀποσύρῃ τὴν κατηγορία του καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ πὼς ἡ στοργὴ του γιὰ τὴν κουνιάδα του τὸν εἶχε οδηγήσει σὲ ἕνα τεράστιο σφάλμα. Ἀλλὰ ὁ Μπόρις Βαμπέρσκι δὲν ἦταν τέτοιος ἄνθρωπος. Εἶχε τὴν ἑσχατὴ πονηριὰ που συνήθως καταστρέφει τοὺς παλιανθρώπους δευτέρας τάξεως. Εἶχε τὴν ἀνοησία νὰ φαντασθῇ ὅτι καὶ ὁ Ἄνῳ μπορούσε νὰ ἔκανε μιὰ μπλόφα.

Τράβηξε τὴν καρέκλα λίγο πιὸ κοντὰ στὸ τραπέζι καὶ ἔκανε νοήματα στὸν Ἄνῳ.

—Μοῦ λέτε «ὅταν σὰς πῶ», κύριε Ἄνῳ, ἀλλὰ δὲν μοῦ τὸ λέτε. Καθόλου μάλιστα. Ἐκεῖνο που μοῦ λέτε εἶναι «φίλε μου Βαμπέρσκι τὸ ζήτημα αὐτὸ εἶναι ζορικό καὶ ἅμα ἀνακαλυφθῇ θὰ δημιουργήσῃ μεγάλο σκάνδαλο καὶ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ

είναι αμφίβολο. Δεν θα γίνει ποτέ καλό όταν ανακατέψει κανείς τη λάσπη.» Αυτό μου λέτε.

—Έτσι λέω, αλήθεια; ρώτησε ο Άνω χαμογελώντας ευχάριστα.

Ο Βαμπέρσκι ένοιωσε τώρα το έδαφος στέρεο κάτω από τα πόδια του.

—Ναί, και ακόμη περισσότερα. Μου λέτε: «Φίλε μου Βαμπέρσκι, σου φέρθηκαν άσχημα, και αν τώρα κουβεντιάσεις με εκείνη την σκληρή γυναίκα, την άνεψιά σου.....»

Έδω όμως σταμάτησε και κύτταξε με στόμα άνοιχτό σαν να είχε δεχτή κανένα δυνατό χτύπημα.

Ο Άνω είχε πεταχτή όρθιος, απειλητικός πάνω από το τραπέζι, με το πρόσωπο σκοτεινό.

—Όστε αυτά σας λέω ε; βροντοφώνησε. Ήρθα λοιπόν από το Παρίσι για να οργανώσω ένα παζάρεμα σε μια υπόθεση δολοφονίας! Εγώ... ο Άνω! Θα σας δώσω ένα μάθημα γι' αυτό! Διαβάστε αυτό! (και του πέταξε το χαρτί με τη μεγάλη σφραγίδα.) Είναι η έκθεσι της νεκροψίας. Πάρτε το και διαβάστε το.

Ο Βαμπέρσκι άπλωσε ένα τρεμάμενο χέρι, μα και όταν πήρε το χαρτί τα χέρια του έτρεμαν τόσο, ώστε δεν μπορούσε να διαβάσει. Αφού όμως δεν είχε ποτέ πιστέψει στην κατηγορία του, αυτό δεν είχε σημασία.

—Ναί, μουρμούρισε, ασφαλώς εκανα λάθος.

Ο Άνω άρπαξε την κουβέντα του. —Λάθος! Όραία λέξι! Θα σας δείξω τί είδους λάθος κάνατε. Φέρτε την καρέκλα σας κοντά στο τραπέζι έδω μπροστά μου. Έτσι! Και πάρτε μια πέννα... έτσι! και ένα φύλλο χαρτί... έτσι! και τώρα γράψτε ένα γράμμα.

—Ναί, ναί, έλεγε ο Βαμπέρσκι που είχε χάσει τώρα όλο το θάρρος και την τόλμη του. Θα γράψω ότι λυπάμαι πολύ.

—Αυτό δεν χρειάζεται, φώναξε ο Άνω. Θα φροντίσω εγώ γι' αυτό, να λυπηθήτε πολύ. Όχι, θα γράψετε ότι σας ύπαγορεύω, άγγλικά. Είστε έτοιμος; Λοιπόν αρχίστε. «Άγαπητοί κύριοι». Το γράψατε;

—Ναί, ναί, έλεγε ο Βαμπέρσκι

γράφοντας με μανία και μη ξέροντας που θα κατέληγε.

—Καλά! Μα θέλουμε και μια ήμερομηνία για το γράμμα. Να δάλουμε 30 Απριλίου, ε; την ήμερα που άνοιχτηκε η διαθήκη της κυρίας Χάρλουου και μάθατε πως δεν σας άφηνε τίποτε. 30 Απριλίου. Συνεχίζουμε. «Άγαπητοί κύριοι, στείλτε μου άμέσως χίλιες λίρες με συστημένη έπιταγή, αλλιώς θα κάνω φασαρία...».

Ο Βαμπέρσκι πέταξε την πέννα του και τινάχτηκε από την καρέκλα του.

—Δεν καταλαβαίνω, δεν μπορώ να γράψω τέτοιο πράγμα. Υπάρχει κάποιο λάθος... ποτέ δεν έννοούσα...

—Α, ώστε ποτέ δεν έννοούσατε να κάνετε έκβιασμό! φώναξε ο Άνω. Εύτυχώς για σας που το μαθαίνω τώρα αυτό. Γιατί, όπως είπατε και σεις, μπορώ να το αναφέρω στο δικαστήριο, όταν έρθη η ώρα...

Και με τα λόγια αυτά ο Άνω προχώρησε και άνοιξε την πόρτα που πίσω της καθόταν ο Τζιμ.

—Ελάτε, κύριε Φρόμπισερ, είπε, και δείξτε τα δυο γράμματα που έγραψε στο γραφείο σας.

Άλλα δεν χρειάστηκε να βγούν στη μέση τα γράμματα. Ο Μπόρις Βαμπέρσκι είχε πέσει σε μια καρέκλα και έκλαιε. Όλοι στο δωμάτιο έκαναν κάποια κίνησι άμηχανίας εκτός από τον Άνω. Ακόμη και ο θυμός του έπεσε. Κύτταξε τον Βαμπέρσκι σιωπηλός.

—Μας κάνετε και ντρεπόμαστε. Μπορείτε να πάτε στο ξενοδοχείο σας. Άλλα δεν θα φύγετε από το Ντιζόν, ώσπου να άποφασίσουμε τί μέτρα θα λάβουμε για σας.

Ο Βαμπέρσκι σηκώθηκε και κατεθύνηκε παραπατώντας προς την πόρτα.

—Ζητώ συγγνώμη, μουρμούρισε. έγινε λάθος. Είμαι πολύ φτωχός... δεν ήθελα να κάνω κακό, είπε και χωρίς να κυττάξει κανέναν βγήκε από την πόρτα.

—Τον άχρηστο! Όπωςδήποτε τώρα δεν θα σκέπτεται πως το Ντιζόν είναι άνιαρό, είπε ο Άνω.

Όσοι είχαν μείνει μέσα στο δωμάτιο, ή Μπέττυ, ή Άνν και ο Τζιμ άναστέναξαν με άνακούφισι, σχεδον με κέφι. Η τρομερή άπαγόρευσι που βάρανε το σπίτι είχε φύγει. Η κατηγορία εναντίον της Μπέττυ άποδείχτηκε άβάσιμη, όλη ή δυσάρεστη αυτή υπόθεση είχε τελειώσει. Τουλάχιστον έτσι φαινόταν. Όστόσο ο Άνω πήγε και έκλεισε την πόρτα και όταν γύρισε στη θέση του το πρόσωπό του δεν ήταν καθόλου ευδιάθετο.

—Τώρα που έφυγε αυτός ο άνθρωπος, είπε σοδαρα, έχω να πω σε σας τους τρεις κάτι πολύ σημαντικό. Πιστεύω πως, αν και ο Βαμπέρσκι το άγνοεί, ή κυρία Χάρλουου δολοφονήθηκε πραγματικά με δηλητήριο, μέσα σ' αυτό το σπίτι, τη νύχτα της 27ης Απριλίου.

Τα λόγια του έγιναν δεκτά μέσα σε μια τρομερή σιωπή. Ο Τζιμ Φρόμπισερ στεκόταν σαν χτυπημένος από κεραυνό. Η Μπέττυ έσκυψε λί-

γο εκεί που καθόταν με φρίκη και δυσπιστία ζωγραφισμένη στο πρόσωπό της. Και τότε από το κάθισμα κοντά στην πόρτα, όπου καθόταν ή Άνν Άπκοτ, ξέσπασε μια δυνατή άγρια φωνή:

—Κάποιος ήταν στο σπίτι εκείνη τη νύχτα, ξεφώνισε.

Ο Άνω στάθηκε άπότομα και την κύτταξε με μάτια που έβγαζαν φλόγες.

—Και μου το λέτε αυτό εσείς, δεσποινίς; ρώτησε με μια παράξενη σταθερή φωνή.

—Ναί, αυτή είναι ή αλήθεια, φώναξε ή κοπέλλα με κάποια άνακούφισι στη φωνή της που έλευθερωνόταν επί τέλους από ένα μυστικό άβάσταχτο. Τώρα είμαι βέβαιη. Υπήρχε κάποιος ξένος εκείνο το βράδυ στο σπίτι.

Και παρ' όλο που το πρόσωπό της ήταν άσπρο σαν το χαρτί, τα μάτια της κύτταξαν τον Άνω χωρίς φόβο.

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Οί δυο έκπληκτικές δηλώσεις, ή μια ύστερα από την άλλη, έβαλαν σε τρελλή κίνησι το μυαλό του Τζιμ Φρόμπισερ. Δυσφορία και άπορία τον κυρίεψαν. Δεν είχε καιρό να ρωτήσει: «Πώς;», γιατί ρωτούσε ήδη «Και ύστερα τί θάρρη;». Η πρώτη του καθαρή σκέψι ήταν για την Μπέττυ και κυττάζοντας την, τον πλημύρισε έντονος θυμός εναντίον του Άνω και της Άνν Άπκοτ. Γιατί δεν είχαν και οι δυο τους μιλήσει πριν; Γιατί μίλησαν τώρα; Γιατί δεν καθόνταν ήσυχoi;

Η Μπέττυ είχε γύρει πίσω στο πεζούλι το παραθυριού, με τα χέρια χαλαρά άφισμένα στα πλάγια και το πρόσωπό της γεμάτο κόυρασι και άγωνία. Στον Τζιμ έδωσε την έντύπασι ανθρώπου σοδαρα άρρωστου που ξυπνά το πρωί και πιστεύει για λίγες στιγμές πως ή άρρώστεια του ήταν ένα κακό όνειρο και ύστερα έρχεται ο πόνος και τον κλείνει στην άρπάγη του για μια ακόμη ήμερα.

Πριν από λίγες στιγμές το κακό όνειρο της Μπέττυ έμοιαζε να διαλύεται. Τώρα ξαναπλεκόταν σε μια καινούργια φάσι.

—Λυπούμαι πολύ, της είπε.

Η έκθεσι της νεκροψίας ήταν επάνω στο τραπέζι, μπροστά του. Την πήρε στα χέρια του. Ήταν ασφαλώς ψεύτικη, με υπογραφές και σφραγίδες, μια παγίδα του Άνω για να έξαναγκάση τον Βαμπέρσκι να υποχωρήσει. Κύτταξε το χαρτί και βγάζοντας ένα επίφώνημα άρχισε να το διαβάσει προσεκτικά από την αρχή ως το τέλος. Όταν τελείωσε, σήκωσε το κεφάλι του και κύτταξε τον Άνω.

—Μα ή έκθεσι είναι γνήσια, φώναξε. Αναφέρει όλες τις δοκιμές που έγιναν και τα άποτελέσματα. Δεν άνακαλύφθηκε ίχνος κανενός δηλητηρίου.

—Κανένα ίχνος άπολύτως, άπάντησε ο Άνω, που δεν φαινόταν καθόλου ταραγμένος από την έρώτησι.

—Τότε δὲν καταλαβαίνω γιατί ἐκφέρετε τὴν κατηγορία, οὔτε ποιὸν κατηγορεῖτε, ἀναφώνησε ὁ Φρόμπισερ.

—Δὲν κατηγοροῦσα κανέναν, ἀπάντησε σταθερά ὁ Ἀνὼ, αὐτὸ εἶναι ξεκαθαρό. Ὅσο γιὰ τὴν ἄλλη σας ἐρώτησι, κυττάξτε!

Πῆρε τὸν Φρόμπισερ ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ὠδήγησε κοντὰ στὸ ράφι δίπλα στὸ παράθυρο, ὅπου εἶχαν σταθῇ τὴν προηγούμενη ἡμέρα.

—Χθὲς ὑπῆρχε ἐδῶ μιὰ ἄδεια θέσι. Ἐσεῖς μόνος σας τὸ προσέξατε. Βλέπετε ὅτι σήμερα ἡ θέσι δὲν εἶναι πιά ἄδεια.

—Ναί, εἶπε ὁ Τζίμ.

Ὁ Ἀνὼ πῆρε τὸ βιβλίο ποὺ ἦταν τώρα στὴ θέσι, ἕναν τόμο ἄρκετὰ χοντρός, μὲ χάρτινο κάλυμμα.

—Κυττάξτε ἐδῶ, εἶπε ὁ Ἀνὼ καὶ ὁ Τζίμ Φρόμπισερ παίρνοντας τὸ βιβλίο στὰ χέρια του παρατήρησε παραξενεμένος πῶς ἐνὶ τὰ μάτια τοῦ Ἀνὼ κύτταζαν τὸ δικό του πρόσωπο, ἦταν ἐντελὴς ἄδεια ἀπὸ κάθε ἔκφρασι. Δὲν ἔδλεπαν αὐτόν. Οἱ αἰσθήσεις τοῦ Ἀνὼ ἦταν συγκεντρωμένες στὶς δυὸ κοπέλλες, ἐνὶ δὲν κύτταξε καμμιά ἀπὸ τὶς δυὸ. Ἦταν σὲ ἐπιφυλακὴ, γιὰ νὰ συλλάβῃ κάθε κίνησι ἐκπλήξεως ἢ τρόμου. Ὁ Τζίμ σήκωσε τὸ κεφάλι του μὲ μιὰ κίνησι ἀγανακτήσεως. Πάλι τὸν χρησιμοποιοῦσαν γιὰ κάποια παγίδα. Κύτταξε τὸ ἐξέφυλλο τοῦ βιβλίου καὶ εἶπε ἄρκετὰ ἔντονα γιὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν προσοχὴ τοῦ Ἀνὼ:

—Δὲν βλέπω τίποτε σχετικὸ ἐδῶ. Εἶναι μιὰ πραγματεία, ποὺ τὴν ἐξέδωσε κάποια σοφὴ ἐταιρεία τοῦ Ἐδιμβούργου.

—Αὐτὸ εἶναι. Καὶ ἂν προσέξετε θὰ δῆτε πῶς εἶναι γραμμένη ἀπὸ ἕναν καθηγητὴ τῆς ἱατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Ἐδιμβούργου. Καὶ ἂν τὸ κυττάξετε γιὰ τρίτη φορὰ θὰ δῆτε μιὰ μικρὴ ἐπιγραφή μὲ μελάνη ποὺ λέει πῶς τὸ βιβλίο τὸ χάρισε μὲ τὴν ἔκφρασι τῆς ἐκτιμῆσεώς του ὁ καθηγητὴς στὸν κ. Σίμον Χάρλοου.

Ἐνὼ μιλοῦσε ὁ Ἀνὼ πῆγε σὲ ἕνα ἀπὸ τὰ παράθυρα ποὺ ἔδλεπαν στὴν αὐλή, ἔσκυψε ἔξω καὶ γιὰ λίγο μίλησε μὲ χαμηλὴ φωνή:

—Δὲν θὰ χρειαστοῦμε πιά ἐδῶ τὸ φρουρό μας, εἶπε γυρίζοντας, τὸν ἔστειλα γιὰ μιὰ δουλειά.

Πλησίασε τὸν Τζίμ Φρόμπισερ ποὺ γύριζε τὶς σελίδες τοῦ βιβλίου, χωρίς νὰ φωτίζεται καθόλου.

—Λοιπόν; ρώτησε.

—«Περὶ Στροφάντους Χίσπιντους», διάβασε ὁ Τζίμ στὸν τίτλο τοῦ βιβλίου, δὲν καταλαβαίνω γιὰ.

—Νὰ σὰς βοηθήσω ἐγώ, εἶπε ὁ Ἀνὼ καὶ πῆρε τὸ βιβλίο ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Τζίμ. Θὰ σὰς δειξω σὲ ὅλους σας πῶς πέρασα τὴ μισὴ ὥρα ποὺ σὰς περίμενα σήμερα τὸ πρωῒ.

Κάθησε στὸ τραπέζι, ἔβαλε τὸ βιβλίο μπροστά του καὶ τὸ ἀνοίξε σὲ μιὰ σελίδα μὲ μιὰ ἐγχρωμὴ εἰκόνα.

—Αὐτὸς εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ Στροφάντους Χίσπιντους ὅταν ὠριμάζει, εἶπε ὁ Ἀνὼ.

Ἡ εἰκόνα ἔδειχνε δυὸ μακρυὰ κωνοειδῆ περικάρπια ἐνωμένα στὸν μίσχο τους καὶ ὕστερα χωρισμένα σὰν τὰ σκέλη ἐνὸς διαβήτη. Ἡ ἔξω ἐπιφάνειά τους ἦταν καμπυλωτή, σκούρα καὶ πιτσιλωτή. Ἡ ἐσωτερικὴ ὁμωσ, ἦταν ἐπίπεδη καὶ ἀπὸ ὠρισμένες ἐπιμήκεις ρωγμές τῆς ἔβγαιναν μερικὰ ἄσπρα λεπτὰ φτερά σὰν μετὰξωτά.

—Καθένα ἀπὸ τὰ φτερά αὐτά, εἶπε ὁ Ἀνὼ καὶ σηκώνοντας τὸ κεφάλι του εἶδε πῶς ἡ Ἀνὼ εἶχε ἔρθει κοντὰ στὸ τραπέζι καὶ ἡ Μπέττυ ἔσκυβε νὰ δῇ μὲ μιὰ ἔκφρασι περιέργειας στὸ πρόσωπό της. Λοιπὸν καθένα ἀπὸ τὰ φτερά αὐτά ἐνώνεται μὲ ἕνα λεπτὸ μίσχο, μὲ ἕνα ἑλλειπτικὸ λωδὸ ποὺ εἶναι ὁ σπὸρος τοῦ φυτοῦ καὶ ὅταν ὁ καρπὸς εἶναι ὠριμος καὶ τὰ περικάρπια ἀνοίξουν, τὰ φτερά ἐλευθερώνονται καὶ ὁ ἀνεμος σκορπίζει τοὺς σπόρους. Εἶναι πραγματικὰ θαυμάσιο, δὲν εἶναι;

Ὁ Ἀνὼ γύρισε τὶς σελίδες, ὥσπου θρῆκε μιὰ ἄλλη εἰκόνα. Ἐδῶ ὑπῆρχε ἡ ἀναπαράστασι ἑνὸς φτεροῦ χωρισμένου ἀπὸ τὸ λωδὸ. Τὸ φτερό ἦταν ἀνοικνένο σὰν βεντάλια καὶ φάνταζε πολὺ λεπτὸ καὶ ὁμορφο. Ἀπὸ τὴν ἄκρη του κρεμόταν σὰν πετράδια οἱ σπόροι.

—Πῶς σὰς φαίνεται, δεσποινίς; ρώτησε ὁ Ἀνὼ κυττάζοντας στὸ πρόσωπο τῆς Ἀνν Ἀπκοτ μὲ ἕνα χαμόγελο. Σὰν στολίδι γιὰ μιὰ ὁμορφὴ κυρία, ἔ; καὶ λέγοντας αὐτὰ γύρισε τὸ βιβλίο πρὸς τὸ μέρος τῆς γιὰ νὰ τὸ θαυμάσῃ καλύτερα.

Ἡ περιέργεια εἶχε φαίνεται κυριεύσει τώρα τὴν Μπέττυ Χάρλοου. Ὁ Τζίμ Φρόμπισερ κυττάζοντας ὁρθίος πάνω ἀπὸ τὸν ὦμο τοῦ Ἀνὼ καὶ ἀπορώντας ποὺ ἤθελε νὰ καταλήξῃ ὁ Γάλλος, εἶδε μιὰ σκιά νὰ πέφτῃ ἐπάνω στὸ βιβλίο. Ἦταν ἡ Μπέττυ, δίπλα στὴ φιλὴ τῆς μὲ τὰ χέρια σπριγμένα στὸ τραπέζι καὶ τὸ πρόσωπο σκυμμένο πάνω στὸ βιβλίο.

—Θὰ ἦταν πολὺ ὠραῖο ἂν ὁ σπὸρος τοῦ Στροφάντους Χίσπιντους ἦταν στολίδι, συνέχισε ὁ Ἀνὼ ἄλλοιμονο, ὅμως, δὲν εἶναι τόσο ἀδολαφῆς.

Πῆρε τὸ βιβλίο κοντὰ του καὶ γύρισε πάλι τὶς σελίδες. Τὸ χαμόγελο εἶχε χαθῇ ἀπὸ τὸ πρόσωπό του. Σταμάτησε σὲ μιὰ τρίτη εἰκόνα. Καὶ ἡ εἰκόνα αὐτὴ ἔδειχνε μιὰ σειρὰ ἄτεχνα βέλη μὲ αἰχμηρὲς μύτες.

Ὁ Ἀνὼ γύρισε καὶ κύτταξε τὸν Τζίμ.

—Καταλαβαίνετε τώρα τὴν σημασία τοῦ βιβλίου, κύριε Φρόμπισερ; ρώτησε. Ὁχι; Ἀπὸ τοὺς σπόρους τοῦ φυτοῦ αὐτοῦ γίνεται τὸ περίφημο δηλητήριο γιὰ τὰ δηλητηριώδη βέλη τῆς Ἀφρικῆς. Εἶναι τὸ πιὸ θανατηφόρο δηλητήριο, γιατί δὲν ὑπάρχει ἀντίδοτό του. (Ἡ φωνὴ του ἔγινε βαρειά). Καὶ τὸ πιὸ ὑπουλο δηλητήριο, γιατί δὲν ἀφήνει ἴχνη.

Ὁ Τζίμ Φρόμπισερ ἀναπῆδησε.

—Εἶναι ἀλήθεια αὐτό; ρώτησε.

—Ναί, ἀπάντησε ὁ Ἀνὼ καὶ ξαφνικὰ ἡ Μπέττυ ἔσκυψε πιὸ κοντὰ καὶ ἔδειξε στὸ κάτω μέρος τῆς σελίδος.

—Υπάρχει ἕνα μαῦρο σημάδι κάτω ἀπὸ τὴν λαβὴ ἐκείνου τοῦ βέλους, εἶπε μὲ περιέργεια, καὶ μιὰ μικρὴ σημείωσι μὲ μελάνη.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ὁ Τζίμ Φρόμπισερ εἶδε κάτι σὰν ὄραμα μπροστά του, γεννημένο ἀσφαλῶς ἀπὸ τὶς ἀ-

πορίες καὶ τὶς ἀνησυχίες του. Μιὰ κουρτίνα σηκώθηκε στὸ μυαλό του. Δὲν εἶδε παρὰ αὐτὸ ποὺ ἔδλεπε μπροστά του, τὴν ὁμορφὴ συντροφία γύρω στὸ τραπέζι, στὸ ἡλιόλουστο μαγιάτικο πρωῒνι, ἀλλὰ εἶχε γίνει γκρίζα καὶ καταθλιπτικὴ καὶ τὸ χρυσὸ φῶς εἶχε σκοτεινιάσει καὶ εἶχε κρυώσει σὰν τάφος. Τὰ δυὸ κορίτσια μὲ τὴ χάρι τῆς νιότης τους καὶ τῆς ὁμορφιάς τους, περιποιημένα καὶ καλοντυμένα, ἔσκυβαν τὶς στιλπνὲς τοὺς μπουίκλες πάνω ἀπὸ τὴν εἰκόνα μὲ τὰ δηλητηριώδη βέλη σὰν μαθήτριες στὸ μάθημά τους. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἔδινε τὸ μάθημα, ποὺ καθόταν τόσο κοντὰ τους καὶ μιλοῦσε τόσο μαλακά, καταδίωκε ἀνηλεῶς κάποιο ἔγκλημα καὶ ἴσως νὰ κύτταξε τώρα τὸ ἕνα ἀπὸ τὰ δυὸ κορίτσια σὰν λεία του, ἴσως νὰ σχεδίαζε νὰ τὸ φέρῃ μπροστά

στὸ κακουργιοδικεῖο καὶ νὰ τὸ στείλῃ ὕστερα ἀκούοντας τὶς φωνὲς καὶ τοὺς λυγμούς του, στὸ πρῶτο χάρμα μιὰς μέρας μπροστὰ στὸ τρομερὸ ματωμένο μηχανήμα ποὺ θὰ εἶχε στηθῇ τὴ νύχτα στὴν αὐλὴ τῆς φυλακῆς. Ὁ Τζίμ εἶδε τὸν γελαστό καὶ πρόσχαρο Ἀνὼ μεταμορφωμένο σὲ μιὰ μορφὴ τρομακτικὴ καὶ μακάβρια. Πῶς μπορούσε νὰ κάθεται τόσο κοντὰ τους καὶ νὰ κουβεντιά-ζῃ ἥρεμα γιὰ τὸ ἕνα καὶ γιὰ τὸ ἄλλο ὄντας ἄνθρωπος καὶ ξέροντας τί εἶχε στὸ νοῦ του; Ὁ Τζίμ ξέσπασε σὲ μιὰ κραυγὴ διαμαρτυρίας.

—Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι δηλητήριο! Αὐτὸ εἶναι ἕνα βιβλίο γιὰ τὸ δηλητήριο. Τὸ βιβλίο δὲν μπορεῖ νὰ σκοτώσῃ!

—Δὲν μπορεῖ λέτε; ἀπάντησε ἀμέσως ὁ Ἀνὼ. Ἀκούστε τί εἶπε ἡ δεσποινίς πρὶν ἀπὸ ἕνα λεπτὸ: Κάτω ἀπὸ τὴ λαβὴ τοῦ βέλους ποὺ ἀναφέρεται ὡς «Εἰκόνα Φ» ὁ καθηγητὴς ἔγραψε μιὰ μικρὴ σημείωσι.

Τὸ βέλος ἐκεῖνο ἦταν διαφορετικὸ ἀπὸ τὰ ἄλλα στὸ σχῆμα τῆς λαβῆς του. Κάτω ἀκριβῶς ἀπὸ τὴν τριγωνικὴ μύτη ἡ λαβὴ πλάταινε. Ἐμοιαζε σὰν νὰ εἶχε ἐφαρμοσθῇ ἡ μύτη σὲ μιὰ βαλβίδα. Ἦταν σὰν κάτι κοντὸν δυλοφόρους ποὺ εἶναι πολὺ λεπτοὶ

και κοντά στο σημείο που μπαίνει το πεντάκι χοντραίνουν.

—«Βλέπε σελίδα 37», είπε ο Άνω διαβάζοντας τη σημείωση του καθηγητή και γύρισε τις σελίδες. Σελίς 37. Έδω είμαστε!

Ο Άνω έδειξε με το δάχτυλό του σε μία λέξη με κεφαλαία γράμματα. «Εικόνα Φ».

Ο Άνω τράβηξε την καρέκλα του πιο κοντά στο τραπέζι, ή "Αν' άλλαξε θέσι για να βλέπη καλύτερα, άκομη και ο Τζίμ έσκυψε πάνω από τον ώμο του Άνω. "Όλοι ένοιωθαν μια παράξενη ένταση. Περίμεναν κάτι, σαν έξερευνητές που πλησιάζουν μιαν άνακάλυψη. Φαινόταν σαν να μη ανέπνεε κανένας όσο ο Άνω διάβαζε:

—«Η εικόνα Φ παρουσιάζει ένα δηλητηριώδες θέλος που μου έδάνεισε ο κ. Σίμον Χάρλου (Μπλάκμαν'ς, Νόρφολκ και Βίλλα Γκρενέλ, Ντιζάν). Του το είχε δώσει κάποιος κύριος Τζών Καρλάιλ, ένας έμπορος του ποταμού Σιρέ στην περιοχή Κόμπι και είναι τὰ τελειότερο δείγμα δηλητηριώδους βέλους που έχω δῆ. Ο σπόρος του Στροφάντους έχει τριφτή σε νερό και άναμιχθῆ με τὸν κοκκινωπό πηλὸ που χρησιμοποιούν οί ιθαγενεῖς τοῦ Κόμπι. Τὸ μίγμα είναι άλειμμένο σε παχὺ στρώμα πάνω στη μύτη τοῦ βέλους, μὰ καὶ στήν λαβίδα, ἐκτός ἀπὸ τὴν ἄκρη καὶ τὰ πλάγια. Τὸ βέλος είναι καινούργιο καὶ τὸ μίγμα φρέσκο.»

Ο Άνω άκούμπησε πίσω στήν καρέκλα του όταν τελείωσε τὸ διάβασμα.

—Βλέπετε, κύριε Φρόμπισερ, ποῖο είναι τὸ ἐρώτημα στὸ ὁποῖο ἔχουμε νὰ ἀπαντήσουμε; Ποῦ είναι σήμερα τὸ βέλος τοῦ Σίμον Χάρλου;

Ἡ Μπέττυ κύτταξε τὸν Άνω κατάματα.

—Ἄν βρίσκεται ἐδὼ στὸ σπῆτι, κύριε Άνω, θὰ πρέπει νὰ είναι στὸ κλειδωμένο ντουλάπι στὸ σαλονάκι μου.

—Στὸ σαλονάκι σας; ρώτησε ἄ-

ποτόμα ὁ Άνω.

—Ναί. Εἶναι αὐτὸ που ὀνομάζουμε τὸ Δωμάτιο τῶν Θησαυρῶν, μισὸ μουσεῖο καὶ μισὸ σαλόνι. Τὸ χρησιμοποιοῦσε ὁ θεῖος μου Σίμον καὶ ἡ θεία ἐπίσης. Ἦταν τὸ δωμάτιο που προτιμοῦσαν, γεμάτο παράξενα καὶ ὁμορφα ἀντικείμενα.

Ὅταν ὅμως πέθανε ὁ Σίμον Χάρλου, ἡ γυναίκα του δὲν θέλησε νὰ ξαναμπῇ μέσα σ' αὐτό. Κλείδωσε τὴν πόρτα που ἐπικοινωνοῦσε με τὸ μπουντουάρ της, γιὰ νὰ μὴν μπορῇ νὰ τὴν ἀνοίξη οὔτε σὲ στιγμή ἀφηρημάδας. Τὸ δωμάτιο ἔχει καὶ πόρτα στὸ χῶλλ. Ἡ θεία μου ἔδωσε τὸ δωμάτιο νὰ τὸ μεταχειρίζωμαι ἐγώ.

Οἱ ρυτίδες ἀπὸ τὸ μέτωπο τοῦ Άνω χάθηκαν.

—Κατάλαβα, εἶπε. Καὶ τὸ δωμάτιο αὐτὸ εἶναι σφραγισμένο;

—Ναί.

—Ἔσεῖς, δεσποινίς, εἶδατε ποτὲ τὸ βέλος;

—Ὅχι, ὅσο θυμάμαι. Μιὰ φορά μόνο ἄλλωστε κύτταξα μέσα στὸ ντουλάπι που σὰς λέω. Ἐχει κάτι τρομερὰ πράγματα κρυμμένα ἐκεῖ μέσα.

Καὶ ἡ Μπέττυ ἀνατρίχιασε μετὴν ἀνάμνησί τους.

—Φαίνεται μᾶλλον πὼς δὲν θὰ βρίσκεται πιά μέσα στὸ σπῆτι, πὼς δὲν θὰ γύρισε στὸ σπῆτι, εἶπε ὁ Φρόμπισερ με πείσμα. Εἶναι πολὺ πιθανὸ νὰ τὸ ἔχη κρατήσῃ ὁ καθηγητής.

—Ἄν μπορούσε, ἴσως, ἀπάντησε ὁ Άνω. Ἄλλὰ εἶναι πολὺ ἀπίθανο πὼς ἕνας συλλέκτης σπανίων ἀντικειμένων θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ τὸ κρατήσῃ. Ὅχι! Ζέρετε τί ἀναρωτιέμαι; ρώτησε ὕστερα ἀπὸ σκέψι καὶ ἀπάντησε μόνος του. Ἄναρωτιέμαι μήπως ὁ Βαμπέρσκι ἦταν πραγματικὰ στήν ὁδὸ Γαμβέτια, στὶς 7 Μαΐου καὶ μάλιστα πολὺ κοντὰ στὸ μαγαζὶ τοῦ Ζάν Κλαντέλ.

(Ἀκολουθεῖ)

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ἐφ' ἡν Ἀμπράκη: Ποιήματα ἢ «Ἐκλογὴ» δημοσιεύει μόνον σὲ ἀνθολογίες ἢ ὅταν προκηρύξη διαγωνισμό. Μεμονωμένες συνεργασίες δὲν δημοσιεύονται.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Μὲ νέους καὶ νέες.

Δεκανέες Νικόλαος Παπαγεωργίου

Στρατ. Γεώργιος Ζιάκας

Στέργιος Τσιουμπλέκος

Φούλης Πράππας

Εὐάγγελος Παπαευαγγέλου

506 Τ.Π. Λόχος Διοικήσεως

Σ.Τ.Γ. 9126

Μὲ νέους καὶ νέες ἑλληνικά, ἀγγλικά ἢ γαλλικά.

Λίλυ Χαρακοπούλου

Καίτη Βαλασάκη

Ἀβέρωφ 38 — Δάφνη—Ἀθήναι

Μὲ Ἑλληνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Γουργούτης Γεώργιος
Μεταμορφώσεως 52 — Βόλος

Μὲ νέες καὶ νέους.

Λάορα Παπαδοπούλου

Γενοδέφα Χονδροματίδου
Βελισσαρίου 62

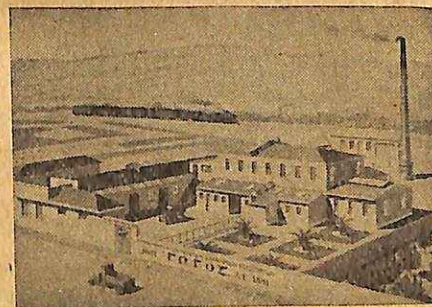
Ἄγία Τριάδα — Θεσσαλονίκη

Μὲ νέους καὶ νέες γιὰ ὅλα τὰ θέματα.

Γεώργιος Πισκάρεφ
Πανδρόσου 16 — Παλ. Φάληρο

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ

Ἐπειδὴ πολλοὶ ἀναγνώσται μᾶς ἔγραφαν παραπονοῦμενοι ὅτι δὲν προφθαίνουν νὰ ἐτοιμάσουν τὸ σταυρόλεξο μέσα στὰ χρονικά ὅρια που ἐδίδοντο στὸν πρῶτο διαγωνισμό, οἱ ἡμερομηνίες ἄλλαξαν καὶ οἱ ἐνδιαφερόμενοι δὲν ἔχουν παρὰ νὰ συμβουλευθοῦν τὴν σχετικὴ ἀγγελία που συνοδεύει τὸ σταυρόλεξο που δημοσιεύεται.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

ΖΑΧΑΡΩΔΩΝ ΠΡΟ-Ι-ΟΝΤΩΝ

"ΓΩΓΟΣ"

ΑΘΗΝΑΙ

ΟΙΚΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΤΟ 1881

ΓΡΑΦΕΙΑ — ΠΡΑΤΗΡΙΑ :

ΟΔΟΣ ΚΑΛΑΜΙΣΤΟΥ 12

ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ: 24.965

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ — ΑΠΟΘΗΚΗ :

ΟΔΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 248

ΤΗΛΕΦ. 96.585 καὶ 968.844

ΚΟΥΦΕΤΑ, ΜΠΟΜΠΟΝΙΕΡΑΙ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΑ ΤΑ ΕΙΔΗ
ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ

ΜΙΚΡΕΣ ΑΔΙΑΚΡΙΣΙΕΣ ΓΙΑ

ΧΙΟΥΜΟΡ ΚΑΙ

«Ένας δημοσιογράφος ρώτησε μιὰ μέρα τὸν πάντοτε εὐφυολόγο σέρ Ουίνστον Τσώρτσιλ ἂν πραγματοποιήθηκε καμμιά ἀπὸ τὶς παιδικές του ἐπιθυμίες. Ὁ Τσώρτσιλ ἀπάντησε:

—Ναί, πάντοτε, ὅταν μὲ χτένιζε ἡ μητέρα μου, εὐχόμουν νὰ μὴν ἔχω μαλλιά!

φεύς Ἄνν Ντεμπρόζ, ἡ ὁποία μόλις τελείωσε τὸ ἔργο της: «Ἐδιάλεξα τὸν Διάβολον!»

«Σπίτι τοῦ Διαδόλου» ὀνομάζεται τώρα στὸ Παρίσι τὸ ὑπ' ἀριθ. 42 σπίτι τῆς «Ρι Μπωναπάρτ». Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι κάθεται ὁ Πάπας τοῦ Ὑπαρξισμού, ὁ Ζὰν Πὼλ Σάρτρ, ποὺ ἔγραψε τὸ: «Ὁ διάβολος καὶ ὁ καλὸς Θεός». Στὸ ἐπάνω πάτωμα μένει ἡ γνωστὴ συγγραφεὺς Μπέατρις Μπέκ, ἡ ὁποία κέρδισε τὸ «Βραβεῖο Γκονκούρ» πέρυσι, μ' ἓνα ἔργο ποὺ εἶχε γιὰ θέμα τοὺς «Διαβολικοὺς πειρασμοὺς ἐνὸς καλογέρου». Τώρα ἐγκαταστάθηκε στὸ σπίτι αὐτὸ καὶ ἡ συγγραφεὺς Ἄνν Ντεμπρόζ, ἡ ὁποία μόλις τελείωσε τὸ ἔργο της: «Ἐδιάλεξα τὸν

Μία τελευταία δῆλωσι τοῦ Κριστιὰν Ντιὸρ, ὅτι τὸ γυναικεῖο γόνατο εἶναι τὸ ἀσχημότερο μέρος τοῦ γυναικεῖου σώματος, ἔκαμε τὴν γνωστὴ στὰρ Μπέττυ Γκρένιμπλ νὰ σηκωθῇ...στὰ ὠραία πόδια της. «Ἡ ἀπάντησίς μου στὸν κύριο Ντιὸρ, εἶπε ἡ Μπέττυ, εἶναι τὸ ἀσφαλίστικο συμβόλαιό μου. «Τὰ ἄσχημα» γόνατά μου εἶναι ἀσφαλισμένα γιὰ 100.000 δολλάρια!»

Ὁ γνωστὸς ἡθοποιὸς Μάρλον Μπράντο, ὁ ὁποῖος συχαίνεται ὅλους τοὺς σνόμπ, κάθεται στὸ Παρίσι κοντὰ σὲ μιὰ κυρία, ἡ ὁποία τοῦ διηγεῖται διάφορα κυνηγετικά της ἐπεισόδια:

—Δὲν ξέρετε τί χάνετε ἐὰν δὲν ἔχετε φάει κρέας Πούμα!

—Καὶ πὼς προμηθεύεται κανεὶς τὸ κρέας τοῦ Πούμα; ρωτάει ὁ Μπράντο.

—Ἀπλούστατα! Ταξιδεύει στὴ Βραζιλία, νοικιάζει μερικοὺς κυνηγούς. σκοτώνει ἓνα Πούμα καὶ τὸν πῆνει ἀμέσως ἐπάνω στὴ φωτιά.

Ὁ Μάρλον θέλησε νὰ φανῇ εὐγενικὸς καὶ ρώτησε:

—Καὶ τὸ κρέας εἶναι ἀλήθεια νόστιμο;

Καὶ ἡ κυρία:

—Θαυμάσιο...σχεδὸν σὰν τὸ μοσχάρισιο.

ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

ΑΛΗΘΕΙΕΣ

Στὴν Ἰταλία, διηγόταν τελευταία ἡ περιδότη Τζίνα Λολομπρίντζιτα στὸ Λονδίνο, ὑπάρχει ἡ δεισιδαιμονία ὅτι κάτι κακὸ θὰ συμβῇ σ' ἓνα κορίτσι ποὺ φοράει μάλινες κάλτσες. Στὴν δικαιολογημένη ἐρώτησι τὸ τί συμβαίνει σ' ἓνα τέτοιο κορίτσι, ἡ Τζίνα ἀπάντησε: «Ἀκριδῶς τίποτε!»

Ὁ Τζούλιαν Χάξλεϋ, ὁ μεγάλος Ἀγγλος συγγραφέας καὶ βιολόγος, ἔκαμε τελευταία σὲ μιὰ διάλεξί του τὶς παρακάτω χιουμοριστικές παρατηρήσεις γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα: «Ὁ κόσμος, εἶπε, δὲν ἀποτελεῖται, παρὰ ἀπὸ περίεργα πτηνὰ. Οἱ ἄνθρωποι ἢ χώνουν τὸ κεφάλι τους στὴν ἄμμο, σὰν τὴν στρουθοκάμηλο, ἢ φέρνουν παιδιὰ στὸν κόσμον...σὰν τοὺς πελαργούς».

Τὸ πιὸ κολακευτικὸ ἐγκώμιο ποὺ ἄκουσε τελευταία ὁ Μωρίς Σεβαλιέ, στὴν θριαμβευτικὴ ξαναεμφάνισί του στὸ Παρίσι, προέρχεται ἀπὸ τὸν περίφημο Ἀμερικανὸ κωμικὸ Μπόμπ Χόπ.

—Ὁ Μωρίς μπορεῖ νὰ εἶναι 63 χρονῶν, ἔλεγε ὁ Μπόμπ, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν θὰ ἄφινω οὔτε δέκα λεπτὰ τῇ γυναίκα μου μόνη της μαζί του.

Στὴν ἀγγλικὴ Βουλὴ γιορτάσθηκε τελευταία ἓνα μοναδικὸ ἰωδιλαί. Ὁ βουλευτὴς Τζαίμς Φράνσις Μπούσον, μέλος τοῦ Κοινοβουλίου ἐπὶ 40 χρόνια, δὲν ἄνοιξε τὸ στόμα του, παρὰ γιὰ τὴν παρατήρησι: «Κύριε Πρόεδρε, θὰ ἦταν δυνατὸ νὰ κλείσῃ ἡ πόρτα; Φυσάει πολὺ».

Οἱ ἐκλογεῖς του στὴν Νοτιοανατολικὴ Ἀγγλία εἶναι ἐν τούτοις πολὺ εὐχαριστημένοι μαζί του: «Σ' ἓνα σιωπηλὸ ἄνδρα μπορεῖ νὰ ἔχῃ κανεὶς ἐμπιστοσύνη», λένε. Ἐπίσης: «Σὲ σαράντα χρόνια δὲν εἶπε οὔτε μιὰ ἀνοησία».

Ὁ μεγάλος ζωγράφος Πάμπλο Πικασσὸ ἀπορούσε τελευταία πὼς τὸ μικρὸ ἀγόρι του διέθετε τόσα λεπτά. Ὅταν ζήτησε νὰ τὸ μᾶθῃ ὁ «μπαμπάς» Πικασσὸ ἀνέκαλυψε ὅτι ὁ γιὸς του πουλοῦσε αὐτόγραφα, ὅχι αὐτὰ τοῦ πατέρα του, ἀλλὰ δικά του... Λέγεται κι' αὐτὸς Πάμπλο.

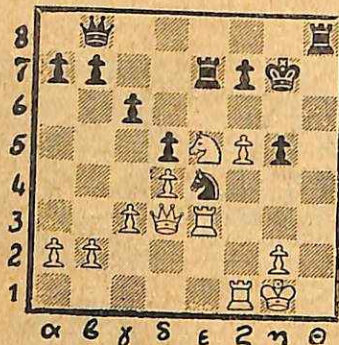
ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

"Ασκήσις άρ. 373

ΜΑΥΡΑ (11)

ΛΕΥΚΑ (11)

Λευκά: Ρη1. Βδ3. Πε3. ζ1. Ιε5.
Σα2. β2. γ3. δ4. ζ5. η2.
Μαύρα: Ρη7. Βδ8. Πθ8. ε7. Ιε4.
Σα7. β7. γ6. δ5. ζ7. η5.
Είς αυτήν την θέσιν ήτο ή σειρά των
Λευκών να παίξουν.

Με μερικές ώριμες κινήσεις εξησφάλισαν την νίκη. Πώς;

"Ασκήσις άρ. 374. "Από μίαν παρτίδα.
Λευκά (13): Ρη3. Βθ2. Πθ1. Αγ2.
δ2. Ιζ3. Σα2. β3. γ3. δ5. ε4. ζ5. η4.
Μαύρα (13): Ρθ8. Βε7. Πα7. Αδ7.
Ιε6. θ7. Σα5. β4. γ5. δ6. ε5. ζ6. η5.

Μετά την 33ην κίνησιν των Μαύρων παρουσιάσθηκε ή παραπάνω θέσις.
Είνα ή σειρά των Λευκών να παίξουν.

Τα Λευκά κερδίζουν εδω άναγκαστικώς. Βλέπετε τώ πως;

"Ασκήσις άρ. 375. "Από μίαν παρτίδα.
Λευκά: Δρ "Εμμ. Λάσκερ.
Μαύρα: Δρ "Ουδέ.

Λευκά (9): Ρε2. Αγ1. Ιε1. Σα2.
β2. δ4. ζ2. η2. θ3.
Μαύρα (9): Ρε6. Αγ7. Ιγ4. Σα7.
β7. γ6. ζ6. η7. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν ο Λάσκερ ήπαιξε 23) Ρε2—δ3 άπειλόν τον ήππον γ4.

"Ο πρωταθλητής "Ουδέ αντί να παίξη άπλούστατα τον "Ιππον, έξηκολούθηκε με 23)...Αγ7—α5; Διατί είναι λάθος ή κίνησις αυτή; "Η παράβλεψις άπλουστάτων πολλάκις κινήσεων, όπως έδω, δέν είναι καθόλου σπάνιον φαινόμενον και είς αυτούς τους «μαίτρ» άκόμα!

"Ασκήσις άρ. 376. "Από μίαν παρτίδα.
Λευκά (10): Ρη1. Βγ3. Ιε3. δ2.
Σα4. δ4. ε3. ζ2. η4. θ3.

Μαύρα (10): Ρη8. Βε2. Αδ6. Ιγ4.
Σα5. δ5. ε4. ζ6. η7. θ4.

Είς αυτήν την θέσιν ήτο ή σειρά των Μαύρων να παίξουν.

Τα Μαύρα έχουν μεν την έπιθεσιν, λόγω όμως της ήλαττωμένης δυνάμεως των πεσών, δέν φαίνεται —έκ πρώτης όψεως— μία περαιτέρω έπιτυχής έξακολούθησις της έπιθέσεως. "Αλλά μόνον έκ πρώτης όψεως! Βλέπετε με ποίον συνδυασμόν άπέθ ή παρτίδα άμέσως είς όφελος των Μαύρων;

"Ασκήσις άρ. 377. "Από μίαν παρτίδα.
Λευκά (10): Ρη1. Βγ2. Πδ2. ζ1.
Σα2. β3. ε3. ζ2. η3. θ2.

Μαύρα (9): Ρη8. Βζ3. Πδ8. θ6.
Σα7. γ6. ζ7. η7. θ7.

"Η καλή θέσις της μαύρης Βασιλίσσης έπ.τρέπει έδω μίαν άποτελεσματικήν έπιθεσιν εναντίον της θέσεως του Λευκού Βασιλέως.

Τα Μαύρα παίζουν και κερδίζουν. Με ποίον τρόπον;

Παραπάνω είδαμε στην άσκησι άριθ. 375 ότι συχνά και οι μεγάλοι άκόμη μαίτρ παραθέλπου άπλούστατες κινήσεις ή κάνουν και χονδρος δέστατα λάθη. Παρακάτω περιγράφουμε μιá αλήθεια διασκεδαστική συνέχεια σφαλμάτων μεταξύ δύο μεγάλων παικτών:

Λευκά: Καπαμπλάνκα. Μαύρα: Τόμας.

Λευκά (9): Ρη1. Βα6. Πθ1. θ8.
Σα2. ε4. η2. η6. θ2.

Μαύρα (9): Ρθ8. Βζ8. Πγ2. ε8.
Σγ7. δ6. ζ6. η7. θ6.

"Ητο ή σειρά του Καπαμπλάνκα να παίξη.

Με την κίνησιν 1) Πδ8Χε8, ΒΧΠ 2) Βα6—α4! θά έπρεπε να κερδίσουν τα Λευκά, δότι τώρα άπειλείται και ή

μαύρη Βασιλίσσα και ο Πγ2 και Βε8Χα4; άποκλείεται λόγω Πδ1—θ8+ μάτ και εάν τα Μαύρα παίξουν 2) Πγ2—γ1+ τα Λευκά δέν παίρνουν φυσικά τον Πύργον, αλλά παίζουν Ρη1—ζ2 και τώρα τα Μαύρα χάνουν τον Πύργον. "Η ώραία όμως αυτή περίπτωση δέφυγεν είς τον Καπαμπλάνκα, ο όποιος έπαιξε άντι 1) Πδ8Χε8, όπως ύποδείξαμε παραπάνω, την φαινομενικώς πολλή δυνατή, αληθώς όμως κακή κίνησι: 1) Βα6—α8; Τώρα όμως έρχεται τώ πώ καλό άπ' όλα! "Ο αντίπαλός του έγκατέλειπε την παρτίδα! Παρέβλεψε την δυνατή άπάντησι 1) ... Πγ2Χα2! διότι εάν τώρα 2) ΒαδΧα2, τότε Πε8Χδ8 και τα Μαύρα μένουν χωρίς κίνδυνο με ένα πόνι παραπάνω. "Εάν όμως 2) Πδ8Χε8, τότε Πα2Χα8 κλπ. Σε 2) Βα8—δ7 θά άκολουθούσε 2) Πε8Χδ8 3) Βδ7Χδ8, Πα2—α8 4) Βδ8Χδ7, Βζ8—ε8 με έξίσωσι τού παιγνιδιού.

Τό χ'ουμοριστικό κεφάλαιο των παρτίδων των «μαίτρ» οι όποιες έγκαταλείπονται έκ πλάνης σε καλή θέσι, πλουτίζεται με τώ ώραίο αυτό παράδειγμα πού περιγράφουμε παραπάνω.

Και τώρα άς έλθουμε στα προέληματα, τα όποια έχουν και αυτά τους φανατικούς φίλους των.

"Ασκήσις άρ. 378.

F. BENNETT

Λευκά (7): Ρα6. Βδ2. Πη6. Αθ3.
β8. Ια2. ε7.

Μαύρα (9): Ργ5. Πδ8. θ6. Ιζ5.
ζ7. Σβ6. γ4. ε3. ε5.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις. Ούτε ένα λευκό πιόνι!

"Ασκήσις άρ. 379

T. A. COOMBES

Λευκά (11): Ρδ4. Βδ7. Πε1. θ4.
Αα2. θ8. Ιγ5. δ4. Σγ3. ζ2. η3.

Μαύρα (12): Ρε5. Βζ8. Πγ7. η4.
Αε8. η5. Ιδ6. ε3. Σβ5. ζ5. ζ6. ζ7.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

"Ασκήσις άρ. 380

D. TRIGGS

Λευκά (8): Ρδ8. Βθ6. Πα3. α8.
Αζ6. Ιδ7. ε6. Σγ7.

Μαύρα (9): Ρη8. Πγ2. η3. Αη1.
θ1. Ιε4. Σα7. β7. δ6.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις

"Ασκήσις άρ. 381

C. M. TYLOR

Λευκά (7): Ρδ4. Βδ2. Πζ3. Αζ5.
Ιε8. θ2. Ση4.

Μαύρα (6): Ρε5. Βη3. Ιδ7. δ1.
Σγ4. ε6.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μάτ σε δύο κινήσεις.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΙ ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ 1954

Σ τώ προηγούμενο τεύχος μας είχαμε δημοσιεύσει και τα άτομα άποτελέσματα της άποδόσεως της έλληνικής ομάδος στην "Ολυμπιάδα τού "Αμστερνταμ. "Ο κ. Παρλιάρος, άν και τέταρτος είς τα άτομικά ποσοστά έπιτυχίας εν συγκρίσει με τούς άλλους τρεις συναδέλφους τού, έπέτυχε τις πιο άξιόσημειώτες νούλες: "Ουδέ ("Ολλανδία), Ο'Κέλλυ (Βέλγιον), Σάλο (Φινλανδία), Μπλάου ("Ελβετία). Και οι τέσσερες άσσοι τού σκακιού! Κατωτέρω ή παρτίδα του με τον Ο'Κέλλυ. Τα μόνα αξιόλογα άποτελέσματα των ιδιικών μας παικτών εναντίον των καλυτέρων παικτών των ξένων ομάδων (διότι και ή έλβετική ομάδα μεταξύ άλλων δέν είχε παρατάξει τούς καλυτέρους παίκτας της) είναι αυτά: Παναγόπουλος νούλα εναντίον LOKVENC (Αυστρία) και ZIMMERMAN ("Ελβετία), Παπαπαύλου νούλα εναντίον SCHELTINGA ("Ολλανδία) και BOGATIR-CHOUK (Καναδός), "Αναγνώστου νούλα εναντίον DONNER ("Ολλανδία) και DUNKELBLUM ηΒέλγιον). Αυτοί οι έξένοι ήσαν και οι καλυτέροι, εναντίον των όποιων ο Ιδ και μας έπέτυχον νούλες. "Ιδού ή παρτίδα τού κ. Παρλιάρου (Λευκά) εναντίον τού Ο' Κέλλυ:

1) Ιζ3, δ5 2) η3, Ιζ6 3) Αη2, γ6 4) β3, η6 5) Αδ2, Αη7 6) 0—0, 0—0 7) γ4, δ5 8) Βγ2, δΧγ4 9) δΧγ4, Αα6 10) δ3, Ιε—δ7 11) Ιε—δ2, Πε8 12) Ιε5, ΙΧ1 13) ΑΧ1, Βα5 14) Ιζ3, Ιδ7 15) ΑΧΑη7, ΡΧΑ 15) Ιδ4, Πα—γ8 17) Βδ2, Ιζ6 18) Ιδ3, Βδ4 19) γΧ5, γΧδ5 20) ΑΧδ5, θ5 21) θ4, ε5 22) Αζ3, Αδ7 23) ΑΧΑ, ΒΧΑ 24) Πα—γ1, Βδ7 25) Ρη2, Βδ5+ 26) ζ3, Βδ6 27) ΠΧΠγ8, ΠΧΠ 28) Πγ1, ΠΧΠ 29) ΒΧΠ, Ιδ5 30) Ρζ2, Ιδ4 31) α3, Βδ6+ 32) Βγ5, ΙΧδ3 33) εΧ1, ΒΧ1 34) ΒΧε5+ νούλα.

Είς τώ προσεχές ή παρτίδα τού κ. "Αναγνώστου με τον Ντόννερ.

Ι. Χ.

ΛΥΣΕΙΣ

Το τρίτο σταυρόλεξο του
Α' Διαγωνισμού — από
σελίδα 59 — του κ. 'Αν-
δρέα Στεργιοπούλου.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Π	Α	Ν	Ε	Π	Ι	Σ	Τ	Η	Μ	Ι	Ο
2	Ε	Π	Ι	Μ	Η	Θ	Ε	Α		Α	Λ	Σ
3	Ι	Λ	Ο	Σ		Ω	Ν	Ι	Ο	Ν		Τ
4	Σ	Ο	Υ		Μ	Ρ		Ν	Ι	Τ	Σ	Ε
5	Ι	Σ	Τ	Ι	Α	Ι	Α		Τ	Ι	Ε	Ρ
6	Σ		Ο	Σ	Τ	Α	Ν	Δ	Η	Σ		Μ
7	Τ	Υ	Ν	Ι	Σ		Τ	Ο			Μ	Α
8	Ρ	Ε		Σ	Α	Κ	Ε	Λ	Λ	Ι	Ω	Ν
9	Α	Μ	Α		Κ	Υ	Ρ	Ο	Υ	Λ	Α	
10	Τ	Ε	Λ	Ε	Ι	Α	Σ		Π	Α	Μ	Ε
11	Ο	Ν	Α	Ρ		Ν	Ο	Σ	Η	Ρ	Ε	Σ
12	Σ	Η	Σ	Α	Μ	Ο	Ν		Ν	Ο	Θ	Ω

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 126

'Αρ. 373. 1) ΠΕ3ΧΙΕ4Ι Δ5ΧΠ 2) ζ5—
ζ6+ Ρη8 3) Βδ3—η3! και τὰ Μαύρα
έγκατέλειψαν. 'Απειλείται ο Πύργος και
Μάτ!

'Αρ. 374. 34) ΑΧη5!! ζ6Χη5 35)
ζ6! Βζ7 36) ΙΧη5, Βη6 37) ΒΧΘ7+,
ΒΧΘ7 38) ΠΧΘ7+ και τὰ Μαύρα έγ-
κατέλειψαν.

'Αρ. 375. 24) 64! ΑΧ64 25) Ιγ2!
κ.λ.π.

'Αρ. 376. 46)...Αδ6—Θ2+! 47) Ρη1
—η2 ('Εάν 47. ΡΧΘ2, τότε ΒΧζ2+
ΡΘ1 και ΙΧε3) 47)...ΑΘ2—η3!! και
τὰ Λευκά έγκατέλειψαν.

'Αρ. 377. 1) ΠΘ6ΧΘ2!! 2) Ρη1Χ
Θ2, Πδ8—δ6 3) Βγ2—γ4, η7—η5! 'Η
άποτελεσματική κίνησις. Τὰ Λευκά πρέ-
πει νά θυσιάσουν την Βασίλ σσαν και
χάνουν το ουτοτρόπως την παρτίδα.

'Αρ. 378. 1) Βδ2—γ3! 'Απειλή. 2)
Βγ3Χγ4+ μάτ!

'Αρ. 379. 1) ζ2—ζ3! 'Απειλή. 2)
Ιγ5—δ3+ μάτ!

'Αρ. 380. 1) ΒΘ6—Θ5! 'Απειλή. 2)
Ρδ8Χδ7+ μάτ!

'Αρ. 381. 1) Ρ64Χγ4! 'Απειλή. 2)
Βδ2—δ4+ μάτ!
ΛΥΣΕΙΣ:

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΡΑ;» από σελίδα 40.

1) ΕΥΡΥΣΘΕΥΣ = 38 ('Ερω-
τιδεύς, έξαγωγεύς, έπιμηθεύς κλπ.)
2) ΕΥΘΥΠΛΟΥΣ = 35 ('Επτά-
χρους, έχινόπους κλπ.). 3) ΑΡΧΙΕ-
ΡΕΥΣ = 36 ('Ανθρακεύς, 'Αγχι-
στεύς, 'Αλκυονεύς κλπ.). 4) ΑΜ-
ΒΛΥΝΟΥΣ = 33 ('Αμφίπλους,
'Αραιόδους κλπ.) 5) ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ
= 35 (Προβολεύς, Πανδοχεύς κλπ.)
6) ΠΟΛΥΧΡΟΥΣ = 36 (Πειρί-
θους, Πλατύπους κλπ.).